

347
R13

Tudor-Vlad Rădulescu
Teona Elena Rădulescu

Culegere de subiecte date la concursuri și examene

Cu explicații ale variantelor de răspuns

- Admitere INM 2012-2017 • Admitere în magistratură 2012-2018
- Primire în profesie – avocat stagiar 2012-2017
- Primire în profesie – avocat definitiv 2013-2017

1 DREPT CIVIL

II 207 140

Ediție
2018

concursuri și examene

II 207 140

BCU IASI

Culegere de subiecte date la concursuri și examene

Cu explicații ale variantelor de răspuns

- Admitere INM 2012-2017 • Admitere în magistratură 2012-2018
- Primire în profesie – avocat stagiar 2012-2017
- Primire în profesie – avocat definitiv 2013-2017

1 DREPT CIVIL

Copyright©2018 Editura Hamangiu SRL

Editoră de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale CNATDCU

Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată
fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Editura Hamangiu:

Str. Mitropolit Filaret nr. 39-39A, Sector 4, București, O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax: 021.336.04.43; 031.805.80.21;

Vânzări: 021.336.01.25; 031.425.42.24

E-mail: redactia@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RĂDULESCU, TUDOR-VLAD

**Culegere de subiecte date la concursuri și examene cu explicații ale variantelor de
răspuns : drept civil / Tudor Vlad Rădulescu, Teona Elena Rădulescu. - București :**

Editura Hamangiu, 2018

ISBN 978-606-27-1119-1

I. Rădulescu, Teona Elena

347
R18

Tudor-Vlad Rădulescu, Teona Elena Rădulescu

799234

Culegere de subiecte date la concursuri și examene

Cu explicații ale variantelor de răspuns

- Admitere INM 2012-2017 • Admitere în magistratură 2012-2018
- Primire în profesie – avocat stagiar 2012-2017
- Primire în profesie – avocat definitiv 2013-2017

1 DREPT CIVIL

0 000010 81072

BCU IASI

Ediția
Iamangiu
2018

DESPRE AUTORI

Tudor-Vlad RĂDULESCU

A absolvit Facultatea de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași în anul 2004 și este doctorand la Facultatea de Drept a Universității „Nicolae Titulescu” din București.

A fost timp de 10 ani preparator și asistent universitar la Facultatea de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, unde a predat dreptul civil, și avocat în Baroul Iași. În anul 2016 a absolvit Institutul Național al Magistraturii, iar din 2018 este judecător la Judecătoria Iași.

Printre lucrările publicate, amintim: *Fișe de drept civil* (în colaborare cu G. Boroi, M.-M. Pivniceru, C.A. Anghelescu, B. Nazat, I. Nicolae), Ed. Hamangiu, 3 ediții, 2016, 2017 și 2018; *Noul Cod civil – comentarii, doctrină, jurisprudență* (coautor), Ed. Hamangiu, 2012; *Drept civil. Partea generală. Explicații teoretice, spețe și grile* (în colaborare cu G. Boroi, M.-M. Pivniceru și L. Irinescu), Ed. Hamangiu, 2008; *Drept civil. Drepturile reale principale. Note de curs. Jurisprudență relevantă. Spețe. Teste grilă* (în colaborare cu G. Boroi, M.-M. Pivniceru și C.A. Anghelescu), Ed. Hamangiu, două ediții, 2011 și 2009.

Teona Elena RĂDULESCU

A absolvit Facultatea de Drept din cadrul Universității „Al.I. Cuza” din Iași în anul 2013, urmând ca în același an să accedă în profesia de avocat în cadrul Baroului București. Ulterior, în anul 2018, în urma admiterii concursului de intrare în profesie, a devenit notar stagiar.

A publicat *Fișe de drept civil* (în colaborare cu G. Boroi, M.-M. Pivniceru, C.A. Anghelescu, B. Nazat, I. Nicolae, T.-V. Rădulescu și D. Dumitru), ed. I, Ed. Hamangiu, 2016.

CUPRINS

CAPITOLUL I. PARTEA GENERALĂ	1
§1. Aplicarea legii civile în timp, spațiu și asupra persoanelor	1
§2. Raportul juridic civil	4
§3. Actul juridic civil	11
3.1. Noțiuni și clasificări. Condiții de fond și formă	11
3.2. Modalitățile actului juridic civil	31
3.3. Nulitatea actului juridic civil	42
3.4. Efectele actului juridic civil	61
§4. Prescripția extinctivă și decăderea	69
CAPITOLUL AL II-LEA. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ	95
CAPITOLUL AL III-LEA. DREPTURILE REALE PRINCIPALE	98
§1. Dreptul de proprietate	98
§2. Modalitățile juridice ale dreptului de proprietate	106
§3. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată	116
§4. Posesia	128
§5. Modurile de dobândire a drepturilor reale principale	135
§6. Apărarea drepturilor reale principale	139
CAPITOLUL AL IV-LEA. TEORIA GENERALĂ A OBLIGAȚIILOR	149
§1. Particularități ale contractului	149
§2. Faptele juridice licite	157
§3. Faptele ilicite și celelalte fapte juridice extracontractuale cauzatoare de prejudiciu	172
§4. Executarea obligațiilor	203
§5. Transmisiunea obligațiilor	237

§6. Transformarea obligațiilor	253
§7. Stingerea obligațiilor	257
§8. Garanțiile obligațiilor	267
CAPITOLUL AL V-LEA. CONTRACTE SPECIALE	269
§1. Contractul de vânzare	269
§2. Contractul de donație	295
§3. Contractul de locațiune	309
§4. Contractul de mandat	327
§5. Contractul de împrumut	340
§6. Contractul de întreținere și de rentă viageră	345
§7. Contractul de tranzacție	354
CAPITOLUL AL VI-LEA. SUCCESIUNI	364
§1. Regulile generale ale moștenirii	364
§2. Moștenirea legală	367
§3. Moștenirea testamentară, rezerva succesoră și cotitatea disponibilă	387
§4. Transmisiunea și partajul moștenirii	391
CAPITOLUL AL VII-LEA. FAMILIA	397
§1. Desfacerea căsătoriei	397
§2. Filiația	403
§3. Autoritatea părintească	409
§4. Obligația de întreținere	413

ABREVIERI

alin.	–	alineatul
art.	–	articolul
C.civ.	–	Codul civil
C.civ. 1864	–	Codul civil din 1864
CPC	–	Codul de procedură civilă
CPC 1865	–	Codul de procedură civilă din 1865
C.pen.	–	Codul penal
CPP	–	Codul de procedură penală
Ed.	–	Editura
ed.	–	ediția
<i>Fișe</i> , 2018	–	G. BOROI, M.-M. PIVNICERU, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, I. NICOLAE, T.-V. RĂDULESCU, <i>Fișe de drept civil</i> , ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, 2018
hot.	–	hotărârea
ICCJ	–	Înalta Curte de Casație și Justiție
INM	–	Institutul Național la Magistraturii
lit.	–	litera
LPA	–	Legea nr. 71/2011
<i>Noul Cod civil</i>	–	M. AFRĂSINIE, M.-L. BELU-MAGDO, AL. BLEOANCĂ, D. CĂLIN, D. CIGAN, M. COSMA, M. CROITORU, V. DĂNĂILĂ, GH. DURAC, M. EFTIMIE, E. FLORESCU, C.G. FRENȚIU, D. GÂRBOVAN, M. GAVRIȘ, L. IRINESCU, A.-M. MATEESCU, E. MĂDULĂRESCU, L. MIREA, FL. MOROZAN, I. NINU, C. NIȚĂ, E. OPRINA, M. PĂPUREANU, O. PODARU, I. POPA, C. PUȘCHIN, G. RĂDUCAN, T.V. RĂDULESCU, C.S. RICU, D. ROHNEAN, E. ROȘIORU, M. STOIAN, A.C. TÂRȘIA, N.H. ȚIȚ, C.T. UNGUREANU, C. VOICU, D. ZECA, <i>Noul Cod civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență</i> , Ed. Hamangiu, București, 2012

nr.	–	numărul
O.U.G.	–	Ordonanța de urgență a Guvernului
p.	–	pagina
parag.	–	paragraful
pct.	–	punctul

CAPITOLUL I. PARTEA GENERALĂ

§1. Aplicarea legii civile în timp, spațiu și asupra persoanelor

I. Cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel, Codul civil din 2009 se aplică și:

- A. uzucapiunilor începute și neîmplinite la data intrării sale în vigoare;
- B. efectelor actelor juridice încheiate înainte de intrarea sa în vigoare, însă numai dacă aceste efecte se vor produce după intrarea sa în vigoare;
- C. efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării sale în vigoare, derivate din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea sa în vigoare.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 6 alin. (4) C.civ., uzucapiunile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit, astfel încât, dacă uzucapiunea a început sub imperiul legii vechi, aceasta va fi legea aplicabilă respectivei prescripții achizitive. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În privința efectelor actelor juridice, acestea vor fi guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii actului juridic, indiferent de momentul la care aceste se produc (anterior ori ulterior intrării în vigoare a noii legi), conform art. 6 alin. (2) C.civ. și art. 3 din Legea nr. 71/2011, motiv pentru care și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, ultima variantă este corectă, aceasta reluând în parte dispozițiile art. 6 alin. (6) C.civ. și art. 5 alin. (2) din Legea nr. 71/2011.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2012)

2. Potrivit prevederilor cuprinse în Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, modificarea în anul 2012 (adică după intrarea în vigoare a noului Cod civil) a unui contract valabil încheiat în anul 2010 (adică înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil) se realizează:

A. cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sale;

B. cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării sale;

C. în privința elementelor contractului care nu fac obiectul modificării, contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce privește încheierea, interpretarea, efectele, executarea și încetarea sa.

EXPLICAȚII

Articolul 6 alin. (1) teza I C.civ. prevede că legea civilă se aplică în intervalul de timp cât este în vigoare. În caz de succesiune a legilor civile, se pot ivi o serie de probleme privind aplicarea în timp, iar acestea trebuie rezolvate ținându-se cont de două principii, care se presupun și se completează reciproc, și anume: (1) principiul neretroactivității legii civile noi; (2) principiul aplicării imediate a legii civile noi, acesta din urmă cunoscând însă excepția ultraactivității (supraviețuirii) legii vechi (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, *Curs de drept civil. Partea generală*, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 14-15).

Articolul 6 C.civ. conține anumite dispoziții privind aplicarea în timp a legii civile, însă trebuie subliniat că textul stabilește reguli generale în materie, deci reguli care au vocația să se aplice și în cazul unor acte normative viitoare, în măsura în care acestea nu vor conține dispoziții exprese privind succesiunea legilor în timp.

Cât privește aplicarea în timp a Codului civil din 2009 în raport de reglementările anterioare, trebuie avute în vedere și dispozițiile corespunzătoare din Legea nr. 71/2011 (LPA) (*idem*, p. 22).

Pentru actul juridic, legiuitorul a stabilit, ca regulă, aplicarea legii în vigoare la data încheierii actului juridic nu numai în privința condițiilor de validitate și, pe cale de consecință, a nulității, ci și pentru alte aspecte ce

privesc încheierea actului juridic, pentru alte cauze de ineficacitate, pentru regulile de interpretare a actului, pentru efectele actului juridic (inclusiv cele produse după intrarea în vigoare a unei noi legi), pentru executarea obligațiilor asumate de părți, pentru încetarea actului juridic.

Potrivit art. 102 LPA, modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării, iar elementele ce nu fac obiectul modificării sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat contractul (*idem*, p. 23-24).

Din cele expuse mai sus, rezultă fără putință de tăgadă că variantele corecte de răspuns sunt B și C, răspunsul de la litera A fiind greșit.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2012)

3. Dispozițiile Codului civil (Legea nr. 287/2009 privind Codul civil) se aplică:

A. efectelor viitoare ale actelor juridice încheiate anterior intrării sale în vigoare;

B. efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, născute, printre altele, din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil;

C. actelor juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate prevăzute de Codul civil de la 1864, dacă pot fi considerate valabile sau eficace potrivit Codului civil din 2009.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 6 alin. (2) C.civ. și art. 3 LPA, legea în vigoare la data încheierii unui act juridic va reglementa atât efectele trecute, adică efectele care s-au produs sub imperiul ei (principiul neretroactivității), cât și efectele viitoare, adică efectele care se vor produce după intrarea în vigoare a legii noi (ultraactivitatea legii vechi). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În același timp, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit

dispozițiilor legii noi [art. 6 alin. (3) C.civ. 2009, art. 4 LPA, art. 102 alin. (1) LPA]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, actelor juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate prevăzute de Codul civil de la 1864 fiindu-le aplicabile aceste dispoziții.

Ca regulă, efectele viitoare ale altor situații juridice sunt guvernate de legea în vigoare la data săvârșirii ori producerii lor [art. 6 alin. (2) C.civ. și art. 3 LPA]. Prin excepție, dispozițiile legii noi sunt aplicabile efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi [art. 6 alin. (6) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 4-10). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este singura corectă.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

§2. Raportul juridic civil

4. Minorul de 14 ani:

- A. nu poate dispune prin testament;
- B. nu poate dispune prin testament decât de jumătate din bunurile de care ar fi putut dispune dacă ar fi fost major;
- C. poate dispune prin testament numai în favoarea părinților săi.

EXPLICAȚII

Sub imperiul Codului civil de la 1864, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani putea încheia testament, însă prin intermediul său putea dispune doar de jumătate din bunurile de care ar fi putut dispune dacă era major (art. 807 C.civ. 1864). Sub această vârstă, minorul nu putea încheia un testament valabil, nici prin reprezentant legal și nici cu încuviințarea ocrotitorului legal. În actuala reglementare s-a renunțat la posibilitatea ca minorul să încheie valabil testamentul, întrucât art. 988 alin. (1) C.civ. statuează că cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalități, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Or, în lipsa unei astfel de prevederi exprese a legii, minorul lipsit

de capacitate de exercițiu ori cu capacitate restrânsă de exercițiu nu poate încheia testament, nici chiar în favoarea părinților săi. Din aceste motive, singura variantă corectă de răspuns este A, celelalte două fiind greșite.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2012)

5. Minorul:

A. păstrează capacitatea deplină de exercițiu dobândită prin căsătorie, în toate cazurile în care căsătoria este anulată;

✚ B. poate invoca singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate;

C. care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde pentru prejudiciul produs prin fapta sa ilicită delictuală, chiar dacă se dovedește că avea discernământ la data faptei.

EXPLICAȚII

Minorul dobândește capacitatea civilă de exercițiu (prerogativa de a dobândi drepturi și de a-și asuma obligații, prin încheierea de acte juridice civile), ca regulă, la împlinirea vârstei de 18 ani, sau, prin excepție, fie pentru motive temeinice, după împlinirea vârstei de 16 ani, cu încuviințarea instanței de tutelă (art. 40 C.civ.), fie prin încheierea unei căsătorii valabile, înainte de majorat [art. 39 alin. (1) C.civ.]. Dacă însă căsătoria sa este anulată înainte de împlinirea vârstei de 18 ani, minorul va păstra capacitatea deplină de exercițiu numai dacă a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei [art. 39 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât minorul de rea-credință la momentul încheierii căsătoriei nu va mai păstra capacitatea de exercițiu dobândită ca efect al căsătoriei.

Dacă însă minorul încheie un act juridic civil cu nerespectarea regulilor privind capacitatea de exercițiu, sancțiunea aplicabilă va fi nulitatea relativă [art. 44 alin. (1) C.civ.]. În acest caz, incapacitatea va putea fi invocată chiar de minor, singur, dar numai în apărarea sa (deci când minorul are calitatea de pârât în proces), nu și atunci când el este cel care solicită anularea contractului pentru incapacitate, caz în care acțiunea va putea fi introdusă de reprezentantul ori ocrotitorul legal al minorului. Așadar, varianta de răspuns de la litera B

este corectă, fiind vorba despre invocarea de către minor a incapacității sale rezultate din starea de minoritate, ca o formă de apărare împotriva pretențiilor cocontractantului său.

Pe de altă parte, în materie delictuală, operează prezumția lipsei discernământului minorului ce nu a împlinit 14 ani (art. 1366 C.civ.); dacă însă persoana prejudiciată va face dovada că minorul avea aptitudinea de reprezentare a faptei și a urmărilor sale la momentul săvârșirii delictului civil, atunci răspunderea acestuia va fi atrasă pentru fapta proprie, în temeiul art. 1357 C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât există posibilitatea ca minorul sub 14 ani să răspundă delictual dacă se face dovada existenței discernământului său la momentul săvârșirii faptei ilicite.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

6. Incapacitatea de a contracta a minorului sau a celui pus sub interdicție:

A. poate fi opusă minorului sau celui pus sub interdicție de persoanele capabile de a contracta;

B. atrage anularea actelor încheiate de incapabil, cu condiția dovedirii unui prejudiciu;

C. poate fi invocată, în apărare, ca temei al anulabilității actului, chiar de către incapabil.

EXPLICAȚII

Sanctiunea nerespectării regulilor referitoare la capacitatea civilă de exercițiu este *nulitatea relativă a actului juridic civil* încheiat de o persoană care nu are capacitatea cerută de lege pentru actul respectiv. Astfel, actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) și la art. 43 alin. (3) C.civ., precum și actele făcute de tutore fără autorizarea instanței de tutelă, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt *anulabile*, chiar fără dovedirea unui prejudiciu [art. 44 alin. (1) C.civ.]. Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca și singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate ori din punerea sub interdicție judecătorească [art. 44 alin. (2)

C.civ.], însă persoanele capabile de a contracta nu îi pot opune incapacitatea acestuia [art. 46 alin. (1) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 239).

Față de aceste considerații, varianta de răspuns de la litera C este singura corectă, variantele de răspuns de la literele A și B fiind, în consecință, incorecte.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

7. La data de 15 august 2014, A dobândește prin cumpărare de la minorul B, în vârstă de 17 ani, un ceas valoros, achitând prețul său de catalog. La data de 13 februarie 2016, A îl notifică pe B, somându-l să confirme actul anulabil sau să introducă acțiunea în anulare. Prin cererea de chemare în judecată, introdusă la data de 14 august 2017, B solicită anularea contractului și restituirea bunului vândut, cu daune-interese, arătând că refuză să confirme vânzarea. În apărare, A invocă prescripția dreptului la acțiune și, în subsidiar, decăderea din dreptul de a cere anularea vânzării. Instanța:

A. va admite acțiunea în anularea vânzării;

B. va respinge acțiunea în anularea vânzării, considerând împlinită prescripția extintivă;

C. va constata că reclamantul B este decăzut din dreptul de a cere anularea vânzării și va respinge acțiunea.

EXPLICAȚII

Contractul de vânzare încheiat între A (în calitate de cumpărător) și B, minor (în calitate de vânzător), este lovit de nulitate relativă pentru lipsa capacității depline de exercițiu a vânzătorului, necesară încheierii unui act de dispoziție. Motivul de nulitate relativă poate fi invocat numai de cel al cărui interes a fost nesocotit la momentul încheierii actului [art. 1248 alin. (2) C.civ.], deci numai de minor, după cum tot aceeași persoană (sau, după caz, reprezentantul sau ocrotitorul sau legal) poate să și confirme actul, renunțând astfel la dreptul de a invoca nulitatea [art. 1263 alin. (2) C.civ.]. Însă, cel care trebuie să confirme poate fi pus în întârziere printr-o notificare prin care partea interesată să îi solicite fie să confirme actul anulabil, fie să exercite acțiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului [art. 1263 alin. (6) C.civ.].

În speța dată, acțiunea în anulare a fost introdusă cu o zi înaintea de împlinirea unui termen de 3 ani de la momentul încheierii contractului, astfel încât problema prescripției nu se pune, indiferent care ar fi momentul de la care ar începe să curgă termenul. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită. Nu se poate considera că în speță ar fi aplicabil viciul de consimțământ al leziunii, întrucât actul încheiat nu a fost unul de administrare, ci unul de dispoziție, fapt ce face inaplicabilă leziunea în cazul minorului cu capacitate restrânsă de exercițiu.

Cum vânzătorul fusese pus în întârziere la data de 13 februarie 2016, acesta avea la dispoziție un termen de decădere de 6 luni (care expiră la data de 13 august 2016), în care putea fie să confirme nulitatea, fie să ceară anularea contractului de vânzare încheiat. În lipsa manifestării sale de voință într-un sens sau altul, în termenul legal stabilit, acesta a fost decăzut din dreptul de a mai cere anularea contractului, astfel încât varianta de răspuns de la litera C este corectă, varianta de răspuns A fiind, în consecință, greșită.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

3. X, în vârstă de 17 ani, pretinzând că este major, a încheiat un contract cu Y prin care i-a vândut acestuia din urmă un telefon mobil cu prețul de 1.200 lei. Din acest preț, X și-a achitat o datorie în valoare de 200 lei, și-a cumpărat cu 600 de lei un alt telefon și a organizat o petrecere pentru prietenii săi, pentru care a cheltuit suma de 300 lei, rămânând cu 100 lei. Ulterior, X a solicitat anularea contractului pentru lipsa capacității depline de exercițiu și restituirea telefonului, iar Y a solicitat restituirea prețului. Instanța:

A. va respinge cererea în anularea contractului, reținând săvârșirea de către X a unui delict civil prin declarația că este capabil să contracteze și considerând că menținerea actului ca valabil este cea mai potrivită formă de reparare a prejudiciului ce ar fi fost cauzat lui Y;

B. va dispune anularea contractului, obligându-l pe Y să restituie telefonul, iar pe X să-i restituie lui Y suma de 900 lei;

C. va dispune anularea contractului, obligându-l pe Y să restituie telefonul, iar pe X să-i plătească lui Y suma de 1.200 lei, dacă va stabili că X, cu intenția de a face restituirea imposibilă, a risipit o parte din prețul obținut.

EXPLICAȚII

Contractul de vânzare încheiat între X (vânzător) și Y (cumpărător) este lovit de nulitate relativă pentru lipsa capacității de exercițiu a vânzătorului necesară încheierii unui astfel de act de dispoziție. Instanța nu poate respinge acțiunea în anulare formulată de X, astfel cum se susține în varianta de răspuns de la litera A, întrucât minorul nu a făcut decât să declare că este major, fără a folosi și alte mijloace dolosive. În acest caz este pe deplin aplicabil art. 45 teza I C.civ., conform căruia simpla declarație că este capabil să contracteze făcută de cel cu capacitate de exercițiu restrânsă nu înlătură anulabilitatea actului. Dacă însă s-ar fi folosit manopere dolosive de către minor pentru a induce celeilalte părți credința greșită că este capabil să contracteze, abia atunci instanța ar fi menținut contractul, în temeiul principiului răspunderii civile delictuale. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Odată anulată convenția de vânzare, părțile, dacă există solicitare expresă din partea acestora, vor trebui repuse în situația anterioară, ca efect al nulității. Restituirea prestațiilor se va face potrivit regulilor stabilite în art. 1639-1647 C.civ., astfel cum prevede expres art. 1254 alin. (3) C.civ.

Având în vedere că una dintre părți este un incapabil (X), acesta va fi obligat să restituie prestațiile primite numai în limita folosului realizat, apreciat la data cererii în anulare [art. 1647 alin. (1) C.civ.]. În speța dată, X, cu banii primiți, și-a plătit o datorie (200 de lei), și-a cumpărat cu 600 de lei un alt telefon și a organizat o petrecere pentru prietenii săi, pentru care a cheltuit suma de 300 lei, rămânând cu 100 lei. Putem afirma, deci, că folosul efectiv realizat de X este în valoare de 900 de lei, compus din suma cu care a achitat împrumutul (200 de lei), suma dată pentru achiziționarea unui nou telefon (600 de lei) și suma de 100 de lei, care i-a rămas. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Dacă însă cel lipsit de capacitate deplină de exercițiu a făcut, cu intenție sau din culpă gravă, ca restituirea să fie imposibilă, el va fi obligat, prin excepție de la regula prevăzută de art. 1647 alin. (1) C.civ., la restituirea integrală a ceea ce a primit în temeiul contractului nul. Prin urmare, în situația premisă la care face referire varianta de răspuns de la litera C, X va fi obligat la restituirea integrală a sumei de 1200 de lei, făcând astfel ca această variantă să fie corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

9. X și Y împrumută de la Z suma de 800 lei, fără dobândă și cu termen de restituire la data de 17.11.2014, fiecare dintre cei doi primind câte 400 lei. X achită suma de 800 lei către Z, la data de 25.11.2014, în urma notificării prin care creditorul îi solicită plata întregii sume. Prin raportare la această situație de fapt:

A. Z este îndreptățit să solicite suma de 400 de lei de la Y;

B. X este îndreptățit să solicite de la Z restituirea sumei de 400 lei;

C. Z este îndreptățit să refuze restituirea către X a sumei de 400 lei, motivat de faptul că plata nu a fost obținută prin dol sau violență.

EXPLICAȚII

X și Y au împrumutat de la Z suma de 800 de lei. Așadar, ne aflăm în fața unui raport juridic obligațional, cu pluralitate de debitori. Ca regulă, ori de câte ori părțile nu prevăd expres, ori nu rezultă altfel din lege ori din natura bunului ce face obiectul prestației, obligația cu pluralitate de debitori este o obligație divizibilă.

Obligația este divizibilă între mai mulți debitori când aceștia sunt obligați față de creditor la aceeași prestație, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligației decât separat și în limita părții sale de datorie [art. 1422 alin. (1) C.civ.]. Așadar, Z, creditorul celor doi debitori, este îndreptățit să solicite de la fiecare suma de 400 de lei, însă dacă unul dintre debitori plătește creditorului întreaga sumă, atunci acesta fie va solicita de la creditor restituirea părții pe care a plătit-o peste datoria sa, în temeiul plății nedatorate, fie va cere de la fostul său codebitor să îi restituie partea din datorie ce îi revenea acestuia, în temeiul subrogației personale.

Prin urmare, variantele de răspuns A și B sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită, Z nefiind în măsură să refuze restituirea către X a sumei de 400 de lei, întrucât plata făcută de X este nedatorată.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

10. Obligația:

A. prin care vânzătorul își rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a prețului este valabilă, numai dacă bunul a fost predat;

B. prin care locatarul se obligă să plătească despăgubiri pentru denunțarea contractului de locațiune, încheiat pe durată nedeterminată, se consideră nescrisă;

C. de a executa prin echivalent o obligație indivizibilă este divizibilă.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât, potrivit art. 1684 teza I C.civ., stipulația prin care vânzătorul își rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a prețului este valabilă *chiar dacă bunul a fost predat*. Astfel, în situația vânzării cu plata prețului în rate și rezerva proprietății, doar transferul proprietății este afectat de o condiție suspensivă, respectiv cea a plății prețului, bunul putând fi predat la momentul încheierii contractului sau ulterior.

Contractul de locațiune încheiat pe durată nedeterminată poate înceta prin denunțarea unilaterală a acestuia, de către oricare dintre părți [art. 1816 alin. (1) C.civ.]. Astfel, poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți, cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau *stipularea unei prestații în schimbul denunțării contractului se consideră nescrisă*, potrivit art. 1277 C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, deoarece, în situația în care executarea obligației indivizibile se face prin echivalent, se realizează o „transformare” a obligației inițiale prin raportare la obiectul său, în sensul că aceasta devine divizibilă, potrivit art. 1430 alin. (1) C.civ. (D. CĂLIN, în *Noul Cod civil*, p. 771).

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

§3. Actul juridic civil

3.1. Noțiune și clasificări. Condiții de fond și formă

1.1. În materia actului juridic civil:

A. dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații;

B. obiectul trebuie să fie determinat și licit, sub sancțiunea nulității relative;

C. spre deosebire de terțul autor al unui dol, terțul autor al unei violențe, independent de anularea contractului pentru viciul de consimțământ respectiv, răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

EXPLICAȚII

Condițiile de valabilitate, de fond, ale unui act juridic, prevăzute de art. 1179 alin. (1) C.civ., sunt capacitatea de a contracta, consimțământul părților, un obiect determinat și licit și o cauză licită și morală.

Obiectul actului juridic civil, pentru a fi valabil, trebuie să existe, să fie determinat, licit și posibil. Dacă obiectul actului juridic nu este determinat și licit, sancțiunea este nulitatea absolută a contractului, astfel cum prevede art. 1225 alin. (2) C.civ. Deci, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Dacă vorbim despre obiectul obligației (prestația la care se angajează debitorul), acesta trebuie să fie determinat sau cel puțin determinabil și licit [art. 1226 alin. (1) C.civ.].

În fine, cu privire la bunurile ce pot face obiectul prestației, art. 1228 C.civ. statuează că poate fi vorba și despre bunuri viitoare, după cum poate fi vorba și despre bunuri ce aparțin unui terț, dacă legea nu interzice expres acest lucru (art. 1230 C.civ.). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece atât dolul, cât și violența presupun existența unei fapte ilicite, ce atrage răspunderea delictuală a autorului, indiferent că este vorba despre cocontractantul celui al cărui consimțământ a fost viciat ori de un terț (art. 1257 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

12. Spre deosebire de eroare, ca viciu de consimțământ, dolul:

- A. poate angaja răspunderea autorului său, pentru prejudiciile cauzate;
- B. este aplicabil și actelor juridice unilaterale;
- C. nu se presupune.

EXPLICAȚII

Eroarea este viciul de consimțământ ce constă în falsa reprezentare a unor împrejurări la momentul încheierii unui act juridic civil, în timp ce dolul este definit ca fiind inducerea în eroare a unei persoane, prin mijloace viclene, pentru a o determina să încheie un anumit act juridic. Cu alte cuvinte, dolul este o eroare provocată. Așadar, dolul presupune, pe lângă un element subiectiv (pe care îl întâlnim și la eroare), și un element obiectiv, constând într-o acțiune ilicită de folosire a unor mijloace viclene în scopul inducerii în eroare a unei persoane cu ocazia încheierii unui act juridic civil. Din acest motiv, spre deosebire de eroare, unde unica sancțiune este anularea contractului, în cazul dolului, cel indus în eroare mai are, pe lângă o acțiune în anulare, și o acțiune în răspundere civilă delictuală îndreptată împotriva autorului faptei ilicite pentru acoperirea prejudiciului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, aceasta fiind o deosebire între cele două vicii de consimțământ (pentru un tabel comparativ între viciile de consimțământ, a se vedea Fișe, 2018, p. 75-76).

În privința domeniului de aplicare, atât eroarea, cât și dolul, pot afecta orice fel de acte juridice civile. Deși, din cerința ca manoperele viclene să provină de la cealaltă parte, de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți sau de la un terț [prevăzută de art. 1214 alin. (1) și (3) și art. 1215 C.civ.], ar rezulta că dolul este aplicabil doar actelor juridice bilaterale, deoarece numai în cazul acestora se poate vorbi de „cealaltă parte”, se reține că dolul (sub forma captației sau sugestiei) poate fi întâlnit și la actele juridice unilaterale, caz în care nu mai este necesară îndeplinirea cerinței în discuție (Fișe, 2018, p. 68). Așadar, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, din punctul de vedere al probei, atât eroarea, cât și dolul trebuie dovedite de cel care le invocă, neexistând o prezumție legală de eroare ori de dol. De altfel, art. 1214 alin. (4) prevede expres că dolul nu se prezumă. Deosebirea între cele două vicii de consimțământ, din acest punct de vedere, este aceea că eroarea, conținând doar un element subiectiv, nu și unul obiectiv, este mai greu de dovedit, dar acest lucru nu înseamnă că cel ce o invocă nu are sarcina probei faptului alegat. Pentru aceste motive, ținând seama că ambele vicii trebuie dovedite, nefiind prezumate, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2014)

13. Contractul nu poate fi anulat pentru eroare atunci când:

A. faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi cunoscut, după împrejurări, cu diligențe rezonabile;

B. eroarea poartă asupra unei împrejurări considerate de părți esențială la data încheierii actului, în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat;

C. eroarea poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă.

EXPLICAȚII

Cerințele erorii, pentru a fi viciu de consimțământ, sunt următoarele: (1) să fie *esențială*; (2) să fie *scuzabilă*; (3) să privească un *element determinant* pentru încheierea actului juridic, în sensul că, dacă ar fi cunoscut realitatea, partea nu ar mai fi încheiat actul juridic respectiv; (4) în cazul actelor juridice bilaterale sau plurilaterale cu titlu oneros, este necesar ca *partea cocontractantă să fi știut ori să fi trebuit să știe* că elementul fals reprezentat este determinant pentru încheierea actului juridic [art. 1207 alin. (1) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 66).

Prin eroare scuzabilă înțelegem eroarea care nu poate fi reproșată părții care a avut o falsă reprezentare a realității la încheierea actului juridic, deci care nu este urmarea lipsei de informare sau neglijenței părții respective, în timp ce eroarea nescuzabilă este eroarea imputabilă părții, în sensul că poartă asupra unui fapt care, după împrejurări, putea fi cunoscut cu diligențe rezonabile (Fișe, 2018, p. 66). Nu sunt scuzabile: eroarea asupra solvabilității cocontractantului; aprecierea eronată asupra rentabilității unei operațiuni juridice; eroarea asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta (art. 1209 C.civ.).

Prin urmare, contractul nu va putea fi anulat când eroarea nu este scuzabilă, respectiv când faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi cunoscut, după împrejurări, cu diligențe rezonabile și când eroarea poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă. Așadar,

variantele de răspuns A și C sunt corecte, varianta de răspuns de la litera B fiind greșită, reprezentând întocmai definiția erorii – viciu de consimțământ.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

14. Eroarea:

A. de drept nu poate fi considerată viciu de consimțământ, chiar dacă privește o normă juridică determinată, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului;

B. provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți, viciază consimțământul chiar dacă nu a fost esențială;

C. care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare trebuia să fie asumat de cel care o invocă, nu atrage anularea contractului.

EXPLICAȚII

Eroarea, după natura realității fals reprezentate, se clasifică în eroare de fapt și eroare de drept. Eroarea de fapt constă în falsa reprezentare a unei stări sau situații faptice la încheierea actului juridic, pe când eroarea de drept este viciu de consimțământ atunci când privește o normă juridică determinată, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului [art. 1207 alin. (3) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Spre deosebire de eroare, unde falsa reprezentare a realității trebuie să fie esențială pentru încheierea contractului pentru a se putea cere anularea contractului, în materia dolului, care este o eroare provocată, art. 1214 alin. (2) C.civ. prevede expres că partea al cărei consimțământ a fost viciat prin manoperele dolosive ale celeilalte părți va putea obține anularea actului chiar dacă eroarea nu a fost esențială. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, potrivit art. 1209 C.civ., nu atrage anularea contractului eroarea care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă, astfel că varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

15. În ipoteza actelor juridice bilaterale, dolul:

A. constituie viciu de consimțământ și atunci când provine de la reprezentantul celeilalte părți;

B. nu conduce la anularea actului decât dacă eroarea în care s-a aflat cel al cărui consimțământ a fost viciat a fost esențială;

C. conferă celui al cărui consimțământ a fost viciat de către cealaltă parte dreptul de a pretinde, în afară de anularea actului juridic, și daune-interese.

EXPLICAȚII

Dolul, viciu de consimțământ, este o eroare provocată, iar nu spontană, precum eroarea propriu-zisă. Sfera de aplicare a dolului este mai mare decât cea în cazul erorii, întrucât, potrivit art. 1214 alin. (2) C.civ., partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială (Fișe, 2018, p. 67). Așadar, se poate cere anularea actului chiar dacă eroarea în care s-a aflat cel al cărui consimțământ a fost viciat nu a fost esențială, varianta de răspuns de la litera B fiind, deci, incorectă.

Vicierea consimțământului prin dol poate fi întâlnită atât la actele unilaterale, cât și la cele bilaterale. În cazul acestora din urmă, manoperele viclene trebuie să provină de la cealaltă parte, de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți sau de la un terț, însă, în acest din urmă caz, numai atunci când cocontractantul a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască existența dolului la încheierea contractului [art. 1214 alin. (1) și (3) C.civ. și art. 1215 alin. (1) C.civ.]. Deci, varianta de răspuns de la litera A este corectă, inducerea în eroare putând proveni de la reprezentantul celeilalte părți.

În fine, conform art. 1257 C.civ., în caz de dol, cel al cărui consimțământ a fost viciat de către cealaltă parte, poate pretinde, în afară de anularea actului și daune-interese, în temeiul răspunderii civile delictuale, manoperele viclene reprezentând, în esență, fapte ilicite. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este, la rândul ei, corectă. Dacă însă dolul a provenit din partea unui terț, iar cocontractantul nu a avut cunoștință de existența sa la momentul încheierii contractului, partea indusă în eroare nu mai are dreptul de a anula actul, ci este îndreptățit numai la daune-interese de la cel responsabil de actele viclene.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

16. A pretinde că a încheiat un contract cu B sub imperiul unei temeri justificate insuflate, fără drept, de B, prin amenințarea cu exercițiul unui drept, cu scopul de a obține avantaje injuste. Care credeți că sunt opțiunile juridice pe care le are A?

A. anularea contractului pentru viciul de consimțământ al leziunii și repunerea părților în situația anterioară prin restituirea prestațiilor reciproce;

B. menținerea contractului anulabil pentru vicierea consimțământului prin violență și reducerea prestației lui A cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit;

C. anularea contractului pentru vicierea consimțământului prin violență și daune-interese.

EXPLICAȚII

Amenințarea cu exercițiul unui drept este o amenințare legitimă, care nu constituie viciu de consimțământ. Dacă însă amenințarea cu un drept a fost un prilej pentru un creditor de a obține un avantaj exagerat și injust, atunci violența va deveni nelegitimă, constituind viciu de consimțământ (art. 1217 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 70).

Așadar, în speța dată, consimțământul lui A a fost viciat prin violență, în forma prevăzută la art. 1217 C.civ., motiv pentru care contractul încheiat de acesta este anulabil (lovit de nulitate relativă), desființarea actului putând fi cerută doar de cel al cărui consimțământ a fost viciat (A). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, în speță nefiind vorba despre viciul de consimțământ al leziunii, ci despre cel al violenței, astfel cum am arătat mai sus.

Prin urmare, A poate cere instanței fie anularea contractului pentru vicierea consimțământului prin violență și daune-interese (amenințarea constituind un fapt ilicit, pentru care cel care a săvârșit-o trebuie să fie tras la răspundere delictuală), fie menținerea contractului anulabil (confirmând deci nulitatea relativă) și reducerea prestației sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit, potrivit art. 1257 teza finală C.civ.

Prin urmare, variantele de răspuns de la literele B și C sunt cele corecte.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

17. În cazul violenței ca viciu de consimțământ:

A. cel al cărui consimțământ a fost viciat poate solicita reducerea prestației sale rezultate din contract cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit;

B. se poate cere anularea contractului de către partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, cu drept, de cealaltă parte sau de un terț;

C. terțul, autor al violenței, răspunde pentru prejudiciile cauzate de fapta sa, numai dacă partea contractantă în favoarea căreia a exercitat violența nu a avut cunoștință și nici nu putea avea cunoștință de violența terțului.

EXPLICAȚII

Violența este definită ca amenințarea unei persoane cu un rău de natură să îi provoace, fără drept, o temere ce o determină să încheie un act juridic pe care altfel nu l-ar fi încheiat (Fișe, 2018, p. 70). Amenințarea cu un rău poate proveni, în cazul actelor bilaterale, fie de la cealaltă parte contractantă, fie de la un terț, însă numai dacă partea al cărei consimțământ nu a fost viciat cunoștea sau, după caz, trebuia să cunoască, violența săvârșită de acesta [art. 1220 alin. (1) C.civ.]. În această a doua situație, respectiv când temerea este insuflată de un terț, acesta va răspunde, independent dacă cealaltă parte cunoștea sau nu de existența violenței, în temeiul răspunderii civile delictuale, pentru prejudiciile ce rezultă din amenințare [art. 1220 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât condiționează tragerea la răspundere delictuală a terțului de cunoașterea de către cealaltă parte a violenței.

Violența, ca viciu de consimțământ, dă dreptul părții a cărei voință a fost afectată, să ceară, pe lângă anularea contractului, și daune-interese, sau, dacă preferă menținerea contractului, să solicite reducerea prestației sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit (art. 1257 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Pentru a putea vorbi însă despre violență este necesar, printre altele, ca amenințarea să fie nelegitimă (injustă), întrucât dacă amenințarea cu un rău este justă (spre exemplu, creditorul îl amenință pe debitor cu rezilierea

contractului în cazul nerespectării obligațiilor contractuale asumate de acesta), nu ne mai aflăm în fața unui viciu de consimțământ, ci a exercitării, cu bună-credință și în limitele interne și externe, a unui drept. Deci, varianta de răspuns de la litera B este, la rândul ei, greșită.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, mai 2018)

18. Leziunea:

A. în cazul majorului, este aplicabilă numai actelor juridice bilaterale de dispoziție;

B. presupune, în toate cazurile, o disproporție evidentă de valoare între prestații;

C. nu este aplicabilă în cazul tranzacției.

EXPLICAȚII

Domeniul de aplicare al leziunii în cazul majorului este mai extins decât în cazul minorului (a persoanei cu capacitate restrânsă de exercițiu). Astfel, ca regulă, spre deosebire de minor, care poate cere anularea pentru leziune doar a actelor bilaterale, cu titlu oneros și comutative, de administrare, majorul poate obține desființarea pentru leziune a oricăror acte juridice bilaterale, cu titlu oneros și comutative, indiferent dacă sunt de dispoziție sau de administrare, legea nefăcând nicio mențiune expresă din acest punct de vedere. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, leziunea în cazul majorului nefiind limitată numai la actele juridice bilaterale de dispoziție.

Există totuși o dispoziție expresă care îngreșește posibilitatea anulării pentru leziune a anumitor contracte, respectiv în materia tranzacției, a actelor aleatorii și a altor contracte anume prevăzute de lege (art. 1224 C.civ.). Față de această prevedere legală, varianta de răspuns de la litera C apare ca fiind corectă.

Varianta de răspuns de la litera B de răspuns este, de asemenea, greșită, întrucât leziunea nu presupune în toate cazurile o disproporție vădită între contraprestații, căci, în cazul minorului, va exista leziune și atunci când acesta își asumă o obligație excesivă prin raportare la *starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor*

[art. 1221 alin. (3) C.civ.]. Deci, în cazul actului încheiat de minor, existența leziunii se va aprecia nu numai în raport de valoarea prestației contractantului său, ci și prin raportare la elementele prevăzute expres de art. 1221 alin. (3) C.civ.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, august 2013)

19. În ceea ce privește leziunea:

A. poate fi invocată ca viciu de consimțământ doar în cazul actelor juridice încheiate de minorii între 14 și 18 ani, fără încuviințarea ocrotitorului legal;

B. partea unui contract aleatoriu, al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune, poate cere anularea contractului într-un termen de prescripție de 3 ani de la încheierea contractului;

C. dreptul la acțiunea în anularea contractului sau reducerea obligațiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului.

EXPLICAȚII

Domeniul de aplicare al leziunii nu mai este, potrivit actualului Cod civil, limitat numai la actele de administrare încheiate de minorul cu capacitate restrânsă de exercițiu, singur, fără încuviințarea ocrotitorului legal. Potrivit art. 1221 C.civ., există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații. Așadar, majorul (sau, în general, persoana cu capacitate deplină de exercițiu) care invocă încheierea unui act lezionar, trebuie să facă dovada îndeplinirii cerințelor prevăzute de articolul arătat mai sus pentru a se putea constata existența leziunii.

Odată dovedită leziunea, persoana al cărei consimțământ a fost viciat poate cere, la alegerea sa, fie anularea contractului, fie reducerea obligațiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită [art. 1222 alin. (1) C.civ.], însă într-un termen de prescripție de 1 an, care începe să curgă de la data încheierii contractului [art. 1223 alin. (1) C.civ.]. Legiuitorul instituie astfel o excepție de la regula prescriptibilității acțiunii în anularea unui act

juridic civil în termenul general de 3 ani, stabilind un termen mult mai scurt pentru viciul de consimțământ al leziunii, precum și un unic moment, obiectiv de la care acest termen începe să curgă.

Pentru toate argumentele expuse mai sus, rezultă că singura variantă corectă de răspuns este C.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

20. Leziunea:

A. există numai dacă depășește jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii contractului, prestația executată de minorul care a fost victima leziunii;

B. conferă victimei leziunii dreptul de a obține anularea actului, cu excepția cazului în care cealaltă parte oferă diferența dintre prestația pe care a executat-o și aceea pe care a primit-o de la victimă;

C. nu poate exista în privința contractului de întreținere încheiat pe durată nedeterminată.

EXPLICAȚII

Leziunea, ca viciu de consimțământ, atrage, ca sancțiune, fie anularea actului, fie reducerea obligațiilor asumate de partea al căru consimțământ a fost viciat cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită [art. 1222 alin. (1) C.civ.].

Nulitatea relativă însă nu poate fi dispusă în fiecare caz de leziune în parte. Astfel, legiuitorul stabilește condiții diferite pentru anularea actului, după cum victima leziunii este un minor ori un major.

În privința majorului, art. 1222 alin. (2) C.civ. prevede că acțiunea în anulare este admisibilă numai dacă leziunea depășește jumătate din valoarea pe care o avea la momentul încheierii actului prestația promisă sau executată de partea lezată, și numai dacă disproporția persistă până la data cererii de anulare. Dacă victima leziunii este un minor, nulitatea relativă a contractului poate fi cerută indiferent de disproporția existentă între prestațiile asumate de părțile contractului, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A poate fi considerată greșită.

În toate cazurile însă, contractul poate fi menținut de către instanță, dacă cealaltă parte oferă, în mod echitabil, o reducere a propriei creanțe sau, după caz, o majorare a propriei obligații, în condițiile prevăzute de art. 1213 C.civ. referitoare la adaptarea contractului [art. 1222 alin. (3) C.civ.]. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este incorectă, menținerea contractului fiind posibilă prin oferirea fie a unei reduceri a propriei creanțe, fie a unei majorări a propriei obligații, și nicidecum prin oferirea de către cealaltă parte a diferenței dintre prestația pe care a executat-o și aceea pe care a primit-o de la victimă.

Comisia de soluționare a contestațiilor, în motivarea contestației referitoare la varianta de răspuns B, a reținut că: *Acest răspuns trebuia exclus de către candidați, deoarece enunțul limitează posibilitatea de menținere a contractului doar la situația în care cealaltă parte oferă diferența dintre prestația executată și cea primită, în timp ce dispozițiile art. 1222 alin. (3) C.civ. permit această menținere în situația în care cealaltă parte oferă „în mod echitabil” o reducere a propriei creanțe sau o majorare a propriei obligații.*

În mod evident, noțiunea de „diferență” (ce are un sens matematic în speță) nu corespunde noțiunii de „echitate”, care presupune o apreciere (și care, astfel, poate conduce la o situație în care ceea ce se oferă să nu fie fix diferența dintre prestații). Nu se contestă că, în unele situații, diferența dintre prestații poate reprezenta o manieră echitabilă de adaptare a contractului, dar aceasta nu este singura excepție așa cum prevede enunțul răspunsului (prin folosirea sintagmei „cu excepția cazului”).

În fine, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât contractul de întreținere încheiat pe perioadă nedeterminată este un contract aleatoriu, iar potrivit art. 1224 C.civ., leziunea nu poate afecta aceste tipuri de contracte cu titlu oneros.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

21. Acțiunea în anulare pentru leziune a unui act juridic încheiat de un minor:

A. poate fi admisă și atunci când prin actul juridic atacat minorul și-a asumat o obligație excesivă prin raportare la starea sa patrimonială;

B. se va respinge dacă disproporția de valoare dintre prestații nu mai există la data introducerii cererii de chemare în judecată;

C. se va respinge în cazul în care, prin intermediul ei, se atacă un act juridic aleatoriu.

EXPLICAȚII

Pentru a putea vorbi despre leziune în cazul minorului, trebuie îndeplinite următoarele condiții: (1) să fie vorba de un act juridic de administrare; (2) să fie un act juridic bilateral, cu titlu oneros și comutativ, nu și aleatoriu (art. 1224 C.civ.); (3) să fie încheiat de minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă (între 14 și 18 ani), singur, fără încuviințarea ocrotitorului legal și (4) să fie păgubitor pentru minor – prin acel act, minorul își asumă o obligație excesivă prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor [art. 1221 alin. (3) C.civ.]; caracterul excesiv al obligației asumate se apreciază prin raportare la momentul încheierii contractului (Fișe, 2018, p. 73-74).

Din trecerea în revistă a condițiilor leziunii în cazul persoanei cu capacitate restrânsă de exercițiu, reiese că variantele de răspuns A și C sunt corecte, varianta de răspuns de la litera B fiind greșită prin raportare la momentul la care trebuie verificat caracterul excesiv al obligației asumate de minor.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2012)

22. Potrivit noului Cod civil (Legea nr. 287/2009):

A. dreptul la acțiunea în anulare sau în reducerea obligațiilor pentru leziune se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului;

B. simpla temere izvorâtă din respect, fără să fi fost violență, nu atrage anularea contractului;

C. partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială.

EXPLICAȚII

Viciile de consimțământ (eroarea, dolul, violența și leziunea) sunt sancționate cu nulitatea relativă a contractului care poate fi solicitată, ca *regulă*, în termenul general de prescripție de 3 ani. Cu toate acestea, art. 1223 C.civ.

stabilește că, prin *excepție* de la regulă, dreptul la acțiunea în anulare sau în reducerea obligațiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului, rezultă astfel că varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B a urmărit verificarea cunoștințelor în materia viciului de consimțământ al violenței, mai precis cu privire la cerințele de existență a acestui viciu. Astfel, amenințarea cu un rău trebuie să fie injustă (nelegitimă), de natură să provoace o temere determinantă pentru încheierea contractului și să provină de la cealaltă parte sau să fie cunoscută de aceasta (art. 1216 C.civ.). Cu toate acestea, temerea reverențiară reprezintă mai puțin o amenințare, ci mai mult un respect pe care unele persoane îl datorează altora, așa încât temerea generată de un asemenea respect nu mai apare ca nelegitimă (art. 1219 C.civ.). Varianta de răspuns de la litera B este, în consecință, corectă.

În fine, cea de-a treia variantă reia dispozițiile art. 1214 alin. (2) C.civ. potrivit cărora partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială. Se statuează astfel că sfera de aplicare a dolului este mai mare decât cea în cazul erorii, unde trebuie verificat caracterul esențial al falsei reprezentări a realității. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2012)

23. La data de 1 februarie 2014, A l-a notificat pe B fie să confirme contractul anulabil pentru vicierea consimțământului prin dol, fie să exercite acțiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare. B nu a confirmat expres contractul, dar și-a executat voluntar obligația în termenul menționat. Ulterior, la data de 1 septembrie 2014, B a introdus o acțiune prin care solicită anularea contractului și obligarea lui A la plata unor daune-interese suferite ca urmare a vicierii consimțământului său la data încheierii contractului. Care credeți că va fi soluția instanței și motivarea acesteia?

A. cererea de anulare va fi respinsă, întrucât B a confirmat tacit contractul;

B. cererea de despăgubiri va fi admisă, întrucât confirmarea tacită a contractului anulabil pentru vicierea consimțământului prin dol nu implică, prin ea însăși, renunțarea la dreptul de a cere daune-interese;

C. acțiunea va fi admisă în întregime, întrucât, chiar dacă B a executat obligația, confirmarea contractului nu a fost expresă.

EXPLICAȚII

Între A și B s-a încheiat un contract cu nerespectarea condițiilor de valabilitate referitoare la consimțământul părților, mai exact prin inducerea în eroare a lui B de către A. În această situație, contractul încheiat între A și B este lovit de nulitate relativă, care, potrivit art. 1248 alin. (4) C.civ., este susceptibilă de confirmare. Validarea contractului prin confirmare poate fi făcută numai de partea care poate cere și anularea actului, în speța de față fiind cel al cărui consimțământ a fost viciat la momentul încheierii contractului, adică B. Totuși, B poate fi pus în întârziere de către cocontractantul său printr-o notificare prin care să i se solicite fie să confirme actul anulabil, fie să exercite acțiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului [art. 1263 alin. (6) C.civ.], lucru care, de altfel, s-a și petrecut.

Întrucât B și-a executat obligația născută din contract în termenul de 6 luni prevăzut de lege, se constată că, în realitate, acesta a înțeles să confirme tacit actul, fiind în cunoștință de cauză cu privire la cauza de nulitate (deoarece a fost notificat cu privire la dol), voința de a renunța la dreptul de a invoca nulitatea fiind certă, astfel cum pretinde și art. 1262 alin. (2) C.civ. Așadar, A a renunțat la dreptul de a cere anularea actului, orice cerere ulterioară adresată instanței, de desființare a contractului din acest considerent, urmând a fi respinsă. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Cu toate acestea, astfel cum prevede art. 1265 alin. (3) C.civ., confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimțământului prin dol sau violență nu implică prin ea însăși și renunțarea la dreptul de a cere daune-interese. Prin urmare, chiar dacă B a confirmat actul, el are în continuare dreptul de a pretinde despăgubiri de la cel responsabil pentru prejudiciul cauzat prin inducerea sa în eroare (în speța A), fapta ilicită existând în continuare, independent de desființarea sau nu a contractului pentru dol. Așadar, dacă B formulează o cerere prin care solicită și anularea contractului încheiat cu A, dar și daune-interese, instanța urmează a-i respinge capătul de cerere referitor la anularea contractului, însă va putea să admită cel referitor la repararea prejudiciului cauzat de A prin manoperele dolosive folosite la

încheierea contractului, dacă, bineînțeles, va face dovada tuturor condițiilor răspunderii civile delictuale.

Așadar, și varianta de răspuns de la litera B este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

24. Actul confirmativ al unui act juridic anulabil pentru vicierea consimțământului prin violență:

A. pentru a fi valabil sub aspectul cuprinsului său legal, trebuie să conțină, printre altele, obiectul, cauza și natura obligației;

B. implică, prin el însuși, renunțarea la dreptul de a cere daune-interese;

C. poate fi încheiat, cu respectarea celorlalte condiții de validitate, de cel al cărui consimțământ a fost viciat, numai după încetarea violenței.

EXPLICAȚII

Actul confirmativ este acel act unilateral prin care persoana îndreptățită să invoce nulitatea relativă a unui contract renunță la acest drept. Actul confirmativ, pentru a produce efecte juridice, trebuie să îndeplinească o serie de condiții: să provină de la cel îndreptățit să invoce nulitatea relativă (în speța noastră, de la cel al cărui consimțământ a fost viciat prin violență), să fi încetat motivul de nulitate la momentul actului confirmativ (în cazul nostru, este necesar ca la momentul actului confirmativ să fi încetat violența) și să aibă conținutul expres prevăzut de art. 1264 C.civ. (să cuprindă obiectul, cauza și natura obligației și să facă mențiune despre motivul acțiunii în anulare și despre intenția de a repara viciul pe care se întemeiază acea acțiune).

Dacă toate aceste condiții sunt îndeplinite, confirmarea va produce efecte retroactive, în sensul că actul anulabil va fi considerat valabil chiar de la momentul încheierii sale [art. 1265 alin. (1) C.civ.]. Cu toate însă că se renunță la posibilitatea de a se invoca nulitatea relativă, legiuitorul prevede expres că această manifestare de voință, exprimată în legătură cu un act anulabil pentru dol sau violență, nu atrage după sine și stingerea dreptului de a cere daune-interese, în temeiul răspunderii civile delictuale, pentru prejudiciile cauzate prin faptele ilicite săvârșite [art. 1265 alin. (3) C.civ.].

Având în vedere explicațiile oferite mai sus, variantele corecte de răspuns sunt A și C, varianta de răspuns de la litera B fiind, în mod evident, greșită.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

25. Eroarea asupra motivului care a determinat o parte să încheie un act juridic:

A. atrage sancțiunea nulității absolute;

B. nu influențează valabilitatea actului juridic, decât dacă eroarea este comună ambelor părți ori cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia să o cunoască;

C. atrage sancțiunea nulității, dacă sunt îndeplinite condițiile privitoare la eroarea esențială.

EXPLICAȚII

Cauza actului juridic civil este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul (art. 1235 C.civ.). Condițiile cauzei sunt: (1) să existe; (2) să fie licită și (3) să fie morală (art. 1236 C.civ.).

Cauza există când partea are aptitudinea de a-și prefigura corect faptele sale ori consecințele acestora. Cu alte cuvinte, lipsa cauzei se poate datora lipsei discernământului (Fișe, 2018, p. 83). Însă, lipsa cauzei include și ipoteza în care cauza este falsă, deci când partea s-a aflat într-o eroare esențială și scuzabilă asupra existenței cauzei, adică asupra motivului care a determinat-o să încheie actul juridic (Fișe, 2018, p. 84).

Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, iar, în situația cauzei false, nulitatea relativă a actului va interveni numai dacă sunt îndeplinite condițiile de la eroare – viciu de consimțământ. Astfel, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Eroarea asupra motivului care a determinat o parte să încheie un act juridic reprezintă o ipoteză de cauză falsă, ce este asimilată lipsei cauzei, sancțiunea în această situație fiind nulitatea relativă, și nu cea absolută. Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Cauza falsă afectează valabilitatea contractului, indiferent dacă este comună sau nu ambelor părți, motiv pentru care și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

26. Cauza actului juridic civil este ilicită:

A. când este prohibită de lege și contravine ordinii publice ori bunelor moravuri;

B. și atunci când actul juridic este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative;

C. numai atunci când este contrară ordinii publice, iar cealaltă parte a cunoscut sau trebuia să cunoască această împrejurare.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1235 C.civ., cauza actului juridic civil este definită ca fiind motivul care determină fiecare parte să încheie contractul, iar conform articolului următor, pentru a fi valabilă, cauza trebuie să existe, să fie licită și morală [art. 1236 alin. (1) C.civ.].

Cauza este ilicită când este contrară legii și ordinii publice [art. 1236 alin. (2) C.civ.], nu și bunelor moravuri, dar și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative (art. 1237 C.civ.), așa-numita fraudă la lege. Cauza ilicită atrage nulitatea absolută a actului juridic astfel încheiat, dar numai dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia să o cunoască [art. 1238 alin. (2) C.civ.]. Se observă astfel, că singura variantă ce răspunde cerințelor legale este varianta de la litera B, celelalte două fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2012)

27. Cauza:

A. este ilicită și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative;

B. ilicită sau imorală atrage nulitatea absolută a contractului dacă este comună sau, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia să o cunoască;

C. lipsă într-un contract atrage nulitatea absolută a acestuia.

EXPLICAȚII

Conform art. 1236 C.civ., pentru a fi valabilă, cauza actului juridic civil trebuie să îndeplinească următoarele cerințe, în mod cumulativ: să existe, să fie licită și să fie morală. Cauza nu există atunci când partea nu are aptitudinea de a-și reprezenta (prefigura) corect faptele sale ori consecințele acestora. În alte cuvinte, lipsa cauzei se poate datora lipsei discernământului. Potrivit art. 1238 alin. (1) C.civ., *lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu excepția cazului în care contractul a fost greșit calificat și poate produce alte efecte juridice* (Fișe, 2018, p. 83). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, sancțiunea lipsei cauzei nefiind nulitatea absolută a contractului, ci nulitatea relativă.

Conform art. 1236 alin. (2) C.civ., cauza este ilicită atunci când este contrară legii și ordinii publice. De asemenea, cauza este ilicită și în ipoteza fraudei la lege, deci atunci când actul juridic este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative (art. 1237 C.civ.). În cazul actelor juridice nenumite, ar putea să aibă caracter ilicit nu numai motivul determinant, ci chiar prestația la care se obligă una din părți, de exemplu, contractul prin care *Primus* se obligă să îi plătească lui *Secundus* o sumă de bani dacă acesta din urmă săvârșește o anumită infracțiune. Cauza ilicită atrage nulitatea absolută a actului juridic dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia să o cunoască [art. 1238 alin. (2) C.civ.], iar prestația primită sau executată în temeiul unei cauze ilicite rămâne întotdeauna supusă restituirii (art. 1638 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 83). Raportat la aceste scurte considerații, se poate concluziona că variantele de răspuns de la literele A și B sunt cele corecte.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

28. Prin excepție, tăcerea valorează consimțământ:

A. în toate cazurile în care nu este necesară, *ad validitatem* sau *ad probationem*, forma scrisă a actului juridic;

B. în cazul tacitei relocațiuni;

C. dacă, prin voința expresă a părților, se atribuie tăcerii o atare semnificație juridică.

EXPLICAȚII

Consimțământul, condiție generală de valabilitate a actului juridic civil, poate fi exprimat în scris, verbal sau prin fapte ori gesturi concludente care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor nu lasă nicio urmă de îndoială asupra intenției de a produce efecte juridice (art. 1240 C.civ.).

Ca regulă, tăcerea nu valorează consimțământ. Prin excepție, tăcerea valorează consimțământ în următoarele cazuri: când legea prevede expres aceasta – spre exemplu, tacita relocațiune [art. 1810 alin. (1) C.civ.]; dacă părțile au atribuit expres tăcerii o anumită semnificație juridică (spre exemplu, în cazul stabilirii modalității de reînnoire a unei convenții sau de denunțare a acesteia); când tăcerea are valoare de consimțământ potrivit obiceiului sau uzurilor profesionale [spre exemplu, art. 1196 alin. (2) C.civ., în materia acceptării ofertei] (Fișe, 2018, p. 58).

Așadar, nu în toate cazurile în care nu este necesară, *ad validitatem* sau *ad probationem*, forma scrisă a actului juridic tăcerea valorează consimțământ, ci doar în situațiile de excepție la care am făcut referire mai sus, motiv pentru care variantele corecte de răspuns sunt B și C.

Răspuns: B, C

(admitere INM, 2013)

29. Nerespectarea formei cerute de lege *ad validitatem* pentru încheierea actului juridic:

- A. trebuie invocată de instanță din oficiu;
- B. poate fi invocată de instanță din oficiu;
- C. nu poate fi invocată de instanță din oficiu în nicio situație în care partea interesată a invocat un alt motiv de nulitate.

EXPLICAȚII

Forma *ad validitatem* este o condiție de valabilitate a actului juridic civil, esențială și specială, care constă în necesitatea îndeplinirii formalităților prestabilite de lege, în lipsa cărora actul nu s-ar putea naște în mod valabil (Fișe, 2018, p. 86). Sancțiunea nerespectării formei *ad validitatem* este nulitatea

absolută a actului juridic civil [art. 1242 alin. (1) C.civ.], pe care instanța este obligată să o invoce din oficiu, potrivit art. 1247 alin. (3) C.civ. Cum legiuitorul nu face nicio altă precizare, rezultă că instanța va invoca nulitatea absolută în orice situație, chiar dacă partea interesată a invocat un alt motiv de nulitate. Din aceste motive, singura variantă corectă de răspuns este A.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2012)

3.2. Modalitățile actului juridic civil

30. Cererea pentru stabilirea, pe cale judiciară, a termenului, ca modalitate a actului juridic:

- A. se soluționează potrivit regulilor aplicabile ordonanței președințiale;
- B. este imprescriptibilă extinctiv;
- C. va fi respinsă în cazul în care cererea vizează stabilirea unui termen suspensiv.

EXPLICAȚII

După criteriul izvorului său, termenul – modalitate a actului juridic civil – poate fi clasificat în termen legal, termen convențional și termen jurisdicțional. Acesta din urmă poate fi definit ca acel termen acordat debitorului, în cazurile prevăzute de lege, de către organul de jurisdicție (dacă organul de jurisdicție este o instanță, vorbim despre termen judiciar) (Fișe, 2018, p. 92-93. Pentru celelalte clasificări ale termenului, a se vedea și p. 91).

O situație de stabilire judiciară a termenului (fie suspensiv, fie extinctiv, întrucât legea nu prevede expres) o regăsim în art. 1415 alin. (1) C.civ., respectiv atunci când părțile au convenit să amâne stabilirea termenului sau au prevăzut această obligație în sarcina uneia dintre ele și când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit. În acest caz, instanța va fixa termenul potrivit *regulilor aplicabile procedurii ordonanței președințiale*, în cadrul unei acțiuni *supuse prescripției extinctive*, în termenul general de 3 ani, care începe să curgă de la data încheierii contractului [art. 1415 alin. (3) C.civ.].

Pentru motivele expuse anterior, se poate concluziona că singura variantă corectă de răspuns este A.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2014)

31. Spre deosebire de termenul suspensiv, în cazul termenului extinctiv:

A. prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului unei obligații de a face;

B. evenimentul viitor pe care părțile îl consideră ca fiind termen, poate avea o dată de împlinire necunoscută la momentul încheierii actului juridic;

C. la împlinirea acestuia, obligația se stinge.

EXPLICAȚII

Termenul suspensiv este acel termen care amână, până la împlinirea lui, începutul exercițiului dreptului subiectiv civil și al executării obligației civile corelative, fiind astfel amânată scadența [art. 1412 alin. (1) C.civ.], în timp ce termenul extinctiv amână, până la împlinirea lui, stingerea exercițiului dreptului subiectiv și a executării obligației corelative [art. 1412 alin. (2) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 92).

Față de definițiile celor două tipuri de termene, putem concluziona încă de la început că varianta de răspuns de la litera C este corectă, aceasta fiind principala deosebire dintre termenul suspensiv și cel extinctiv.

Termenul mai poate fi clasificat după criteriul cunoașterii datei împlinirii sale, în termen cert și termen incert. Termenul cert este cel a cărui dată de împlinire se cunoaște din chiar momentul încheierii actului, în timp ce termenul incert este cel al cărui moment de împlinire, deși este sigur, nu este cunoscut la momentul încheierii actului (spre exemplu, data morții credentierului într-un contract de rentă viageră) (Fișe, 2018, p. 94). Putem întâlni atât termene suspensive, cât și termene extinctive incerte, după cum pot exista termene certe suspensive ori termene certe extinctive. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită, nefiind vorba despre o deosebire între cele două categorii de termene.

În fine, varianta de răspuns de la litera A este, de asemenea, greșită, deoarece în cazul obligației afectate de un termen extinctiv prescripția începe să curgă de la momentul la care respectiva obligație devine exigibilă și debitorul trebuia astfel să o execute [art. 2524 alin. (1) C.civ.], în timp ce

În cazul obligației afectate de un termen suspensiv, prescripția va începe să curgă de la momentul împlinirii termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului [art. 2524 alin. (2) C.civ.].

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

32. Decăderea din beneficiul termenului:

A. face ca obligația să devină de îndată exigibilă;

B. a unui debitor solidar este opozabilă și celorlalți codebitori;

C. poate fi cerută și atunci când debitorul ajunge în situația de a nu mai satisface o condiție considerată, în mod tacit, esențială de creditor la data încheierii contractului, chiar dacă nu este stipulată expres posibilitatea sancțiunii decăderii.

EXPLICAȚII

Decăderea din beneficiul termenului este o sancțiune civilă ce are ca efect declararea de îndată a exigibilității unei obligații, al cărui termen suspensiv nu fusese încă împlinit. Prin urmare, situația premisă o constituie existența unei obligații afectate de un termen suspensiv, prevăzut în favoarea debitorului, neîmplinit încă.

Cauzele care pot duce la decăderea din beneficiul termenului sunt prevăzute în art. 1417 alin. (1) C.civ., astfel: intrarea debitorului în stare de insolvabilitate sau, după caz de insolvență, declarată în condițiile legii; diminuarea, cu intenție sau culpă gravă, a garanțiilor constituite în favoarea creditorului sau neconstituirea garanțiilor promise; și, potrivit alin. (3) al aceleiași norme, ajungerea debitorului, din culpa sa, în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială de creditor la data încheierii contractului. Pentru acest din urmă caz de decădere este necesar, conform tezei finale a alin. (3), să se fi stipulat expres caracterul esențial al condiției și posibilitatea sancțiunii decăderii și să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere condiția respectivă esențială, așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

În privința efectului decăderii din beneficiul termenului, astfel cum am menționat și la începutul notei noastre explicative, acesta presupune

transformarea obligației dintr-o obligație afectată de modalități într-o obligație pură și simplă, prin declararea exigibilității anticipate a creanței. Cu toate acestea, efectul decăderii este limitat la debitorul aflat într-una din situațiile expres prevăzute de lege, decăderea nefiind opozabilă celorlalți debitori, chiar solidari (art. 1419 C.civ.) (L. POP, I.F. POPA, I.S. VIDU, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 604), deci și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Față de explicațiile oferite, reiese cu claritate că singura variantă corectă este cea de la litera A.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

33. Spre deosebire de sarcină, condiția:

- A. poate afecta și un act juridic cu titlu oneros;
- B. rezolutorie, chiar dacă ar fi potestativă din partea gratificatului, nu creează nicio obligație pentru acesta;
- C. afectează numai eficacitatea actului juridic.

EXPLICAȚII

Condiția și sarcina (pentru un tabel comparativ între condiție și sarcină, a se vedea Fișe, 2018, p. 105) sunt, alături de termen, modalități ale actului juridic civil. În timp ce condiția este definită ca un eveniment viitor și nesigur ca realizare de care depinde eficacitatea drepturilor și obligațiilor actului juridic civil (art. 1399 C.civ.), sarcina este o modalitate *specifică liberalităților (acte cu titlu gratuit)*, care constă într-o obligație de a da, a face sau a nu face impusă gratificatului de către dispunător (Fișe, 2018, p. 104).

Realizarea ori nerealizarea condiției (rezolutorie sau suspensivă) ori neîndeplinirea sarcinii nu atrag nevalabilitatea actului juridic afectat de aceste două modalități, ci doar ineficacitatea sa. Așadar, ambele modalități afectează numai eficacitatea actului juridic, varianta de răspuns de la litera C nereprezentând o deosebire între cele două modalități, ci o asemănare.

În schimb, primele două variante scot la iveală două veritabile deosebiri între aceste modalități; astfel, în timp ce condiția poate afecta, în principiu, orice act juridic civil, fie cu titlu gratuit, fie cu titlu oneros, sarcina afectează exclusiv actele cu titlu gratuit (mai exact liberalitățile); în plus, prin existența

unei condiții, chiar dacă ar fi potestativă din partea gratificatului, nu se creează nicio obligație pentru acesta, neputând fi angajată răspunderea sa, în timp ce sarcina stabilește obligații pentru gratificat, putându-se exercita acțiunea în executarea sarcinii.

Totodată, arătăm că, în privința acestei întrebări, Comisia de soluționare a contestațiilor a reținut că: *variantele de răspuns de la litera B este corectă, vizând ipoteza unui act juridic cu titlu gratuit, dată fiind utilizarea termenului „gratificat”, ceea ce exclude nașterea vreunei obligații în sarcina gratificatului chiar prin inserarea unei condiții rezolutorii ca modalitate a actului juridic. Ca atare, este irelevantă distincția făcută de contestatori între condiția pur potestativă din partea debitorului și condiția potestativă simplă.*

Din aceste considerente, variantele de răspuns A și B sunt corecte.

Răspuns: A, B

(admitere INM, 2013)

34. Condiția:

A. imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri, dacă este însăși cauza contractului, atrage nulitatea relativă a acestuia;

B. până la proba contrară, se prezumă a fi rezolutorie, ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar împlini;

C. este socotită îndeplinită, dacă obligația este contractată sub condiția producerii unui eveniment într-un anumit termen, iar termenul s-a îndeplinit fără ca evenimentul să se producă.

EXPLICAȚII

Condiția, ca modalitate a actului juridic civil, se clasifică în: condiție suspensivă și condiție rezolutorie, condiție cazuală, mixtă și potestativă, condiție posibilă și imposibilă, condiție pozitivă și negativă, condiție licită și morală și ilicită și imorală.

Condiția este posibilă dacă evenimentul de care depinde nașterea drepturilor și obligațiilor poate avea loc fie sub aspect material, fie sub aspect juridic, pe când condiția imposibilă presupune un eveniment care nu se poate realiza, fie sub aspect material, fie sub aspect juridic. Pe de altă parte, condiția licită și morală presupune un eveniment a cărui îndeplinire respectă

atât bunele moravuri, cât și dispozițiile legale, în timp ce condiția ilicită și imorală contravine legii și/sau bunelor moravuri.

Ca regulă, clauza care conține o condiție imposibilă, ilicită sau imorală este considerată nescrisă; dacă însă condiția imposibilă, ilicită sau imorală constituie însăși cauza contractului, atunci sancțiunea va fi nulitatea absolută a întregului act juridic (art. 1402 C.civ.), iar nu cea relativă. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

După efectele produse, condiția se clasifică în condiție suspensivă și condiție rezolutorie. Condiția este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desființarea obligației [art. 1401 alin. (1) C.civ.], până la proba contrară, condiția fiind prezumată a fi rezolutorie ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini [art. 1402 alin. (2) C.civ.]. Din aceste motive, varianta de răspuns de la litera B este cea corectă.

În fine, după cum constă în realizarea sau nerealizarea evenimentului, condiția se clasifică în condiție pozitivă și condiție negativă. Această clasificare prezintă utilitate în ceea ce privește modul în care se îndeplinește evenimentul. În legătură cu îndeplinirea sau neîndeplinirea condiției, legea cuprinde o serie de reguli. Astfel: împlinirea condiției se apreciază după criteriile stabilite de părți sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere, după împrejurări [art. 1404 alin. (1) C.civ.]; dacă s-a prevăzut că evenimentul trebuie să aibă loc într-un anumit termen și acest termen a expirat fără ca evenimentul să fi avut loc, condiția pozitivă se socotește neîndeplinită, iar dacă nu s-a prevăzut vreun termen, condiția pozitivă se socotește neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va mai produce [art. 1404 alin. (2) C.civ.] (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, *Curs de drept civil. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2011, p. 181). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

35. Până la îndeplinirea condiției suspensive:

A. dacă debitorul plătește, el este îndreptățit să solicite restituirea plății ca fiind nedatorată;

B. obligația se poate stinge prin compensație;

C. nu se produce efectul translativ în cazul actelor juridice translativ de drepturi reale.

EXPLICAȚII

Ca regulă generală, efectele condiției sunt guvernate de două reguli: (1) condiția afectează însăși existența drepturilor subiective civile și a obligațiilor civile corelative; (2) efectele condiției se produc, în principiu, retroactiv, în sensul că momentul de la care sau până la care se produc nu este acela al îndeplinirii sau neîndeplinirii condiției, ci momentul încheierii actului juridic civil sub condiție, dacă din voința părților, natura contractului ori din dispozițiile legii nu rezultă contrariul (art. 1407 C.civ.). Condiția suspensivă este condiția de a cărei îndeplinire depinde nașterea drepturilor subiective civile și a obligațiilor corelative (art. 1400 C.civ.). Astfel, până la îndeplinirea ei debitorul nu datorează nimic, întrucât existența drepturilor și a obligațiilor corelative este sub semnul incertitudinii, iar pentru situația în care plătește, el poate cere restituirea plății ca fiind nedatorată (art. 1343 teza a II-a C.civ.). Având în vedere cele expuse, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta este greșită, întrucât obligația nu se poate stinge prin compensație, deoarece, până la îndeplinirea condiției suspensive, nu putem vorbi de existența unei obligații. După cum am menționat și anterior, condiția suspensivă amână până la îndeplinirea ei nașterea drepturilor subiective civile și a obligațiilor corelative.

În cazul actelor juridice translativ de drepturi reale nu se produce efectul translativ, drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(admitere INM, 2013)

36. Până la îndeplinirea condiției suspensive:

- A. dacă debitorul plătește, el nu este îndreptățit să solicite restituirea plății;
- B. obligația nu se poate stinge prin compensație;
- C. se produce efectul translativ în cazul actelor juridice translativ de drepturi reale.

EXPLICAȚII

Condiția suspensivă este acel eveniment viitor și nesigur de a cărui îndeplinire depinde nașterea (eficacitatea) drepturilor subiective civile și a

obligațiilor corelative (art. 1400 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 100). Efectele condiției sunt guvernate de două reguli: (1) condiția afectează însăși existența drepturilor subiective civile și a obligațiilor civile corelative și (2) efectele condiției se produc, de principiu, retroactiv, adică de la momentul încheierii actului juridic sub condiție, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul (art. 1407 C.civ.) (*ibidem*). Aplicând aceste principii, putem stabili următoarele consecințe (printre altele): debitorul nu datorează nimic, iar dacă totuși plătește *pendente conditione*, el poate cere restituirea plății ca fiind nedatorată (art. 1343 teza a II-a C.civ.), așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită; obligația nu se poate stinge prin compensație, deoarece nu se stinge nici prin plată; în actele juridice translativ de drepturi reale, nu se produce efectul translativ (de unde rezultă că și varianta de răspuns de la litera C este greșită). Prin urmare, singura varianta corectă de răspuns este B.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, august 2013)

37. Ulterior realizării condiției suspensive:

A. transmisiunile de drepturi consimțite anterior realizării condiției de către titularul dreptului condițional sunt desființate;

B. o plată efectuată anterior realizării condiției, deși nedatorată, nu mai poate fi restituită;

C. o garanție constituită de vânzător în favoarea unui terț asupra imobilului vândut sub condiție suspensivă se consolidează.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1407 alin. (3) C.civ., atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca și cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile și, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.

Prin urmare, ulterior realizării condiției suspensive (*eveniente conditione*), actul este considerat, retroactiv, că a fost simplu, neafectat de condiție. Deci, dacă debitorul a făcut plata anterior acestui moment, deși plata a fost

nedatorată (existența obligației fiind nesigură), după realizarea condiției plata a devenit, retroactiv, valabilă, cel ce a făcut-o nemaifiind îndreptățit să ceară restituirea ei. Varianta de răspuns de la litera B de răspuns este, în consecință, corectă.

Dacă *pendente conditione* (respectiv de la momentul încheierii actului juridic și până la realizarea condiției suspensive) titularul dreptului condițional a încheiat acte translativ de drepturi, odată cu îndeplinirea condiției, aceste acte se consolidează retroactiv, el fiind considerat titularul dreptului afectat de condiție suspensivă încă de la momentul încheierii actului, și nu doar de la momentul realizării condiției.

Dacă însă, tot *pendente conditione*, vânzătorul sub condiție suspensivă a constituit garanții în favoarea unui terț asupra imobilului vândut, odată cu îndeplinirea condiției, acestea vor fi desființate retroactiv, vânzătorul nemaifiind considerat proprietar chiar de la momentul încheierii actului de vânzare sub condiție suspensivă. Prin urmare, variantele de răspuns A și C sunt, în mod evident, greșite.

În același sens, a se vedea și motivarea Comisiei de soluționare a contestațiilor de admitere a contestațiilor referitoare la varianta de răspuns de la litera C: *Potrivit art. 1407 alin. (3) C.civ., atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca și cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile și, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.*

Prin urmare, aceste dispoziții se aplică doar actelor încheiate de cumpărător, care este proprietar sub condiție suspensivă. Actele de dispoziție ale vânzătorului, inclusiv cele vizând constituirea unei garanții, încheiate înainte de îndeplinirea condiției nu se consolidează, ci sunt guvernate de regulile proprietății condiționale.

În consecință, numai varianta B de răspuns este corectă.

Răspuns: B, C (în urma admiterii contestațiilor la barem, a fost admisă doar varianta B ca fiind corectă)

(admitere în magistratură, mai 2018)

38. Îndeplinirea condiției rezolutorii:

A. În lipsa unei stipulații contrare, nu are efecte asupra prestațiilor executate în baza unui contract cu executare succesivă;

B. nu are efecte asupra posibilității de a renunța la condiție;

C. produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul.

EXPLICAȚII

Condiția rezolutorie este acel eveniment viitor și nesigur de a cărei îndeplinire depinde desființarea drepturilor subiective civile și a obligațiilor corelative [art. 1401 alin. (1) C.civ.].

Până la realizarea condiției rezolutorii, actul juridic se comportă ca un act pur și simplu.

Îndeplinirea condiției rezolutorii conduce, de regulă, la desființarea cu efect retroactiv a actului, caz în care se consideră că actul nu a existat niciodată. Drept urmare, efectele se produc de la momentul încheierii actului juridic sub condiție, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul [art. 1407 alin. (1) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Totuși, de la caracterul retroactiv al efectelor condiției rezolutorii, legea prevede trei excepții: a) actele de administrare făcute de dobânditorul sub condiție rezolutorie rămân valabile; b) în lipsă de stipulație sau prevedere legală contrară, fructele culese sau încasate de dobânditorul sub condiție rezolutorie rămân în proprietatea sa (art. 1410 C.civ.); și c) în actele juridice cu executare succesivă, în lipsa unei stipulații contrare, efectele îndeplinirii condiției rezolutorii se produc numai pentru viitor [art. 1407 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Cu privire la posibilitatea de a renunța la condiție, fie ea suspensivă ori rezolutorie, aceasta aparține, potrivit art. 1406 C.civ., numai părții în al cărei interes exclusiv a fost stipulată. Singura condiție ce trebuie respectată de partea respectivă pentru a-și putea exercita în mod plener manifestarea de voință în sensul renunțării, este ca evenimentul viitor și nesigur să nu se fi îndeplinit. Or, ipoteza avută în vedere de varianta de răspuns de la litera B este tocmai aceea în care condiția rezolutorie s-a realizat, situație în care este afectat și dreptul de a renunța la acea condiție. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

39. În cazul condiției suspensive a cărei realizare depinde de voința creditorului:

A. dacă debitorul plătește înainte de împlinirea condiției, nu va putea cere restituirea plății;

B. obligația asumată este valabilă, chiar dacă realizarea condiției nu depinde și de un element exterior voinței creditorului;

C. prescripția extinctivă va începe să curgă de la momentul încheierii actului juridic.

EXPLICAȚII

Condiția, ca modalitate a actului juridic civil, se clasifică în condiție suspensivă și condiție rezolutorie (după criteriul efectelor produse), în condiție cazuală, mixtă și potestativă (după criteriul legăturii cu voința părților a realizării sau nerealizării evenimentului), în condiție pozitivă și condiție negativă (după cum constă în realizarea sau nerealizarea evenimentului) etc.

Condiția cazuală presupune că realizarea evenimentului depinde de hazard, de un eveniment exterior voinței părților sau de voința exclusivă a unei terțe persoane. Condiția mixtă presupune că realizarea evenimentului depinde atât de voința uneia dintre părți, cât și de voința unei persoane determinate. În fine, condiția potestativă presupune că realizarea evenimentului depinde de voința unei părți; dacă depinde exclusiv de voința unei părți, vorbim de condiție pur potestativă, iar dacă depinde de voința unei părți, dar și de voința unei persoane nedeterminate, ne aflăm în fața unei condiții potestative simple.

Cu privire la această clasificare, art. 1403 C.civ. statuează că obligația contractată sub condiție suspensivă ce depinde exclusiv de voința debitorului (pur potestativă din partea celui care se obligă) nu produce niciun efect. *Per a contrario*, condiția suspensivă sau rezolutorie pur potestativă din partea creditorului, cea suspensivă sau rezolutorie simplă potestativă din partea debitorului ori a creditorului sunt valabile și produc efecte juridice. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă, obligația asumată sub condiție suspensivă pur potestativă din partea creditorului producând efecte juridice.

Condiția suspensivă va produce aceleași efecte juridice *pendente conditione*, indiferent dacă realizarea ei depinde de voința debitorului, a creditorului sau de hazard. Așadar, dacă debitorul efectuează plata până la

momentul realizării condiției, plata făcută este nedatorată (existența obligației este nesigură), astfel că se va putea cere de către solvens restituirea plății făcute în această perioadă. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Cât privește momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție, acesta este prevăzut de art. 2524 alin. (3) C.civ. și este data la care condiția suspensivă este realizată, și de această dată fiind indiferent dacă vorbim despre condiție cazuală, mixtă sau potestativă. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este, la rândul ei, greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

3.3. Nulitatea actului juridic civil

40. În materia nulității:

A. nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților, dacă prin lege nu se prevede altfel;

B. de regulă, nulitatea relativă a contractului poate fi opusă oricând, chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiune în anulare, de către partea căreia i se cere executarea contractului;

C. în cazul refacerii unui contract nul, efectele contractului refăcut se produc retroactiv.

EXPLICAȚII

După criteriul modului de valorificare a nulității, nulitatea actului juridic civil se clasifică în nulitate judiciară și nulitate amiabilă. Nulitatea judiciară este cea declarată de organul de jurisdicție competent, în timp ce nulitatea amiabilă este aceea cu privire la care părțile s-au înțeles fie să o constate, fie să o declare, dacă legea nu interzice expres acest lucru [art. 1246 alin. (3) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, nulitatea contractului putând fi constatată sau declarată prin acordul părților, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale de acțiune numai în termenul de prescripție stabilit de lege [art. 1249 alin. (2) teza I C.civ.], iar pe cale de excepție (apărare), oricând, chiar și după împlinirea termenului de prescripție

a dreptului la acțiunea în anulare, de către partea căreia i se cere executarea contractului (a se vedea și *Fișe*, 2018, p. 151, pct. 10) [art. 1249 alin. (2) teza a II-a C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Confirmarea nulității relative, care produce efecte retroactive, nu trebuie confundată cu refacerea contractului nul. Aceasta presupune încheierea din nou a contractului nul cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii, contractul refăcut producând efecte numai pentru viitor, nu și pentru trecut (art. 1259 C.civ.). Deci, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

41. În materia nulității absolute:

- A. instanța este obligată să o invoce din oficiu;
- B. actul juridic lovit de nulitate absolută este susceptibil de confirmare în cazurile anume prevăzute de lege;
- C. prin acordul părților, pot fi instituite cauze de nulitate absolută.

EXPLICAȚII

Regimul juridic al nulității absolute este guvernat de următoarele reguli (art. 1247 C.civ.): (1) nulitatea poate fi invocată de orice persoană interesată, iar instanța este obligată să o invoce din oficiu; (2) nulitatea poate fi invocată oricând (deci este, în principiu, imprescriptibilă) și (3) nulitatea absolută nu este susceptibilă de confirmare decât în cazurile expres prevăzute de lege. În plus, cazurile de nulitate absolută (de altfel, și cele de nulitate relativă) sunt exclusiv legale, în sensul că părțile nu pot, prin voința lor, să instituie sau să suprimă cauze de nulitate absolută [art. 1246 alin. (4) C.civ.], prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită. Variantele A și B sunt, în consecință, răspunsurile corecte la această grilă.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

42. Potrivit noului Cod civil (Legea nr. 287/2009):

- A. prin acordul părților pot fi instituite sau suprimate cauze de nulitate;
- B. dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților;
- C. în cazurile în care natura nulității (absolută sau relativă) nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este lovit de nulitate absolută.

EXPLICAȚII

Odată cu intrarea în vigoare a actualului Cod civil, nulitatea a primit o reglementare expresă, un regim juridic bine conturat.

Astfel, a fost instituită o prezumție de nulitate relativă, potrivit căreia în cazurile în care natura nulității (absolută sau relativă) nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil, deci lovit de nulitate relativă (art. 1252 C.civ.) Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

În același timp, pe lângă clasificarea clasică în nulități absolute și relative, legiuitorul a consacrat și distincția dintre nulități amiabile și nulități judiciare, art. 1246 alin. (2) C.civ. prevăzând că, dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților (așadar, varianta de răspuns de la litera B este cea corectă).

În fine, art. 1246 alin. (4) teza I C.civ. consfințește caracterul legal al tuturor cauzelor de nulitate, interzicând părților să instituie ori să suprimă, prin acordul lor, cauzele de nulitate. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este, la rândul ei, greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2012)

43. Nulitatea relativă:

- A. poate fi invocată, în principiu, de către instanță din oficiu;
- B. poate fi acoperită prin confirmare expresă sau tacită;
- C. este prescriptibilă extinctiv și în cazul în care se invocă pe cale de excepție, atunci când are drept cauză leziunea.

EXPLICAȚII

Nulitatea relativă poate fi invocată numai de cel al cărui interes este ocrotit prin dispoziția legală încălcată, conform art. 1248 alin. (2) C.civ., iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, nulitatea relativă nu poate fi invocată din oficiu de instanța de judecată. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, conform art. 1248 alin. (4) C.civ. coroborat cu art. 1262 alin. (1) C.civ., confirmarea putând fi făcută de cel care are dreptul de a cere nulitatea relativă a actului.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera C este corectă. Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale de acțiune numai în termenul de prescripție stabilit de lege, de regulă, în termenul general de prescripție de 3 ani de la momentul nașterii dreptului la acțiune [art. 1249 alin. (2) teza I C.civ.]. De asemenea, partea căreia i se cere executarea actului juridic poate opune oricând nulitatea relativă a actului, chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare [art. 1249 alin. (2) teza a II-a C.civ.]. Așadar, regula este imprescriptibilitatea nulității relative invocate pe cale de excepție. Dispozițiile art. 1223 alin. (2) C.civ. stabilesc o excepție de la regula amintită mai sus, și anume: invocarea nulității relative pentru leziune pe cale de excepție este supusă prescripției extinctive în aceleași condiții ca și invocarea nulității relative pe cale de acțiune.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

44. Nulitatea:

- A. poate fi constatată sau declarată numai pe cale judiciară;
- B. absolută produce efecte diferite de cea relativă;
- C. a cărei natură nu este determinată sau nu reiese în chip neîndoielnic din lege, este prezumată a fi relativă.

EXPLICAȚII

Cea mai importantă clasificare a nulității este cea în funcție de natura interesului ocrotit la momentul încheierii actului juridic civil, în nulitate relativă

și nulitate absolută. Diferența dintre cele două forme ale nulității este dată de regimul juridic aplicabil, adică de regulile aplicabile nulității relative și nulității absolute. Din punctul de vedere al efectelor, indiferent că vorbim despre un act afectat de un motiv de nulitate absolută sau relativă, nu există nicio diferență: în ambele cazuri, se va pune problema retroactivității nulității, a repunerii părților în situația anterioară și a anulării actului subsecvent, ca urmare a anulării actului inițial. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În general, legiuitorul este cel care indică felul nulității, prin utilizarea unei terminologii specifice: termenul *anulabil* desemnează nulitatea relativă, în timp ce termenul *nul* desemnează nulitatea absolută.

Dacă însă din textul de lege care instituie nulitatea nu rezultă felul acesteia ori dacă dispoziția legală stabilește doar condiția de validitate pentru încheierea actului juridic, fără a indica și sancțiunea incidentă, stabilirea felului nulității se face în raport de natura interesului ocrotit prin edictarea normei juridice care a fost nesocotită la încheierea actului juridic. În fine, în cazurile în care natura nulității nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, actul este prezumat a fi anulabil (art. 1252 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 127-128). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Pe lângă clasificarea în relativă și absolută, nulitatea mai poate fi împărțită, după criteriul modului de valorificare, în judiciară și amiabilă. Aceasta din urmă este nulitatea cu privire la care părțile se înțeleg și lipsesc de efecte actul juridic prin voința lor, fără a se mai adresa organului de jurisdicție [art. 1246 alin. (3) C.civ.], în timp ce nulitatea judiciară este cea constatată sau declarată numai pe cale judiciară. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, nulitatea putând fi declarată sau constatată și prin acordul părților.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

45. Nulitatea relativă:

- A. de regulă, poate fi invocată pe cale de excepție oricând;
- B. spre deosebire de nulitatea absolută, poate fi declarată prin acordul părților;
- C. înlătură posibilitatea confirmării contractului în caz de violență.

EXPLICAȚII

Regimul juridic al nulității relative este guvernat de următoarele reguli, prevăzute de art. 1248 C.civ.: (1) poate fi invocată doar de cel al cărui interes a fost nesocotit în momentul încheierii actului juridic civil; (2) acțiunea în anularea unui act juridic civil este prescriptibilă, ca regulă, în termen de 3 ani, pe când invocarea nulității relative pe cale de excepție este, ca regulă, imprescriptibilă și (3) nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Nulitatea relativă poate fi confirmată, indiferent de cauza de nulitate, astfel încât validarea contractului este posibilă și în cazul violenței – viciu de consimțământ, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Cât privește diferența dintre nulitatea relativă și cea absolută, aceasta constă, în regimul juridic aplicabil. Prin urmare, între nulitatea relativă și cea absolută nu există diferențe nici din punctul de vedere al efectelor produse, după cum nu există deosebire nici din punctul de vedere al posibilității părților de a o declara, părțile putând să declare atât nulitatea relativă, cât și pe cea absolută, prin acordul lor de voință. Nulitatea amiabilă poate privi, deci, atât un act lovit de nulitate relativă, cât și un act lovit de nulitate absolută. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Cu referire la varianta de răspuns de la litera B, Comisia de soluționare a contestațiilor a reținut că: *Distincția făcută de contestator contravine intenției legiuitorului la momentul edictării art. 1246 alin. (3) C.civ., text care nu are în vedere o soluție diferită în raport de natura nulității. Atât în cazul nulității absolute, cât și în cazul nulității relative, consecința înțelegerii părților este aceeași, respectiv lipsirea actului de efecte juridice, prin constatarea sau declararea nulității, fiind irelevantă raportarea la tipul de nulitate incident din perspectiva argumentelor contestatorului.*

Răspuns: A

(admitere INM, 2013)

46. Nu este nul:

A. contractul de tranzacție încheiat pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută în cazul în care părțile tranzacționează expres asupra nulității;

B. contractul de donație afectat de o condiție a cărei realizare depinde exclusiv de voința donatarului;

C. contractul de donație prin care donatorul și-a rezervat dreptul de a dispune de toate bunurile donate.

EXPLICAȚII

Contractul de tranzacție este acel contract prin care părțile previn sau sting un litigiu prin concesiile sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la o parte la cealaltă [art. 2267 alin. (1) C.civ.]. În principiu, nu se poate tranzacționa decât cu privire la contracte valabile încheiate; cu privire la acte nule absolut, nu se poate tranzacționa, cu excepția situației în care părțile tranzacționează expres asupra nulității, astfel cum prevede art. 2274 alin. (1) C.civ. Varianta de răspuns de la litera A este, deci, corectă.

Donația este un contract esențialmente irevocabil. Irevocabilitatea donației este mai mult decât un simplu efect al contractului, ea este o condiție de valabilitate a acestui contract (irevocabilitate de gradul II). Din acest motiv, potrivit art. 1015 alin. (1) C.civ., este interzisă inserarea în contractul de donație a oricărei clauze ce ar aduce atingere intenției de a gratifica, respectiv care ar permite donatorului să revoce donația prin voința sa. Inserarea unei astfel de clauze are ca efect nulitatea absolută a întregului contract, și nu doar a clauzei respective [art. 1015 alin. (2) C.civ.]. O astfel de clauză este și cea prevăzută la varianta de răspuns de la litera C, respectiv cea prin care donatorul și-a rezervat dreptul de a dispune de toate bunurile donate, care va atrage nulitatea absolută a întregului contract de donație. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Dacă însă părțile au încheiat un contract de donație afectat de o condiție a cărei realizare depinde exclusiv de voința donatarului, principiul irevocabilității donațiilor, astfel cum a fost explicat mai sus, nu este afectat, un astfel de act juridic producând efecte, varianta de răspuns de la litera B fiind, la rândul ei, corectă.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, mai 2018)

47. Contractul lovit de nulitate:

A. este desființat pentru viitor dacă este cu executare succesivă sau continuă;

B. relativă, ca regulă, permite părții căreia i se cere executarea contractului să opună oricând nulitatea relativă a contractului, chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare;

C. refăcut cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii, produce efecte și pentru trecut de la data încheierii acestuia.

EXPLICAȚII

Nulitatea actului juridic civil produce trei efecte, indiferent dacă nulitatea este relativă sau absolută. Este vorba despre retroactivitatea efectelor nulității, repunerea părților în situația anterioară și anularea actelor subsecvente, ca urmare a anulării actului inițial.

Retroactivitatea nulității presupune că actul va fi desființat pentru trecut, nu numai pentru viitor, efectele acestei cauze de ineficacitate producându-se chiar de la momentul încheierii actului [art. 1254 alin. (1) C.civ.]. Acest efect se produce indiferent de felul actului, respectiv dacă acesta este cu executare dintr-o dată (*uno actu*) sau cu executare succesivă. Mai mult chiar, potrivit art. 1254 alin. (3) C.civ., repunerea părților în situația anterioară se va dispune și în cazul acestor din urmă acte, aceasta constituind o deosebire față de regimul efectelor juridice ale nulității, astfel cum era cunoscut sub imperiul Codului civil anterior. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Cât privește termenul de prescripție în care poate fi invocată nulitatea, se face distincție după cum nulitatea este relativă sau absolută. Dacă în cazul nulității absolute, invocarea acesteia atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, se poate face oricând, nefiind supusă prescripției extinctive [art. 1249 alin. (1) C.civ.], invocarea nulității relative pe cale de acțiune este supusă prescripției extinctive, astfel cum arată art. 1249 alin. (2) teza I C.civ. Cu toate acestea, continuă articolul amintit, partea căreia i se cere executarea contractului poate opune oricând nulitatea relativă a contractului, chiar și după împlinirea termenului de prescripție a acțiunii în anulare. Așadar, invocarea nulității relative pe cale de excepție (de apărare) nu este supusă, ca regulă, prescripției extinctive. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Dacă un contract a fost încheiat cu nerespectarea tuturor condițiilor de validitate cerute de lege, poate fi refăcut, de această dată potrivit dispozițiilor legale. Refacerea actului însă nu se confundă nici cu confirmarea actului nului și nici cu conversiunea, întrucât el va produce efecte, în toate cazurile, numai pentru viitor, iar nu și pentru trecut (art. 1259 C.civ.). În consecință, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

48. La data de 15 octombrie 2013, părțile au încheiat, prin *înscris sub semnătură privată*, un contract de vânzare cu privire la un teren situat în intravilanul comunei pe care cumpărătorul intenționa să-și construiască o casă de locuit. La data semnării actului, vânzătorul a predat posesia terenului către cumpărător, iar acesta din urmă a plătit prețul convenit. După o perioadă de timp, când cumpărătorul a încercat să facă demersuri pentru obținerea autorizației de construire, a aflat că nu a devenit proprietarul terenului, întrucât actul trebuia încheiat în formă autentică la notar. Care dintre sfaturile juridice de mai jos credeți că este/sunt corect/e din punct de vedere legal?

A. contractul nului poate fi refăcut cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii lui, respectiv forma autentică cerută pentru vânzarea terenurilor;

B. contractul refăcut în formă autentică produce efecte de la data încheierii între părți a actului sub semnătură privată;

C. contractul, nula ca vânzare, poate produce – prin conversiune – efectele unei promisiuni bilaterale de vânzare, dacă sunt îndeplinite condițiile de fond și de formă prevăzute de lege pentru aceasta.

EXPLICAȚII

În accepțiunea actualului Cod civil, drepturile reale ce au ca obiect bunuri imobile se dobândesc și se transmit prin act autentic, sub sancțiunea nulității absolute, potrivit art. 1244 C.civ. Prin urmare, actul de vânzare încheiat între părți la data de 15.10.2013 cu privire la un teren situat în intravilanul comunei nu va produce efectele juridice specifice unui astfel de contract,

respectiv nu va produce efectul translativ de proprietate, din patrimoniul vânzătorului în cel al cumpărătorului.

Părțile însă, dacă doresc, pot reface contractul nul cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii (deci cu respectarea formei cerute *ad validitatem*), caz în care însă contractul astfel refăcut va produce efecte numai pentru viitor, nu și pentru trecut (art. 1259 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită, față de dispozițiile art. 1259 C.civ. redate mai sus.

Cât privește conversiunea, amintim că aceasta este o cauză care înlătură efectele nulității și presupune considerarea manifestării de voință ca producătoare a efectelor unui anumit act juridic, chiar dacă nu este valabilă ca alt act juridic (Fișe, 2018, p. 147). O aplicație a conversiunii este și considerarea manifestării de voință a părților, nevalabilă ca act de vânzare, dar care va produce efectele juridice ale promisiunii de vânzare (antecontractul de vânzare). În aceste condiții, amintim dispozițiile art. 1279 alin. (3) C.civ. conform cărora, dacă una dintre părți refuză încheierea contractului promis, partea care și-a executat propriile obligații poate solicita instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, atunci când natura contractului o permite, iar cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite. În legătură cu forma încheierii promisiunii de a contract, prin **Decizia nr. 23/2017** a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă (publicată în M. Of. nr. 365 din 17 mai 2017) s-a stabilit că: *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1.279 alin. (3) teza I și art. 1.669 alin. (1) C.civ., nu este obligatorie forma autentică la încheierea promisiunii de vânzare a unui bun imobil, în vederea pronunțării unei hotărâri care să țină loc de act autentic.*

În consecință, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

49. Renunțarea la dreptul de a invoca nulitatea relativă a unui contract, pentru violență:

- A. poate fi făcută numai prin înscris autentic sau sub semnătură privată;
- B. presupune ca, la momentul renunțării, violența să fi încetat;
- C. își produce efectele din momentul încheierii contractului.

EXPLICAȚII

Nulitatea relativă, potrivit art. 1248 alin. (4) C.civ., poate fi confirmată. Actul confirmativ este acel act juridic unilateral prin care se renunță la dreptul de a invoca nulitatea relativă. El poate fi expres sau tacit, în acest din urmă caz, rezultând din orice manifestare de voință, neîndoielnică, în privința renunțării la dreptul de a mai solicita anularea actului juridic [spre exemplu, executarea în mod voluntar a unui contract, cunoscând cauza de nulitate a acestuia, potrivit art. 1263 alin. (5) C.civ.]. Așadar, renunțarea la nulitate poate fi constatată fie printr-un înscris (sub semnătură privată sau autentic) sau poate fi dedusă dintr-o manifestare neîndoielnică de voință cu privire la intenția de a acoperi nulitatea. Raportat la aceste considerații, observăm că varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât condiționează confirmarea de existența unui înscris, aspect ce, după cum am văzut, nu este real.

Pentru a putea opera confirmarea însă, indiferent în ce formă, expresă ori tacită, este necesar ca persoana îndreptățită să facă acest act să cunoască motivul de nulitate, iar consimțământul ei să fi redevenit liber și neviciat (dacă motivul de nulitate a fost un viciu de consimțământ), în cazul violenței, condiția fiind îndeplinită dacă aceasta a încetat [art. 1263 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă, prin raportare la dispozițiile legale amintite.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă, întrucât, în cazul în care actul confirmativ respectă cerințele prevăzute de lege, se va considera că actul la a cărui anulare se renunță a fost încă de la început valabil încheiat; așadar, confirmarea produce efecte retroactive, din chiar momentul încheierii actului [art. 1265 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

50. Conversiunea actului juridic:

- A. înlătură efectele nulității;
- B. nu implică un nou acord de voință al părților actului juridic lovit de nulitate;
- C. presupune validarea actului juridic prin confirmare.

EXPLICAȚII

Conversiunea actului juridic este, alături de principiul *error communis facit ius* și de cel al răspunderii civile delictuale, unul din cazurile care înlătură efectele nulității. Conversiunea constă în considerarea manifestării de voință ca producătoare a efectelor unui anumit act juridic, chiar dacă nu este valabilă ca alt act juridic (art. 1260 C.civ.).

Pentru a opera conversiunea, este necesară îndeplinirea următoarelor condiții: (1) actul pentru care a fost emisă manifestarea de voință *să fie lovit de nulitate, de regulă, absolută*; (2) *să existe cel puțin o diferență între actul nul (actul juridic pentru care a fost emisă manifestarea de voință) și cel ce urmează a fi considerat valabil pe temeiul conversiunii (de natură, de formă, de conținut etc.)*; (3) actul ce urmează a fi considerat valabil să îndeplinească toate *condițiile de validitate* cerute de lege, iar acestea să *se regăsească chiar în cuprinsul actului lovit de nulitate* [art. 1260 alin. (1) C.civ.]; (4) din actul lovit de nulitate sau din scopurile urmărite de părți la data încheierii acestuia să nu reiasă intenția expresă sau tacită a părților de a *exclude* aplicarea conversiunii [art. 1260 alin. (2) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 147). Așadar, conversiunea nu presupune un nou acord de voință al părților actului juridic lovit de nulitate, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera B este corectă, la fel ca și varianta de răspuns de la litera A, pentru motivele invocate în primul paragraf al explicațiilor.

Conversiunea nu se confundă cu confirmarea actului juridic anulabil, aceasta din urmă având ca efect validarea contractului, cu efect retroactiv, pe când conversiunea duce la înlăturarea efectelor nulității, prin considerarea manifestării de voință ca producătoare a efectelor unui anumit act juridic, chiar dacă nu este valabilă ca alt act juridic. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

51. Spre deosebire de reziliere, nulitatea:

A. produce efecte și pentru trecut chiar și în cazul actelor juridice cu executare succesivă;

B. presupune o cauză ulterioară momentului încheierii actului juridic;

C. se aplică și contractelor sinalagmatice cu executare *uno actu*.

EXPLICAȚII

Între nulitate și reziliere există asemănări (ambele sunt sancțiuni de drept civil, ambele pot fi constatate atât amiabil, cât și pe cale judecătorească), însă și numeroase deosebiri (pentru tabele comparative între nulitate și alte cauze de ineficacitate, a se vedea *Fișe*, 2018, p. 124 și urm.). Astfel, (1) în timp ce nulitatea presupune un act încheiat fără respectarea condițiilor de validitate cerute de lege, rezilierea presupune un act valabil încheiat; (2) cauza nulității există la momentul încheierii actului juridic, pe când cauza rezilierii constă într-o acțiune sau inacțiune ulterioară datei la care contractul a fost, în mod valabil, încheiat; (3) nulitatea se aplică tuturor actelor juridice, pe când rezilierea este aplicabilă numai în cazul contractelor, de regulă, sinalagmatice, cu executare succesivă; (4) nulitatea produce și efecte retroactive, pe când rezilierea produce efecte numai pentru viitor [art. 1254 și art. 1554 alin. (3) C.civ.]; (5) în cazul în care contractul este desființat pentru nulitate, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent; prestațiile primite, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu, pe când în cazul rezilierii nu se mai poate dispune restituirea prestațiilor deja executate [art. 1254 și art. 1554 alin. (3) C.civ.].

Așadar, variantele corecte sunt A și C, varianta de răspuns de la litera B fiind greșită, întrucât cauza nulității nu este ulterioară încheierii actului juridic, ci este, cel mult, concomitentă acestui moment.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

52. Este anulabil actul juridic încheiat:

A. ca urmare a violenței exercitate de un terț asupra uneia dintre părți, chiar dacă cealaltă parte nu cunoștea și nici nu ar fi trebuit să cunoască violența săvârșită de terț;

B. ca urmare a temerii insuflăte de amenințarea cu exercițiul unui drept, făcută cu scopul de a obține avantaje injuste;

C. de minor fără încuviințarea ocrotitorului legal, atunci când încuviințarea era cerută de lege și suficientă pentru încheierea valabilă a actului, chiar dacă ulterior acesta din urmă a confirmat actul.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește identificarea unor cazuri în care intervine nulitatea relativă, ca sancțiune pentru nerespectarea condițiilor de valabilitate a actului juridic civil: primele două variante fac trimitere la viciul de consimțământ al violenței, în timp ce varianta de răspuns de la litera C aduce în discuție actul juridic încheiat de minor, fără încuviințarea prealabilă a ocrotitorului legal, atunci când această încuviințare este cerută de lege.

Astfel, urmărind condițiile de existență ale violenței – viciu de consimțământ, observăm că, în actele juridice bilaterale și plurilaterale, amenințarea trebuie să provină de la cealaltă parte contractantă sau, dacă provine de la un terț, cocontractantul să cunoască ori să fi trebuit să cunoască violența săvârșită de terț [art. 1216 alin. (1) și art. 1220 alin. (1) C.civ.]. Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât nu este îndeplinită condiția privind cunoașterea de către cealaltă parte a violenței.

Există violență – viciu de consimțământ atunci când amenințarea cu exercițiul unui drept este făcută în scopul de a obține avantaje injuste (art. 1217 C.civ.), drept urmare varianta de răspuns de la litera B este corectă, sancțiunea în acest caz fiind nulitatea relativă.

Cât privește actul juridic încheiat de minor fără încuviințarea ocrotitorului legal, atunci când încuviințarea era cerută de lege și suficientă pentru încheierea valabilă a actului, acest act va fi lovit de nulitate relativă numai dacă ocrotitorul legal nu confirmă actul nevalabil încheiat, acoperind astfel nulitatea (renunțându-se la invocarea ei), astfel cum prevede art. 1263 alin. (3) C.civ. Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2017)

53. Operează nulitatea absolută a:

A. clauzei prin care se stabilește un termen de decădere ce face excesiv de dificilă săvârșirea actului de către partea interesată;

B. actului de administrare cu privire la bunurile din moștenire, încheiat de un nedemn cu un terț, chiar dacă profită moștenitorilor;

C. recunoașterii copilului, făcută din eroare.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește recunoașterea de către candidați a cazurilor în care, pentru nerespectarea unui interes general la momentul încheierii actului, sancțiunea aplicabilă acestuia va fi nulitatea absolută.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât, potrivit art. 960 alin. (3) C.civ., actele de conservare, precum și actele de administrare, în măsura în care profită moștenitorilor, încheiate între nedemn și terți, sunt valabile. Deci, în acest caz, dacă actele de administrare profită moștenitorilor, nu se va pune problema nulității lor absolute.

Recunoașterea unui copil, dacă este făcută din eroare, va fi sancționată la fel ca orice act juridic încheiat din eroare, respectiv cu nulitatea relativă, și nu cu cea absolută [art. 419 alin. (1) C.civ.], motiv pentru care nici varianta de răspuns de la litera C nu este corectă.

În fine, varianta de răspuns de la litera A este cea corectă, aceasta făcând vorbire despre limitele în care părțile pot stabili termene de decădere, astfel cum sunt trasate de art. 2546 C.civ.: *va fi lovită de nulitate absolută orice clauză prin care se stabilește un termen de decădere ce ar face excesiv de dificilă exercitarea dreptului sau săvârșirea actului de către partea interesată.*

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2017)

54. Spre deosebire de nulitatea relativă, nulitatea absolută:

- A. desființează toate efectele contractului;
- B. nu intervine în cazul contractului plurilateral;
- C. nu poate fi acoperită prin confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.

EXPLICAȚII

Între nulitatea absolută și nulitatea relativă nu există diferențe din punctul de vedere al domeniului de aplicare și nici în ceea ce privește efectele acestora. Așadar, pe de o parte, atât nulitatea absolută, cât și cea relativă pot afecta orice act juridic, indiferent dacă la încheierea sa și-au exprimat voința una, două sau mai multe părți (deci indiferent dacă actul este uni, bi sau plurilateral), iar, pe de altă parte, efectele nulității vor fi aceleași, indiferent dacă vorbim

de un caz de nulitate absolută ori de unul de nulitate relativă, respectiv: retroactivitatea, repunerea părților în situația anterioară și anularea actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (*resolutio jure dantis, resolvitur jus accipientis*). Așadar, variantele de răspuns A și B sunt greșite.

Deosebiri între cele două categorii de nulitate întâlnim în privința regimului juridic, adică în privința regulilor care guvernează materia nulității (Fișe, 2018, p. 127). Aceste reguli vizează următoarele aspecte: (1) cine poate invoca nulitatea; (2) cât timp poate fi invocată nulitatea (dacă nulitatea este sau nu prescriptibilă extintiv) și (3) dacă nulitatea este susceptibilă de confirmare (dacă se poate renunța la dreptul de a invoca nulitatea).

Conform art. 1247 alin. (4) C.civ., contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege, pe când contractul anulabil este susceptibil de confirmare [art. 1248 alin. (4) C.civ.], răspunsul corect fiind, deci, cel indicat de varianta de la litera C.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

55. Sub sancțiunea nulității absolute:

A. cesiunea de creanță cu titlu gratuit trebuie să fie încheiată în formă autentică;

B. acceptarea expresă a moștenirii se face numai printr-un înscris autentic;

C. bunurile mobile care constituie obiectul donației trebuie enumerate și evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată.

EXPLICAȚII

Cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit. Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile care reglementează cadrul general al cesiunii de creanță se completează în mod corespunzător cu dispozițiile din materia contractului de donație [art. 1567 alin. (1) și (2) C.civ.]. Astfel, cesiunea de creanță cu titlu gratuit trebuie încheiată în formă autentică, prevăzută de Codul civil pentru încheierea valabilă a donației, sancțiunea pentru nerespectarea acesteia fiind nulitatea absolută. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Acceptarea moștenirii poate fi atât expresă, cât și tacită. Succesibilul își poate manifesta opțiunea de acceptare expresă printr-un înscris autentic sau

sub semnătură privată [art. 1108 alin. (2) C.civ.]. Astfel, acceptarea expresă a moștenirii trebuie să îmbrace forma scrisă a actului, indiferent că este un înscris autentic sau un înscris sub semnătură privată, iar *nerespectarea formei scrise* a actului de acceptare expresă a moștenirii *atrage nulitatea absolută*. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În privința contractului de donație, o condiție suplimentară de formă pentru încheierea valabilă a acestuia o constituie enumerarea și evaluarea bunurilor mobile ce fac obiectul contractului, într-un înscris, chiar și sub semnătura privată, sub sancțiunea nulității absolute, conform art. 1011 alin. (3) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă. În plus, actul estimativ poate fi inclus în actul de donație sau poate îmbrăca forma înscrisului sub semnătură privată, întocmit separat.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

56. În materia nulității:

A. nulitatea a cărei natură nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, este prezumată ca fiind relativă;

B. contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege;

C. nulitatea relativă poate fi invocată din oficiu de instanța de judecată.

EXPLICAȚII

Principala clasificare a nulității este cea în funcție de natura interesului ocrotit: dacă actul juridic este încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes privat, atunci sancțiunea va fi nulitatea relativă, în timp ce încheierea actului juridic cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes general este sancționată cu nulitatea absolută.

În general, legiuitorul este cel care indică felul nulității, prin utilizarea unei terminologii specifice: termenul *anulabil*, desemnează nulitatea relativă, în timp ce termenul *nul* desemnează nulitatea absolută.

Dacă însă din textul de lege care instituie nulitatea nu rezultă felul acesteia ori dacă dispoziția legală stabilește doar condiția de validitate pentru încheierea actului juridic, fără a indica și sancțiunea incidentă, stabilirea felului nulității se

face în raport de natura interesului ocrotit prin edictarea normei juridice care a fost nesocotită la încheierea actului juridic. În fine, în cazurile în care natura nulității nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, actul este prezumat a fi anulabil (art. 1252 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 127-128). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Cât privește regimul juridic al nulității absolute, acesta este guvernat de următoarele reguli (art. 1247 C.civ.): (1) nulitatea poate fi invocată de orice persoană interesată, iar instanța este obligată să o invoce din oficiu, (2) nulitatea poate fi invocată oricând (deci este, în principiu, imprescriptibilă) și (3) nulitatea absolută nu este susceptibilă de confirmare decât în cazurile expres prevăzute de lege. În opoziție, regimul juridic al nulității relative presupune următoarele reguli: (1) nulitatea relativă poate fi invocată doar de cel al cărui interes este nesocotit la încheierea actului juridic; (2) invocarea nulității pe cale de acțiune este supusă prescripției extinctive și (3) nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare (art. 1248 C.civ.).

Prin urmare, variantele corecte de răspuns sunt A și B, răspunsul de la litera C fiind greșit.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

57. În cazul desființării contractului, ca urmare a constatării nulității sale absolute, debitorul obligației de restituire a bunului înstrăinat către un terț, anterior constatării nulității contractului, va fi ținut:

- A. să plătească valoarea bunului calculată la momentul primirii sale;
- B. să plătească valoarea bunului calculată la momentul primirii sale ori la momentul înstrăinării, în funcție de cea mai mică dintre aceste valori, dacă a fost de bună-credință;
- C. să plătească valoarea bunului calculată la momentul primirii sale ori la momentul înstrăinării, în funcție de cea mai mare dintre aceste valori, dacă a fost de rea-credință.

EXPLICAȚII

Efectele nulității sunt guvernate de trei principii: (1) principiul retroactivității efectelor nulității; (2) principiul restabilirii situației anterioare prin restituirea prestațiilor; (3) principiul anulării actului subsecvent, ca urmare a anulării

actului inițial. Prezenta întrebare vizează cel de-al doilea principiu enunțat și efectele ce decurg din aplicarea acestuia. Așadar, tot ce s-a executat în baza unui act afectat de nulitate absolută trebuie restituit, astfel încât părțile raportului juridic să se găsească în situația în care ar fi fost dacă actul nu s-ar fi încheiat.

În ceea ce privește restituirea, regula este că acesta se face în natură [art. 1637 alin. (1) C.civ.] Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilității sau a unui impediment serios ori dacă privește prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent [art. 1640 alin. (1) C.civ.]. În aceste cazuri, valorarea prestațiilor se apreciază prin raportare la momentul la care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie [art. 1640 alin. (2) C.civ.].

În speța de față, o parte a înstrăinat către un terț bunul obținut în urma încheierii actului afectat de nulitate absolută, anterior constatării nulității absolute a contractului și ca urmare a aplicării principiului restabilirii situației anterioare, așadar, aceasta va fi obligată la restituirea bunului respectiv. Or, bunul nemaieexistând în patrimoniul debitorului obligației de restituire, acesta din urmă va trebui să restituie valoarea bunului înstrăinat. Dispozițiile art. 1641 C.civ. fac distincție între două situații: a) debitorul obligației de restituire a fost de bună-credință, deci nu a cunoscut cauza de nulitate la momentul înstrăinării; b) situația când a fost de rea-credință, respectiv cunoștea existența cauzei de nulitate a contractului. Astfel, pentru situația în care debitorul era de bună-credință, el este ținut să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al înstrăinării, în funcție de cea mai mică dintre aceste valori (art. 1641 teza I C.civ.), rezultă astfel că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În situația în care debitorul a fost de rea-credință, acesta trebuie să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al înstrăinării, în funcție de cea mai mare dintre aceste valori (art. 1641 teza a II-a C.civ.), deci și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În final, varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât nu face distincție între situațiile prevăzute mai sus, regulile în ceea ce privește obligația de restituire fiind diferite, după cum am arătat anterior.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

3.4. Efectele actului juridic civil

58. În cazul impreviziunii, instanța poate dispune adaptarea sau, după caz, încetarea contractului dacă, printre altele:

A. debitorul și-a asumat riscul schimbării împrejurărilor;

B. creditorul a încercat, într-un termen optim și previzibil, dar nu mai târziu de începerea executării contractului, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului;

C. schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește să verifice condițiile de fond și de procedură ce trebuie îndeplinite în vederea revizuirii efectelor actelor juridice ca urmare a impreviziunii. Astfel, art. 1271 alin. (3) lit. a)-c) C.civ. statuează condițiile de fond: (1) schimbarea împrejurărilor avute în vedere de părți la încheierea contractului să survină după acest din urmă moment (drept urmare varianta de răspuns de la litera C este corectă); (2) schimbarea împrejurărilor, precum și întinderea acesteia nu au fost și nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului și (3) debitorul nu și-a asumat riscul împrejurărilor și nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că și-ar fi asumat acest risc (în consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită).

În ceea ce privește condiția procedurală, art. 1271 alin. (3) lit. d) C.civ. prevede că *debitorul*, și nu creditorul, așa cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera B de răspuns, trebuie să încerce, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului, în cazul nerespectării acestei proceduri prealabile cererea putând fi respinsă ca inadmisibilă (Fișe, 2018, p. 111).

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2012)

59. În cazul impreviziunii, instanța poate dispune adaptarea sau, după caz, încetarea contractului dacă, între altele:

A. schimbarea împrejurărilor nu a fost și nici nu putea fi avută în vedere de către creditor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

B. schimbarea împrejurărilor a intervenit în cel mult un an de la data încheierii contractului;

C. debitorul a încercat, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului.

EXPLICAȚII

Pentru ca instanța să poată dispune revizuirea efectelor actului juridic ca urmare a ruperii echilibrului contractual, trebuie îndeplinite o serie de condiții de fond și o condiție de procedură. Astfel, art. 1271 alin. (3) lit. a)-c) C.civ. statuează următoarele condiții de fond: (1) schimbarea împrejurărilor avute în vedere de părți la încheierea contractului a intervenit după momentul perfectării actului; (2) schimbarea împrejurărilor, precum și întinderea acesteia nu au fost și nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului și (3) debitorul nu și-a asumat riscul schimbării împrejurărilor și nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că și-ar fi asumat acest risc.

În ceea ce privește prima condiție enunțată, se poate lesne observa că legiuitorul nu a condiționat apariția schimbărilor excepționale a împrejurărilor care cauzează dezechilibrul contractul de un anumit termen, drept urmare varianta de răspuns de la litera B este greșită. Tot în considerarea celor expuse, observăm că varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece are în vedere situația în care creditorul nu putea să prevadă schimbarea excepțională a împrejurărilor, și nu debitorul, cum este prevăzut de dispozițiile legale amintite mai sus. Practic, art. 1271 alin. (3) lit. b) C.civ. stabilește această condiție din dorința de a proteja partea care se obligă prin actul juridic respectiv, pentru a împiedica transformarea obligației debitorului într-una vădit injustă.

Articolul 1271 alin. (3) lit. d) C.civ. impune și o condiție de procedură în sarcina debitorului, și anume: acesta din urmă are obligația de a încerca, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă.

Răspuns: C

(admitere INM, 2013)

60. În materia impreviziunii:

A. nu este necesară încercarea debitorului de negociere a adaptării rezonabile și echitabile a contractului, fiind suficient faptul că executarea obligațiilor a devenit mai oneroasă, fie datorită creșterii costurilor executării propriiei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației;

B. se poate invoca schimbarea unor împrejurări, intervenită anterior încheierii contractului, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă;

C. instanța poate să dispună încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește.

EXPLICAȚII

Fără a mai relua condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a opera impreviziunea, menționate la întrebarea de mai sus, putem observa că varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât înlătură condiția procedurală prevăzută de art. 1271 alin. (3) lit. d) C.civ., conform căreia debitorul are obligația de a încerca, într-un termen rezonabil, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului, în orice împrejurare.

De asemenea, și varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât schimbarea împrejurărilor avute în vedere de părți la încheierea contractului trebuie să intervină ulterior acestui moment, conform art. 1271 alin. (3) lit. a) C.civ., și nu anterior.

Astfel, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 1271 alin. (3) C.civ., instanța poate să dispună: fie adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor [art. 1271 alin. (2) lit. a) C.civ.], fie încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește [art. 1271 alin. (2) lit. b) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este sigură corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

61. Societatea H SRL a încheiat, la data de 15 august 2013, un contract cu Societatea M SRL, prin care s-a obligat ca, în schimbul unui preț, să furnizeze studiile clinice necesare pentru acreditarea unor medicamente. Ca urmare a creșterii costurilor pentru realizarea studiilor clinice, executarea obligațiilor sale a devenit excesiv de oneroasă, motiv pentru care H SRL se

află în situația de a nu furniza prestația asumată. H SRL nu s-a așteptat la schimbarea dramatică a împrejurărilor și crede că beneficiarul M SRL nu ar renunța la executarea întocmai a contractului. Ce sfat îi dați, dacă vă consultă în calitate de avocat?

A. să încerce negocierea, cu bună-credință, a adaptării rezonabile și echitabile a contractului cu societatea M SRL;

B. să ceară direct instanței adaptarea contractului pentru impreviziune;

C. să se libereze de obligațiile față de M SRL, plătind creditoarei despăgubirile prevăzute prin clauza penală.

EXPLICAȚII

Ca urmare a creșterii costurilor pentru realizarea studiilor clinice – creștere care reprezintă o împrejurare excepțională care face excesiv de oneroasă executarea contractului, care a survenit momentului încheierii contractului și care nu putea fi prevăzută, în mod rezonabil, de către societatea H SRL în momentul încheierii contractului –, rezultă că pot fi incidente dispozițiile care reglementează impreviziunea. Drept urmare, o condiție de procedură conform art. 1271 alin. (3) lit. d) C.civ. este ca debitorul (societatea H SRL) să încerce, într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât, în cazul nerespectării condiției menționate mai sus, care reprezintă în fond o procedură prealabilă, cererea de adaptare a contractului pentru impreviziune va putea fi respinsă ca inadmisibilă de către instanță (Fișe, 2018, p. 110).

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, și aceasta este greșită, întrucât scopul clauzei penale îl reprezintă determinarea anticipată a cuantumului despăgubirilor ce vor fi plătite de către debitor, iar nu crearea unei posibilități pentru debitor (societatea H SRL) de a se libera de obligația principală asumată printr-o altă prestație (Fișe, 2018, p. 522). Așadar, debitorul nu are un drept de opțiune între executarea obligației principale și plata clauzei penale.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

62. Efectele contractului între părți:

A. adaptarea contractului pentru impreviziune se poate cere și atunci când schimbarea împrejurărilor, care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, a intervenit înainte de încheierea contractului;

B. într-un contract translativ de proprietate, dacă părțile nu au convenit altfel, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului;

C. contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de către oricare dintre părți, cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz.

EXPLICAȚII

Impreviziunea, ca excepție de la efectul forței obligatorii a contractului, poate avea ca efect fie adaptarea contractului de către instanță, fie încetarea acestuia, la momentul și în condițiile pe care tot instanța le stabilește. Pentru a produce aceste efecte însă, este necesar ca schimbarea împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației să fi intervenit pe parcursul executării contractului, și nu anterior încheierii acestuia, când, eventual, s-ar putea pune problema nulității actului, și nu a impreviziunii [art. 1271 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Problema riscului contractului se pune atunci când una dintre părțile contractante este împiedicată de un caz fortuit sau de forță majoră să își execute obligația asumată, în cazul în care neexecutarea obligației nu este consecința vinovăției debitorului acestei obligații, ci consecința unei împrejurări mai presus de voința lui (Fișe, 2018, p. 176). Ca regulă, riscul contractului este suportat de debitorul obligației imposibil de executat. În contractele translativ de proprietate, această regulă își găsește aplicație, întrucât art. 1274 alin. (1) C.civ. stabilește că, în lipsă de stipulație contrară, cât timp bunul nu a fost predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Un alt efect pe care contractul valabil încheiat îl produce între părți este acela al irevocabilității. Astfel, potrivit art. 1270 alin. (2) C.civ., contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege. Posibilitatea de a denunța unilateral contractul este o excepție de la principiul enunțat, însă, pentru a produce efecte, trebuie făcută în condițiile

64. Este considerată nescrisă:

- A. clauza prin care părțile ar suprima o cauză de nulitate prevăzută de lege;
- B. clauza prin care s-ar modifica termenul de prescripție stabilit de lege;
- C. stipulația conform căreia subrogația ar opera numai cu consimțământul debitorului.

EXPLICAȚII

Nulitatea reprezintă nerespectarea tuturor dispozițiilor legale care reglementează condițiile de validitate ale actului juridic civil la momentul încheierii lui. Cauzele de nulitate sunt legale, părțile, prin acordul lor, neputând suprima sau institui cauze de nulitate, orice clauză contrară fiind considerată nescrisă [art. 1246 alin. (4) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Potrivit art. 2515 alin. (3) C.civ. recunoaște părților cu capacitate deplină de exercițiu posibilitatea de a modifica durata termenului de prescripție și cursul prescripției extinctive, prin fixarea începutului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de întrerupere a acesteia după caz. În consecință, părțile au dreptul de a modifica termenul de prescripție stabilit de lege, în limitele prevăzute de art. 2515 alin. (4) C.civ., varianta de răspuns de la litera B fiind, în concluzie, greșită.

În fine, potrivit art. 1594 C.civ., subrogația consimțită de creditor operează fără consimțământul debitorului, orice clauză contrară fiind considerată nescrisă. Așa fiind, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

65. X și Y au încheiat un contract cu executare succesivă pe durată nedeterminată. Părțile s-au obligat să nu denunțe unilateral contractul sau, în cazul în care una dintre ele îl denunță unilateral, să plătească despăgubiri în sumă de xxx lei. Care dintre următoarele reguli corespunde legii?

- A. dacă s-a stipulat o prestație în schimbul denunțării contractului cu executare succesivă pe durată nedeterminată, denunțarea produce efecte numai atunci când prestația este executată;

B. contractul cu executare succesivă pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți, cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz;

C. clauza prin care părțile se obligă să nu denunțe unilateral contractul cu executare succesivă pe durată nedeterminată sau să plătească despăgubiri în schimbul denunțării este considerată nescrisă.

EXPLICAȚII

Denunțarea unilaterală a contractului este definită ca acea manifestare unilaterală de voință, oneroasă sau gratuită, izvorâtă din convenția părților sau din lege, care are drept efect încetarea contractului (*Fișe*, 2018, p. 115). Modalitatea de denunțare unilaterală a contractelor presupune îndeplinirea unor condiții distincte, după cum contractul este cu executare dintr-o dată [art. 1276 alin. (1) C.civ.], sau cu executare succesivă; în acest din urmă caz se face deosebire între contractele cu executare succesivă încheiate pe durată determinată [art. 1276 alin. (2) și (3) C.civ., ce conține norme supletive] și cele încheiate pe durată nedeterminată (art. 1277 C.civ. – ce conține norme imperative).

În cazul contractelor cu executare succesivă încheiate pe durată nedeterminată, dreptul de denunțare este legal, astfel că el nu trebuie să fie prevăzut expres de părți. Contractul poate fi denunțat de oricare dintre părți, indiferent dacă executarea sa a început sau nu, cu acordarea unui termen rezonabil de preaviz și fără posibilitatea de a se stipula o prestație în schimbul denunțării, orice clauză contrară celor arătate anterior fiind considerată nescrisă.

Prin urmare, variantele de răspuns de la literele B și C sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

66. Nu constituie excepție de la opozabilitatea față de terți a efectelor contractului:

A. simulația;

B. stipulația pentru altul;

C. promisiunea faptei altuia.

EXPLICAȚII

Principiul opozabilității față de terți a efectelor actului juridic civil este acea regulă de drept potrivit căreia contractul este opozabil terților (persoane străine de actul juridic încheiat), care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (art. 1281 C.civ.). În concret, *opozabilitatea actului juridic față de terți* înseamnă dreptul părții de a invoca acel act juridic împotriva terțului care ar ridica pretenții în legătură cu un drept subiectiv dobândit de parte prin actul juridic respectiv, iar prin *inopozabilitatea actului juridic față de terți* se înțelege lipsa unui asemenea drept; de regulă, opozabilitatea față de terți a unui act juridic este condiționată de respectarea anumitor formalități (Fișe, 2018, p. 117).

O excepție de la principiul opozabilității față de terți a efectelor contractului ar presupune o situație în care terțul să poată (potrivit legii) refuza să cunoască și să accepte situațiile juridice create prin anumite contracte încheiate între alte părți. Astfel de situații întâlnim în materia simulației și în privința creditorilor chirografari (pentru dezvoltări, a se vedea Fișe, 2018, p. 168 și urm).

Cât privește stipulația pentru altul și promisiunea faptei altuia (promisiunea de porte-fort), acestea sunt privite ca excepții de la principiul relativității efectelor contractului, și nu ca derogări de la opozabilitatea față de terți a efectelor contractului.

Din aceste motive, variantele corecte de răspuns sunt B și C, varianta A fiind greșită.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

§4. Prescripția extinctivă și decăderea

67. Prescripția extinctivă:

A. poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, și fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință;

B. curge contra moștenitorilor defunctului, de la data acceptării moștenirii, în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii;

C. curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care le au asupra moștenirii, de la data cunoașterii de către creditori a identității succesibililor, chiar dacă aceștia din urmă încă nu au acceptat moștenirea.

EXPLICAȚII

Noul Cod civil a renunțat la concepția potrivit căreia prescripția extinctivă era o instituție de ordine publică, reglementată prin norme imperative. În actuala viziune, prescripția a (re)devenit o instituție privată, organul de jurisdicție nemaifiind în măsură să o invoce din oficiu, chiar dacă aceasta ar curge în interesul statului sau a unităților sale administrativ-teritoriale [art. 2512 alin. (2) și (3) C.civ.]. Prescripția poate fi invocată doar de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, și fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință, astfel cum prevede art. 2512 alin. (1) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Cazurile de suspendare a cursului prescripției extinctive sunt prevăzute de lege, în principal de art. 2532 și art. 2533 C.civ. În materie succesorală, art. 2533 C.civ. indică trei cazuri de suspendare: (1) prescripția nu curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii cât timp aceasta nu a fost acceptată de către succesibili ori, în lipsa acceptării, cât timp nu a fost numit un curator care să îi reprezinte [art. 2533 alin. (1) C.civ.]; (2) prescripția nu curge contra moștenitorilor defunctului cât timp aceștia nu au acceptat moștenirea ori nu a fost numit un curator care să îi reprezinte [art. 2533 alin. (2) C.civ.] și (3) prescripția nu curge contra moștenitorilor, în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii, de la data acceptării moștenirii și până la data lichidării ei [art. 2533 alin. (3) C.civ.].

Față de aceste dispoziții, variantele de răspuns de la literele B și C apar ca fiind greșite.

Comisia a respins contestațiile formulate, reținând că: *varianta de la litera A este corectă, având în vedere dispozițiile art. 2512 alin. (1) C.civ., precum și împrejurarea că dispozițiile art. 1560 C.civ. nu reprezintă o derogare de la regulă. De altfel, potrivit dispozițiilor legale care reglementează acțiunea oblică, creditorul, subiect activ al acesteia, nu poate invoca prescripția, deoarece prescripția nu curge în favoarea sa, ci în favoarea debitorului chemat în judecată.*

Varianta de răspuns B nu este corectă, având în vedere că, potrivit art. 2533 alin. (3) C.civ., prescripția nu curge contra moștenitorilor în privința creanțelor pe care aceștia le au împotriva moștenirii de la data acceptării moștenirii și până la data lichidării ei. Prin urmare, varianta B de răspuns nu este completă, neputând fi considerată corectă.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2016)

68. Prescripția extinctivă a dreptului la acțiunea în anularea actului juridic începe să curgă:

A. în caz de violență, din ziua încetării acesteia, dar nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic;

B. în caz de eroare, cel mai târziu la împlinirea a 18 luni din ziua descoperirii acesteia;

C. în cazul în care nulitatea relativă poate fi invocată de un terț, de la data la care terțul a cunoscut cauza de nulitate, dacă prin lege nu se dispune altfel.

EXPLICAȚII

Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă: a) în caz de violență, din ziua în care aceasta a încetat; b) în caz de dol, din ziua în care acesta a fost descoperit; c) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare (spre exemplu, lipsa discernământului, cauza falsă, lipsa cauzei, lipsa capacității de exercițiu cerută pentru încheierea unui anumit act juridic etc.), din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori persoana chemată de lege să-i încuviințeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic (se observă că legiuitorul a instituit două momente de la care prescripția începe să curgă: un moment subiectiv, cel al cunoașterii cauzei de nulitate, și un moment obiectiv, respectiv împlinirea termenului de 18 luni de la data încheierii actului) [art. 2529 alin. (1) C.civ.]; d) în caz de leziune, din ziua încheierii actului juridic [art. 1223 alin. (1) C.civ.].

Față de dispozițiile legale redate, observăm că varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât în caz de violență, prescripția începe să curgă din ziua încetării ei, indiferent cât timp a trecut de la momentul încheierii

actului, la fel cum este și varianta de răspuns de la litera B, întrucât prescripția nu începe să curgă în caz de eroare cel mai târziu la împlinirea a 18 luni din ziua descoperirii acesteia, ci cel mai târziu la împlinirea a 18 luni de la momentul încheierii actului.

Dacă nulitatea relativă poate fi invocată de un terț, termenul de prescripție al acțiunii în anulare va începe să curgă, potrivit art. 2529 alin. (2) C.civ., de la data când terțul a cunoscut existența cauzei de nulitate, ceea ce face varianta de răspuns de la litera C să fie cea corectă.

Răspuns: C

(admitere INM, 2013)

69. Prescripția extinctivă:

A. nu împiedică stingerea prin compensație a creanțelor reciproce, chiar dacă dreptul la acțiune era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensația;

B. nu operează de plin drept;

C. a dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară.

EXPLICAȚII

Prescripția extinctivă este, potrivit dispozițiilor actualului Cod civil, o instituție juridică de ordine privată, ceea ce are ca principal efect imposibilitatea invocării sale din oficiu de către instanță, inclusiv atunci când prescripția ar profita statului sau unităților sale administrativ-teritoriale [art. 2512 alin. (2) și alin. (3) C.civ.]. Așadar, prescripția extinctivă nu operează de plin drept, fiind necesar a fi invocată de cel în folosul căruia curge, în termenul prevăzut de lege [art. 2512 alin. (1) C.civ. și art. 2513 C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Efectele prescripției extinctive sunt guvernate de două principii: (1) odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept subiectiv principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile subiective accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel [art. 2503 alin. (1) C.civ.] și (2) dacă un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită [art. 2503 alin. (2) C.civ.] Prin excepție de la primul principiu, prescripția dreptului la

acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară [art. 2504 alin. (1) teza I C.civ.]. Prin urmare, constatăm că varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât, potrivit art. 2505 C.civ., prescripția nu împiedică stingerea prin compensație a creanțelor reciproce dacă dreptul la acțiune nu era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensarea (pentru exemplificare a se vedea Fișe, 2018, p. 218, pct. 3)

Răspuns: B, C

(admitere INM, 2013)

70. Prescripția:

A. dreptului la acțiune cu privire la prestațiile succesive la care s-a obligat debitorul operează pentru fiecare prestație în parte, chiar dacă prestațiile alcătuiesc prin finalitatea lor, potrivit convenției părților, un tot unitar;

B. dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară, care poate fi valorificată în limitele legii;

C. operează de plin drept, putând fi aplicată din oficiu de organul de jurisdicție competent.

EXPLICAȚII

Potrivit actualului Cod civil, prescripția extinctivă este o instituție de ordine privată, reglementată, ca regulă, de norme de ordine privată. Calificarea prescripției ca instituție de ordine privată are repercusiuni cu privire la persoana care o poate invoca. Astfel, potrivit art. 2512 alin. (1) C.civ. prescripția poate fi invocată numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, și fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar, iar conform alin. (2) și (3) al aceluiași articol, organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu, nici chiar atunci când ar profita statului sau unităților sale administrativ-teritoriale. Din aceste rațiuni, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Efectul prescripției extinctive este guvernat de două principii, ambele conținute în art. 2503 C.civ. Astfel, prima regulă fundamentală a prescripției, conținută în art. 2503 alin. (1) C.civ., este aceea conform căreia, odată cu

stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel [o astfel de excepție o întâlnim în art. 2504 alin. (1) C.civ. referitoare la acțiunea ipotecară], iar al doilea principiu statuează că, în cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prestație deosebită, cu excepția cazului în care prestațiile succesive alcătuiesc prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar [art. 2503 alin. (2) și (3) C.civ.] (pentru dezvoltări, a se vedea Fișe, 2018, p. 181-182).

Prin raportare la cele expuse mai sus, constatăm că varianta de răspuns de la litera B este cea corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera A este greșită, potrivit excepției conținute în art. 2503 alin. (3) C.civ.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

71. La data de 12.09.2011, X îi acordă lui Y un împrumut fără dobândă, în sumă de 100.000 lei, stabilindu-se că acesta va restitui întreaga sumă la data de 12.09.2012. La data de 03.08.2012, părțile încheie un act adițional la contractul de împrumut prin care convin plata unei dobânzi și, totodată, stabilesc că termenul de prescripție aplicabil va fi de 6 luni. Față de cererea de chemare în judecată introdusă de către X, la data de 12.09.2015, Y se apără invocând prescripția extinctivă. Pronunțându-se asupra excepției prescripției, instanța:

A. o va admite, considerând că s-a împlinit prescripția conform convenției părților;

B. o va respinge, considerând că este aplicabilă reglementarea în vigoare la momentul încheierii contractului de împrumut, potrivit căreia termenul de prescripție nu putea fi modificat de părți;

C. o va respinge, invocând din oficiu nulitatea clauzei actului adițional prin care părțile stabileau termenul de prescripție.

EXPLICAȚII

Între X (în calitate de împrumutător) și Y (în calitate de împrumutat) se încheie, la data de 12.09.2011 (deci anterior intrării în vigoare a actualului

Cod civil) un contract de împrumut fără dobândă. Scadența restituirii sumei împrumutate a fost stabilită de părți la data de 12.09.2012 (sub imperiul actualului Codului civil). Prin raportare la aceste date, având în vedere că ne aflăm în situația unui conflict de legi în timp, trebuie stabilită legea aplicabilă prescripției extinctive.

Potrivit dispozițiilor atât ale Decretului nr. 167/1958, cât și celor ale actualului Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă, ca regulă, de la data nașterii dreptului la acțiune, în speța noastră de la data stabilită de părți pentru restituirea sumei împrumutate (12.09.2012), așadar, după intrarea în vigoare a actualului Cod civil. Prin urmare, aceasta va fi legea aplicabilă prescripției extinctive [art. 6 alin. (4) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită, nefiind aplicabilă în cauză legea în vigoare la momentul încheierii convenției de împrumut.

Potrivit art. 2515 C.civ., prin acord expres, părțile pot reduce sau mări termenele legale de prescripție, fără însă ca noua durată a acestora să fie mai mică de un an și nici mai mare de 10 ani, cu excepția termenelor de prescripție de 10 ani sau mai lungi, care pot fi prelungite până la 20 de ani.

În problema noastră, părțile au convenit, în mod expres, să modifice durata termenului de prescripție (modificare permisă de lege), însă nu au respectat limita minimă sub care legea nu permite scurtarea termenului (1 an), motiv pentru care clauza respectivă va fi lovită de nulitate absolută, potrivit art. 2515 alin. (6) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât convenția părților cu privire la scurtarea termenului nu este legală, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este cea corectă, instanța urmând a respinge excepția prescripției, invocând din oficiu nulitatea clauzei actului adițional prin care părțile stabileau termenul de prescripție, fiind vorba de un caz de nulitate absolută [art. 1247 alin. (3) C.civ.].

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

72. Dreptul la acțiune este imprescriptibil:

A. ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp;

B. în cazul acțiunii în constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor, numai dacă obiectul acestuia îl constituie partajul succesoral;

C. atunci când părțile convin astfel.

EXPLICAȚII

Ca regulă, drepturile la acțiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel [art. 2501 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, o acțiune va fi imprescriptibilă fie când prin lege se stabilește astfel, fie când, prin natura ori obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp, după cum prevede art. 2502 alin. (1) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În privința variantei de răspuns de la litera B, aceasta este greșită, întrucât dreptul la acțiunea în constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor este imprescriptibilă extintiv dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesor, sub condiția acceptării moștenirii în termenul prevăzut de lege [art. 2502 alin. (2) pct. 4 C.civ.], deci nu numai partajul succesor.

De asemenea, și varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât art. 2515 alin. (2) C.civ. interzice orice clauză prin care fie direct, fie indirect, o acțiune ar fi declarată imprescriptibilă, deși, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o acțiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată de părți prescriptibilă.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2017)

73. La data de 07.12.2014, O l-a chemat în judecată pe T solicitând obligarea acestuia la restituirea împrumutului în suma de 10.000 lei, contractat la data de 15.10.2011 pentru un termen de două luni. Cererea de chemare în judecată este anulată prin hotărâre rămasă definitivă la data de 07.03.2015. Față de o nouă cerere introdusă de O la data de 08.08.2015:

A. dacă, prin întâmpinare, T va invoca excepția prescripției extinctive, aceasta va fi admisă;

B. nu va putea fi considerat împlinit termenul de prescripție extintivă;

C. instanța va putea invoca din oficiu excepția prescripției extinctive.

EXPLICAȚII

Acțiunea în restituirea sumei împrumutate este o acțiune prescriptibilă în termenul general de 3 ani, care începe să curgă, potrivit art. 2524 alin. (1) C.civ., de la data la care obligația a devenit exigibilă, respectiv de 15.12.2011.

Prin introducerea acțiunii de către O, la data de 07.12.2014 (deci în interiorul termenului de 3 ani), cursul prescripției a fost întrerupt, potrivit art. 2537 pct. 2 C.civ. Efectul întreruptiv este însă condiționat de admiterea cererii formulate; în cazul în care cererea de chemare în judecată a fost respinsă, anulată ori s-a perimat sau dacă reclamantul a renunțat la ea, prescripția nu este întreruptă [conform art. 2539 alin. (2) teza I C.civ.], decât dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data la care hotărârea de respingere sau de anulare a rămas definitivă, introduce o nouă cerere care îi este admisă [art. 2539 alin. (2) teza finală C.civ.] (pentru dezvoltări referitoare la acest caz de întrerupere, a se vedea Fișe, 2018, p. 212-213).

Revenind la speță și având în vedere cele stabilite anterior, putem spune că, dacă T, prin întâmpinare, invocă excepția prescripției extinctive, aceasta va fi respinsă, întrucât introducerea unei noi cereri de către O, în termen de mai puțin de 6 luni de la data la care i-a fost anulată prima cerere (07.03.2015), face ca prescripția să fie întreruptă (provizoriu, este adevărat), caracterul definitiv al efectului întreruptiv depinzând de soluția pronunțată de instanță în această a doua acțiune. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este corectă, termenul de prescripție neputând fi considerat împlinit.

În ceea ce privește titularul dreptului de a invoca prescripția extinctivă, acesta este numai cel în folosul căruia aceasta curge [art. 2512 alin. (1) C.civ.], instanței fiindu-i interzisă invocarea din oficiu a prescripției, față de caracterul de ordine privată a instituției, în lumina actualului Cod civil. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

74. Sunt prescriptibile extinctiv:

A. acțiunea confesorie de abitație, acțiunea în repararea patrimonială a unui prejudiciu moral cauzat unei persoane prin tortură și acțiunea în anularea recunoașterii de filiație pentru eroare;

B. acțiunea de partaj, acțiunea în tăgada paternității introdusă de cel ce se pretinde tată biologic și acțiunea în simulație;

C. acțiunea confesorie de superficie, acțiunea în constatarea dreptului de uzufruct și acțiunea în nulitatea relativă a unui act juridic nepatrimonial.

EXPLICAȚII

Prin domeniul prescripției extinctive se înțelege sfera drepturilor subiective ale căror drepturi la acțiune cad sub incidența prescripției extinctive. A determina domeniul prescripției extinctive înseamnă a stabili care sunt drepturile subiective ale căror drepturi la acțiune sunt supuse prescripției extinctive și, deci, a le deosebi de drepturile subiective ale căror drepturi la acțiune nu sunt supuse prescripției extinctive (Fișe, 2018, p. 184).

În materia acțiunilor reale, regula este dată de art. 2501 alin. (1) C.civ., și este aceea a prescriptibilității, în lipsa unui text de lege contrar. Așadar, acțiunea confesorie prin care se urmărește apărarea dreptului de uzufruct, uz, abitație, servitute este prescriptibilă, în timp ce acțiunea confesorie prin care se apără un drept de superficie este, conform unei dispoziții exprese a legii [art. 696 alin. (2) C.civ.], imprescriptibilă. Tot în categoria excepției de la regulă se încadrează și acțiunea de partaj, care este declarată de lege imprescriptibilă, conform art. 669 C.civ. Din aceste considerente, încă de la început observăm că variantele de răspuns B și C sunt greșite, fiecare conținând câte o acțiune imprescriptibilă extintiv.

În privința variantei de răspuns de la litera A, aceasta este corectă având în vedere: dispozițiile art. 2518 pct. 2 C.civ., care impun un termen de 10 ani pentru acțiunea în repararea patrimonială a unui prejudiciu moral cauzat unei persoane prin tortură; cele ale art. 419 alin. (2) C.civ., conform cărora acțiunea în anularea unei recunoașteri de copil pentru eroare este supusă prescripției de 3 ani (termen general); dar și împrejurarea că acțiunea confesorie de abitație se prescrie în termen de 10 ani, astfel cum am arătat în primul paragraf al acestei note explicative.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2016)

75. Cu privire la prescripția extinctivă:

A. dreptul la acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii actului;

B. poate fi opusă, personal sau prin reprezentant, numai de cel în folosul căruia curge;

C. dreptul la acțiune în anularea unui act juridic pentru violență începe să curgă din ziua când violența a fost descoperită, dar nu mai târziu de 18 luni de la încheierea actului.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește verificarea unor cunoștințe din materia prescripției extinctive, mai exact în ceea ce privește ipoteza acțiunii în declararea/constatarea nulității și în privința persoanei îndreptățită, prin lege, să invoce prescripția extinctivă.

Astfel, acțiunea în constatarea nulității absolute este o acțiune imprescripibilă, după cum se prevede în art. 2502 alin. (2) pct. 3 C.civ., pe când acțiunea în anularea unui act juridic civil este supusă prescripției extinctive (ca regulă, în termenul de prescripție de 3 ani). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic nu este supusă unui termen de prescripție, în lipsa unei dispoziții legale contrare.

Cât privește acțiunea în anularea unui act juridic pentru violență, aceasta este supusă prescripției extinctive, care începe să curgă, potrivit art. 2529 alin. (1) lit. a) C.civ., din ziua în care violența a încetat. Legiuitorul stabilește un singur moment de la care se naște dreptul la acțiune în anularea actului juridic pentru vicierea consimțământului prin violență (respectiv încetarea acesteia), în cauză negăsindu-și aplicarea și acel termen de 18 luni, prevăzut de art. 2529 alin. (1) lit. c) C.civ., până la care se prezumă, în mod absolut, că cel îndreptățit a cunoscut sau trebuia să cunoască motivul de nulitate relativă (altul decât dolul, violența sau chiar leziunea). Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

În fine, varianta de răspuns de la litera B este cea corectă, prescripția extinctivă putând fi opusă, personal sau prin reprezentant, numai de cel în folosul căruia curge, astfel cum prevede și art. 2512 alin. (1) C.civ., normele referitoare la prescripție fiind norme de ordine privată.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

76. La data de 12.08.2012, L, amenințată de către F cu dezvăluirea relației dintre ei, îi predă acestuia un tablou al unui pictor celebru, evaluat la suma de 400.000 lei, primind dovezile pe care F își întemeia amenințarea. La data de 04.03.2016, L vă solicită o consultație pentru a identifica modalitatea în care poate obține recuperarea tabloului, precizându-vă că acesta era bunul său propriu, că nu a fost întocmit niciun înscris la data predării către F, că i-a mărturisit soțului său toată întâmplarea imediat după externarea din spital, unde a fost internată în perioada 02.02.2015-28.06.2015. Veți recomanda formularea unei cereri:

A. în declararea nulității relative a transferului, însoțită de o cerere de repunere în termenul de prescripție, întemeiată pe spitalizarea lui L în perioada 02.02.2015-28.06.2015;

B. în declararea nulității relative a actului juridic, considerând că termenul de prescripție a început să curgă la data la care L i-a mărturisit soțului său transferul tabloului și motivul acestuia;

C. în constatarea nulității absolute a transferului.

EXPLICAȚII

În speță, între L și F s-a încheiat un contract, prin care L, sub imperiul amenințării cu darea în vileag a relației dintre ei, a transmis proprietatea asupra unui tablou în valoare de 400.000 de lei către F, fără ca înstrăinătorul să primească ceva în schimb. Cu alte cuvinte, între L și F s-a încheiat un contract de donație cu privire la un tablou evaluat la 400.000 de lei, primirea, de către L, a dovezilor pe care F își întemeia amenințarea nereprezentând altceva decât momentul la care viciul de consimțământ al violenței a încetat.

Observăm că donația încheiată este lovită de două motive de nulitate: violența – viciu de consimțământ, care duce la nulitatea relativă a contractului, și lipsa formei cerută *ad validitatem*, necesară pentru încheierea donației, întrucât valoarea bunului donat este mai mare de 25.000 de lei (nefiind vorba despre un dar manual, pentru care nu ar fi fost nevoie de înscris autentic) [art. 1011 alin. (2) și (4) C.civ.], care duce la nulitatea absolută a contractului.

Dacă s-ar formula acțiune în anularea actului, întemeiată pe viciul de consimțământ al violenței, aceasta s-ar prescrie în termen de 3 ani de la data

încetării violenței, în cazul nostru – la data de 12.08.2015. Cum spitalizarea lui L a avut loc în perioada 02.02.2015-28.06.2015, luând sfârșit deci în interiorul termenului de prescripție, nu se poate pune problema unei repunerii în termenul de prescripție, astfel cum prevede art. 2522 alin. (1) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Și varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât, așa cum arătat, în temeiul art. 2529 alin. (1) lit. a) C.civ., prescripția începe să curgă de la momentul încetării violenței, iar în cazul nostru nu este data la care L a povestit soțului despre amenințare, ci momentul la care aceasta a primit de la F dovezile privind relația dintre ei (12.08.2012).

În fine, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă, L putând introduce acțiune în nulitatea absolută a contractului pentru lipsa formei cerute de lege pentru validitatea donației [art. 1011 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

77. Cursul prescripției extinctive este suspendat:

A. în cazul persoanei a cărei integritate corporală a fost vătămată printr-o faptă ilicită, până la stabilirea pensiei de invaliditate în cadrul sistemului de asigurări sociale;

B. între soții divorțați, dar care continuă să locuiască împreună;

C. pe durata negocierilor purtate în vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului, în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție, chiar dacă acestea au fost inițiate anterior.

EXPLICAȚII

Suspendarea prescripției extinctive reprezintă acea modificare a cursului prescripției care constă în oprirea de drept a curgerii termenului de prescripție, pe timpul cât durează situațiile, limitativ prevăzute de lege sau stabilite de părți în limitele și condițiile prevăzute de lege, care îl pun în imposibilitate de a acționa pe titularul dreptului la acțiune (Fișe, 2018, p. 207).

Cazurile de suspendare a prescripției sunt prevăzute, ca regulă, în Cartea a VI-a, Titlul I, Capitolul III, Secțiunea a II-a din Codul civil (art. 2532-2533 C.civ.), însă pot fi întâlnite și în alte dispoziții din cod ori din legi speciale.

Astfel, conform art. 2532 C.civ., prescripția nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă, ea se suspendă, printre alte cazuri, între soți, cât timp durează căsătoria și nu sunt separați în fapt (pct. 1). Prin urmare, pentru a se opri cursul prescripției extinctive, în temeiul legii, este necesar să existe calitatea de soți a părților raportului juridic civil, iar aceștia să nu fie despărțiți în fapt. Dacă soții nu mai locuiesc împreună, fiind despărțiți în fapt, cursul prescripției este reluat, suspendarea încetându-și efectele. Cu atât mai mult, dacă soții sunt divorțați (deci, în realitate, vorbim despre foști soți), prescripția nu este suspendată. Varianta de răspuns de la litera B este, în consecință, greșită.

Cât privește variantele de răspuns A și C, ambele sunt corecte, reprezentând cazuri de suspendare legală a cursului prescripției extinctive, primul fiind prevăzut de art. 1395 C.civ., iar cel de-al doilea de pct. 6 al art. 2532 C.civ. (pentru dezvoltări referitoare la acest ultim caz de suspendare, a se vedea C.T. UNGUREANU, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 281-282).

Comisia de soluționare a contestațiilor, în motivarea dată cu privire la variantele corecte de răspuns, a reținut că: (...) *Valabilitatea fiecărei variante de răspuns va fi raportată la enunțul întrebării, nu prin corelarea răspunsurilor între ele. Varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât enunțul oferă date suficiente care evocă situația specială de suspendare a cursului prescripției extinctive reglementate de art. 1395 C.civ. Invocarea, în cuprinsul răspunsului de la litera A, a ipotezei în care integritatea corporală a persoanei a fost vătămată printr-o faptă ilicită, conduce la teza prescripției dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin această faptă.*

În opinia rămasă minoritară, s-a plecat de la premisa că dispozițiile art. 1395 C.civ. instituie un caz special de suspendare a cursului prescripției extinctive, aplicabil doar acțiunii care are ca obiect repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale.

Astfel cum a susținut contestatoarea, cerința grilei a fost aceea de a se determina cu acuratețe cazurile de suspendare a cursului prescripției extinctive. În varianta A de răspuns, s-a considerat că reprezintă un astfel de caz cel al „persoanei a cărei integritate corporală a fost vătămată printr-o faptă ilicită, până la stabilirea pensiei de invaliditate în sistemul de asigurări sociale”.

Nu există, în cuprinsul enunțului răspunsului de la litera A, nicio specificare ori indiciu din care să rezulte, dincolo de o îndoială justificată, că autorii grilei contestate au avut în vedere exclusiv acțiunea care are ca obiect repararea prejudiciului cauzat victimei printr-o faptă ilicită.

Prin această omisiune, candidații puteau presupune că răspunsul de la litera A nu excludea referirea la orice acțiune prin care se valorifică un drept subiectiv civil în situația în care titularul acțiunii era o persoană care a suferit vătămări corporale printr-o faptă ilicită. Această posibilă și chiar probabilă supoziție avea drept consecință lipsa de adevăr a variantei A de răspuns a acestei grile, deoarece, exceptând acțiunea determinată de art. 1395 C.civ., împrejurările arătate nu reprezintă un caz de întrerupere a cursului prescripției extinctive.

De aceea, în opinia rămasă în minoritate, contestația trebuia admisă cu consecința corectării baremului inițial și acordării punctajului corespunzător acestei întrebări numai candidați lor care au indicat ca fiind corect doar răspunsul de la litera C.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, mai 2018)

78. Cursul prescripției extinctive se suspendă:

A. prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere;

B. cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia;

C. între soți, cât timp durează căsătoria, chiar dacă soții sunt separați în fapt.

EXPLICAȚII

Astfel cum am arătat și în explicațiile oferite la întrebarea anterioară, cazurile de suspendare a cursului prescripției extinctive au caracter legal, fiind indicate în mod expres de legiuitor.

Astfel, verificând variantele de răspuns oferite, se constată că numai varianta de la litera B este cea corectă, aceasta reluând dispozițiile art. 2532 pct. 5 C.civ. care recunosc efectul suspensiv de prescripție în cazul în care debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia.

În privința variantei de răspuns de la litera C, aceasta este greșită, întrucât prescripția este suspendată între soți, dar numai dacă nu sunt separați în

fapt, iar varianta de răspuns de la litera A este incorectă, această ipoteză reprezentând, în realitate, un caz de întrerupere a prescripției extinctive, astfel cum prevede art. 2537 pct. 4 C.civ.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

79. Efectul special al suspendării cursului prescripției extinctive:

- A. se produce în toate cazurile în care intervine o cauză de suspendare;
- B. determină amânarea împlinirii termenului de prescripție extintivă în ipoteza în care, după încetarea cauzei de suspendare, a rămas mai puțin de o lună până la împlinirea termenului de prescripție;
- C. se aplică atunci când au rămas mai puțin de 6 luni până la împlinirea termenului de prescripție, dacă acesta este de 6 luni.

EXPLICAȚII

Apariția unui caz de suspendare a cursului prescripției extinctive poate avea două efecte: un efect general și un efect special. Efectul special al suspendării este prevăzut de art. 2534 alin. (2) C.civ., potrivit căruia prescripția nu se va împlini mai înainte de împlinirea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu excepția prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la încetarea suspendării.

Cu alte cuvinte, efectul special al suspendării nu se produce în toate cazurile (variante de răspuns de la litera A fiind, deci, greșită), ci numai atunci când până la împlinirea termenului de prescripție au mai rămas: mai puțin de 6 luni, dacă termenul de prescripție aplicabil este mai mare de 6 luni; mai puțin de o lună, dacă termenul de prescripție extintivă aplicabil este egal ori mai scurt de 6 luni (Fișe, 2018, p. 209-210).

Verificând cele trei variante de răspuns, se observă că doar varianta de răspuns de la litera B este corectă, suspendarea cursului prescripției extinctive determinând amânarea împlinirii termenului de prescripție extintivă în ipoteza în care, după încetarea cauzei de suspendare, a rămas mai puțin de o lună până la împlinirea termenului de prescripție. Cât privește răspunsul de la litera C, ar fi fost corect numai dacă termenul de prescripție în privința

căruia ar fi intervenit cauza de suspendare ar fi fost mai mare de 6 luni, și nu chiar de 6 luni.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

80. Prescripția dreptului la acțiune:

A. curge între soți dacă sunt separați în fapt;

B. în răspundere pentru viciile ascunse ale unei lucrări executate, alta decât o construcție, curge de la împlinirea unui an de la data recepției finale a lucrării, chiar dacă viciul a fost descoperit mai înainte;

C. nu poate fi aplicată de organul de jurisdicție chiar dacă ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.

EXPLICAȚII

Întrebarea face trimitere la un caz de suspendare a cursului prescripției extinctive (variante de răspuns de la litera A), la momentul de început al cursului prescripției extinctive în cazul răspunderii pentru vicii ascunse (variante de răspuns de la litera B), respectiv cine poate invoca prescripția. Astfel, potrivit art. 2532 pct. 1 C.civ., prescripția nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă se suspendă, între soți, cât timp durează căsătoria și nu sunt separați în fapt. Așadar, între soții separați în fapt, prescripția curge, drept urmare varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Conform art. 2531 alin. (1) lit. a) C.civ., dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcție, de la împlinirea unui an de la data predării ori recepției finale a bunului sau a lucrării, în afara cazului în care viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii. Deci, dacă înăuntrul termenului de garanție, partea a descoperit viciul ascuns, atunci de la momentul descoperirii începe să curgă termenul de prescripție extintivă. Dacă însă partea nu a descoperit viciul ascuns înăuntrul termenului de garanție, deși viciul exista, atunci de la expirarea termenului de garanție începe să curgă prescripția extintivă.

Dacă însă viciile ascunse nu au apărut înăuntrul termenului de garanție, atunci obligația de garanție se stinge în momentul expirării termenului de garanție, astfel încât nu se va pune problema începutului prescripției acțiunii în răspundere, chiar dacă după acest moment s-ar ivi viciile respective. În concluzie, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În privința variantei de răspuns de la litera C, aceasta este corectă, art. 2512 alin. (2) și (3) C.civ. interzicând organului de jurisdicție competent să aplice prescripția din oficiu, chiar dacă invocarea sa ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

81. Prescripția extinctivă este întreruptă prin punerea în întârziere a debitorului, dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de:

- A. un an de la data împlinirii termenului de prescripție;
- B. un an de la data punerii în întârziere;
- C. 6 luni de la data punerii în întârziere.

EXPLICAȚII

Printre cazurile de întrerupere a cursului prescripției extinctive se numără și punerea în întârziere a debitorului, prin orice act căruia legea îi recunoaște această semnificație (cu excepția cererii de chemare în judecată, care constituie o cauză distinctă de întrerupere) – art. 2537 pct. 4 C.civ. Cu toate acestea, pentru a putea opera acest caz de întrerupere, este necesar a fi îndeplinită o condiție, prevăzută de art. 2540 C.civ., și anume ca punerea în întârziere să fie urmată de chemarea debitorului în judecată în termen *de 6 luni de la data punerii în întârziere*. Astfel, în acest caz, întreruperea este provizorie și condiționată de declanșarea procesului în termenul expres prevăzut de lege. Drept urmare, răspunsul corect se află la varianta de la litera C.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, august 2013)

82. Termenul de prescripție al acțiunii în restituirea prestațiilor:

A. dacă actul juridic a fost desființat ca urmare a rezoluțiunii unilaterale, începe să curgă, în toate situațiile, de la data comunicării către debitor a declarației de rezoluțiune;

B. este de 3 ani, cu excepția cazului în care restituirea prestațiilor s-a întemeiat pe un act juridic lovit de nulitate absolută;

C. dacă actul juridic a fost desființat ca urmare a rezoluțiunii judiciare, nu începe să curgă de la data efectuării prestațiilor.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 2525 C.civ., termenul de prescripție (de 3 ani) pentru introducerea acțiunii în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă: *a) de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a desființat actul ori b) de la data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă*, afară de cazul când acțiunea în restituirea prestației are caracterul unei acțiuni reale imprescriptibile extinctiv (Fișe, 2018, p. 200).

Aceste dispoziții trebuie coroborate și cu cele din materia rezoluțiunii unilaterale, respectiv art. 1552 alin. (4) C.civ., conform căroră declarația de rezoluțiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului fixat pentru executarea obligației, stabilit prin punerea în întârziere.

Așadar, dacă este vorba despre acțiunea în restituirea prestațiilor executate în temeiul unui act juridic rezolvit, trebuie să se facă distincție între diferitele moduri de operare a rezoluțiunii.

Dacă vorbim despre rezoluțiunea unilaterală, termenul de prescripție va începe să curgă de la data rămânerii irevocabile a declarației de rezoluțiune, iar acest moment este stabilit fie în funcție de data comunicării ei către debitor, fie în funcție de data expirării termenului fixat pentru executarea obligației, stabilit prin punerea în întârziere. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât termenul de prescripție nu începe să curgă în toate cazurile de la data comunicării către debitor a declarației de rezoluțiune, acesta nefiind unicul moment la care declarația de rezoluțiune poate deveni irevocabilă.

Dacă este vorba despre rezoluțiunea judiciară, prescripția va începe să curgă de la momentul *rămânerii definitive a hotărârii* prin care s-a desființat actul, cum stabilește art. 2525 C.civ., deci în niciun caz de la data efectuării prestațiilor, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Cât privește acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act anulat; deși legiuitorul utilizează termenul *anulabil* în textul art. 2525 C.civ., totuși nu există nicio diferență între acțiunea în restituirea prestațiilor executate în temeiul unui act desființat pentru o cauză de nulitate relativă și cea în restituirea prestațiilor executate în temeiul unui act nul absolut.

Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită, deoarece termenul de prescripție este de 3 ani, indiferent de motivul de nulitate invocat.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

83. În materia prescripției extinctive:

A. întreruperea prescripției împotriva debitorului principal sau contra fideiuzorului produce efecte împotriva amândurora;

B. prescripția se întrerupe, printre altele, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori;

C. în cazul în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terță persoană, prescripția începe să curgă în cel mult 18 luni de la data când terțul a cunoscut, putea sau trebuia să cunoască existența cauzei de nulitate.

EXPLICAȚII

Cursul prescripției extinctive este întrerupt în cazurile strict prevăzute de lege. Astfel, potrivit art. 2537 C.civ., prescripția se întrerupe: 1. *printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția;* 2. *prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitrare, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie;* 3. *prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătorești; în cazul*

în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă; 4. prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere; 5. în alte cazuri prevăzute de lege.

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Efectul întreruperii este acela că începe să curgă o nouă prescripție extinctivă, prescripția începută anterior întreruperii fiind ștearsă [art. 2541 alin. (1) și (2) C.civ.]. Acest efect profită celui de la care emană actul întreruptiv și nu poate fi opus decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act, cu excepția fideiusionii, când întreruperea își extinde efectul atât în privința debitorului principal, cât și asupra fideiursorului, indiferent împotriva cui a fost îndreptat actul întreruptiv. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, potrivit art. 2543 C.civ.

În privința acțiunii în anulare, dacă nulitatea relativă poate fi invocată de un terț, prescripția va începe să curgă, potrivit art. 2529 alin. (2) C.civ., de la data când terțul a cunoscut cauza de nulitate, indiferent cât timp a trecut de la momentul încheierii actului juridic. De altfel, este și normal ca terțului să nu i se aplice termenul de 18 luni, prevăzut de art. 2529 alin. (1) lit. c) C.civ. nefiind echitabilă o astfel de limitare temporală în privința unei persoane străine de contract. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2015)

84. Cursul prescripției extinctive:

A. atunci când obiectul acțiunii constă în repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale, se suspendă până la stabilirea pensiei ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație;

B. începe, atât în caz de eroare, cât și în caz de dol, la data la care a fost cunoscută cauza de nulitate relativă, dar nu mai târziu de 18 luni de la data încheierii actului juridic;

C. în cazul acțiunii privind stabilirea judiciară a termenului pentru restituirea împrumutului de consumație, începe la data încheierii contractului.

EXPLICAȚII

Cursul prescripției extinctive reprezintă acel interval de timp scurs între momentul de început al prescripției (nașterea dreptului la acțiune) și momentul de sfârșit al termenului, care poate fi, în condițiile legii, suspendat sau întrerupt.

Dacă obiectul acțiunii îl reprezintă repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale, vorbim despre răspunderea civilă delictuală, caz în care termenul de prescripție începe să curgă, potrivit art. 2528 alin. (1) C.civ. de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea. Potrivit art. 1395 C.civ., prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește acțiunea în anulare pentru vicii de consimțământ, art. 2529 C.civ. operează o distincție din punctul de vedere al momentului de început al prescripției după cum este vorba despre violență, dol sau eroare. Astfel, în caz de violență, prescripția începe să curgă de la data încetării violenței, iar în cazul dolului, termenul de 3 ani pentru acțiunea în anulare se calculează începând cu ziua în care a fost descoperit, în timp ce în cazul erorii, termenul începe să curgă din ziua în care cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori cel chemat de lege să-i încuviințeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de 18 luni de la data încheierii actului. Prin urmare, în cazul erorii, legiuitorul stabilește un moment obiectiv de la care termenul de prescripție va începe să curgă, prezumându-se că până la împlinirea celor 18 luni cel al cărui consimțământ a fost viciat ar fi trebuit să cunoască motivul anulării. Un astfel de moment obiectiv nu există nici în cazul dolului și nici în cazul violenței (după cum nu este întâlnit nici la leziune – art. 1223 C.civ.), motiv pentru care varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, în cazul acțiunii privind stabilirea judiciară a termenului pentru restituirea împrumutului de consumație, cursul prescripției începe să curgă, potrivit art. 2163 C.civ., de la momentul încheierii contractului, astfel încât și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

85. Cursul prescripției extinctive:

A. se întrerupe prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie;

B. nu se întrerupe prin începerea urmăririi penale, dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă, chiar dacă despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu;

C. se reia după încetarea cauzei de suspendare, dar nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de o lună de la data când suspendarea a încetat pentru prescripțiile de 6 luni sau mai scurte.

EXPLICAȚII

Cursul prescripției extinctive reprezintă intervalul de timp situat între momentul nașterii dreptului la acțiune și momentul împlinirii prescripției extinctive. Cursul prescripției poate fi suspendat, întrerupt și, în anumite situații, se poate dispune repunerea în termenul de prescripție extinctivă.

Cazurile de întrerupere a cursului prescripției sunt expres prevăzute de lege. Astfel, potrivit art. 2537 pct. 3 C.civ., *prescripția se întrerupe prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătorești, sau, în lipsa constituirii de parte civilă, dacă despăgubirile se acordă din oficiu, prescripția se va întrerupe de la momentul începerii urmăririi penale*. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită, prescripția întrerupându-se la momentul începerii urmăririi penale atunci când despăgubirile se acordă din oficiu (spre exemplu, când persoana vătămată este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu).

Potrivit art. 2537 pct. 2 C.civ., prescripția se întrerupe și prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie. În acest caz, întreruperea este provizorie și condiționată, asemeni ca în cazul întreruperii prescripției prin formularea unei cereri de chemare în judecată, depinzând de soarta soluționării de către instanță, a dreptului invocat pe cale de excepție (pentru dezvoltări, a se vedea Fișe, 2018, p. 212-213). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Cursul prescripției poate fi și suspendat, pentru motivele prevăzute de art. 2532 C.civ. (și nu numai), suspendarea producând un efect general [prevăzut de art. 2534 alin. (1) C.civ.] și un efect special, redat de art. 2534 alin. (2) C.civ.

Efectul special constă în *prorogarea, dacă este cazul, a momentului împlinirii termenului* de prescripție extinctivă în așa fel încât intervalul de timp cuprins între momentul încetării cauzei de suspendare și cel al împlinirii prescripției extinctive *să fie de 6 luni sau de o lună*, după cum termenul de prescripție extinctivă aplicabil în speță este mai mare de 6 luni, respectiv este de 6 luni sau mai scurt (Fișe, 2018, p. 209). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

86. Renunțarea la prescripția extinctivă:

- A. poate fi expresă sau tacită;
- B. produce efecte numai în privința celui care a făcut-o;
- C. nu poate fi făcută cât timp prescripția nu s-a împlinit.

EXPLICAȚII

Cel în folosul căruia curge prescripția poate renunța, în cazul prescripției începute și neîmplinite, la beneficiul termenului scurs, precum și la prescripția împlinită, această posibilitate fiind consecința caracterului de ordine privată al normelor (art. 2507 C.civ.).

Renunțarea la prescripție poate fi expresă sau chiar tacită, însă neîndoielnică și să rezulte numai din manifestări neechivoce (art. 2508 C.civ.).

Din punctul de vedere al întinderii efectelor, renunțarea la prescripție produce efecte numai în privința celui care a făcut-o, ea neputând fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fideiusorilor (art. 2511 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 180).

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât renunțarea la prescripție poate fi atât expresă, cât și tacită, dar neîndoielnică, la fel cum este și varianta de răspuns de la litera B, pentru motivul indicat în paragraful anterior.

În privința ultimei variante de răspuns, ea este greșită, întrucât renunțarea la prescripție poate fi invocată atât în cursul termenului de prescripție, cât și după împlinirea acestuia, neproducând efecte câtă vreme termenul nu a început să curgă.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

87. Renunțarea la prescripția extinctivă:

- A. produce efecte numai în privința celui care a făcut-o;
- B. poate fi făcută cât timp prescripția nu a început să curgă;
- C. poate fi făcută atât cu privire la prescripția împlinită, cât și cu privire la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 2507 C.civ., cel în folosul căruia curge prescripția poate renunța, în cazul prescripției începute și neîmplinite, la beneficiul termenului scurs, precum și la prescripția împlinită, această posibilitate fiind consecința caracterului de ordine privată al normelor ce reglementează instituția prescripției extinctive. În consecință, nu se poate renunța la o prescripție ce nu a început să curgă, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera B este greșită, însă este posibil o astfel de manifestare de voință cu privire la prescripția împlinită, cât și cu privire la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Cu referire la întinderea efectelor renunțării la prescripție, art. 2511 C.civ. stabilește fără echivoc că aceasta va afecta doar persoana care a făcut-o, fără a putea fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fideiusorilor, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, august 2013)

88. În materia decăderii:

A. părțile nu pot modifica termenele de decădere de ordine publică, micșorându-le sau mărindu-le, după caz;

B. organul de jurisdicție este obligat, în toate cazurile, să invoce și să aplice din oficiu termenele de decădere;

C. este lovită de nulitate relativă clauza prin care se stabilește un termen de decădere ce ar face excesiv de dificilă exercitarea dreptului de către partea interesată.

EXPLICAȚII

Termenele de decădere, după interesul ocrotit, pot fi de ordine publică sau de ordine privată. Părțile nu pot însă renunța, nici anticipat și nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere de ordine publică și nici nu le pot modifica, micșorându-le sau mărindu-le, după caz, potrivit art. 2549 alin. (2) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

După izvorul lor, termenele de decădere se împart în legale și convenționale. Termenele convenționale sunt stabilite prin voința părților. Dacă părțile stipulează o clauză prin care se stabilește un termen de decădere ce face excesiv de dificilă exercitarea dreptului sau săvârșirea actului de către partea interesată, clauza este lovită de nulitate absolută, potrivit art. 2546 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece prevede ca sancțiune nulitatea relativă a clauzei respective, în loc de nulitatea absolută, întocmai cum este stipulată prin dispozițiile amintite mai sus.

În ceea ce privește invocarea decăderii, organul de jurisdicție este obligat să invoce și să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu în discuție, *cu excepția cazului când decăderea privește un drept de care părțile pot dispune* [art. 2550 alin. (2) C.civ.], deci doar dacă termenul de decădere este un termen legal de ordine publică, instanța trebuie să invoce din oficiu decăderea (Fișe, 2018, p. 223). În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

CAPITOLUL AL II-LEA. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ

89. În cazul divizării totale a unei persoane juridice:

A. aceasta presupune, în mod necesar, înființarea uneia sau mai multor persoane juridice;

B. patrimoniul persoanei juridice divizate se împarte întotdeauna în mod egal între persoanele juridice dobânditoare;

C. contractele încheiate în considerarea calității persoanei juridice divizate nu își încetează efectele, cu excepția cazului în care părțile au stipulat expres contrariul sau menținerea ori repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate.

EXPLICAȚII

Divizarea persoanei juridice poate fi atât parțială, cât și totală. Divizarea parțială constă în desprinderea unei părți din patrimoniul persoanei juridice, care continuă să existe, și transmiterea acestei părți către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înființează în acest mod [art. 236 alin. (3) C.civ.].

Divizarea totală se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înființează prin divizare [art. 236 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât divizarea, indiferent de forma acesteia, nu presupune în mod obligatoriu și constituirea unei noi persoane juridice, patrimoniul sau o parte din patrimoniu, putând fi transmis și unei persoane juridice deja existente.

În situația în care întregul patrimoniu sau partea desprinsă din acesta se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, împărțirea patrimoniului sau împărțirea părții desprinse se va face în mod egal, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție [art. 273 alin. (1) și (3) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns

de la litera B este greșită, deoarece prin actul de divizare se poate stabili o altă modalitate de împărțire a părții desprinse, fără a fi obligatorie împărțirea la jumătate. În orice situație.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, conform art. 240 alin. (1) C.civ. care stabilește că, în cazul contractelor încheiate în considerarea calității persoanei juridice supuse reorganizării, acestea nu își încetează efectele, cu excepția cazului în care părțile au stipulat expres contrariul sau menținerea ori repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

90. La înființarea societății R SRL, au semnat actul constitutiv al societății, în calitate de asociați, după cum urmează: E, administratorul lui B SRL, societate în curs de constituire, C, minor, însoțit de soacra sa, și D, persoană fizică, unic asociat al lui B. Aportul fiecăruia dintre cei trei asociați a fost în bani, în sumă egală, iar obiectul de activitate al societății este închirierea de utilaje agricole. R vă solicită asistența juridică pentru a identifica eventuale probleme privind înființarea sa, arătând că actul constitutiv nu a fost încheiat în formă autentică și nu a fost îndeplinită nicio altă formalitate. În consultația pe care i-o prezentați arătați că în speță neregulele privesc:

- A. condițiile de formă ale actului de înființare;
- B. capacitatea asociaților la încheierea actului de înființare;
- C. condițiile privind înregistrarea persoanei juridice.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 5 alin. (6) din Legea nr. 31/1990, actul constitutiv al societății cu răspundere limitată se încheie prin înscris sub semnătură privată, cu excepția cazului când printre bunurile subscrise ca aport la capitalul social se află un imobil, se constituie o societate în nume colectiv sau în comandită simplă, societatea pe acțiuni se constituie prin subscripție publică. Cum aportul fiecăruia dintre asociații din speță a fost în bani, rezultă că actul de înființare al societății respectă forma impusă de lege, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Cât privește capacitatea asociaților la încheierea actului de înființare, se observă că aceștia au capacitatea deplină de exercițiu, inclusiv minorul care avea capacitate deplină de exercițiu, dobândită anticipat, prin încheierea unei căsătorii (aspect care rezultă din împrejurarea că era însoțit la semnarea actului constitutiv de soacra sa). Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, potrivit art. 202 C.civ., *dacă înregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridică nu se consideră legal înființată cât timp înregistrarea nu a avut loc*. Potrivit art. 41 alin. (1) din Legea nr. 31/1990, *societatea comercială este persoană juridică de la data înmatriculării în registrul comerțului*.

Prin urmare, având în vedere că nu au fost îndeplinite alte formalități după încheierea actului constitutiv de către asociați, constatăm că neregulile din speță privesc condițiile privind înregistrarea persoanei juridice. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

CAPITOLUL AL III-LEA.

DREPTURILE REALE PRINCIPALE

§1. Dreptul de proprietate

91. Dreptul de proprietate privată:

- A. are caracter relativ, spre deosebire de dreptul de proprietate publică;
- B. are caracter absolut, spre deosebire de dreptul de proprietate publică;
- C. în condițiile legii, este susceptibil de modalități și dezmembrăminte, după caz.

EXPLICAȚII

Dreptul de proprietate publică și dreptul de proprietate privată au o serie de caractere juridice comune, și anume: caracterul absolut, caracterul exclusiv și caracterul perpetuu. În plus, dreptul de proprietate publică prezintă o serie de caractere specifice: inalienabilitatea, imprescriptibilitatea și insesizabilitatea. În consecință, variantele de răspuns A și B sunt greșite, întrucât caracter relativ au doar drepturile de creanță, nu și drepturile reale (categorie din care face parte dreptul de proprietate), iar caracter absolut are atât dreptul de proprietate publică, cât și dreptul de proprietate privată.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă întrucât numai dreptul de proprietate privată este susceptibil de modalități și dezmembrăminte, caracterul inalienabil al proprietății publice făcându-l incompatibil cu acestea din urmă (pentru dezvoltări, a se vedea Fișe, 2018, p. 312).

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

92. Clauza de inalienabilitate a unui bun:

- A. poate fi instituită pentru o durată de cel mult 49 de ani de la data dobândirii bunului;
- B. prevăzută într-un contract cu titlu gratuit este opozabilă și creditorilor anteriori ai dobânditorului;

C. trebuie stipulată în mod expres în contractele ce dau naștere obligației de a transmite în viitor proprietatea asupra bunului către o persoană determinată sau determinabilă.

EXPLICAȚII

Clauza de inalienabilitate, ca limită convențională a exercitării dreptului de proprietate privată, poate fi stipulată expres într-un contract cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, după cum, poate fi și *subînțeleasă* în convențiile din care se naște obligația de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată sau determinabilă [art. 627 alin. (4) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât nu este necesar ca în contractele ce dau naștere obligației de a transmite în viitor proprietatea, ca interdicția de înstrăinare, să fie prevăzute expres.

Dacă este prevăzută în mod expres în contract, clauza de inalienabilitate, pentru a produce efecte juridice, trebuie să fie instituită pe o perioadă de cel mult 49 de ani de la data dobândirii bunului și să presupună existența unui interes serios și legitim [art. 627 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Pentru a fi opozabilă, clauza de inalienabilitate trebuie supusă formalităților de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul [art. 628 alin. (2) C.civ.]. În privința destinatarilor publicității, Codul civil face distincție între instituirea clauzei de inalienabilitate prin act cu titlu gratuit și instituirea sa, prin act cu titlu oneros. Astfel, în cazul în care clauza de inalienabilitate a fost prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabilă și creditorilor anteriori ai dobânditorului [art. 628 alin. (4) C.civ.], pe când, dacă respectiva clauză a fost prevăzută într-un contract cu titlu oneros, ea va putea fi opusă numai creditorilor ulteriori ai celui ținut de interdicția de înstrăinare. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: A, B

(admitere INM, 2013)

93. Nerespectarea clauzei de inalienabilitate stipulate într-o donație având ca obiect un bun imobil:

A. atrage rezilierea contractului subsecvent prin care donatarul a înstrăinat imobilul;

B. nu permite donatorului să obțină decât daune-interese atunci când clauza a fost supusă formalităților de publicitate prevăzute de lege;

C. permite donatorului să solicite revocarea donației, inclusiv atunci când clauza a fost stipulată în favoarea unui terț.

EXPLICAȚII

Clauza de inalienabilitate este acea clauză prevăzută într-o convenție sau într-un testament prin care se restricționează sever dreptul de dispoziție juridică asupra unui bun (Fișe, 2018, p. 290).

Pentru a fi valabilă, clauza de inalienabilitate trebuie să fie temporară (putând fi stabilită pentru o durată maximă de 49 de ani) și să presupună existența unui interes serios și legitim pentru care a fost prevăzută [art. 627 alin. (1) C.civ.].

Pentru opozabilitatea față de terți a clauzei, este necesară îndeplinirea formalităților de publicitate, acolo unde legea prevede aceste formalități [art. 628 alin. (2) C.civ.]. În cazul în care clauza de inalienabilitate este valabilă, dar nu au fost îndeplinite condițiile de opozabilitate, iar bunul a fost înstrăinat, beneficiarul clauzei nu se mai poate prevala față de terțul dobânditor de clauza de inalienabilitate, însă are dreptul, potrivit art. 628 alin. (5) C.civ., să pretindă daune-interese proprietarului care nu s-a conformat obligației de inalienabilitate de care era ținut (Fișe, 2018, p. 292).

Dacă nu este respectată clauza, sancțiunea diferă după cum este vorba despre contractul prin care a fost instituită respectiva interdicție de înstrăinare, ori de contractul subsecvent, prin care s-a înstrăinat bunul cu privire la care se instituise clauza de inalienabilitate.

Astfel, conform art. 629 alin. (1) C.civ., înstrăinătorul poate să ceară rezoluțiunea contractului în cazul încălcării clauzei de inalienabilitate de către dobânditor, fiind vorba, în esență, despre nerespectarea unei obligații contractuale, asumată printr-un contract sinalagmatic. Cât privește contractul subsecvent, atât înstrăinătorul, cât și terțul în favoarea căruia s-a stipulat inalienabilitatea pot solicita *anularea* actului de înstrăinare încheiat cu nerespectarea clauzei [art. 629 alin. (2) C.civ.]. Este unul din cazurile prevăzute de lege în care un terț poate solicita nulitatea relativă a unui contract, știut fiind că, de regulă, această nulitate poate fi invocată doar de partea al cărei interes a fost nesocotit la momentul încheierii actului juridic.

Din explicațiile oferite mai sus, rezultă că atât varianta de răspuns de la litera A, cât și varianta de răspuns de la litera B sunt în mod evident greșite.

În situația în care clauza de inalienabilitate este prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, vorbim, în mod clar, despre o donație cu sarcină, iar dacă beneficiarul clauzei este un terț, vor fi aplicabile regulile din materia stipulației pentru altul.

Dacă donatorul nu respectă clauza, donatorul va putea, bineînțeles, să solicite revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii, indiferent de persoana beneficiară a interdicției de înstrăinare, deci chiar și atunci când aceasta este un terț față de donație. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

94. Dreptul de trecere al proprietarului fondului care nu are acces la calea publică:

- A. poate fi dobândit și printr-o folosință continuă timp de 5 ani;
- B. este imprescriptibil extinctiv;
- C. poate fi stabilit numai cu consimțământul proprietarului fondului aservit atunci când lipsa accesului la calea publică îi este imputabilă proprietarului fondului dominant.

EXPLICAȚII

Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publică are dreptul să i se permită trecerea pe fondul vecinului său pentru exploatarea fondului propriu [art. 617 alin. (1) C.civ.]. Întinderea și modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin înțelegerea părților, prin hotărâre judecătorească sau printr-o folosință continuă timp de 10 ani (art. 619 C.civ.). Folosința continuă timp de 10 ani trebuie să fie acceptată în mod tacit de proprietarul fondului aservit (Fișe, 2018, p. 286). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât legea prevede în mod expres o folosință continuă timp de 10 ani, și nu de 5 ani cum greșit este menționat în răspuns.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât dispozițiile art. 618 alin. (2) C.civ. reglementează situația în care un fond a avut acces la calea

publică, însă acesta s-a pierdut din motive imputabile proprietarului fondului respectiv; aşadar, dreptul de trecere pe un fond vecin cu acces la calea publică poate fi stabilit numai prin înţelegerea părţilor, deci cu consimţământul proprietarului fondului aservit.

În ceea ce priveşte caracterele juridice ale dreptului de trecere, amintim faptul că acesta are un caracter accesoriu şi este imprescriptibil, drept urmare se stinge în momentul în care fondul dominant dobândeşte un alt acces la calea publică [art. 617 alin. (3) C.civ.]. Aşadar, şi varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, august 2013)

95. Limitele legale de interes privat în exercitarea dreptului de proprietate privată:

- A. pot fi desfiinţate temporar prin acordul părţilor;
- B. nu pot fi modificate prin manifestarea unilaterală de voinţă a proprietarului;
- C. includ toate limitele determinate de raporturile de vecinătate.

EXPLICAȚII

Dreptul de proprietate trebuie exercitat în limitele materiale ale obiectului său (acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate), şi în limitele care vizează exercitarea atributelor dreptului de proprietate, care pot izvorî din lege, uzanţe, act juridic sau hotărâre judecătorească.

Limitele legale pot fi stabilite în interes public sau în interes privat, în legătură cu acestea din urmă legea recunoscând posibilitatea părţilor să le modifice ori să le desfiinţeze temporar, prin acordul lor [art. 602 alin. (2) C.civ.]. Variantele de răspuns de la literele A şi B sunt, în consecinţă, corecte.

Varianta de răspuns de la litera C nu este corectă, întrucât limitele legale de interes privat în exercitarea dreptului de proprietate privată nu includ *toate* limitele determinate de raporturile de vecinătate: art. 630 C.civ. statuează că instanţa poate restabili echilibrul între interesele mai multor proprietari, în situaţia depăşirii *inconvenientelor normale ale vecinătăţii* (Fişe, 2018, p. 283).

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

96. Bunurile proprietate publică:

A. nu pot fi dobândite de terți prin uzucapiune, însă, dacă sunt mobile, pot fi dobândite prin posesie de bună-credință;

B. pot fi donate în interes public;

C. pot fi dobândite prin legat, acceptat în condițiile legii, dacă, prin natura lor sau prin voința dispunătorului, devin de uz ori de interes public.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere, pe de o parte, unul dintre caracterele juridice specifice ale dreptului de proprietate publică, respectiv caracterul inalienabil, iar, pe de altă parte, una dintre modalitățile de dobândire ale dreptului de proprietate publică.

Astfel, inalienabilitatea dreptului de proprietate publică are următoarele consecințe: bunurile care alcătuiesc domeniul public nu pot fi înstrăinate, nici prin acte cu titlu oneros, nici prin acte cu titlu gratuit; asupra acestor bunuri nu se pot constitui dezmembărăminte ale dreptului de proprietate și, în fine, bunurile proprietate publică nu pot fi dobândite de cel care exercită posesia asupra lor prin uzucapiune și nici ca efect al posesiei de bună-credință asupra mobilelor, în condițiile art. 937 alin. (1) C.civ.

Așadar, variantele de răspuns A și B sunt greșite.

În schimb, varianta de răspuns de la litera C reia dispozițiile art. 863 lit. c) C.civ., potrivit căreia dreptul de proprietate publică se dobândește prin donație sau legat, acceptat în condițiile legii, dacă bunul, prin natura lui sau prin voința dispunătorului, devin de uz ori de interes public. Prin urmare, această ultimă variantă este cea corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

97. Dreptul de proprietate publică asupra unui bun se stinge:

A. dacă bunul este dat în folosință cu titlu gratuit;

B. dacă bunul a fost trecut în domeniul privat, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege;

C. dacă asupra bunului se constituie un drept de administrare, prin hotărâre a Guvernului.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 864 C.civ., dreptul de proprietate publică se stinge (1) dacă bunul a pierit ori (2) a fost trecut în domeniul privat, dacă a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Așadar, există două moduri de stingere a dreptului de proprietate publică, respectiv pierirea bunului și trecerea lui în domeniul privat. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este, în mod evident, corectă.

Dacă bunul este dat în folosință cu titlu gratuit vorbim despre nașterea unui drept real, temporar, ce poartă asupra unor bunuri *imobile* proprietate publică a statului sau asupra unor bunuri *imobile și mobile* proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, dar care nu presupune în niciun caz stingerea dreptului de proprietate publică. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

La fel, dacă asupra bunului se constituie un drept de administrare, vorbim despre constituirea unui drept real asupra bunului proprietate publică, și nu despre o modalitate de încetare a proprietății publice, varianta de răspuns de la litera C fiind, la rândul ei, incorectă.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

98. D.R. locuiește în străinătate de câțiva ani și a moștenit un imobil, situat în orașul P, de la tatăl său. Întrucât nu a fost în măsură să se ocupe de această proprietate, la sfatul unui avocat, a dat o declarație în formă autentică prin care a renunțat la dreptul de proprietate, iar declarația a fost înregistrată în cartea funciară, la data de 10.08.2015. Din câte știe, consiliul local al orașului P a luat act de renunțarea lui printr-o hotărâre. Recent, D.R. a găsit un posibil cumpărător al imobilului și s-a răzgândit cu privire la renunțare. Întrucât în cartea funciară este înregistrată doar declarația lui și nu figurează un alt proprietar, vă întreabă dacă poate reveni asupra

declarației de renunțare pentru a vinde imobilul. Selectați răspunsul/rile pe care îl/le considerați corect/e din cele de mai jos:

A. imobilul la care D.R. a renunțat a intrat în domeniul privat al orașului P prin hotărârea consiliului local;

B. imobilul la care D.R. a renunțat nu poate fi dobândit de orașul P fără înscriere în cartea funciară;

C. dreptul de proprietate al lui D.R. s-a stins prin înscrierea în cartea funciară, în condițiile legii, a declarației de renunțare.

EXPLICAȚII

Dreptul de proprietate se stinge, potrivit art. 562 C.civ., prin pierderea bunului, prin abandonarea bunului mobil și prin renunțarea, prin declarație autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil. În acest din urmă caz, dreptul se va considera stins de la momentul înscrierii în cartea funciară a renunțării la imobil [art. 562 alin. (2) teza finală C.civ.], astfel că, aplicând dispozițiile menționate la speța dată, putem afirma că dreptul de proprietate al lui D.R. s-a stins la data de 10.08.2015 (odată cu înscrierea renunțării în cartea funciară). În consecință, varianta de răspuns de la litera C este, în mod evident, corectă.

În cazul renunțării la drept, comuna, orașul sau municipiul poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, în baza hotărârii consiliului local, cu respectarea dispozițiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, dacă o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii [art. 889 alin. (2) C.civ.]. Cum dispozițiile legale referitoare la efectul constitutiv al înscrierilor în cartea funciară se vor aplica numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială și deschiderea cărților funciare pentru imobilele respective (art. 56 LPA), reiese că varianta de răspuns de la litera A este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

§2. Modalitățile juridice ale dreptului de proprietate

99. În cazul coproprietății obișnuite:

A. denunțarea contractului de locațiune având ca obiect bunul comun se poate face ori de câte ori există acordul majorității coproprietarilor;

B. nu este necesar acordul tuturor coproprietarilor pentru încheierea unui contract de locațiune cu termen de 3 ani, având ca obiect bunul comun;

C. este obligatoriu acordul tuturor coproprietarilor pentru a se încheia un contract de donație având ca obiect bunul comun, chiar dacă donația este afectată de o condiție suspensivă.

EXPLICAȚII

Întrebarea reia problema dreptului de a încheia acte juridice cu privire la bunul comun de către coproprietari, a cărei soluție o aflăm în textul art. 641 C.civ., cu denumirea marginală *Actele de administrare și de dispoziție*.

Astfel, ca regulă generală, actele de administrare pot fi încheiate cu acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți, în timp ce actele de dispoziție rămân supuse regulii unanimității.

În categoria actelor de dispoziție intră, potrivit art. 641 alin. (4) C.civ., actele de folosință cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare și locațiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani (*per a contrario*, locațiunile încheiate pe termen de 3 ani sau mai mic sunt privite ca acte de administrare), actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului, precum și orice acte cu titlu gratuit (indiferent dacă sunt liberalități sau acte dezinteresate).

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât denunțarea contractului de locațiune se face cu acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți, și nu cu acordul majorității coproprietarilor [art. 641 alin. (1) C.civ.], în timp ce varianta de răspuns de la litera B este corectă, întrucât pentru încheierea unui contract de locațiune cu termen de 3 ani (considerat de legiuitor, în această materie, act de administrare), nu este necesar acordul tuturor coproprietarilor.

În fine, contractul de donație este un act cu titlu gratuit, chiar dacă este afectat de o condiție suspensivă, motiv pentru care este necesar acordul tuturor coproprietarilor pentru încheierea sa valabilă, potrivit art. 641 alin. (4) teza finală C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

100. Atribuirea în folosință exclusivă a părților comune din clădirile cu mai multe apartamente se poate hotărî:

- A. cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor;
- B. cu acordul tuturor coproprietarilor;
- C. cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor și al cotelor-părți.

EXPLICAȚII

Articolul 650 C.civ. stabilește o serie de reguli privind atribuirea în folosință exclusivă a părților comune din clădirile cu mai multe apartamente, proprietate exclusivă. Astfel, părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari. Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de două treimi atât din numărul coproprietarilor, cât și al cotelor-părți, iar în clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală cu aceeași majoritate. Rezultă că varianta de răspuns de la litera C este cea corectă, celelalte fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: C

(admitere INM, 2013)

101. X a dobândit în proprietate comună cu Y și Z o clădire de birouri. Întrucât coproprietarii nu se înțeleg cu privire la înfrumusețarea clădirii și alte operațiuni legate de încheierea și denunțarea unor contracte de locațiune, precum și la reprezentarea în instanță, care dintre regulile de mai jos este/sunt corectă/e?

- A. fiecare dintre coproprietari poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, cu excepția acțiunii în revendicare unde trebuie să stea toți, potrivit principiului unanimității;

B. actele privind încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune cu privire la bunul comun pot fi făcute numai cu acordul coproprietarilor care dețin majoritatea cotelor-părți;

C. actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului pot fi încheiate numai prin acordul tuturor coproprietarilor.

EXPLICAȚII

Fiecare coproprietar poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare [art. 643 alin. (1) C.civ.], prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune cu privire la bunul comun, este necesar acordul coproprietarilor care dețin majoritatea cotelor-părți, fiind considerate acte juridice de administrare, conform art. 641 alin. (1) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În categoria actelor de dispoziție includem și actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului comun, iar pentru încheierea acestuia, este necesar acordul tuturor coproprietarilor, potrivit art. 641 alin. (4) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

102. Fiecare coproprietar:

A. poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare;

B. poate dispune liber de cota sa parte din dreptul de proprietate, în lipsă de stipulație contrară;

C. poate să facă acte de conservare cu privire la bunul comun numai cu acordul celorlalți coproprietari.

EXPLICAȚII

Articolul 643 alin. (1) C.civ. prevede că fiecare coproprietar poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare

la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare. Drept urmare, în procesele cu terțe persoane având ca obiect bunul aflat în coproprietate, calitatea procesuală activă sau, după caz, pasivă poate să revină oricăruia dintre coproprietari, nefiind obligatoriu ca în proces să figureze toți coproprietarii, și indiferent de felul acțiunii în justiție exercitate, deci atât în cazul acțiunii în revendicare sau al altor acțiuni reale cu privire la bunul proprietate comună, cât și în cazul acțiunilor personale (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 102-103). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Din aplicarea principiului potrivit căruia fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părți ideale și abstracte din dreptul de proprietate asupra lucrului, decurge dreptul fiecărui coproprietar de a încheia acte juridice de dispoziție având ca obiect cota sa parte din drept, fără a se pune problema acordului celorlalți coproprietari. Având în vedere acestea, precum și dispozițiile art. 634 alin. (1) C.civ. ce stabilesc faptul că, în lipsă de stipulație contrară fiecare coproprietar poate dispune în mod liber de cota sa parte, rezultă că varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât orice coproprietar poate efectua singur, fără consimțământul și chiar împotriva voinței celorlalți titulari, acte juridice de conservare, deoarece acestea sunt întotdeauna profitabile, menirea lor fiind aceea de a preîntâmpina diminuarea ori pierderea dreptului (*idem*, p. 98). Dreptul coproprietarului de a încheia singur acte de conservare fără acordul celorlalți este prevăzut expres de art. 640 C.civ.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

103. În cazul coproprietății pe cote-părți:

A. fiecare coproprietar poate sta singur în justiție în orice acțiune privitoare la coproprietate;

B. actele de administrare cu privire la bunul comun nu pot fi efectuate fără acordul coproprietarului căruia i s-ar impune, prin respectivele acte, o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte;

C. fructele bunului comun se cuvin coproprietarului care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, potrivit art. 643 alin. (1) C.civ. (*a se vedea explicațiile oferite la întrebarea anterioară*).

În privința actelor de administrare efectuate de coproprietari, legea stabilește o serie de reguli, printre care amintim și situația în care se încheie un act de administrare care limitează în mod substanțial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun în raport de cota sa parte ori care impune acestuia o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de către ceilalți coproprietari, caz în care este necesar acordul proprietarului care poate fi astfel prejudiciat [art. 641 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În ceea ce privește fructele bunului comun, regula este că acestea se cuvin tuturor coproprietarilor, proporțional cu cota lor parte din drept, fără a distinge în raport de felul fructelor (art. 637 C.civ.). În schimb, coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor, are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporție cu cotele lor părți [art. 638 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât fructele astfel produse sau culese nu se cuvin în întregime coproprietarului respectiv, acesta din urmă având cel mult un drept de retenție asupra fructelor pe care trebuie să le remită celorlalți coproprietari, până când aceștia îi vor restitui cheltuielile aferente cotelor părți pe care le dețin (Fișe, 2018, p. 340).

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

104. Este necesar acordul tuturor coproprietarilor:

- A. pentru încheierea unui contract de comodat cu privire la bunul comun;
- B. pentru încheierea unui contract de locațiune a bunului comun mobil pe o durată de 2 ani;
- C. pentru încheierea unui contract de întreținere, dacă proprietatea asupra bunului comun este transmisă în schimbul întreținerii, însă numai în ipoteza în care în contract s-a stabilit că întreținerea se datorează pentru toată durata vieții creditorului întreținerii.

EXPLICAȚII

Actualul Cod civil a redus semnificativ sfera de aplicare a principiului unanimității în materia drepturilor coproprietarilor cu privire la întregul bun. Astfel, acordul tuturor coproprietarilor nu este necesar atunci când se încheie acte de conservare cu privire la bunul deținut în coproprietate (art. 640 C.civ.) și nici acte de administrare, astfel cum rezultă din art. 641 alin. (2) și (3) C.civ.

Regula unanimității va fi verificată însă la încheierea actelor de dispoziție juridică, sfera acestor acte fiind stabilită de dispozițiile art. 641 alin. (4) C.civ. Astfel, principiul unanimității se aplică actelor de dispoziție cu privire la bunul comun (în înțelesul comun al termenului), actelor de folosință cu titlu gratuit (de exemplu, contractul de comodat), cesiunilor de venituri imobiliare și locațiunilor încheiate pe termen mai mare de 3 ani (*per a contrario*, locațiunile încheiate pe termen de 3 ani sau mai mic sunt privite ca acte de administrare), actelor care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului, precum și oricăror acte cu titlu gratuit (indiferent dacă sunt liberalități sau acte dezinteresate). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În privința variantei de răspuns de la litera C, aceasta este incorectă, întrucât pentru încheierea unui contract de întreținere este necesar acordul tuturor coproprietarilor, indiferent de durata pentru care se datorează întreținerea.

Aplicând noțiunile teoretice arătate mai sus la variantele de răspuns oferite, observăm că varianta de răspuns de la litera A este singura corectă.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2016)

105. Un coproprietar:

A. are dreptul să culeagă fructele produse de bunul aflat în coproprietate obișnuită, proporțional cu cota lui parte din drept, sau toate fructele produse de respectivul bun, în baza unui contract de administrare a bunului încheiat cu ceilalți coproprietari;

B. poate denunța un contract de locațiune a bunului aflat în coproprietate obișnuită, fără acordul celorlalți coproprietari, dacă deține majoritatea cotelor părți;

C. poate ipoteca bunul proprietate periodică, în privința intervalului de timp ce îi revine.

EXPLICAȚII

În materia coproprietății obișnuite, dispozițiile art. 637 C.civ. recunosc fiecărui coproprietar dreptul de a culege, proporțional cu cota lor parte din drept, fructele produse de bunul comun.

Prin contractul de administrare a coproprietății, încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor, aceștia pot deroga, potrivit art. 644 alin. (1) C.civ., de la dispozițiile legale referitoare la repartizarea beneficiilor și a sarcinilor între coproprietari (art. 635 C.civ.), la exercitarea în comun a dreptului de folosință asupra bunului proprietate comună (art. 636 C.civ.), la efectuarea actelor juridice de administrare și de dispoziție [art. 641 și art. 642 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, articolul legal menționat mai sus nu permite și derogarea de la dispozițiile legale care stabilesc modul de culegere a fructelor produse de bunul comun. Rezultă că varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește drepturile coproprietarilor cu privire la întregul bun, art. 641 alin. (1) C.civ. stabilește că actele de administrare, precum încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune, cesiunile de venituri imobiliare și alte asemenea, cu privire la bunul comun, pot fi încheiate cu acordul coproprietarilor care dețin majoritatea cotelor-părți. Așadar, în situația în care un singur coproprietar deține majoritatea cotelor părți, poate încheia singur, fără acordul celorlalți, acte de administrare. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă; proprietatea periodică presupune existența mai multor persoane care exercită succesiv și repetitiv atributul folosinței, specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale, conform art. 687 C.civ. Însă, asupra intervalului de timp determinat prin actul juridic în temeiul căruia a luat naștere proprietatea periodică, coproprietarul poate încheia singur, fără acordul celorlalți coproprietari, acte juridice, precum închirierea, vânzarea, ipotecarea și alte asemenea, potrivit art. 689 alin. (1) C.civ., întrucât asupra respectivei perioade titularul dreptului este proprietar exclusiv, exercitând singur toate atributele acestui drept real principal.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, mai 2018)

106. L, B și C sunt coproprietari asupra unei case din București pe care nu o locuiesc. L, căruia îi revine 75% din imobil, dorește să permită nepoatei sale, care a fost admisă la o facultate din același oraș, să locuiască timp de 2 ani și 9 luni (cât durează studiile) în respectiva casă, însă coproprietarii săi nu sunt de acord. L poate să:

A. încheie singur un contract de închiriere cu nepoata pe toată durata studiilor acesteia;

B. încheie singur un contract de comodat cu nepoata, având ca obiect imobilul, pe toată durata studiilor acesteia;

C. solicite instanței partajul de folosință asupra imobilului.

EXPLICAȚII

Speța aduce în discuție problema drepturilor coproprietarilor asupra întregului bun, mai exact modalitatea exercitării atributului folosinței de către aceștia. După cum reiese din datele oferite, asupra unei case din București există un drept de proprietate comună pe cote-părți obișnuită, exercitat de 3 coproprietari, unul dintre ei (L) deținând o cotă-parte de $\frac{3}{4}$ (75%) din acest drept.

Conform art. 641 C.civ., contractul de închiriere (formă a contractului de locațiune ce are ca obiect un bun imobil) este considerat de legiuitor ca fiind un act de administrare ori de dispoziție, fiind supus unor reguli diferite privind încheierea sa de către coproprietari, în funcție de durata sa. Astfel, din interpretarea sistematică a alin. (1) și (4) din art. 641 C.civ., rezultă că, dacă durata locațiunii este mai mică sau egală de 3 ani, contractul va fi privit ca un act de administrare, pe când dacă durata sa depășește 3 ani, vor fi aplicabile regulile specifice actelor de dispoziție.

Cum în speța noastră, L (coproprietarul care deține majoritatea cotelor-părți, respectiv $\frac{3}{4}$ din drept) dorește încheierea unei locațiuni pe o durată mai mică de 3 ani (pe 2 ani și 9 luni), este evident că actul va fi privit de legiuitor ca unul de administrare, pentru încheierea sa valabilă fiind suficient acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți [art. 641 alin. (1) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, L putând încheia singur contractul cu nepoata sa, deținând majoritatea cotelor-părți.

Cât privește contractul de comodat, acesta este un act esențialmente gratuit prin care se acordă dreptul de folosință cu privire la un anumit bun, prin

remiterea acestuia, de la comodant către comodat (art. 2146 C.civ.). Așadar, acest tip de contract este asimilat de legiuitor, în materia coproprietății, unui act de dispoziție [art. 641 alin. (4) C.civ.], pentru încheierea sa fiind necesar acordul tuturor coproprietarilor. Cu alte cuvinte, varianta de răspuns de la litera B este greșită, L neputând încheia singur o convenție de comodat cu privire la bunul comun cu nepoata sa.

În fine, modul de folosire al bunului comun poate fi stabilit și prin convenția părților (așa-numitul partaj de folosință), fără însă a se pune capăt stării de coproprietate. Dacă părțile nu se înțeleg, partajul de folosință poate fi realizat și pe cale judiciară, prin hotărâre judecătorească (art. 639 C.civ.). Așadar, dacă L nu se înțelege cu ceilalți coproprietari cu privire la actele de folosință asupra bunului, poate oricând solicita instanței partajarea folosinței comune, varianta de răspuns de la litera C fiind, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

107. Convenția de partaj:

A. trebuie încheiată în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute, dacă are ca obiect cel puțin un imobil, indiferent de valoarea acestuia;

B. este lovită de nulitate absolută, dacă un coproprietar, deși avea capacitate de exercițiu deplină, nu a participat la încheierea acesteia;

C. nu se poate încheia niciodată în ipoteza coproprietății forțate.

EXPLICAȚII

Partajul este operațiunea juridică prin care se pune capăt stării de proprietate comună. După modalitatea de încheiere, vorbim despre partaj voluntar (prin bună învoială sau convențional) și partaj judiciar (prin hotărâre judecătorească).

Partajul voluntar poate pune capăt ambelor forme de proprietate comună pe cote părți, cât și proprietății comune devălmașe, în timp ce partajul judiciar, în principiu, nu poate pune capăt coproprietății forțate [cu excepția situației prevăzute de art. 671 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât în cazul coproprietății forțate, partajul voluntar este singura formă de partaj admisibilă [art. 671 alin. (3) C.civ.].

Convenția de partaj este un contract bi sau multilateral, ce se încheie prin simpla manifestare de voință a părților (consensual), cu excepția cazului când privește un imobil, caz în care, potrivit art. 680 alin. (2) C.civ., pentru a fi valabil, trebuie încheiat în forma autentică (*ad validitatem*).

Tot o condiție de valabilitate a convenției de partaj este și manifestarea de voință a tuturor coproprietarilor în momentul încheierii acestuia, împărțeala făcută fără participarea tuturor coproprietarilor fiind lovită de nulitate absolută, potrivit art. 684 alin. (2) C.civ.

Așadar, confruntând explicațiile oferite cu variantele de răspuns, constatăm că primele două (A și B) întrunesc condițiile pentru a fi considerate corecte.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2016)

108. A, B și C au moștenit, în cote egale, un imobil – construcție, în suprafață utilă de 250 mp. Întrucât imobilul este adecvat desfășurării activității unui cabinet dentar, A și B au încheiat un contract de locațiune, pe termen de 5 (cinci) ani, cu clinica dentară *Beauty Smile*, la data de 1 septembrie 2014. C nu a fost de acord cu actul încheiat de frații săi A și B și vă întreabă ce ar trebui să știe din punct de vedere legal pentru a-și proteja drepturile. **Selectați din cele de mai jos:**

A. să exercite, înainte de partaj, o acțiune posesorie împotriva terțului care a intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului, pentru restituirea posesiei în folosul tuturor coproprietarilor;

B. având în vedere că nu a consimțit expres sau tacit la încheierea contractului de locațiune, acesta nu îi este opozabil;

C. contractul de locațiune a imobilului reprezintă un act de administrare cu privire la bunul comun care poate fi făcut cu acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți.

EXPLICAȚII

Izvorul coproprietății obișnuite poate fi și o succesiune, atunci când moștenirea lui *de cuius* este acceptată de mai mulți moștenitori, fiecare dintre aceștia dobândind fie o cotă-parte din dreptul de proprietate asupra patrimoniului succesoral, fie din dreptul de proprietate asupra unui bun individual determinat.

Aceasta este și situația din speță, A, B și C, în calitate de moștenitori, devenind coproprietari, în cote egale, ai unui imobil – construcție, în suprafață de 250 mp.

Cu privire la posibilitatea încheierii de către coproprietari a unor acte juridice cu privire la bunul ce face obiectul coproprietății, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 641 și art. 642 C.civ.

Conform art. 641 alin. (4) C.civ., *orice acte juridice de dispoziție cu privire la bunul comun, actele de folosință cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare și locațiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani, precum și actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor.*

Prin urmare, actul de locațiune cu privire la bunul comun, încheiat pe o durată de 5 ani, va avea regimul juridic aplicabil actelor de dispoziție în această materie, fiind necesar, pentru eficacitate, întrunirea acordului tuturor coproprietarilor (regula unanimității). În cazul nerespectării acestei reguli, sancțiunea este inopozabilitatea actului de locațiune încheiat pentru o durată de 5 ani față de coproprietarul care nu a consimțit la facerea sa (în speță, C) [art. 642 alin. (1) C.civ.]. Mai mult, lui C i se recunoaște dreptul ca, înainte de partaj, să exercite acțiunile posesorii împotriva terțului care a intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului (clina dentară), restituirea bunului făcându-se în folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese în sarcina celor care au participat la încheierea actului (în speță, în sarcina lui A și B).

Față de explicațiile oferite, variantele de răspuns de la literele A și B sunt cele corecte, iar varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

§3. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată

109. Dreptul de superficie:

A. este perpetuu, dacă părțile nu au prevăzut un termen extintiv în convenția de constituire a superficiei;

B. se stinge prin pieirea construcției, deoarece, fiind un accesoriu al dreptului de proprietate asupra construcției, nu-i poate supraviețui acesteia;

C. poate fi înstrăinat de titular înainte de edificarea construcției în vederea căreia a fost constituit.

EXPLICAȚII

Dreptul de superficie se prezintă în două forme, astfel cum rezultă și din definiția dată de membrământului de art. 693 alin. (1) C.civ.: în forma principală (deplină, completă), care presupune că superficiarul dobândește dreptul de proprietate asupra construcției, plantației sau altei lucrări aflate pe terenul proprietatea unui alte persoane și în forma secundară (incompletă), care constă în dreptul superficiarului de a construi, planta sau edifica o lucrare pe terenul proprietatea altuia. În oricare dintre cele două forme, dreptul de superficie este un drept cesibil, titularul său putându-l înstrăina, fie prin acte cu titlu gratuit, fie prin acte cu titlu oneros.

Din punctul de vedere al caracterelor juridice, dreptul de superficie este un drept real imobiliar, *temporar* (putând fi încheiat pentru o durată de 99 de ani, cu posibilitatea de reînnoire, conform art. 694 C.civ.), imprescriptibil extinctiv [potrivit art. 696 alin. (2) C.civ.] și care nu poate înceta prin partaj, dreptul de proprietate al nudului proprietar și dreptul superficiarului nefiind în stare de coproprietate (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 168-169).

În fine, dreptul de superficie încetează într-unul din modurile prevăzute de art. 698 C.civ., respectiv prin expirarea termenului, prin consolidare, prin pieirea construcției, dar numai dacă există stipulație expresă în acest sens, și prin alte moduri prevăzute de lege [spre exemplu, prin modalitatea prevăzută de art. 695 alin. (3) C.civ.].

Așadar, raportând explicațiile oferite la variantele de răspuns existente, reiese că singura afirmație corectă este cea de la varianta de răspuns de la litera C, celelalte două fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

110. Dreptul de superficie:

A. este un drept temporar, ce poate fi constituit pe o durată de cel mult 99 de ani, fără posibilitatea reînnoirii, la împlinirea termenului;

B. nu poate înceta pe calea partajului între superficiar și proprietarul terenului;

C. este un drept imprescriptibil extintiv, acțiunea confesorie întemeiată pe dreptul de superficie putând fi intentată împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, mai puțin împotriva proprietarului terenului.

EXPLICAȚII

Dreptul de superficie este dreptul de a avea sau de a edifica o construcție pe terenul altuia, deasupra ori în subsolul aceluși teren, asupra căruia superficiarul dobândește un drept de folosință [art. 693 alin. (1) C.civ.].

Întrebarea urmărește să verifice caracterele juridice ale dreptului de superficie. Astfel, dreptul de superficie este: (1) un drept real imobiliar – poartă asupra unei suprafețe de teren; (2) un drept temporar – poate fi constituit pe o durată de cel mult 99 de ani, iar la împlinirea termenului poate fi reînnoit (art. 694 C.civ.), de unde rezultă că varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece exclude posibilitatea reînnoirii perioadei pentru care a fost constituit; (3) un drept imprescriptibil extintiv – acțiunea confesorie întemeiată pe dreptul de superficie poate fi intentată oricând, împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, chiar și împotriva proprietarului terenului (art. 696 C.civ.), deci și varianta de răspuns de la litera C este greșită întrucât nu prevede și posibilitatea de a introduce acțiunea confesorie și împotriva proprietarului terenului.

Mai mult, dreptul de superficie nu poate înceta prin partaj, deoarece dreptul de proprietate al superficiarului și dreptul proprietarului terenului nu sunt în stare de coproprietate, ci sunt două drepturi distincte (Fișe, 2018, p. 389). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2016)

III. În materia dezmembrămintelor dreptului de proprietate:

- A. dreptul de superficie se poate constitui pe durată nelimitată;
- B. uzufructul în favoarea unei persoane fizice este cel mult viager;
- C. în materia uzufructului, cheltuielile și sarcinile proprietății cad în sarcina uzufructuarului.

EXPLICAȚII

Dreptul de suprafață este un drept temporar care se poate constitui pe o perioadă de cel mult 99 de ani, cu posibilitatea de reînnoire (art. 694 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât prevede posibilitatea constituirii pe durată nedeterminată a dreptului de suprafață.

Asemănător dreptului de suprafață, și dreptul de uzufruct este un drept esențialmente temporar, cel constituit în favoarea unei persoane fizice putând fi cel mult viager [art. 708 alin. (1) C.civ.]. Rezultă că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În ceea ce privește obligațiile uzufructuarului și cele ale nudului proprietar, acestea sunt împărțite în funcție de obiectul lor (nuda proprietate sau dreptul de uzufruct însuși) între proprietar și uzufructuar. Potrivit acestui principiu, cheltuielile și sarcinile proprietății revin nudului proprietar [art. 735 alin. (1) C.civ.], iar cheltuielile și sarcinile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor, inclusiv în caz de litigiu, revin uzufructuarului (art. 733 C.civ.). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

112. În cazul încetării suprafeței prin expirarea termenului:

A. ipotecile constituite cu privire la teren pe perioada suprafeței nu se extind asupra construcției, dacă proprietarul terenului dobândește dreptul de proprietate asupra clădirii prin accesiune;

B. ipotecile constituite cu privire la construcție nu se extind asupra terenului, dacă proprietarul construcției dobândește terenul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă nu se edifica construcția;

C. dezmembrămintele constituite de suprafațiar se strămută de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului, dacă acesta înțelege să invoce accesiunea.

EXPLICAȚII

Soarta ipotecilor constituite pe durata existenței suprafeței este diferită, în funcție de titularul dreptului de ipotecă; astfel, distingem între ipotecile

constituite de superficial și ipotecile constituite cu privire la teren, de proprietarul terenului. Prin urmare, în cazul în care superficialul a constituit o ipotecă asupra construcției și, la expirarea termenului pentru care a fost constituit dreptul de superficie, *superficialul (proprietarul construcției) a fost obligat la cumpărarea terenului* [art. 699 alin. (2) teza I C.civ.], *ipoteca se extinde de drept asupra terenului* [art. 699 alin. (3) teza a II-a C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În cazul ipotecilor constituite asupra terenului, dacă *proprietarul terenului a devenit și proprietarul construcției* în temeiul accesiunii [art. 699 alin. (1) C.civ.], ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existenței superficiei *nu se extind asupra întregului imobil* în momentul încetării dreptului de superficie [art. 699 alin. (4) teza I C.civ.]. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește dezmembrămintele consimțite de superficial, acestea se sting în momentul încetării dreptului de superficie, *în absența unei înțelegeri contrare* încheiate cu proprietarul terenului [art. 699 alin. (3) teza I C.civ.], deci varianta de răspuns de la litera C este, în mod evident, greșită.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

I 13. În materia dezmembrămintelor dreptului de proprietate:

- A. dreptul de uzufruct se stinge prin decesul uzufructuarului, chiar dacă termenul nu s-a împlinit;
- B. dreptul de servitute se stinge prin neuz timp de 10 ani;
- C. dreptul de superficie este cel mult viager.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere modalitățile de stingere a dezmembrămintelor dreptului de proprietate.

Dreptul de uzufruct, conform art. 746 alin. (1) și (2) și art. 747 C.civ., se stinge prin: a) moartea uzufructuarului ori, după caz, încetarea personalității juridice, chiar dacă termenul pentru care a fost constituit dreptul de uzufruct nu s-a împlinit (deci, varianta de răspuns de la litera A este corectă); b) ajungerea la termen; c) consolidare; d) renunțarea la uzufruct; e) neuzul timp de 10 ani; și f) abuzul de folosință din partea uzufructuarului, la cererea nudului proprietar.

Dreptul de servitut se stinge prin radierea din cartea funciară pentru una dintre cauzele prevăzute de art. 770 alin. (1) C.civ., inclusiv, conform lit. f) ale aceluiași articol de lege, prin neuzul timp de 10 ani. Așadar, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciară pentru una dintre cauzele prevăzute de art. 698 C.civ., respectiv: a) expirarea termenului, b) consolidare, dacă terenul și construcția devin proprietatea aceleiași persoane, c) prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens și d) pentru alte cazuri prevăzute de lege.

Cu privire la termenul pentru care se poate constitui, art. 694 C.civ. prevede o durată a superficiei de cel mult 99 ani, cu posibilitatea reînnoirii după expirarea termenului inițial. Așadar, dreptul de superficie nu este cel mult viager, el putând avea o durată mai mare decât durata vieții superficiarului. Deci, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

114. Dreptul de superficie:

A. poate lua naștere prin înscrierea cesiunii către un terț a dreptului proprietarului terenului de a invoca accesiunea față de constructorul de bună-credință;

B. poate înceta, la cererea proprietarului terenului, formulată în termen de trei ani de la data la care superficiarul modifică structura construcției;

C. se poate constitui pe o durată de cel mult 30 de ani.

EXPLICAȚII

Dreptul de superficie se dobândește în temeiul unui act juridic, precum și prin uzucapiune sau prin alt mod prevăzut de lege [art. 693 alin. (2) C.civ.]. Un caz particular de dobândire a dreptului de superficie este prevăzut de art. 693 alin. (4) teza finală C.civ., potrivit căruia dreptul de superficie se poate dobândi ca urmare a cesiunii dreptului de a invoca accesiunea de către proprietarul terenului, către o terță persoană. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ipoteza constituirii superficiei prin transmiterea de către proprietar doar a construcției sau prin transmiterea terenului și a construcției, în mod

separat, către două persoane, în lipsă de stipulație contrară, superficiarul are obligația de a nu modifica structura construcției sau de a o reconstrui, dacă a demolat-o [art. 695 alin. (2) C.civ.]. În cazul nerespectării obligației de a nu modifica structura construcției, proprietarul terenului poate să solicite, în termenul de prescripție extinctivă de 3 ani, fie încetarea dreptului de suprafață, fie repunerea în situația anterioară [art. 695 alin. (3) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă, reprezentând un caz special de încetare a dreptului de suprafață, ca urmare a nerespectării unei obligații de către suprafațiar.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât dreptul de suprafață poate fi constituit pe o durată de cel mult 99 de ani, iar la împlinirea termenului poate fi reînnoit, potrivit art. 694 C.civ.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

115. Uzufructuarul:

- A. nu poate să exercite acțiunea confesorie și împotriva nudului proprietar;
- B. poate ceda dreptul său unei alte persoane, fără acordul nudului proprietar;
- C. suportă toate sarcinile și cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere drepturile și obligațiile uzufructuarului. Astfel, conform art. 714 alin. (1) C.civ., în absența unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, dreptul său unei alte persoane, fără acordul nudului proprietar, deci varianta de răspuns de la litera B este corectă. Tot în sfera drepturilor uzufructuarului intră și posibilitatea pe care acesta o are de a exercita acțiunea confesorie de uzufruct, prin care să obțină recunoașterea dreptului său și înlăturarea oricăror tulburări ce i-ar aduce (art. 705 C.civ.). Această acțiune poate fi introdusă atât împotriva terțelor persoane, cât și împotriva nudului proprietar, conform art. 705 coroborat cu art. 696 alin. (1) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Cu privire la obligațiile ce-i revin uzufructuarului în timpul exercitării dreptului de uzufruct (Fișe, 2018, p. 403), amintim: a) obligația de a folosi lucrul ca un bun proprietar – presupune îndatorirea acestuia de a menține lucrul în bună stare și de a face reparațiile de întreținere [art. 729 alin. (1) C.civ.]; b) obligația de a folosi lucrul întocmai ca proprietarul, ce presupune obligația de a nu schimba destinația dată bunului de către nudul proprietar, precum și îndatorirea de a suporta toate sarcinile și cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor (art. 733 C.civ.) – deci, și varianta de răspuns de la litera C este corectă; c) obligația de încunoștințare a proprietarului cu privire la orice încălcare a dreptului său; și d) obligația de a achita legatele cu titlu particular având ca obiect obligațiile de întreținere sau, după caz, rente viagere [art. 743 alin. (3) C.civ.].

Răspuns: B, C

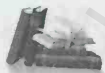
(admitere INM, 2013)

116. A a constituit în favoarea lui B un drept de uzufruct asupra unui imobil construcție pentru o durată de șapte ani. După un an de la constituirea uzufructului, B a cedat dreptul său lui C fără acordul lui A, iar C a închiriat imediat imobilul către D pentru o perioadă egală cu cea rămasă până la împlinirea termenului uzufructului. După trecerea a trei ani de la data constituirii uzufructului, B a decedat. În raport de această situație:

A. dacă cesiunea uzufructului a fost înscrisă în cartea funciară și notificată lui A anterior decesului lui B, dreptul de uzufruct va continua până la împlinirea termenului pentru care fusese constituit;

B. D va putea cere respectarea contractului de locațiune până la împlinirea termenului pentru care fusese încheiat, dacă locațiunea a fost înscrisă în cartea funciară;

C. C nu va putea pretinde lui A despăgubiri pentru îmbunătățirile aduse imobilului, chiar dacă acestea au determinat sporirea valorii construcției.

EXPLICAȚII

Dreptul de uzufruct poate fi cedat unei alte persoane fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, fără a fi nevoie de acordul nudului proprietar. Așadar,

contractul prin care B a cedat lui C, fără acordul lui A, dreptul de uzufruct este valabil, în temeiul art. 714 alin. (1) C.civ.

Dreptul de uzufruct însă este strâns legat de persoana uzufructuarului principal, astfel că, potrivit art. 714 alin. (4) C.civ., după cesiune dreptul de uzufruct continuă până la decesul uzufructuarului inițial. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât dreptul de uzufruct nu poate continua până la împlinirea termenului pentru care fusese constituit dacă uzufructuarul inițial a decedat, chiar dacă ar fi îndeplinite formalitățile de publicitate, legiuitorul nefăcând nicio distincție din acest punct de vedere.

Având atributele folosinței și posesiei, uzufructuarul poate încheia contracte de locațiune, care, dacă sunt înscrise în cartea funciară, sunt opozabile proprietarului sau moștenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului prin decesul uzufructuarului până la împlinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la încetarea uzufructului [art. 715 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, D va putea cere respectarea contractului de locațiune până la împlinirea termenului pentru care fusese încheiat, dacă locațiunea a fost înscrisă în cartea funciară, însă nu mai mult de 3 ani de la data decesului uzufructuarului, ceea ce face varianta de răspuns de la litera B incorectă.

Printre drepturile uzufructuarului se numără și dreptul de a primi o *indemnizație echitabilă* pentru cheltuielile pe care le-a făcut cu lucrările necesare adăugate bunului, precum și pentru celelalte lucrări adăugate sau pentru îmbunătățirile făcute cu încuviințarea proprietarului, dacă prin acestea s-a sporit valoarea bunului [art. 716 alin. (3) C.civ.]. Totuși, noțiunea de *indemnizație echitabilă* nu se confundă cu cea de *despăgubire*, care presupune o întindere mai mare a valorii și la care uzufructuarul nu este îndreptățit, potrivit art. 716 alin. (1) C.civ., prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

117. Uzufructuarul:

A. unei turme care a pierit în întregime din cauze neimputabile acestuia va restitui numai pieile ori valoarea acestora;

B. va suporta reparațiile mari atunci când acestea sunt determinate de neefectuarea operațiilor de întreținere;

C. poate ceda dreptul său unui terț numai prin act juridic cu titlu oneros.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere anumite obligații și drepturi ale uzufructuarului în raport cu nuda proprietate. Articolul 736 C.civ. stabilește obligațiile uzufructuarului în cazul în care dreptul de uzufruct avea ca obiect o turmă de oi și aceasta a pierit. Astfel, pentru situația în care turma a pierit din cauze neimputabile uzufructuarului, riscul pierii se divide între acesta din urmă și nudul proprietar. Prin urmare, dacă turma a pierit în întregime, uzufructuarul va restitui numai pieile ori valoarea acestora, conform art. 736 alin. (1) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă. În schimb, dacă turma a pierit numai în parte, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

În timpul exercitării uzufructului, uzufructuarul are obligația, printre altele, de a folosi bunul ca un bun proprietar. Aceasta presupune îndatorirea de a menține lucrul în stare bună și de a face reparațiile de întreținere, potrivit art. 729 alin. (1) C.civ. În ceea ce privește reparațiile mari ce au ca obiect o parte importantă din bun și care implică o cheltuială excepțională [art. 729 alin. (3) C.civ.], uzufructuarul are obligația să îl înștiințeze pe nudul proprietar despre necesitatea efectuării lor, întrucât acestea sunt, de regulă, în sarcina nudului proprietar. Prin excepție de la regulă, reparațiile mari revin uzufructuarului atunci când acestea sunt determinate de neefectuarea reparațiilor de întreținere, potrivit art. 729 alin. (4) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât, în absența unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda atât cu titlu oneros, cât și cu titlu gratuit, dreptul său unei alte persoane, fără acordul nudului proprietar, conform art. 714 alin. (1) C.civ.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

118. Uzufructuarul:

- A. spre deosebire de titularul dreptului de uz, poate culege și fructele civile;
- B. asupra unei păduri poate lua din aceasta araci pentru vie, numai dacă via se află în proprietatea uzufructuarului și este situată la cel mult un kilometru de marginea pădurii;

C. la alegerea sa, are obligația de a restitui bunuri de aceeași cantitate, calitate și valoare sau contravaloarea lor la data stingerii uzufructului care are ca obiect numai bunuri consumptibile.

EXPLICAȚII

Dreptul de uz este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia și de a-i culege fructele naturale și industriale numai pentru nevoile proprii și ale familiei sale (art. 749 C.civ.). Astfel, titularul dreptului de uz poate culege *doar fructele naturale și industriale*, spre deosebire de uzufructuar care, pe lângă fructele naturale și industriale, are dreptul și la fructele civile, ca o consecință a exercitării atributului folosinței asupra lucrului sau lucrurilor date în uzufruct. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Dacă uzufructul cuprinde păduri, potrivit art. 719 C.civ., uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vîi, fără să existe o limitare legală cu privire la distanța la care se află via, sau cu privire la dreptul de proprietate asupra viei. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, și bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligația de a restitui bunuri de aceeași cantitate, calitate și valoare sau, *la alegerea proprietarului*, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului (art. 712 C.civ.). Astfel, alegerea între cele două opțiuni cu privire la restituirea bunurilor în situația încetării dreptului de uzufruct aparține proprietarului, și nu uzufructuarului, așadar, rezultă că varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

119. N.P. este proprietarul unei turme de 100 de oi pentru care a încheiat un contract de uzufruct cu U.Z., la data de 15 martie 2015. Acesta din urmă a plecat cu turma la munte unde are o stână și câțiva ciobani angajați care asigură paza oilor. Într-una din nopți, în timpul unei furtuni cu tunete și trăsnete, animalele s-au speriat și au scăpat din adăpost iar ciobanilor le-a fost imposibil să le mai adune. Peste 60 de oi au căzut într-o prăpastie și au murit. Nudul proprietar a fost înștiințat de către uzufructuar

despre nenorocire. Acesta din urmă vă cere sfatul cu privire la posibilitățile pe care le are din punct de vedere legal pentru a-și recupera turma de oi de la uzufructuar. În acest caz:

A. uzufructuarul este obligat să restituie numai pieile animalelor pierite, sau valoarea acestora;

B. nudul proprietar se poate îndrepta împotriva ciobanilor, în temeiul răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale;

C. dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

EXPLICAȚII

Având în vedere că oile au pierit din cauze neimputabile uzufructuarului și din totalul de 100 de oi au pierit doar o parte, devin incidente dispozițiile art. 736 alin. (2) C.civ., potrivit cărora: *dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă*. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât doar pentru situația în care turma de oi ar fi pierit în întregime, uzufructuarul ar fi fost obligat, conform art. 736 alin. (1) C.civ., să restituie pieile animalelor sau valoarea acestora, deci nu și pentru situația în cazul au pierit numai o parte dintre acestea.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, greșită, întrucât răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale este o răspundere cauzată de animal în dauna unei terțe persoane și nicidecum pentru situația în care un animal piere. În plus, răspunderea pentru prejudiciile realizate de animale revine, în principiu, numai persoanei care deține paza juridică, nu și celei care deține doar paza materială, rezultată din contactul direct cu lucrul, cum este și cazul ciobanilor din speța noastră care exercită doar o pază materială. Paza juridică aparține proprietarului ori celui care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract, exercită în mod independent controlul și supravegherea lucrului și se servește de acesta în interes propriu, conform art. 1377 C.civ.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

§4. Posesia

120. Posesia:

- A. proprietarului asupra unui bun imobil încetează prin înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la dreptul său de proprietate asupra imobilului respectiv;
- B. nu este utilă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului;
- C. de rea-credință presupune lipsa elementului intențional.

EXPLICAȚII

Posesia reprezintă stăpânirea de fapt a unui lucru, care, din punctul de vedere al posesorului, apare ca o exteriorizare a atributelor unui drept real principal. Posesia presupune existența simultană a două elemente: elementul material (*corpus*) și elementul psihologic, intențional (*animus*). Elementul material reprezintă stăpânirea materială a bunului, care se concretizează în acte materiale sau în acte juridice, pe când elementul psihologic reprezintă intenția celui care stăpânește bunul de a se comporta cu privire la acesta ca un proprietar sau ca un titular al altui drept real principal.

Acest din urmă element nu se identifică cu buna sau reaua-credință a posesorului; elementul *animus* trebuie să existe, indiferent dacă posesorul cunoștea sau nu că este titularul unui drept real (Fișe, 2018, p. 415-416). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este, în mod evident, greșită.

Pentru a produce efecte juridice, posesia trebuie să fie utilă, adică să fie continuă, netulburată și publică. Potrivit art. 923 C.civ., posesia nu este utilă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Cazurile de încetare a posesiei sunt arătate în art. 921 C.civ., iar printre acestea se găsește și abandonarea bunului mobil sau înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil. Așadar, și varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

121. În materia posesiei:

A detentorul precar nu poate exercita acțiunile posesorii;

B. dacă detentorul precar înstrăinează bunul prin act translativ de proprietate cu titlu particular unui dobânditor de bună-credință, acesta din urmă devine posesor;

C. detentorul precar devine posesor dacă încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu o altă persoană decât proprietarul bunului.

EXPLICAȚII

Detenția precară presupune stăpânirea bunului nu pentru sine, ci pentru altul. Spre deosebire de posesie, care este o stare de fapt, detenția precară este o stare de drept, iar spre deosebire de posesie, care presupune existența a două elemente (*corpus* și *animus*), detenția presupune doar un element, respectiv stăpânirea materială a bunului (*corpus*). Este însă posibil ca cel care stăpânește pentru altul (detentorul precar) să dobândească și elementul *animus*, ceea ce înseamnă că are loc o intervertire a detenției în posesie. Art. 920 C.civ. prevede 3 cazuri de intervertire a detenției în posesie: a) când detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului, b) când detentorul precar săvârșește împotriva posesorului acte de rezistență neechivoce în privința intenției sale de a începe să se comporte ca un proprietar și c) când detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu condiția ca dobânditorul să fie de bună-credință.

Se observă că, dacă în primele două cazuri, intervertirea operează în persoana fostului detentor, în cel de-al treilea caz, intervertirea operează în persoana dobânditorului de bună-credință (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 229).

Față de cele arătate mai sus, variantele de răspuns de la literele B și C sunt cele corecte.

În privința acțiunilor posesorii, acestea sunt recunoscute și detentorului precar [art. 949 alin. (2) C.civ.], astfel că varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

122. Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către:

A. locatar, cu toate că acesta poate exercita, în condițiile legii, acțiunile posesorii;

B. titularul dreptului de uzufruct față de nuda proprietate;

C. coproprietar, în proporție cu propria sa cotă-parte.

EXPLICAȚII

O definiție a noțiunii de detentor precar poate fi dedusă din art. 918 alin. (1) C.civ., care, după enumerarea anumitor situații determinate în care persoana care stăpânește bunul nu are calitatea de posesor, atribuie calitatea de detentor precar oricărei alte persoane care, deținând temporar un bun al altuia, are obligația de a-l restitui sau care îl stăpânește cu îngăduința acestuia (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 227).

Deci, detentor precar este cel care stăpânește lucrul nu pentru sine, ci pentru altul, lipsindu-i elementul *animus*, specific posesiei.

În această categorie intră, fără doar și poate, locatarul, el fiind un detentor precar atât față de cel căruia trebuie să restituie bunul dat în locațiune, cât și față de terți, dar și titularul dreptului de uzufruct, față de nudul proprietar, întrucât față de acesta din urmă uzufructuarul are obligația de restituire a bunului. Față de terțele persoane însă, titularul dreptului de uzufruct are calitatea de posesor, cu toate efectele ce decurg din această împrejurare.

Cât îl privește pe coproprietar, acesta este detentor precar în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari, și nu în proporție cu propria sa cotă-parte. Ca urmare a reglementării acestei situații, nu se mai poate reține echivocul ca viciu al posesiei (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 228).

Având în vedere cele arătate mai sus, este evident că variantele corecte de răspuns sunt A și B, varianta de răspuns de la litera C fiind greșită.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

123. Posesia exercitată asupra unui bun imobil prin intermediul unei alte persoane:

- A. duce, în toate cazurile, la dobândirea fructelor de către posesor;
- B. poate duce la dobândirea dreptului de proprietate de către posesor;
- C. poate fi apărută prin acțiunea posesorie în complângere, chiar dacă este viciată.

EXPLICAȚII

Posesia implică existența a două elemente: elementul material (contactul direct cu bunul) și elementul psihologic (voința celui care stăpânește bunul de a se comporta ca un adevărat proprietar sau ca un titular al unui drept real). Nu este necesar ca aceste două elemente să fie exercitate nemijlocit de către posesor; art. 917 alin. (1) C.civ. stabilește că posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie în mod nemijlocit, fie prin intermediul altei persoane (de exemplu, posesorul care a închiriat bunul exercită puterea materială prin intermediul chiriașului). În schimb, elementul intențional trebuie exercitat de către persoana care pretinde că este posesor (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 230).

Efectele posesie sunt aceleași, indiferent dacă elementul material este exercitat în mod nemijlocit de către posesor sau prin intermediul altei persoane. Astfel, posesia de bună-credință conduce la dobândirea fructelor produse de bunul asupra căreia se exercită, potrivit art. 948 alin. (1) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A nu este corectă, întrucât numai atunci când posesorul este de bună-credință dobândește fructele bunului posedat, nu și atunci când este de rea-credință.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, întrucât un alt efect al posesiei constă în dobândirea dreptului de proprietate asupra bunului căruia se exercită posesia, prin uzucapiune sau, după caz, prin posesia de bună-credință.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă. Dreptul de a introduce acțiunea în complângere îi este recunoscut posesorului care a exercitat o posesie asupra bunului de cel puțin un an anterior tulburării sau depozitării, potrivit art. 949 alin. (1) C.civ., fără a conta dacă elementul material a fost exercitat nemijlocit sau prin intermediul unei alte persoane. În plus, în vederea exercitării acțiunii în complângere este necesar ca posesia să fi fost utilă. Această condiție de exercitare a acțiunii

posesorii decurge din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 951 alin. (2) C.civ., care reglementează acțiunea posesorie specială, aceasta din urmă putând fi introdusă și de către o persoană care a exercitat o posesie viciată (*ibidem*, p. 242).

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

124. Intervertirea detenției precare în posesie are loc atunci când detentorul precar:

A. înstrăinează bunul printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, doar dacă dobânditorul este de bună-credință;

B. notifică posesorului refuzul de a-i restitui bunul până la îndeplinirea de către acesta din urmă a obligațiilor ce-i revin în temeiul contractului încheiat cu detentorul precar;

C. încheie, cu bună-credință, un act translativ de proprietate cu titlu particular cu o altă persoană decât proprietarul bunului.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 919 alin. (2) C.civ., detenția precară, odată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale. Cazurile de intervertire a detenției în posesie sunt expres și limitativ prevăzute de art. 920 C.civ.: a) *dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului*; b) *dacă detentorul precar săvârșește împotriva posesorului acte de rezistență neechivoce în privința intenției sale de a începe să se comporte ca un proprietar*; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului; c) *dacă detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu condiția ca dobânditorul să fie de bună-credință*.

Analizând variantele de răspuns, se observă că cele de la literele A și C sunt corecte, corespunzând textului legal redat mai sus, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât refuzul detentorului de a restitui bunul posesorului nu denotă intenția sa de a începe a se comporta ca un proprietar, ci are în vedere invocarea unui drept de retenție, situație în care, potrivit art. 918 C.civ., nu există posesie, ci doar detenție precară.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

125. Posesia încetează în cazul:

- A. înstrăinării bunului, cu excepția cazului în care bunul rămâne în detenția înstrăinătorului;
- B. pieirii bunului;
- C. deposedării, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului timp de 6 luni.

EXPLICAȚII

Posesia încetează dacă dispare cel puțin unul din elementele sale constitutive (elementul material – corpus, ori elementul intențional – *animus*). Potrivit art. 921 C.civ., posesia încetează, printre altele, prin: înstrăinarea bunului, pieirea bunului și deposedare.

Înstrăinarea bunului presupune transmiterea dreptului de proprietate asupra bunului cu privire la care s-a exercitat posesia și, în consecință, încetarea cel puțin a elementului intențional (*animus possidendi*). Chiar dacă înstrăinătorul ar mai rămâne în stăpânirea bunului, aceasta ar fi exercitată pentru sau cu îngăduința dobânditorului, caz în care ar fi vorba despre o detenție precară, conform art. 918 alin. (1) lit. d) C.civ. (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 231). Deci, înstrăinarea bunului are ca efect, întotdeauna încetarea posesiei, indiferent dacă transmitătorul rămâne sau nu în stăpânirea materială a bunului, varianta de răspuns de la litera A fiind, în consecință, greșită.

Pieirea bunului presupune, automat, dispariția posibilității de a exercita elementul material al posesiei (corpus), posesia rămânând fără obiect. Prin urmare, pieirea bunului reprezintă un caz de încetare a posesiei, varianta de răspuns de la litera B fiind corectă.

În fine, deposedarea de bun constituie un caz de pierdere a posesiei, potrivit art. 921 lit. g) C.civ., dar numai dacă deposedarea durează mai mult de un an, și nu mai mult de 6 luni, astfel cum se arată în ultima variantă a grilei. În consecință, C nu este varianta corectă de răspuns.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, august 2013)

126. Posesia încetează în cazul:

- A. înstrăinării bunului, cu excepția cazului în care bunul rămâne în detenția înstrăinătorului;
- B. trecerii bunului în proprietate publică;
- C. depozedării, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

EXPLICAȚII

Posesia încetează dacă dispare cel puțin unul din elementele sale constitutive (elementul material – *corpus*, ori elementul intențional – *animus*). Potrivit art. 921 C.civ., posesia încetează, printre altele, prin: înstrăinarea bunului, pieirea bunului și depozedare.

Înstrăinarea bunului presupune transmiterea dreptului de proprietate asupra bunului cu privire la care s-a exercitat posesia și, în consecință, încetarea cel puțin a elementului intențional (*animus possidendi*). Chiar dacă înstrăinătorul ar mai rămâne în stăpânirea bunului, aceasta ar fi exercitată pentru sau cu îngăduința dobânditorului, caz în care ar fi vorba despre o detenție precară, conform art. 918 alin. (1) lit. d) C.civ. (G. BOROI, C.A. ANGHELESCU, B. NAZAT, *Curs de drept civil. Drepturile reale principale*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 231). Deci, înstrăinarea bunului are ca efect, întotdeauna încetarea posesiei, indiferent dacă transmitătorul rămâne sau nu în stăpânirea materială a bunului, varianta A fiind, în consecință, greșită.

Dacă bunul este trecut în proprietate publică, atunci posesorul pierde, simultan, atât elementul material, cât și pe cel intelectual, varianta de răspuns de la litera B fiind, deci, corectă.

În fine, depozedarea de bun constituie un caz de pierdere a posesiei, potrivit art. 921 lit. g) C.civ., dar numai dacă depozedarea durează mai mult de un an, astfel că și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere INM, 2013)

§5. Modurile de dobândire a drepturilor reale principale

127. Autorul de rea-credință al unei lucrări autonome cu caracter durabil, realizate pe terenul altuia:

- A. nu este îndreptățit să aleagă modalitatea de stabilire a despăgubirilor pe care i le va plăti proprietarul terenului;
- B. poate fi obligat la ridicarea construcției pe propria cheltuială;
- C. nu poate fi obligat să cumpere terenul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi realizat.

EXPLICAȚII

Dacă o persoană ridică o lucrare autonomă, cu caracter durabil, pe terenul altuia și este de rea-credință (efectuează lucrarea, deși știe că imobilul nu îi aparține), proprietarul imobilului poate: (1) fie să invoce accesiunea, dobândind astfel dreptul de proprietate asupra lucrării ridicate, putând opta între a-i plăti autorului de rea-credință jumătate din valoarea materialelor și a manoperei sau de a-i plăti acestuia jumătate din sporul de valoare adus imobilului [art. 582 alin. (1) lit. a) C.civ.]; (2) fie să ceară instanței obligarea autorului lucrării să cumpere terenul la valoarea de circulație pe care acesta l-ar fi avut dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat [art. 582 alin. (1) lit. c) C.civ.]; (3) fie să constituie un drept de superficie al autorului lucrării cu privire la imobilul său [art. 693 alin. (3) teza I C.civ.]; (4) fie să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia, pe cheltuiala sa [art. 582 alin. (1) lit. b) C.civ.].

Față de dispozițiile art. 582 C.civ., redate pe scurt mai sus, se observă că variantele de răspuns de la literele A și B sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

128. În materia accesiunii imobiliare artificiale:

- A. prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării privind plata indemnizației nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să dețină imobilul;
- B. lucrările autonome pot fi necesare, utile sau voluptuare;
- C. autorul de rea-credință al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea acestuia din urmă pe durata realizării lucrării.

EXPLICAȚII

Accesiunea imobiliară artificială rezultă din fapta proprietarului ori a unei alte persoane (art. 568 teza a II-a C.civ.) și, spre deosebire de cea naturală, implică și plata unor despăgubiri către cel în detrimentul căruia operează (Fișe, 2018, p. 429). În ceea ce privește prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării privind plata indemnizației, aceasta nu curge atât timp cât autorul lucrării este lăsat de proprietar să dețină imobilul, întrucât lăsarea în posesie a imobilului este asimilată unei recunoașteri a proprietarului terenului, a dreptului de creanță a autorului lucrării. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta este greșită, întrucât lucrările autonome sunt, potrivit art. 578 alin. (2) C.civ., construcțiile, plantațiile și orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil, iar lucrările adăugate sunt cele care nu au un caracter de sine stătător și pot fi necesare, utile sau voluptuare, conform art. 578 alin. (3) C.civ.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât pasivitatea proprietarului terenului pe durata realizării lucrării nu poate fi invocată de autorul de rea-credință al lucrării, potrivit art. 593 C.civ. Atitudinea subiectivă a proprietarului terenului nu influențează cu nimic aplicarea regulilor care guvernează accesiunea. Ea nu limitează opțiunile pe care acesta le are în funcție de caracterul lucrărilor (FL. MOROZAN, în *Noul Cod civil*, p. 886).

Răspuns: A, C

(admitere INM, 2013)

129. În materia lucrărilor adăugate voluptuare cu caracter durabil asupra imobilului altuia, proprietarul imobilului:

A când valoarea lucrării este considerabilă, are dreptul să ceară obligarea autorului să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat;

B. are dreptul să ceară obligarea autorului de rea-credință la desființarea lucrării, cu readucerea imobilului în situația anterioară și plata de daune-interese;

C. are dreptul să devină proprietarul lucrării, numai prin înscriere în cartea funciară, fără nicio obligație către autorul lucrării.

EXPLICAȚII

Pentru lucrarea care a fost făcută pentru simpla plăcere a celui care a realizat-o, fără a spori valoarea economică a imobilului, deosebim după cum autorul lucrării a fost de bună sau de rea-credință (art. 585 C.civ.). Pentru situația în care autorul lucrării adăugate voluptuare a fost de rea-credință, proprietarul imobilului are două posibilități recunoscute de dispozițiile art. 585 alin. (1) lit. a) și b) C.civ. Astfel, pe de o parte, poate să devină proprietarul lucrării, *fără înscriere în cartea funciară* și fără nicio obligație către autorul lucrării, deci varianta de răspuns de la litera C este greșită. Excepția de la înscriere în cartea funciară este consecința caracterului adăugat al lucrărilor voluptuare, și, neavând caracter de sine stătător, ele nu sunt supuse înscrierii.

Pe de altă parte, proprietarul terenului poate, în cazul în care nu dorește să devină și proprietarul lucrărilor voluptuare, să ceară obligarea autorului de rea-credință al lucrării la desființarea acesteia, cu readucerea imobilului în situația anterioară, precum și plata de daune-interese. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece prezintă consecințele juridice ca urmare a realizării unor lucrări adăugate utile, și nu cazul lucrărilor adăugate voluptuare. Astfel, potrivit art. 584 alin. (3) C.civ., când valoarea lucrării realizate de constructorul, de bună sau de rea-credință, este considerabilă, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului să îl cumpere la valoarea de circulație pe care imobilul ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat. În consecință, posibilitatea proprietarului terenului de a solicita obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului este reglementată doar pentru cazul lucrărilor autonome [art. 581 lit. b) și art. 582 alin. (1) lit. c) C.civ.] și al celor adăugate utile, nu și pentru celelalte tipuri de lucrări adăugate (necesare și voluptuare).

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2015)

130. Proprietarul terenului pe care s-a edificat, fără acordul său, o lucrare autonomă cu caracter durabil are dreptul:

A. de a pretinde autorului lucrării să cumpere întregul imobil în schimbul unui preț reprezentând dublul valorii de circulație, cu excepția cazului în care autorul lucrării a fost de bună-credință;

B. de a pretinde autorului lucrării desființarea acesteia, dacă edificarea s-a făcut în lipsa autorizațiilor cerute de lege;

C. de a pretinde autorului de rea-credință al lucrării desființarea acesteia, chiar dacă proprietarul terenului a stat în pasivitate pe toată durata edificării construcției.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât proprietarul terenului poate solicita instanței obligarea autorului lucrării, indiferent dacă acesta a fost de bună sau de rea-credință; să cumpere imobilul (terenul) la valoarea de circulație pe care aceasta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat, conform art. 581 lit. b) C.civ. și art. 582 alin. (1) lit. c) C.civ.

Autorul lucrării este considerat a fi de rea-credință dacă efectuează lucrarea, deși cunoștea că imobilul nu îi aparține. Mai mult, dispozițiile art. 586 alin. (2) C.civ. stabilesc că autorul lucrării va fi considerat de rea-credință în toate cazurile în care construiește în lipsa sau cu nerespectarea autorizațiilor cerute de lege. Astfel, proprietarul terenului poate solicita desființarea lucrării conform art. 582 alin. (1) lit. b) C.civ., deci varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Autorul de rea-credință al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vădit-o pe durata realizării lucrării, potrivit art. 593 C.civ. Așadar, proprietarul poate pretinde autorului de rea-credință desființarea lucrării, potrivit art. 582 alin. (1) lit. b) C.civ., cu respectarea dispozițiilor legale în materie și pe cheltuiala acestuia, fără a i se putea opune pasivitatea sa, așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

131. În cazul în care se realizează o lucrare autonomă cu caracter durabil asupra imobilului altuia, de către o persoană:

A. proprietarul imobilului are dreptul să ceară, indiferent de buna sau reaua sa credință, obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o, dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat;

B. dacă respectiva persoană a construit având autorizațiile cerute de lege, proprietarul imobilului, indiferent de buna sau reaua sa credință, are dreptul

să ceară instanței să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind autorului lucrării jumătate din valoarea materialelor și a manoperei;

C. proprietarul imobilului are dreptul să solicite de la constructorul de rea-credință desființarea construcției și daune-interese pentru lipsa de folosință, numai dacă dovedește că nu a fost în pasivitate pe durata realizării construcției.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, conform art. 581 lit. b) C.civ. și art. 582 alin. (1) lit. c) C.civ. (*a se vedea explicațiile oferite la întrebarea de mai sus*).

În situația în care proprietarul imobilului dorește să devină și proprietar al lucrării în temeiul accesiunii are la dispoziție un drept de opțiune cu privire la plată, care diferă în funcție de buna sau de reaua-credință a constructorului. Astfel, dacă autorul a fost de buna-credință, proprietarul imobilului poate opta între a-i plăti autorului de bună-credință valoarea materialelor și a manoperei sau a-i plăti sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării. Dacă constructorul a fost de rea-credință, proprietarul poate opta între a-i plăti autorului de rea-credință jumătate din valoarea materialelor și a manoperei sau jumătate din sporul de valoare adus imobilului. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, potrivit art. 593 C.civ. (*a se vedea explicațiile oferite la întrebarea de mai sus*).

Răspuns: A

(admitere în magistratură, mai 2018)

§6. Apărarea drepturilor reale principale

132. În anul 2014, F a introdus o acțiune în revendicare mobilă împotriva lui B, având ca obiect un utilaj agricol, acțiune care, în anul 2015, a fost admisă de instanța de judecată prin hotărâre definitivă. Potrivit hotărârii judecătorești, B a fost obligat să restituie bunul lui F. Profitând de faptul că F nu a pus de îndată în executare hotărârea judecătorească, în anul 2016, B a înstrăinat lui C bunul care a făcut obiectul litigiului. C a intrat în posesia

bunului, având cunoștință de existența hotărârii judecătorești. Alegeți varianta optimă care asigură protecția eficientă și rapidă a dreptul de proprietate privată a lui F:

- A. să formuleze o nouă acțiune în revendicare împotriva lui C;
- B. să formuleze o acțiune în nulitate absolută a contractului de vânzare, încheiat între B și C, invocând cauza ilicită;
- C. să pună în executare împotriva lui C hotărârea judecătorească prin care s-a admis acțiunea sa în revendicare formulată împotriva lui B.

EXPLICAȚII

Admiterea unei acțiuni în revendicare, indiferent că vorbim despre revendicare mobilă sau imobiliară, produce aceleași efecte juridice. Pe de o parte, există efectele dintre părți (restituirea bunului, restituirea fructelor și productelor și suportarea cheltuielilor făcute de către posesorul neproprietar cu privire la bunul revendicat), iar, pe de altă parte, discutăm despre opozabilitatea față de terți a hotărârii definitive pronunțate într-o acțiune în revendicare.

Potrivit art. 563 alin. (4) C.civ., hotărârea judecătorească prin care s-a admis acțiunea în revendicare este opozabilă și poate fi executată și împotriva terțului dobânditor, în condițiile Codului de procedură civilă. Deși textul nu distinge, se consideră că acest articol se aplică numai în situația în care terțul a dobândit bunul ulterior introducerii acțiunii în revendicare, cum de altfel este și situația din speța noastră. În plus, textul este aplicabil dacă acțiunea în revendicare a fost notată în cartea funciară ori, nefiind notată, terțul a cunoscut sau trebuia să cunoască faptul că există un proces în curs având ca obiect revendicarea bunului pe care l-a dobândit (vorbim, deci, despre un terț de rea-credință, cum este și cazul din speța noastră).

Așadar, dacă pârâtul din acțiunea în revendicare (B), admisă anterior, a înstrăinat bunul mobil unui terț (C) care avea cunoștință despre soluția pronunțată în acțiunea petitorie, proprietarul bunului (F) poate să pună în executare împotriva lui C hotărârea judecătorească prin care s-a admis acțiunea sa în revendicare formulată împotriva lui B. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

133. Termenul de 3 ani înăuntrul căruia bunul mobil furat poate fi revendicat de către proprietar de la posesorul de bună-credință care a dobândit cu titlu oneros de la un neproprietar este:

- A. un termen de prescripție extinctivă;
- B. un termen de decădere;
- C. un termen suspensiv, ca modalitate a actului juridic încheiat de posesor cu neproprietarul.

EXPLICAȚII

Acțiunea în revendicare introdusă de cel care a pierdut sau i s-a furat bunul mobil împotriva posesorului de bună-credință care a dobândit cu titlu oneros de la un neproprietar poate fi admisibilă dacă sunt îndeplinite două cerințe: este necesar ca terțul posesor să fi dobândit bunul de la hoț sau de la găsitör și, pe de altă parte, ca acțiunea să fie introdusă într-un termen de 3 ani, care începe să curgă de la data la care bunul mobil a fost pierdut sau furat [art. 937 alin. (2) C.civ.]. În privința naturii juridice a acestui termen de 3 ani, legiuitorul este foarte clar, fiind vorba despre un termen de decădere, calificare ce presupune că în cazul neintroducerii acțiunii în această perioadă de timp, consecința va fi pierderea a însuși dreptului de proprietate asupra bunului mobil respectiv, potrivit art. 2545 alin. (2) C.civ. (Fișe, 2018, p. 380). În consecință, răspunsul corect este la litera B.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, august 2013)

134. Acțiunea în revendicare:

A. poate fi introdusă de către un singur coproprietar, situație în care pârâtul poate cere instanței introducerea în cauză a celorlalți coproprietari în calitate de reclamanți;

B. dacă va fi admisă, va avea ca efect obligarea pârâtului la plata de despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa, acestea fiind evaluate în raport cu momentul restituirii;

C. este imprescriptibilă în toate cazurile.

EXPLICAȚII

Spre deosebire de concepția existentă sub imperiul Codului civil anterior, acțiunea în revendicare poate fi introdusă de un singur coproprietar, conform art. 643 alin. (1) C.civ., nemaifiind supusă principiului unanimității. Varianta de răspuns de la litera A este corectă, dispozițiile art. 643 alin. (3) C.civ., recunoscând pârâtului dreptul de a cere instanței introducerea în cauză a tuturor coproprietarilor în calitate de reclamanți, pentru ca hotărârea ce se va pronunța să fie opozabilă și acestora din urmă. Atragem atenția asupra dispozițiilor art. 643 alin. (2) C.civ. care stabilesc că hotărârile judecătorești pronunțate în folosul coproprietății profită tuturor coproprietarilor, în schimb, cele potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalți. În consecință, pentru ca hotărârea să fie opozabilă tuturor coproprietarilor, aceștia trebuie să fie introduși în cauză.

Dacă acțiunea în revendicare este admisă, se va recunoaște reclamantului dreptul de proprietate asupra lucrului revendicat, acesta fiind readus în patrimoniul proprietarului. În cazul în care restituirea lucrului în natură nu mai este posibilă din cauza pieirii acestuia din vina pârâtului, obligația de restituire va fi înlocuită cu o obligație de dezdăunare, pârâtul fiind obligat la plata unei sume de bani cu titlu de despăgubire, evaluată în raport de momentul restituirii, potrivit art. 566 alin. (1) teza finală C.civ. (*Fișe*, 2018, p. 383). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Dreptul la acțiunea în revendicare este imprescriptibil, *cu excepția cazurilor în care legea dispune altfel* [art. 563 alin. (2) C.civ.]. Spre exemplu, este supusă prescripției extinctive acțiunea în revendicare în caz de avulsione (art. 572 C.civ.). Astfel, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât acțiunea în revendicare nu este imprescriptibilă în toate cazurile.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

135. Reclamantului i s-a admis acțiunea în revendicare a unui imobil construcție împotriva pârâtului care, în calitate de posesor de bună-credință, a făcut cheltuieli utile la imobil și l-a închiriat printr-un contract pe durată nedeterminată. Pârâtul a cerut, pe cale reconvențională, plata cheltuielilor utile făcute la imobil și a cheltuielilor făcute pentru culegerea fructelor

și recunoașterea unui drept de retenție până la restituirea acestora. Pe lângă obligarea pârâtului la restituirea bunului, instanța a mai dispus, la cererea părților:

A. obligarea pârâtului la restituirea fructelor produse de bun, cu începere de la data la care a cunoscut cauza de ineficacitate a titlului său, până la restituirea bunului către proprietar;

B. admiterea cererii reconvenționale și obligarea reclamantului la restituirea cheltuielilor utile făcute de pârât, chiar dacă acestea nu au adus un spor de valoare imobilului;

C. respingerea cererii pârâtului de recunoaștere a dreptului de retenție asupra imobilului până la achitarea cheltuielilor făcute pentru culegerea fructelor, întrucât dreptul de retenție nu poate fi exercitat asupra unui bun frugifer.

EXPLICAȚII

Admiterea acțiunii în revendicare are ca efecte, pe lângă obligarea pârâtului la restituirea bunului și a produselor (produsele și a fructele) acestuia către reclamant, și obligarea proprietarului la dezdăunarea posesorului neproprietar pentru cheltuielile făcute cu privire la bunul revendicat.

Astfel, la cererea reclamantului (proprietar), posesorul de bună-credință va reține în deplină proprietate fructele produse de bun pe tot intervalul cât timp a durat buna sa credință (art. 948 C.civ.). Pentru fructele produse de bun cu începere de la data la care a cunoscut cauza de ineficacitate a titlului său și până la restituirea bunului către proprietar, posesorul va fi obligat la restituire. În aceste condiții, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Pentru sumele cheltuite de posesor pentru producerea și culegerea fructelor și produselor, legea îi recunoaște acestuia un drept de retenție ce poartă asupra produselor [art. 566 alin. (6) C.civ.]; în niciun caz însă retenția nu poate fi exercitată asupra bunului frugifer sau atunci când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violență ori fraudă, sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor [art. 566 alin. (7) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Indiferent dacă a fost sau de bună-credință, pârâtul din acțiunea în revendicare va putea să solicite restituirea cheltuielilor necesare făcute cu

bunul [art. 566 alin. (3) C.civ.], dar și a celor utile, însă numai în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel [art. 566 alin. (4) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

136. Pentru a se respinge acțiunea în revendicare mobiliară, buna-credință a terțului care a dobândit cu titlu oneros de la un neproprietar trebuie să existe:

- A. la momentul luării bunului mobil în posesie efectivă;
- B. timp de 3 ani de la data încheierii actului juridic;
- C. la momentul încheierii actului juridic, chiar dacă intrarea în posesie are loc ulterior.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere ipotezele prevăzute de art. 937 C.civ. Astfel, indiferent de situația în care se regăsește dobânditorul bunului mobil (fie că a cumpărat de la cel căruia proprietarul i-a încredințat bunul, fie că a cumpărat de la cel care a dobândit bunul pierdut sau furat), acesta, pentru a beneficia de efectul prescripției achizitive instantanee, trebuie să fie de bună-credință. Buna-credință este definită de art. 938 C.civ. ca fiind convingerea sinceră pe care o are o persoană că a dobândit bunul mobil nu de la un detentor precar, ci de la adevăratul proprietar (Fișe, 2018, p. 379). Buna-credință nu trebuie să subziste pe toată perioada posesiei bunului mobil, ci, pentru a produce efecte achizitive, este necesar ca aceasta să existe la data intrării efective în posesie [art. 938 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, dacă data încheierii actului juridic nu corespunde cu data intrării în posesie efectivă a bunului de către terț, buna-credință a acestuia se va aprecia prin raportare la cel din urmă moment. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă și, în mod evident, variantele de răspuns de la literele B și C sunt greșite.

Răspuns: A

(admitere INM, 2013)

137. În cazul admiterii acțiunii în revendicare imobiliară:

A. pârâtul va fi obligat, la alegerea sa, să restituie bunul sau să plătească despăgubiri către proprietar;

B. pârâtul are dreptul la restituirea cheltuielilor necesare, chiar dacă a fost de rea-credință;

C. toate fructele culese până la pronunțarea hotărârii de admitere se cuvin pârâtului, dacă acesta a fost de bună-credință la data intrării în posesia imobilului.

EXPLICAȚII

Efectele admiterii acțiunii în revendicare vizează următoarele aspecte: (1) restituirea lucrului; (2) restituirea produselor (fructele și produsele) bunului revendicat în intervalul de timp în care proprietarul a fost lipsit de stăpânirea acestuia și (3) suportarea cheltuielilor făcute de către posesorul neproprietar cu privire la bunul revendicat.

În privința primului efect, dacă acțiunea în revendicare este admisă, în dispozitivul hotărârii se va recunoaște reclamantului dreptul de proprietate asupra bunului revendicat, iar pârâtul va fi obligat la restituirea acestuia. Numai dacă acest lucru nu mai este posibil din cauza pieirii sau a înstrăinării bunului, se poate pune problema restituirii contravalorii acestuia sau plata de despăgubiri [art. 566 alin. (1) C.civ.]; cu alte cuvinte, pârâtul nu are un drept de alegere între a restitui bunul sau a plăti despăgubiri către proprietar, varianta de răspuns de la litera A fiind, în consecință, greșită.

Potrivit art. 566 alin. (3) C.civ., în caz de admitere a acțiunii în revendicare, proprietarul bunului poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare (acele cheltuieli făcute pentru conservarea bunului) pe care acesta le-a făcut. Cum legiuitorul nu face distincție între buna sau rea-credință a posesorului, aceasta înseamnă că proprietarul va fi obligat la restituirea cheltuielilor necesare chiar dacă posesorul a fost de rea-credință. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, art. 566 alin. (1) C.civ. recunoaște proprietarului și dreptul de a-i fi restituite produsele, iar art. 948 alin. (5) C.civ. obligă posesorul de rea-credință să restituie fructele percepute, precum și contravaloarea acelor pe care le-a omis să le perceapă. *Per a contrario*, posesorul de bună-credință păstrează în proprietate fructele culese cât timp a durat buna sa credință

[art. 948 alin. (1) C.civ.]. În materia acțiunii în revendicare, se consideră că buna-credință a posesorului a încetat, cel mai târziu, la data introducerii acțiunii în revendicare, mai exact la data la care i s-a comunicat cererea de chemare în judecată (Fișe, 2018, p. 384). Așadar, pârâtul va trebui să restituie fructele culese de la momentul comunicării cererii și până la pronunțarea hotărârii de admitere, varianta de răspuns de la litera C fiind, de asemenea, greșită.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

138. În cazul admiterii acțiunii în revendicare, conform noului Cod civil:

A. pârâtul are un drept de retenție asupra bunului frugifer până la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea și culegerea fructelor;

B. posesorul are dreptul de a-și însuși lucrările efectuate cu cheltuieli voluptuare, care nu se concretizează într-o lucrare nouă, numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează;

C. hotărârea judecătorească este opozabilă și poate fi executată și împotriva terțului dobânditor, în condițiile Codului de procedură civilă.

EXPLICAȚII

Pârâtul, indiferent dacă este de bună sau de rea-credință, are un drept de retenție asupra produselor până la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea și culegerea acestora, cu excepția cazului în care proprietarul furnizează pârâtului o garanție îndestulătoare [art. 566 alin. (6) C.civ.]. Dreptul de retenție *nu poate fi exercitat în niciun caz asupra bunului frugifer sau când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violență ori fraudă sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor* [art. 566 alin. (7) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ce privește varianta de răspuns de la litera B, cheltuielile voluptuare sunt acelea pe care posesorul le-a efectuat pentru simpla lui plăcere, fără a se ajunge, pe această cale, la creșterea valorii lucrului. Potrivit art. 566 alin. (8) C.civ., proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuare. În măsura în care lucrările efectuate ca urmare a unor asemenea cheltuieli se pot detașa de bun fără ca prin aceasta bunul respectiv să se deterioreze,

posesorul are dreptul să le ridice. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă și varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât art. 563 alin. (4) C.civ. stabilește că hotărârea judecătorească prin care s-a admis acțiunea în revendicare este opozabilă și poate fi executată și împotriva terțului dobânditor, în condițiile Codului de procedură civilă. Deși textul nu distinge, considerăm că se aplică numai în cazul în care terțul a dobândit bunul ulterior introducerii acțiunii în revendicare (Fișe, 2018, p. 386).

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

139. Dacă M este posesorul unui tablou cumpărat la licitația organizată de o cunoscută casă de artă, iar B revendică bunul, pretinzând că i-a fost furat în urmă cu x ani, ce sfat juridic îi dați lui M, în raport de situația învederată:

A. tabloul poate fi revendicat de la M, chiar dacă este posesor de bună-credință, în termen de 3 ani de la depozitarea pretinsului proprietar;

B. M poate reține bunul până la restituirea integrală a prețului de către vânzător, dacă acțiunea este introdusă în 3 ani de la depozitarea pretinsului proprietar;

C. M poate invoca prescripția dreptului la acțiune, dacă acțiunea este introdusă peste termenul de 3 ani de la pierderea stăpânirii materiale a bunului de către pretinsul proprietar.

EXPLICAȚII

Întrucât M a cumpărat tabloul la o licitație organizată de o cunoscută casă de artă, în cauză sunt aplicabile dispozițiile art. 937 alin. (3) C.civ., care constituie un caz particular al situației de la art. 937 alin. (2) C.civ.

Așadar, dacă M a dobândit bunul mobil furat în anumite condiții speciale, prevăzute de lege (a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obișnuit bunuri de același fel ori dacă a fost adjudecat la o licitație publică), condiții care, prin natura lor, sunt susceptibile de a întări buna-credință a terțului, deși acțiunea în revendicare mobilă se va admite (dacă este formulată în termenul de decădere, și nu de prescripție, de 3 ani

de la data la care bunul a fost furat), proprietarul (B) va trebui să îi plătească terțului de bună-credință o sumă de bani egală cu prețul pe care acesta l-a plătit pentru a dobândi bunul respectiv. Pentru această sumă, M poate reține bunul până la indemnizarea sa integrală pentru prețul plătit vânzătorului.

Proprietarul va putea recupera ulterior, prin intermediul unei acțiuni în despăgubire introduse împotriva hoțului, suma pe care a plătit-o terțului, numai că, de data aceasta, riscul insolvabilității hoțului nu va mai fi suportat de terțul de bună-credință ce a dobândit bunul în anumite condiții speciale, ci de proprietar (Fișe, 2018, p. 380).

Prin urmare, variantele de răspuns de la literele A și B sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

CAPITOLUL AL IV-LEA.

TEORIA GENERALĂ A OBLIGAȚIILOR

§1. Particularități ale contractului

140. În legătură cu încheierea contractului:

- A. clauzele negociate prevalează asupra clauzelor standard;
- B. solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, constituie, prin ea însăși, ofertă de a contracta;
- C. dacă părțile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, contractul este lovit de nulitate absolută dacă forma nu a fost respectată.

EXPLICAȚII

Încheierea contractului presupune, de cele mai multe ori, parcurgerea mai multor etape, printre care se numără și etapa negocierilor precontractuale. Un contract poate conține, în principal, două tipuri de clauze: clauze negociate și clauze standard (nenegociate). Acestea din urmă sunt definite ca acele stipulații stabilite în prealabil de una dintre părți pentru a fi utilizate în mod general și repetat și care sunt incluse în contract fără să fi fost negociate cu cealaltă parte [art. 1202 alin. (2) C.civ.]. Clauzele negociate însă, vor prevala asupra clauzelor standard, astfel cum susține și art. 1202 alin. (3) C.civ., așa încât varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Oferta de a contracta este definită ca propunerea făcută de o persoană în vederea încheierii unui anumit contract. Nu orice propunere făcută de o persoană poartă denumirea de ofertă, ci numai aceea care conține suficiente elemente pentru formarea contractului și exprimă intenția ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar [art. 1188 alin. (1) C.civ.]. Din acest punct de vedere, este clar că solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, **nu** constituie, prin ea însăși, ofertă de a contracta, așa cum prevede, de altfel, și art. 1190 C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, ca regulă, atunci când în timpul negocierilor o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un acord cu privire la acestea (art. 1185 C.civ.). Aplicând acest principiu, la varianta de răspuns de la litera C constatăm că părțile inițiale au prevăzut ca respectivul act să se încheie într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, însă ulterior au modificat înțelegerea lor, căzând de acord să nu mai exteriorizeze manifestarea lor de voință în forma respectivă. De aceea, față de noua înțelegere intervenită între părți, contractul va fi valabil încheiat, chiar dacă nu s-a încheiat în forma inițial prevăzută de părți, acestea revenind, în esență, asupra înțelegerii lor, în virtutea principiului libertății manifestării de voință. De altfel, aceasta este și explicația art. 1242 alin. (2) C.civ., aplicabil pe deplin situației de la varianta C. Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

141. În materia negocierilor precontractuale:

- A. inițierea negocierilor reprezintă promisiune de a contracta;
- B. părțile au libertatea ruperii negocierilor și nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eșecul acestora;
- C. partea care rupe negocierile poate folosi orice informație confidențială comunicată în cursul negocierilor în interes propriu, dar nu o poate divulga.

EXPLICAȚII

Promisiunea de a contracta presupune angajarea din partea părților a obligației de a încheia în viitor un contract. În schimb negocierile precontractuale conduc doar la stabilirea condițiilor în care un eventual contract s-ar putea încheia, fără a da naștere în sarcina părților a vreunei obligații de a încheia în viitor contractul vizat. Mai mult, convenția prin care părțile se obligă să negocieze în vederea încheierii sau modificării unui contract nu constituie promisiune de a contracta [art. 1279 alin. (4) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Libertatea contractuală se concretizează, printre altele, și în faptul că, în principiu, părțile au deplină libertate în a iniția, a desfășura și a rupe

negocierile în vederea încheierii unui contract, potrivit art. 1183 alin. (1) C.civ. și, în plus, nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eșecul negocierilor. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Partea care se angajează într-o negociere este ținută să respecte exigențele bunei-credinței, potrivit art. 1183 alin. (2) C.civ. Obligația de a păstra secretul unei informații confidențiale pe care una dintre părți o află în timpul unor negocieri, indiferent dacă respectivele tratative duc sau nu la încheierea contractului, reprezintă o manifestare a obligației de bună-credință. Astfel, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece oricare dintre părți, indiferent că a rupt sau nu negocierile, este ținută de respectarea obligației de a nu divulga și de a nu o folosi în interes propriu orice informație confidențială aflată pe parcursul negocierilor, potrivit art. 1184 C.civ.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

142. Societatea A începe negocieri cu producătorul B pentru achiziționarea unor produse de patiserie congelate și revânzarea lor în orașul O, fără a se încheia un acord de principiu. În cursul negocierilor, aflând costurile secrete de producție ale lui B, A renunță la încheierea contractului și îl ajută pe producătorul C să lanseze propriile produse de patiserie pe care A le comercializează la un preț inferior prețului de vânzare a lui B. În calitate de avocat, îl veți consilia pe B să introducă o cerere de chemare în judecată întemeiată pe:

- A. răspunderea civilă delictuală a lui A pentru încălcarea obligației de confidențialitate;
- B. răspunderea civilă contractuală a lui A pentru ruperea negocierilor contrar bunei-credințe;
- C. răspunderea civilă delictuală a lui A pentru ruperea negocierilor contrar bunei-credințe.

EXPLICAȚII

Contractul se încheie prin negocierea lui de către părți sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta [art. 1182 alin. (1) C.civ.]. Vorbim, așadar, despre contracte negociate (care constituie regula) și contracte de adeziune, în care una din părți acceptă condițiile prestabilite de cealaltă parte

și își exprimă consimțământul numai cu privire la încheierea contractului, nu și la condițiile acestuia.

Atunci când părțile aleg să negocieze în vederea încheierii unui contract, ele sunt ținute să respecte exigențele bunei-credințe; cu titlu de exemplu, este considerată contrară bunei-credințe conduita părții care inițiază sau continuă negocieri fără intenția de a încheia contractul [art. 1183 alin. (3) C.civ.]. Dacă una dintre părți inițiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credințe, va răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți [art. 1183 alin. (4) C.civ.]. Temeiul acestei răspunderi este unul extracontractual, delictual, având în vedere că între părți nu s-a încheiat încă o convenție.

Aceasta este și situația din speța dată spre rezolvare; A s-a comportat contrar exigențelor bunei-credințe când a rupt intempestiv negocierile, pentru a ajuta un concurent al celui cu care negocia să vândă la un preț mai mic produsele. În plus, A a încălcat și obligația de confidențialitate, el aflând o serie de informații în cursul negocierilor pe care era dator să nu le divulge și să nu le folosească în interesul propriu, astfel cum prevede și art. 1184 C.civ.

Pentru toate motive, varianta de răspuns de la litera B este greșită, în timp ce variantele de răspuns de la literele A și C sunt corecte.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

143. Părțile contractante:

A. au obligația de a nu divulga terților niciuna dintre informațiile pe care și le-au comunicat în cursul negocierilor;

B. pot conveni efectuarea unor prestații al căror obiect îl reprezintă bunuri viitoare;

C. pot conveni ca un element al contractului să fie determinat de un terț.

EXPLICAȚII

În materia negocierilor precontractuale, când o informație confidențială este comunicată de către o parte în cursul negocierilor, cealaltă parte este ținută să nu o divulge și să nu o folosească în interes propriu, indiferent dacă se încheie sau nu contractul. Încălcarea acestei obligații atrage răspunderea părții în culpă (art. 1184 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece nu orice fel de informație intră sub incidența

obligăției prevăzute de art. 1184 C.civ., ci numai acele informații cu un caracter confidențial.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, conform art. 1228 C.civ., un bun viitor putând forma, în principiu, obiect valabil al unui act juridic civil.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă, întrucât, potrivit art. 1182 alin. (2) C.civ., este suficient ca părțile să se pună de acord asupra elementelor esențiale ale contractului, chiar dacă lasă unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori încredințează determinarea acestora unei alte persoane. Mai mult, există cazuri în care terțul poate stabili chiar și un element esențial al contractului, așa cum este prețul unei vânzări (art. 1662 C.civ.).

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

144. V și M au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare având ca obiect o motocicletă, stabilind că vor perfecta contractul de vânzare în formă autentică până la data de 22.11.2014. M, promitentul cumpărător, a achitat o parte din prețul convenit chiar la momentul încheierii promisiunii, menționându-se în cuprinsul acesteia că suma a fost plătită cu titlu de arună. Față de această situație:

A. contractul de vânzare încheiat între părți la data de 24.11.2014, constatat printr-un înscris sub semnătură privată, nu este valabil;

B. V are dreptul să denunțe promisiunea, restituind dublul sumei primite cu titlu de arună, indiferent dacă acest drept a fost sau nu stipulat în contract;

C. dacă M refuză încheierea contractului de vânzare, V va putea cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract.

EXPLICAȚII

Între V, în calitate de promitent-vânzător, și M, în calitate de promitent-cumpărător, s-a încheiat un antecontract de vânzare, V obligându-se să transmită proprietatea asupra motocicletei sale, iar M obligându-se să o cumpere. Părțile au stabilit ca actul de vânzare să fie încheiat la data de 22.11.2014, printr-un înscris în formă autentică, deși legea nu cere, pentru valabilitatea unei astfel de convenții, respectarea unei anumite forme *ad validitatem*.

La momentul încheierii antecontractului, M a achitat o parte de preț, cu titlu de arvună.

Varianta de răspuns de la litera A nu este corectă, întrucât, dacă părțile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă (în speța de față, forma autentică) pe care legea nu o cere, contractul se socotește valabil chiar dacă forma nu a fost respectată [art. 1242 alin. (2) C.civ.]. În realitate, părțile au revenit asupra înțelegerii lor cu privire la forma actului, modificând convenția inițială în privința necesității înscrisului autentic, încheindu-l astfel în forma înscrisului sub semnătură privată.

Cea de-a doua variantă de răspuns de la litera B este, de asemenea, greșită. Pentru a se putea denunța unilateral contractul, acest drept trebuie prevăzut expres în antecontractul încheiat; numai în această situație, V se poate dezice de contract, cu obligația de a restitui dublul sumei primite, cu titlu de arvună (art. 1545 C.civ.).

În fine, potrivit art. 1279 alin. (3) C.civ., coroborat cu art. 1669 alin. (1) C.civ., dacă una dintre părți (în speță M) refuză încheierea contractului, cealaltă parte (în cazul nostru V) va putea cere instanței să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, cu îndeplinirea cerințelor prevăzute de articolele sus-menționate. Astfel, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

145. Ca regulă generală, dacă la momentul încheierii unui contract, debitorul este în imposibilitate de a-și executa obligația, contractul este:

- A. nul absolut;
- B. valabil;
- C. lovit de nulitate relativă.

EXPLICAȚII

Pentru ca obiectul actului juridic să fie valabil, legea cere, printre alte condiții, ca acesta să fie posibil. Dacă însă la momentul încheierii contractului, una dintre părți se află în imposibilitate de a-și executa obligația, contractul este valabil încheiat, cu excepția situațiilor în care legea prevede altfel (art. 1227 C.civ.). Deci, ca regulă, în situația premisă avută în vedere de

întrebare, contractul este valabil încheiat, varianta corectă de răspuns fiind cea de la litera B, celelalte variante fiind, evident, neconforme cu adevărul.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

146. Riscul pieririi fortuite a bunului aparține:

- A. proprietarului bunului, numai dacă acesta nu a fost asumat de o altă persoană;
- B. creditorului obligației de preluare a bunului, pus în întârziere;
- C. cumpărătorului, de la momentul plății ultimei rate, în cazul unei vânzări cu plata prețului în rate, chiar dacă predarea bunului s-a făcut anterior.

EXPLICAȚII

În această materie, trebuie făcută distincție între problema riscului pieririi fortuite a bunului și problema riscului contractului, ce presupune încheierea unui contract translativ de proprietate sau de alte drepturi reale, în temeiul căruia bunul trebuie transmis către cocontractant.

În prima situație, regula este cea existentă și în dreptul roman, exprimată prin adagiul *res perit domino*, respectiv riscul pieririi fortuite a bunului este suportat de proprietarul acestuia, dacă nu a fost asumat de o altă persoană sau *dacă prin lege nu se dispune altfel* (art. 558 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât prevede că singura excepție de la regula *res perit domino* este cazul asumării de altă persoană a suportării riscului, ignorând și posibilitatea ca prin lege să fie stabilită o asemenea derogare.

În materia contractelor translativ de drepturi reale, art. 1274 alin. (1) C.civ. prevede că riscul pieririi fortuite a bunului este suportat de debitorul obligației de predare (debitorul obligației imposibil de executat), dacă nu există stipulație contrară. Ca excepție, creditorul pus în întârziere preia riscul pieririi fortuite a bunului, el neputându-se libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit și dacă obligația de predare ar fi fost executată la timp [art. 1274 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

O altă excepție de la regula stabilită în art. 1274 alin. (1) C.civ. o întâlnim la contractul de vânzare cu plata prețului în rate și rezerva proprietății. Potrivit

art. 1755 teza a II-a C.civ., riscul pieirii fortuite a bunului se transmite către cumpărător încă de la momentul predării bunului, dacă predarea acestuia s-a realizat înainte de achitarea ultimei rate din preț (când se transferă proprietatea). În consecință, și varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, mai 2018)

147. În materia simulației:

A. creditorii chirografari ai părților au calitatea de terți;

B. spre a ne afla în prezența unei simulații este necesar ca actul secret să se fi încheiat concomitent sau anterior încheierii actului aparent;

C. sancțiunea specifică a simulației este, ca regulă, nulitatea contractului secret.

EXPLICAȚII

Simulația este operațiunea juridică în cadrul căreia, printr-un act juridic public, dar aparent, denumit și simulat, se creează o altă situație juridică decât cea stabilită printr-un act juridic ascuns, secret, dar adevărat, denumit impropriu și contraînscriș (*Fișe*, 2018, p. 169).

Pentru a vorbi despre simulație, este necesară îndeplinirea simultană a trei condiții: (1) existența a două acte juridice (un act secret, real și un act public, dar care nu corespunde voinței reale a părților); (2) să existe voința părților de a simula și (3) actul juridic ascuns (secret) să se încheie înainte sau concomitent cu încheierea contractului public. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Efectele simulației între părți sunt sintetic redată de art. 1289 alin. (1) C.civ., potrivit căruia contractul secret produce efecte numai între părți și, dacă din natura contractului sau din stipulația părților nu rezultă contrariul, între succesorii lor universali sau cu titlu universal.

Așadar, în această materie, categoria terților include succesorul cu titlu particular al oricăreia dintre părțile simulației, creditorii chirografari ai părților simulației, succesorii universali sau cu titlu universal ai părților simulației, dacă prin actul secret li se încalcă drepturi proprii (*Fișe*, 2018, p. 173). Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Cât privește sancțiunea simulației, aceasta va fi, ca regulă, inopozabilitatea față de terții de bună-credință a situației juridice create prin actul secret, precum și, dacă este cazul, înlăturarea simulației pe calea acțiunii în simulație. Nulitatea nu este sancțiunea general aplicabilă simulației, aceasta fiind considerată, de principiu, legală. Sunt însă și unele cazuri de simulație pentru care legea prevede expres sancțiunea nulității (spre exemplu, art. 1033 C.civ.), dar care însă nu transformă excepția în regulă.

Deci, ca regulă, sancțiunea simulației nu este nulitatea, ci inopozabilitate, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2012)

§2. Faptele juridice licite

148. În materia faptelor juridice licite:

A. cererea de restituire în temeiul îmbogățirii fără justă cauză nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat;

B. gerantul poate să abandoneze oricând gestiunea de afaceri, chiar dacă există riscul unor pierderi pentru gerat;

C. nu este supus restituirii pentru plată nedatorată ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.

EXPLICAȚII

Faptele juridice licite sunt gestiunea de afaceri, plata nedatorată și îmbogățirea fără justă cauză.

Îmbogățirea fără justă cauză este acel fapt licit ce presupune o mărire a unui patrimoniu aparținând unei persoane pe seama micșorării patrimoniului altei persoane, fără a exista un temei pentru aceasta (art. 1345 C.civ.). Cel al cărui patrimoniu s-a micșorat are la îndemână o acțiune în restituire (*actio de in rem verso*) împotriva celui al cărui patrimoniu s-a mărit, cu respectarea însă a unor condiții materiale și a unor condiții juridice. Dintre condițiile juridice ale acțiunii, o amintim pe cea prevăzută de art. 1348 C.civ., care condiționează admisibilitatea cererii persoanei sărăcite de lipsa unei alte acțiuni în restituirea a ceea ce îi este datorat. Cu alte cuvinte, *actio de in rem verso*

are caracter subsidiar față de orice altă acțiune pe care legiuitorul ar pune-o la îndemâna persoanei al cărei patrimoniu a fost micșorat. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Gestiunea de afaceri este faptul licit prin care o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar și oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaște existența gestiunii sau, cunoscând-o, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale [art. 1330 alin. (1) C.civ.]. Gestiunea de afaceri este, prin urmare, o imixtiune în afacerile unei alte persoane, care constă în fapte materiale sau acte juridice, din partea celui care acționează fără niciun mandat dat anterior sau concomitent, făcută cu scopul de a preveni o pagubă iminentă în patrimoniul geratului. Din acest considerent, și anume că gestiunea de afaceri este o imixtiune voluntară în treburile altuia, legiuitorul a prevăzut obligația gerantului de a continua gestiunea până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi sau până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, moștenitorii acestuia, pot să o preia (art. 1332 C.civ.). Varianta de răspuns de la litera B apare, față de articolul indicat mai sus, ca nefiind corectă.

În fine, executarea unei obligații de către o persoană care nu era ținută la acea obligație și care nu a fost făcută cu intenția de a plăti datoria altuia, se numește plată nedatorată [art. 1341 alin. (1) C.civ.]. Acest fapt licit dă dreptul la restituirea a ceea ce s-a plătit fără să fi existat datorie, cu excepția situației în care plata (însemnând executarea benevolă, în natură a unei obligații) a fost făcută cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri [art. 1341 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

149. Există gestiune de afaceri:

A. atunci când, fără să fie obligată, o persoană gestionează în mod voluntar și oportun afacerile altei persoane, care, cunoscând existența gestiunii, nu este în măsură să își desemneze un mandatar;

B. atunci când o persoană efectuează reparații la un bun, iar ulterior află că nu este al său;

C. atunci când o persoană încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama altei persoane, cu acordul acesteia din urmă.

EXPLICAȚII

Gestiunea de afaceri este faptul licit prin care o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar și oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaște existența gestiunii sau, cunoscând-o, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale [art. 1330 alin. (1) C.civ.].

Pentru a exista gestiune de afaceri, este necesar, printre altele, ca geratul să fie străin de operațiunea săvârșită de gerant în interesul lui, în sensul că geratul poate fie să nu cunoască existența gestiunii sau, cunoscând-o, să nu fie în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale. Deci, dacă o persoană încheie mai multe acte pe seama altei persoane, cu acordul acesteia din urmă, nu vor exista raporturi născute din gestiunea de afaceri, ci din contractul de mandat.

Pe de altă parte, trebuie ca gerantul să acționeze cu intenția de a gera interesele altuia; dacă o persoană lucrează fără să știe în interesul altuia (de exemplu, atunci când o persoană efectuează reparații la un bun, iar ulterior află că nu este al său), atunci nu va fi ținut de obligațiile prevăzute de lege pentru gerant, dar va avea dreptul să i se restituie ce a cheltuit, potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză (Fișe, 2018, p. 452).

Față de toate aceste motive, singura variantă corectă de răspuns este A.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, mai 2018)

150. Regulile gestiunii de afaceri:

A. îl obligă pe gerant să continue și după decesul geratului gestiunea începută până când moștenitorii acestuia din urmă sunt în măsură să o preia;

B. îl obligă pe gerat să execute obligațiile născute din actele necesare și utile încheiate pe seama sa de gerant;

C. îl obligă pe gerat să ramburseze gerantului cheltuielile utile chiar dacă rezultatul gestiunii de afaceri nu a fost atins.

EXPLICAȚII

Gestiunea de afaceri constă în fapta voluntară, unilaterală și licită a unei persoane (gerant), care săvârșește acte materiale sau acte juridice în interesul

altei persoane, fără a primi mandat, din partea acesteia din urmă (gerat) (Fișe, 2018, p. 451). Actele îndeplinite de gerant trebuie să fie necesare sau utile. Actele și cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii *îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj* (art. 1339 C.civ.). Totuși, atunci când condițiile gestiunii de afaceri sunt întrunite, chiar *dacă rezultatul nu a fost atins*, geratul trebuie să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum și, *în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant*, potrivit art. 1337 alin. (1) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece cheltuielile utile se vor restitui numai în limita sporului de valoare, și nu în integralitate.

O altă obligație ce cade în sarcina geratului ca urmare a gestiunii de afaceri este de a executa obligațiile născute din actele necesare și utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant [art. 1337 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă. Se impune, totodată determinarea caracterului necesar și util al actelor și cheltuielilor efectuate, prin raportare la momentul la care au fost făcute.

În fine, varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât, potrivit art. 1332 teza finală C.civ., gerantul este obligat să continue gestiunea începută chiar și în cazul decesului geratului, până când moștenitorii acestuia din urmă sunt în măsură să o preia. Așadar, gerantul care începe să efectueze acte de gestiune din proprie inițiativă, pentru o altă persoană, nu poate abandona efectuarea lor, decât în anumite situații de excepție.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

151. În materia gestiunii de afaceri:

A. moștenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt ținuti să continue afacerile începute de acesta din urmă, în aceleași condiții ca și gerantul;

B. atunci când gerantul acționează în nume propriu, terții cu care a contractat nu se pot regresa în niciun caz împotriva geratului;

C. atunci când acționează în numele geratului, gerantul nu este ținut față de terții cu care a contractat decât dacă geratul este obligat față de aceștia.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește să verifice cunoștințele din materia faptului juridic licit, mai precis din materia gestiunii de afaceri.

Astfel, odată începută gestiunea afacerilor altuia, gerantul are obligația de a o continua până când geratul sau moștenitorii săi sunt în măsură să o preia (art. 1332 C.civ.). Dacă însă gerantul decedează pe parcursul gestiunii, obligația de mai sus se transmite către moștenitorii care cunosc gestiunea, care vor fi ținuți să o continue în aceleași condiții ca și gerantul, astfel cum prevede art. 1333 C.civ. În aceste condiții, varianta de răspuns de la litera A este, în mod evident, corectă.

Dacă gerantul acționează în nume propriu (adică a încheiat actele juridice în numele său, dar pe seama geratului), atunci el va răspunde față de terții cu care a contractat pentru obligațiile asumate, indiferent dacă gestiunea a fost utilă sau nu pentru gerat [art. 1336 alin. (1) teza I C.civ.]. Terții însă își păstrează dreptul de regres împotriva geratului pentru orice prejudiciu nerecuperat cauzat prin neexecutarea obligațiilor de către gerant față de ei [art. 1336 alin. (1) teza finală C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Dacă însă gerantul acționează în numele geratului (adică a încheiat actele juridice în numele și pe seama geratului), atunci el nu va răspunde față de terți decât dacă geratul nu este obligat față de aceștia, având astfel o răspundere subsidiară motivată de faptul că terții cunoșteau gestiunea [art. 1336 alin. (2) C.civ.] (*Fișe*, 2018, p. 453). Așadar, și varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(*admitere INM, 2013*)

152. În urma unui incendiu produs accidental la casa lui A, aflat în vacanță în străinătate, vecinul B a întreprins activități de localizare și stingere a focului iar, ulterior, lucrări de reparații la acoperiș și structura de rezistență afectate de incendiu. După câteva zile, în urma unui cutremur, imobilul lui A a suferit din nou avarii serioase. B i-a solicitat lui A cheltuielile necesare și utile efectuate cu reparațiile, cu dobânzile aferente, însă A a refuzat,

motivând că imobilul a fost avariat serios la cutremur. Ce sfat juridic îi dați lui B?

A. B nu mai poate cere despăgubiri, întrucât imobilul a fost avariat în urma unui eveniment de forță majoră;

B. B, în calitate de gerant, poate cere cheltuielile necesare, precum și, în limita sporului de valoare, pe cele utile, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate;

C. caracterul necesar sau util al cheltuielilor se apreciază la momentul la care gerantul B le-a făcut.

EXPLICAȚII

În speța dată, B a acționat ca un gerant al afacerilor altuia, efectuând fapte materiale și încheind acte juridice în scopul salvării casei lui A, care fusese afectată de un incendiu. Este, fără îndoială, că actele îndeplinite de B au fost utile lui A, utilitatea apreciindu-se la momentul care B le-a făcut, astfel cum menționează art. 1337 alin. (3) C.civ. Prin urmare, chiar dacă imobilul lui A a pierit ulterior din cauza unui cutremur, acestuia tot îi va reveni obligația de rambursare a gerantului (A). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește întinderea obligației de restituire, art. 1337 alin. (1) C.civ. prevede că geratul este ținut să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum și, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

153. În materia gestiunii de afaceri:

A. în privința actelor juridice, gestiunea ratificată produce, de la data ratificării, efectele unui mandat;

B. decesul geratului atrage încetarea de drept a gestiunii, de la data decesului acestuia;

C. cel care ignoră împotrivirea titularului afacerii este răspunzător pentru prejudiciile cauzate chiar și din cea mai ușoară culpă.

EXPLICAȚII

Ratificarea reprezintă înlăturarea efectelor sancțiunii inopozabilității actului în situația în care acesta a fost încheiat în lipsa sau cu depășirea puterii de a reprezenta (art. 1311 C.civ.). Conform art. 1312 C.civ., ratificarea produce efecte retroactive, respectiv chiar de la momentul încheierii actului cu terțul de către cel căruia îi lipsea împuternicirea sau care își depășise limitele împuternicirii primite.

În mod similar, ratificarea poate interveni și în materia gestiunii de afaceri, atunci când gestiunea cuprinde și încheierea de către gerant de acte juridice în numele și pe seama gerantului. Însă, potrivit art. 1340 C.civ., gestiunea ratificată va produce efectele unui mandat nu de la momentul ratificării, ci de la momentul la care gestiunea a fost începută, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Gestiunea de afaceri nu încetează nici în cazul morții gerantului și nici în cazul decesului geratului. Astfel, dacă cel care decedează este gerantul, atunci moștenitorii acestuia care aveau cunoștință de gestiune vor fi obligați să o continue, în aceleași condiții ca și autorul lor (art. 1333 C.civ.), în timp ce dacă geratul este cel care decedează, gerantul va avea obligația să continue gestiunea până când aceasta va putea fi preluată de moștenitorii celui decedat (art. 1332 C.civ.). În consecință, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Dacă sunt îndeplinite condițiile gestiunii de afaceri, geratul are obligația indemnizării gerantului, chiar dacă rezultatul nu a fost atins.

Obligația de indemnizare ce revine geratului care s-a împotrivit începerii sau continuării gestiunii este limitată, prin art. 1338 alin. (1) teza I C.civ., la restituirea cheltuielilor necesare. Dacă, în aceeași ipoteză a manifestării împotrivirii geratului față de începerea sau continuarea gestiunii, gerantul îi cauzează un prejudiciu, răspunderea reparatorie se va angaja indiferent de forma de vinovăție [art. 1338 alin. (2) C.civ.] (G.A. ULUITU, în FL.A. BAIAS, E. CHELARU, R. CONSTANTINOVICI, I. MACOVEI, *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, p. 1478). În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

154. Regulile gestiunii de afaceri:

A. îl obligă pe gerant să continue și după decesul geratului gestiunea începută până când moștenitorii acestuia din urmă sunt în măsură să o preia;

B. îl obligă pe gerat să execute obligațiile născute din actele necesare și utile încheiate pe seama sa de gerant;

C. îl obligă pe gerat să ramburseze gerantului cheltuielile utile chiar dacă rezultatul gestiunii de afaceri nu a fost atins.

EXPLICAȚII

Dacă sunt întrunite condițiile gestiunii de afaceri, aceasta va da naștere la obligații atât în sarcina gerantului, cât și a geratului, unul față de altul și fiecare față de terți.

Cât îl privește pe gerant, acesta are, printre altele, următoarele îndatoriri față de gerat: să îl înștiințeze despre gestiunea începută de îndată ce acest lucru este posibil (art. 1331 C.civ.); să continue gestiunea începută până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi ori până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, moștenitorii acestuia sunt în măsură să o preia (art. 1332 C.civ.); să se îngrijească de interesele geratului cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale [art. 1334 alin. (1) C.civ.] etc. (a se vedea *Fișe*, 2018, p. 452). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În privința geratului, art. 1337 alin. (2) C.civ. prevede că acesta trebuie să execute obligațiile născute din actele necesare și utile care, în numele ori în beneficiul lui, au fost încheiate de gerant, iar alin. (1) al aceluiași articol îl obligă să ramburseze gerantului toate cheltuielile necesare, precum și, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de acesta, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate.

Prin urmare, dacă varianta de răspuns de la litera B este corectă, aceasta preluând în fapt textul art. 1337 alin. (2) C.civ., varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât geratul trebuie să restituie gerantului *numai în limita sporului de valoare* cheltuielile utile făcute de acesta din urmă, indiferent dacă gestiunea de afaceri și-a atins sau nu rezultatul.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

155. Dacă, pentru a împiedica inundarea iminentă a casei sale, X, aflat în stare de necesitate, dărmă gardul vecinului Y, acesta din urmă:

A. poate cere repararea prejudiciului suferit, potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză;

B. poate cere repararea prejudiciului suferit, potrivit regulilor aplicabile răspunderii civile delictuale;

C. poate cere repararea prejudiciului suferit, potrivit regulilor aplicabile gestiunii de afaceri.

EXPLICAȚII

Starea de necesitate este o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei. Codul civil nu conține o definiție a stării de necesitate, însă se poate apela la definiția din Codul penal. Prin urmare, se află în stare de necesitate persoana care săvârșește fapta pentru a salva de la un pericol imediat, și care nu putea fi înlăturat altfel, viața, integritatea corporală sau sănătatea sa ori a altei persoane sau un bun important al său ori al altei persoane sau un interes general, dacă urmările faptei nu sunt vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce în cazul în care pericolul nu era înlăturat [art. 20 alin. (2) C.pen.].

Potrivit art. 1361 C.civ., cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogățirii fără justă cauză. În consecință, într-o asemenea situație, nu sunt incidente regulile răspunderii civile delictuale, ci cele ale îmbogățirii fără justă cauză (Fișe, 2018, p. 468).

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este cea corectă, celelalte fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

156. În materia gestiunii de afaceri:

A. când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intenție;

B. gerantul trebuie să îi înștiințeze pe gerat despre gestiunea începută în cel mult 15 zile de la data la care a început să gestioneze afacerile geratului;

C. actele și cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj.

EXPLICAȚII

În materia gestiunii de afaceri, gerantul este dator să se îngrijească de interesele geratului cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale [art. 1334 alin. (1) C.civ.]. Când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului *cu intenție sau din culpă gravă*, potrivit art. 1334 alin. (2) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât prevede faptul că în situația unei gestiuni de afaceri prin care s-a urmărit evitarea unei pagube iminente, geratul răspunde doar pentru acele prejudicii cauzate cu intenție, omițându-se astfel angajarea răspunderii acestuia și pentru cazul în care prejudiciile au fost cauzate din culpă gravă. Atât intenția, cât și în culpa trebuie dovedite de gerat, iar gravitatea culpei rămâne la aprecierea instanței.

O altă obligație a gerantului este aceea de a-l înștiința pe gerat despre gestiunea începută, de îndată ce acest lucru este posibil, potrivit art. 1331 C.civ. Astfel, varianta de răspuns de la litera B este greșită, deoarece legea nu prevede un anumit termen în care trebuie înștiințat geratul, acest fapt juridic licit trebuie doar adus la cunoștința geratului cât mai repede cu putință pentru ca acesta din urmă să preia gestiunea.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, menționăm că utilitatea sau necesitatea actelor sau cheltuielilor efectuate pe parcursul gestiunii se apreciază la momentul la care gerantul le-a făcut, potrivit art. 1337 alin. (3) C.civ. În situația în care pe perioada gestiunii au fost efectuate anumite acte și cheltuieli, dar care nu sunt necesare sau utile, acestea îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj (art. 1339 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

157. D a angajat o firmă de construcții pentru a interveni rapid și a repara distrugerea cauzată de o furtună violentă acoperișului casei vecinului său care lipsea din țară. Firma de construcții a cerut suma de 20.000 lei, din care D a plătit 10.000 lei. În timpul lucrărilor, bucăți din pereții exteriori ai casei s-au prăbușit, ca urmare a infiltrațiilor de apă din timpul furtunii. E, proprietarul casei, l-a chemat în judecată pe D pentru obligarea la despăgubiri în sumă de 50.000 lei, reprezentând scăderea valorii imobilului ca urmare a degradărilor suferite. Pe cale reconvențională, D a cerut obligarea lui E la plata sumei de 20.000 lei. Care credeți că va fi hotărârea instanței de judecată?

A. va admite integral cererea principală și integral cererea reconvențională, va compensa datoriile reciproce și îl va obliga pe D la plata sumei de 30.000 lei către E;

B. va respinge cererea principală și va admite integral cererea reconvențională;

C. va respinge cererea principală și va admite în parte cererea reconvențională în sensul obligării lui E la plata sumei de 10.000 lei către D.

EXPLICAȚII

Fapta lui D, care, fără a primi mandat din partea proprietarului (E), a angajat o firmă de construcții pentru a repara distrugerea cauzată de o furtună la acoperișul casei vecinului (E), constituie o gestiune de afaceri. Actele îndeplinite de gerant sunt necesare și utile, întrucât, prin reparațiile efectuate la acoperiș, se urmărește evitarea unei pagube în patrimoniul lui E. Mai mult, potrivit, art. 1334 alin. (2) C.civ., dacă gestiunea a fost făcută în scopul de a-l apăra pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intenție sau din culpă gravă. În consecință, prăbușirea unor bucăți din pereții exteriori ai casei ca urmare a infiltrațiilor de apă din timpul furtunii, nu atrage răspunderea gerantului, întrucât, în condițiile date, nu există nici intenția și nici culpa gravă a lui D. Așadar, instanța va respinge cererea principală a lui E de despăgubire ca urmare a producerii prejudiciului din cauze neimputabile gerantului.

De asemenea, atunci când condițiile gestiunii de afaceri sunt îndeplinite, geratul (E) va fi ținut să ramburseze gerantului cheltuielile necesare efectuate. În plus, art. 1337 alin. (1) C.civ. stabilește că geratul trebuie să ramburseze aceste cheltuieli, chiar și atunci când rezultatul gestiunii nu a fost atins, întrucât caracterul necesar sau util al actelor și cheltuielilor se apreciază

la momentul la care gerantul le-a făcut [art. 1337 alin. (3) C.civ.]. Așadar, E va trebui să-i restituie lui D suma de 10.000 de lei și, prin urmare, instanța va admite în parte cererea reconvențională. D are dreptul doar la suma de bani efectiv plătită firmei de construcții, și nu la întreaga sumă de 20.000 de lei. În consecință, doar varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Amintim că în ceea ce privește raporturile cu terții, geratul trebuie să execute obligațiile născute din actele necesare și utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant cu aceștia [art. 1337 alin. (2) C.civ.]. Astfel, dacă actele încheiate cu terții nu sunt necesare ori utile, geratul va răspunde față de terți numai dacă i-au procurat vreun avantaj (art. 1339 C.civ.), iar dacă gerantul a acționat în nume propriu, este ținut față de terții cu care a contractat, fără a limita dreptul oricărui dintre aceștia de a se regresa împotriva geratului [art. 1336 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

158. În materia plății nedatorate:

- A. este supus restituirii și ceea ce s-a plătit cu titlu de gestiune de afaceri;
- B. este supusă restituirii plata făcută prin dol sau violență înaintea împlinirii termenului suspensiv;
- C. este supusă restituirii plata făcută înainte de împlinirea condiției suspensive.

EXPLICAȚII

Condițiile plății nedatorate sunt următoarele: (1) să existe o plată, în sens obiectiv; (2) datoria a cărei stingere s-a urmărit prin plată să nu existe și (3) plata să fi fost făcută din eroare.

Cu privire la prima condiție, amintim că existența plății, în sens obiectiv, trebuie dublată și de un element intențional, respectiv voința de a stinge o datorie. Din aceste considerente, dacă plata a fost făcută cu orice alt titlu, spre exemplu, cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri, aceasta nu va fi supusă restituirii, astfel cum prevede și art. 1341 alin. (2) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Cea de-a doua condiție cere ca datoria care se dorește a fi stinsă prin plată să nu existe. Deci, dacă este vorba despre o obligație afectată de o

condiție suspensivă, dacă plata este făcută *pendente conditione*, aceasta nu este datorată, întrucât datoria (și dreptul corelativ) încă nu s-a născut. Prin urmare, plata făcută înainte de împlinirea condiției suspensive este supusă restituirii, astfel încât varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Cât privește obligația afectată de termen suspensiv, în principiu, plata făcută *pendente termine* reprezintă o renunțare la beneficiul termenului din partea debitorului, iar plata este valabilă, dreptul creditorului de a o primi fiind născut. Dacă însă plata făcută *pendente termine* a fost provocată prin dol sau violență, atunci nu mai putem vorbi despre o renunțare valabilă la beneficiul termenului pe care o face debitorul, situație în care, potrivit art. 1343 C.civ., acesta va putea cere restituirea a ceea ce a plătit prin constrângere sau eroare provocată. Așadar, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

159. În materia plății nedatorate:

- A. nu este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate;
- B. este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de gestiune de afaceri;
- C. este supusă restituirii plata făcută înainte de împlinirea termenului suspensiv numai dacă plata s-a făcut prin dol sau violență.

EXPLICAȚII

Plata nedatorată presupune executarea unei obligații de către o persoană care nu era ținută la acea obligație și care nu a fost făcută cu intenția de a plăti datoria altuia [art. 1341 alin. (1) C.civ.]. Acest fapt licit dă dreptul la restituirea a ceea ce s-a plătit fără să fi existat datorie, cu excepția situației în care plata (însemnând executarea benevolă, în natură a unei obligații) a fost făcută cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri [art. 1341 alin. (2) C.civ.].

Dacă obligația este afectată de un termen suspensiv, plata efectuată de debitor *pendente termine* este o plată valabilă făcută, având semnificația renunțării la beneficiul termenului prevăzut în favoarea sa. Dacă însă plata s-a făcut prin dol sau violență (nu însă și din eroare), aceasta va fi asimilată unei plăți nedatorate, în temeiul art. 1343 teza I C.civ., fiind supusă restituirii.

Așadar, variantele corecte de răspuns sunt A și C, varianta de răspuns de la litera B fiind greșită, întrucât, astfel cum am arătat, ce s-a plătit cu titlu de gestiune de afaceri nu este supus restituirii.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

160. În materia plății nedatorate:

- A. este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de gestiune de afaceri;
- B. se poate restitui ceea ce debitorul a plătit înainte de împlinirea termenului suspensiv, atunci când plata s-a făcut prin dol;
- C. restituirea nu poate fi dispusă atunci când în urma plății cel care a primit-o cu bună-credință a lăsat să se împlinească termenul de prescripție.

EXPLICAȚII

Executarea unei obligații de către o persoană care nu era ținută la acea obligație și care nu a fost făcută cu intenția de a plăti datoria altuia, se numește plată nedatorată [art. 1341 alin. (1) C.civ.]. Acest fapt licit dă dreptul la restituirea a ceea ce s-a plătit fără să fi existat datorie, cu excepția situației în care plata (însemnând executarea benevolă, în natură a unei obligații) a fost făcută cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri [art. 1341 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Dacă debitorul a făcut plata înainte de împlinirea termenului suspensiv (*pendente termine*), plata făcută este datorată și duce la stingerea obligației, motiv pentru care nu dă naștere dreptului de restituire. Dacă însă plata înainte de împlinirea termenului suspensiv a fost făcută prin dol sau violență, aceasta este supusă restituirii, în temeiul art. 1343 C.civ. Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În același timp, nu există obligație de restituire nici în situația în care, în urma plății, cel care a primit-o cu bună-credință a lăsat să se împlinească termenul de prescripție ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creanță sau a renunțat la garanțiile creanței [art. 1342 alin. (1) C.civ.]. Astfel, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, august 2013)

161. În materia îmbogățirii fără justă cauză:

- A. cererea de restituire are caracter subsidiar și nu poate fi admisă dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat;

B. restituirea este datorată de cel care s-a îmbogățit fără justă cauză, în mod imputabil, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană;

C. restituirea nu este datorată decât dacă îmbogățirea subzistă la data sesizării instanței.

EXPLICAȚII

Pentru exercitarea acțiunii în restituire bazată pe îmbogățire fără justă cauză trebuie îndeplinite, pe de-o parte, condiții materiale, iar, pe de altă parte, condiții juridice (pentru dezvoltări, a se vedea Fișe, 2018, p. 455-456). Dintre condițiile juridice, amintim: (1) mărirea patrimoniului în detrimentul micșorării celui alt să nu fie imputabilă celui îmbogățit, acesta fiind de bună-credință (art. 1345 C.civ.); (2) absența oricărei alte acțiuni în justiție pentru recuperarea pierderii suferite (art. 1348 C.civ.) și (3) îmbogățirea să subziste la data sesizării instanței [art. 1347 alin. (1) C.civ.]. Față de aceste considerente, este evident că variantele corecte de răspuns sunt A și C, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită, având în vedere că în materia îmbogățirii fără justă cauză îmbogățirea nu trebuie să fie imputabilă celui al cărui patrimoniu s-a mărit.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

162. Nu există un drept la restituire, întemeiat pe îmbogățirea fără justă cauză, atunci când îmbogățirea:

- A. nu mai subzistă la data sesizării instanței;
- B. rezultă din executarea unei obligații valabile;
- C. rezultă dintr-o conduită ilicită.

EXPLICAȚII

Îmbogățirea fără justă cauză reprezintă faptul juridic licit ce presupune o mărire a patrimoniului unei persoane pe seama micșorării patrimoniului altei persoane, fără a exista temei juridic pentru aceasta (Fișe, 2018, p. 455). Este vorba despre o îmbogățire justificată, deci nu există drept la restituire: în cazul executării unei obligații valabile; în cazul neexercitării de către cel

păgubit a unui drept în contra celui îmbogățit; în cazul unui act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal și, exclusiv, pe riscul său, ori, după caz, cu intenția de a gratifica (art. 1346 C.civ.).

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Cât privește varianta de răspuns de la litera A, și aceasta este corectă, întrucât una din condițiile de admisibilitate ale acțiunii în restituire bazată pe îmbogățirea fără justă cauză este ca îmbogățirea să subziste la data sesizării instanței [art. 1347 alin. (1) C.civ.].

Referitor la varianta de răspuns de la litera C, a se vedea explicația oferită de Comisia de soluționare a contestațiilor – Drept civil: (...) și varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât nu poate exista drept la restituire întemeiat pe îmbogățirea fără justă cauză, deci pe un fapt juridic licit, atunci când îmbogățirea rezultă dintr-o conduită ilicită, pentru că cele două izvoare de obligații – faptul juridic licit și faptul juridic ilicit – dau naștere, fiecare, unui alt tip de răspundere, care nu se pot cumula. De asemenea, art. 1348 C.civ. instituie caracterul subsidiar al acțiunii întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză.

Răspuns: A, B, C (C a fost adăugat în urma admiterii contestațiilor)
(admitere INM și în magistratură, 2017)

53. Faptele ilicite și celelalte fapte juridice extracontractuale cauzatoare de prejudiciu

163. În materia răspunderii civile delictuale:

A. cel care, în temeiul unui contract, este obligat să supravegheze o persoană pusă sub interdicție, răspunde pentru prejudiciul cauzat de aceasta, numai dacă se dovedește că interzisul a acționat cu discernământ la data săvârșirii faptei;

B. cel care, în orice fel, a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite răspunde solidar împreună cu acesta din urmă;

C. dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A se referă la răspunderea pentru fapta altuia, mai exact la răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție. În această formă de răspundere delictuală, condițiile pe care victima trebuie să le dovedească sunt următoarele: existența prejudiciului, existența faptei ilicite și raportul de cauzalitate între faptă și prejudiciu. Aceste condiții se analizează în persoana celui pus sub interdicție, întrucât acesta este autorul propriu-zis al faptei pentru care tutorele este chemat să răspundă. Condiția existenței vinovăției autorului nu trebuie însă îndeplinită, întrucât răspunderea pentru fapta altuia subzistă chiar dacă făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie [art. 1372 alin. (2) C.civ.]. Drept urmare, această variantă de răspuns este greșită.

Cât privește cel chemat să răspundă pentru prejudiciul cauzat, art. 1357 alin. (1) C.civ. dispune foarte clar: *cel care cauzează altuia un prejudiciu, printr-o faptă ilicită săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare*. Însă, Codul actual, în art. 1369 C.civ. vorbește și despre răspunderea altor persoane, inspirându-se din dreptul penal, respectiv a instigatorului, a complicei și a tăinuitorului, care vor răspunde solidar cu autorul faptei. Tot solidar cu autorul faptei va fi și cel care a împiedicat, în orice fel, ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite [art. 1269 alin. (2) C.civ.], astfel că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

După cum există sau nu posibilitatea unei evaluări bănești directe a prejudiciului, se face deosebire între prejudiciul patrimonial (care poate fi material și corporal) și cel nepatrimonial (este vorba de un astfel de prejudiciu în cazul prejudiciului estetic, al atingerii aduse onoarei sau demnității, al suferinței provocate de durerile fizice, al suferinței de ordin afectiv etc.) (Fișe, 2018, p. 459).

Întrucât prejudiciul nepatrimonial suferit de o persoană este indisolubil legat de victimă, dreptul la despăgubire nu va putea fi cedat decât în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă [art. 1391 alin. (3) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

164. Un minor, în vârstă de 17 ani, a agresat un consumator în restaurantul în care lucra cu contract de muncă temporară și i-a produs leziuni care au necesitat câteva zile de îngrijiri medicale. Victima ar dori să obțină despăgubiri și vă întreabă împotriva cui să se îndrepte, având în vedere că autorul faptei ilicite este minor?

A. pentru fapta prejudiciabilă săvârșită de minorul care are, la data faptei, calitate de prepus, răspunde, de regulă, comitentul;

B. răspunderea părinților poate fi angajată numai dacă au și calitate de comitent al fiului minor, iar victima optează pentru angajarea răspunderii lor;

C. răspund în solidar comitentul și părinții minorului.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1374 alin. (2) C.civ., *nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârșită de minorul care avea calitatea de prepus*. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârșit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii. Rațiunea acestei dispoziții constă în aceea că fundamentarea răspunderii comitentului implică o asumare totală și exclusivă din partea acestuia pentru tot ceea ce prepusul săvârșește în cadrul însărcinărilor primite. Dacă minorul are calitatea de prepus în baza unui contract de muncă, atunci el este asimilat majorului în privința executării acestui contract, ceea ce lipsește de suport angajarea răspunderii părinților sau a altei persoane căreia îi revenea obligația de supraveghere pentru prejudiciul cauzat prin săvârșirea unei fapte legate de această executare (Fișe, 2018, p. 486).

Raportat la aceste explicații, variantele de răspuns de la literele A și B apar ca fiind corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

165. În materia răspunderii civile delictuale:

A. chiar dacă victima faptei ilicite a contribuit la mărirea prejudiciului, cel chemat să răspundă va fi obligat la acoperirea integrală a prejudiciului;

B. proprietarul unui animal sau cel care se servește de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa;

C. nu este răspunzător cel care a cauzat un prejudiciu dacă, în momentul în care a săvârșit fapta păgubitoare, s-a aflat într-o stare de tulburare a minții, care l-a pus în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale, iar această stare a fost provocată de el însuși, prin beția produsă de alcool.

EXPLICAȚII

În materia răspunderii civile delictuale, regula o constituie repararea integrală a prejudiciului cauzat, astfel cum prevede art. 1385 alin. (1) C.civ., indiferent de forma de vinovăție. Cu toate acestea, dacă există și vinovăție concurentă din partea victimei, atunci se va ține seama de aceasta în stabilirea întinderii despăgubirilor. Astfel, în cazul în care victima a contribuit cu intenția sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o [art. 1371 alin. (1) C.civ.]. Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În privința răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale, proprietarul animalului sau cel care se servește de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă aceasta a scăpat de sub paza sa (art. 1375 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, în materie delictuală, existența discernământului este o cerință a vinovăției, condiție esențială pentru atragerea răspunderii pentru fapta ilicită. Lipsa discernământului este sinonimă cu absența factorului intelectual și, deci, cu lipsa vinovăției. Persoana care, atunci când a săvârșit fapta păgubitoare, era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minții care l-a pus în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale nu va fi ținută răspunzătoare pentru paguba cauzată [art. 1367 alin. (1) C.civ.]. Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător dacă starea vremelnică de tulburare a minții a fost provocată de el însuși, prin beția produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substanțe [art. 1367 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, dacă autorul prejudiciului era lipsit de discernământ la momentul faptei, însă această stare vremelnică de tulburare a minții a fost provocată chiar de el, acesta va fi răspunzător asemenea unei persoane al cărei discernământ nu fusese afectat la momentul comiterii delictului. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este incorectă.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

166. În materia răspunderii civile delictuale, despăgubirea acordată trebuie să cuprindă:

A. numai pierderea suferită de cel prejudiciat;

B. pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului;

C. numai pierderea suferită de cel prejudiciat, precum și câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit.

EXPLICAȚII

În materia răspunderii civile delictuale, prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel [art. 1385 alin. (1) C.civ.]. Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului [art. 1385 alin. (3) C.civ.]. În plus, principiul reparării integrale a prejudiciului presupune și repararea pierderii șansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, proporțional cu probabilitatea obținerii acelui avantaj, ținând cont și de împrejurări și de situația concretă a victimei [art. 1385 alin. (4) C.civ.].

Astfel, prin raportare la principiul expus pe scurt în rândurile de mai sus, putem afirma că singura varianta de răspuns corectă este cea de la litera B, celelalte fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, august 2013)

167. În materia răspunderii civile delictuale:

A. nu pot fi pretinse, în niciun caz, despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin exercitarea unui drept;

B. în cazul prejudiciilor cauzate prin ruina edificiului, dacă aceasta este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție, victima îl poate chema în judecată numai pe paznicul juridic al edificiului;

C. dacă fapta ilicită a determinat pierderea șansei de a obține un avantaj, reparația va fi proporțională cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a victimei.

EXPLICAȚII

Există anumite situații reglementate de dispozițiile Codului civil, în care, deși fapta săvârșită provoacă un prejudiciu altei persoane, răspunderea nu este angajată, întrucât caracterul ilicit al faptei este înlăturat. Astfel, cauzele care înlătură caracterul ilicit sunt: a) legitima apărare; b) starea de necesitate; c) îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului; d) divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări; e) exercitarea normală a unui drept subiectiv; și e) consimțământul victimei. În ceea ce privește exercitarea normală a unui drept subiectiv, pentru ca aceasta să opereze ca o cauză de înlăturare a caracterului ilicit, trebuie ca dreptul să nu fie exercitat abuziv. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât nu orice formă a exercitării unui drept îl pune pe titularul acestuia la adăpost față de tragerea la răspundere pentru cauzarea unui prejudiciu, ci trebuie ca dreptul să fie exercitat cu bună-credință, în limitele sale externe, să fie exercitat potrivit scopului prevăzut de lege și cu respectarea legii, a bunelor moravuri și a uzanțelor.

În cazul răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului, răspunderea se întemeiază pe calitatea de proprietar al edificiului, și nu pe obligația de pază a bunului respectiv. Nu are nicio relevanță, sub acest aspect, cine exercită un alt drept real asupra bunului. Excepție face exercitarea dreptului de suprafață, când suprafațiarul va răspunde pentru prejudiciul produs prin ruina edificiului și nu proprietarul (GH. DURAC, în *Noul Cod civil*, vol. II, p. 713). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În cele din urmă varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât, potrivit art. 1385 alin. (3) C.civ., despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului. Astfel, dacă fapta ilicită a determinat și pierderea șansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, reparația va fi proporțională cu probabilitatea obținerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a victimei [art. 1385 alin. (4) C.civ.].

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

168. În domeniul răspunderii civile delictuale:

A lipsa discernământului nu îl scutește pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizații către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea;

B. în cazul a două persoane care ocupă un imobil, dintre care una îl ocupa fără titlu, iar cealaltă cu titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea din imobil a unui lucru doar persoana care îl ocupă în temeiul unui titlu;

C. proprietarul unui lucru are paza acestuia, numai dacă se servește de lucru în interes propriu.

EXPLICAȚII

În materia răspunderii civile delictuale, fără a elimina principiul potrivit căruia lipsa de discernământ a celui care a săvârșit o faptă ilicită cauzatoare de prejudicii îl exonerează pe acesta de răspundere, art. 1368 C.civ. dă dreptul victimei de a obține despăgubiri de la autorul faptei prejudiciabile, *ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea*, mai ales atunci când, spre exemplu, autorul ar avea un patrimoniu îndestulător, făcându-se în acest mod apel la echitate. Astfel, textul de lege amintit, îl supune practic pe cel lipsit de discernământ, în condițiile amintite, dreptului comun al răspunderii civile (GH. DURAC, în *Noul Cod civil*, vol. II, p. 695-696). Astfel, numai dacă despăgubirea victimei nu poate fi realizată de către persoana care avea obligația legală de supraveghere, spre exemplu, pentru că nu are bunuri din a căror valoare să acopere prejudiciul, va putea fi angajată răspunderea făptuitorului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât cel care ocupă un imobil, chiar *fără niciun titlu*, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru, potrivit art. 1379 alin. (1) C.civ. În plus, dacă sunt îndeplinite condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, conform principiul răspunderii solidare, ambele persoane sunt ținute în solidar la reparația prejudiciului cauzat, indiferent dacă ocupau bunul cu sau fără titlu.

Tot cu privire la răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri, menționăm că răspunderea revine *numai persoanei care deține paza juridică*, nu și celei care deține doar *paza materială* (aceasta din urmă rezultând din contactul direct, material și nemijlocit cu lucrul). Astfel, paza juridică aparține proprietarului ori celui care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul și supravegherea asupra lucrului și se servește de acesta în interes propriu (art. 1377 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 486). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

169. În materia răspunderii civile delictuale:

A. sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simplă imprudență sau neglijență, bunurilor victimei;

B. declarația de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu constituie, prin ea însăși, renunțarea victimei la dreptul de a obține plata despăgubirilor;

C. instanța civilă este legată de hotărârea definitivă de achitare în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.

EXPLICAȚII

Consimțământul victimei (cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei) are valoarea unei clauze de nerăspundere, în sensul că, anterior săvârșirii faptei, victima se declară de acord cu un anumit mod de acțiune al autorului, chiar dacă există posibilitatea de a suferi un prejudiciu. Trebuie reținut însă că victima nu consimte la suportarea prejudiciului, ci își asumă riscul producerii acestuia, declarându-se de acord cu acțiunea preconizată de autorul faptei. Așadar, declarația de acceptare a riscului nu constituie, prin ea însăși, renunțarea victimei la dreptul de a obține despăgubiri, aspect ce reiese expres din dispozițiile art. 1355 alin. (4) C.civ.

De asemenea, trebuie făcută o distincție între clauzele de nerăspundere privitoare la prejudiciile cauzate bunurilor victimei, care sunt admise dacă sunt produse din simplă imprudență sau neglijență [art. 1355 alin. (2) C.civ.] și clauzele de nerăspundere privitoare la prejudiciile cauzate vieții sau integrității fizice sau psihice sau sănătății, care nu produc efecte decât în condițiile legii, iar nu prin simpla asumare a lor [art. 1355 alin. (3) C.civ.].

Față de aceste scurte considerații, varianta de răspuns de la litera A este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera B apare ca fiind greșită.

Cât privește varianta de răspuns de la litera C, amintim dispozițiile art. 28 alin. (1) CPP, potrivit căreia hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o; instanța civilă nu este însă legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite. În același sens, de altfel, art. 1365 C.civ. prevede că instanța civilă nu este ținută de dispozițiile legii penale și nici de hotărârea definitivă penală de achitare sau de încetare a procesului penal, în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite (*Fișe*, 2018, p. 498). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

170. În ceea ce privește repararea prejudiciului în cazul răspunderii civile delictuale:

A. dacă fapta ilicită a fost săvârșită de prepușii unor comitenți diferiți, comitentul care a plătit integral despăgubirile are drept de regres numai împotriva celorlalți comitenți și a prepușilor lor, proporțional cu partea ce corespunde contribuției fiecărui prepus la cauzarea prejudiciului;

B. comitentul care a plătit despăgubirile se poate regresa împotriva părinților prepusului său minor, autor al faptei ilicite, dacă probează că aceasta constituie o exercitare necorespunzătoare a atribuțiilor prepusului din cauza modului în care părinții și-au îndeplinit îndatoririle părintești;

C. notarul public care a autentificat un contract anulat prin hotărâre judecătorească definitivă, pentru o cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuși textul acestuia, răspunde numai în limita prejudiciului nereparat prin anularea actului.

EXPLICAȚII

În cazul unei pluralități de comitenți și de prepuși, problemele ce vizează *regresul comitentului care a plătit despăgubirea* trebuie rezolvate ținându-se cont de: (1) împrejurarea potrivit căreia comitentul are poziția atât de *codebitor*

solidar ce a plătit datoria în folosul exclusiv al altui codebitor solidar, cât și de *fideiusor lipsit de beneficiul discuțiunii*; și (2) de prevederile art. 1384 alin. (3) C.civ., care dispun că: *dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce și împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depășește partea ce revine persoanei pentru care se răspunde și nu poate depăși partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul. În consecință, dacă prepușii aparțin unor comitenți diferiți, iar unul dintre comitenți plătește victimei o sumă mai mare decât aceea la care îl angaja raportul de prepușenie sau, cum este cazul în speța de față, plătește întregul prejudiciu, atunci se deosebesc următoarele ipoteze:*

a) comitentul plătitor, pentru ceea ce a plătit peste partea aferentă propriului prepus, se poate regresa împotriva celorlalți comitenți, aceștia urmând a fi *obligați la partea ce revine fiecăruia în raport cu propriul prepus*, iar, la rândul lor, se vor putea regresa împotriva propriului prepus;

b) comitentul plătitor se poate regresa împotriva *propriului prepus pentru întreaga sumă plătită*, caz în care prepusul respectiv se va putea întoarce împotriva fiecăruia dintre ceilalți prepuși pentru partea din despăgubire ce revine fiecăruia;

c) comitentul plătitor se poate regresa împotriva *prepușilor celorlalți comitenți, printr-o acțiune divizibilă corespunzător părții din despăgubire ce revine fiecăruia* (Fișe, 2018, p. 485). Având în vedere cele expuse, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât comitentul se poate îndrepta și împotriva propriului prepus, după cum am arătat mai sus.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, greșită, deoarece fundamentarea răspunderii comitentului implică o asumare totală și exclusivă a răspunderii de către comitent pentru tot ceea ce prepusul săvârșește în cadrul însărcinărilor primite (Fișe, 2018, p. 486). De asemenea, și dispozițiile art. 1374 alin. (2) teza I C.civ. stabilesc că nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârșită de minorul care avea calitatea de prepus. Prin urmare, răspunderea părinților sau a altei persoane care avea obligația de supraveghere a minorului va fi înlăturată de răspunderea comitentului.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă; potrivit art. 1258 C.civ., *în cazul anulării sau constatării nulității contractului încheiat în formă*

autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuși textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie. Prin sintagma „cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuși textul contractului” trebuie înțeleasă o nulitate care îi este imputabilă notarului instrumentator, în sensul în care acesta cunoștea sau trebuia să cunoască la data întocmirii actului autentic, cauza de nulitate. Este vorba despre acele cauze de nulitate evidente, spre exemplu, încheierea unui contract de către un minor fără încuviințările prevăzute de lege. Pe cale de consecință, un notar nu poate fi răspunzător pentru un contract anulabil pe motiv de dol sau eroare, ca vicii de consimțământ, dacă acestea nu au fost cunoscute și nici nu puteau fi cunoscute de acesta la momentul autentificării actului respectiv.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

171. X și Y, aflați într-o stare avansată de beție provocată de alcoolul consumat la barul din cartier, s-au împiedicat și au căzut peste autoturismul lui Z. Enervați de întreaga situație, X și Y s-au înarmat cu câte un levier și au aplicat lovituri repetate, distrugând autoturismul lui Z în proporție de 60%. Selectați dintre răspunsurile de mai jos pe cel/cele corect/e din punct de vedere legal:

A. X și Y nu vor fi răspunzători pentru prejudiciul produs lui Z, dacă vor dovedi că beția voluntară le generase o stare vremelnică de tulburare a minții care i-a pus în neputință de a-și da seama de urmările faptei lor;

B. În raporturile dintre debitorii care răspund solidar, sarcina reparației prejudiciului se împarte întotdeauna în mod egal;

C. X și Y vor răspunde solidar față de victima prejudiciului.

EXPLICAȚII

În speța de față este aplicabil principiul răspunderii solidare, astfel că X și Y sunt ținuti solidar la reparație față de Z, potrivit art. 1382 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă. În ceea ce privește raporturile dintre X și Y, potrivit art. 1383 C.civ., sarcina reparației se împarte proporțional între aceștia, în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului, sau

potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită, iar în cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât împărțirea în mod egal a sarcinii de reparare a prejudiciului nu reprezintă regula în materie, ci excepția, deci nu are loc întotdeauna.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera A, aceasta este greșită, întrucât, pentru situația în care starea vremelnică de tulburare a minții a fost provocată de cel care a produs prejudiciul, prin beția produsă de alcool, acesta va fi răspunzător pentru săvârșirea faptei prejudiciabile, conform art. 1367 alin. (2) C.civ. Prin urmare, X și Y nu pot fi exonerati de răspundere pentru lipsa discernământului, deoarece cauza care a determinat lipsa aptitudinii de reprezentare de către autori a faptei și a urmărilor sale, nu provine dintr-o cauză accidentală neimputabilă lor.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

172. X îi solicită vecinului său Y să-i facă o injecție, cunoscând faptul că acesta își administra singur un tratament injectabil. Y îi face injecția fără a pretinde nicio contraprestație. Injecția îi cauzează lui X probleme medicale suplimentare. X este îndreptățit să solicite despăgubiri de la Y:

- A. în temeiul răspunderii contractuale;
- B. în temeiul răspunderii delictuale, indiferent de forma culpei lui Y;
- C. în temeiul răspunderii delictuale, numai dacă este dovedită intenția sau culpa gravă a lui Y.

EXPLICAȚII

Răspunderea civilă contractuală este o formă a răspunderii civile în cazurile în care paguba este o consecință a nerespectării obligațiilor contractuale. Astfel, răspunderea contractuală presupune existența unor raporturi juridice anterioare între păgubit și autorul faptei, născute prin acordul lor de voințe. Ori de câte ori se cauzează unei persoane un prejudiciu în lipsa sau în afara unei legături contractuale, se va angaja răspunderea civilă delictuală (Fișe, 2018, p. 513).

În speța dată, între X și Y nu s-au născut raporturi contractuale, Y doar administrându-i o injecție vecinului său, X, fără a solicita vreo prestație în schimb. Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera A este greșită, deoarece stabilește că X ar fi îndreptățit să solicite repararea prejudiciului de la Y în temeiul răspunderii contractuale.

În materie delictuală, regula este că autorul prejudiciului răspunde și pentru cea mai ușoară culpă [art. 1357 alin. (2) C.civ.]. Cu toate acestea, sunt și situații în care legiuitorul cere ca autorul faptei ilicite să fi acționat cu o anumită formă de vinovăție pentru a putea fi tras la răspundere delictuală. Unul dintre aceste cazuri este cel prevăzut de art. 1354 C.civ., conform căruia *victima nu poate obține repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decât dacă dovedește intenția sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă*. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este, în mod evident, greșită.

În speța noastră, Y a cauzat lui X un prejudiciu prin administrarea unui tratament injectabil în mod defectuos, fără a fi avut această obligație, dar și fără a fi pretins ceva în schimb. Deci, ne aflăm în fața unei răspunderi civile delictuale, însă Y ar putea fi obligat la repararea prejudiciului cauzat, numai dacă X ar dovedi intenția sau culpa gravă a acestuia. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

173. Dacă A a suferit o infirmitate permanentă într-o încăierare spontană cu B, C, D, victima A:

A. poate cere repararea prejudiciului suferit de la oricare dintre autorii faptei ilicite, potrivit regulilor răspunderii solidare, dacă nu se poate stabili că prejudiciul a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreunuia dintre ei;

B. poate cere repararea prejudiciului suferit, potrivit regulilor aplicabile răspunderii civile delictuale, de la B, C, D care vor suporta reparația în mod egal, indiferent de gravitatea culpei fiecăruia;

C. poate cere repararea prejudiciului suferit, potrivit regulilor aplicabile răspunderii civile delictuale, numai pentru partea de prejudiciu pe care B, C, D au pricinuit-o, dacă victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori mărirea prejudiciului sau nu l-a evitat.

EXPLICAȚII

Pentru situația prezentată se aplică principiul răspunderii solidare, astfel, cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținute solidar la reparație față de cel prejudiciat, conform art. 1382 C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât, în conformitate cu art. 1443 C.civ., dacă fapta prejudiciabilă a fost săvârșită de mai multe persoane, în speță B, C și D, acestea sunt ținute în solidar să repare dauna, așadar, oricare dintre coautori va putea fi obligat să repare în întregime prejudiciul, A putând să-și îndrepte acțiunea în răspundere civilă delictuală împotriva oricăruia dintre autori.

În plus, în ceea ce privește raporturile dintre debitori, sarcina reparației se împarte, potrivit art. 1383 C.civ.: a) proporțional între debitori, în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului; b) potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită; sau c) în mod egal între debitori, dacă nu se poate determina intenția sau gravitatea culpei fiecăruia în săvârșirea faptei. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Ca regulă, prejudiciul se repară în integralitatea sa, indiferent de forma de vinovăție. Dacă însă există și o vinovăție concurentă a victimei, atunci se va ține seama de aceasta în stabilirea întinderii despăgubirilor. Astfel, în cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă, cel chemat să răspundă, în speța noastră cei chemați să răspundă B, C și D, vor fi ținute numai pentru partea de prejudiciu pe care au pricinuit-o, conform art. 1371 alin. (1) C.civ. (Fișe, 2018, p. 461). Prin **Decizia nr. 12/2016** (M. Of. nr. 498 din 4 iulie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată și a stabilit: *Dispozițiile art. 1371 alin. (1) C.civ. se interpretează în sensul că autorul faptei va fi ținut să răspundă numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o în cazul în care victima prejudiciului a contribuit și ea cu vinovăție la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu l-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.*

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

174. Proprietarul unui câine răspunde pentru prejudiciul cauzat de acesta, în temeiul răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale:

- A. independent de orice culpă;
- B. independent de orice culpă, însă numai în cazul în care câinele a scăpat de sub paza sa;
- C. doar dacă a influențat în mod direct comportamentul agresiv al câinelui.

EXPLICAȚII

Conform dispozițiilor art. 1375 C.civ., proprietarul unui animal sau cel ce se servește de acesta răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Așadar, răspunderea proprietarului unui animal pentru prejudiciul cauzat de acesta este independent de orice culpă, indiferent dacă animalul este sub paza sa sau a scăpat.

În această materie se face distincție între paza juridică și paza materială a animalului. Paza juridică presupune dreptul pe care îl are o persoană de a se folosi, în interes propriu, de animalul respectiv, ceea ce înseamnă prerogativa de control și de supraveghere exercitată asupra animalului (Fișe, 2018, p. 490). Paza materială înseamnă doar contactul material cu animalul.

În consecință, proprietarul unui câine răspunde pentru prejudiciul cauzat de acesta, în temeiul răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale, independent de orice culpă (deci chiar dacă nu a influențat în mod direct comportamentul agresiv al câinelui) și indiferent dacă animalul a scăpat de sub paza sa. Unica variantă corectă de răspuns este, prin urmare, A.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, mai 2018)

175. Cel care ocupă un imobil răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea din acesta a unui lucru:

- A. chiar și atunci când ocupă imobilul fără niciun titlu;
- B. chiar dacă aceasta este urmarea unui eveniment pe care nu îl putea prevedea și nici împiedica;
- C. chiar dacă poate dovedi că aceasta se datorează unui caz de forță majoră.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1379 alin. (1) C.civ., cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Obligația de reparare a prejudiciului nu există în cazul în care prejudiciul este cauzat exclusiv de fapta victimei înseși ori de fapta unui terț pentru care cel ce ocupă imobilul nu este ținut să răspundă sau este urmarea unui caz de forță majoră (art. 1380 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece, forța majoră este o cauză exoneratoare de răspundere pentru prejudiciul cauzat prin căderea din imobil a unui lucru.

În schimb, cazul fortuit, care, potrivit art. 1351 alin. (3) C.civ., este un eveniment care nu poate fi prevăzut și nici împiedicat de către cel care ar fi fost chemat să răspundă dacă evenimentul nu s-ar fi produs, nefiind expres prevăzut de art. 1380 C.civ., nu exonerează de răspundere (Fișe, 2018, p. 493). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

176. În cazul în care prejudiciul este cauzat prin căderea unui lucru dintr-un imobil, victima, pe acest temei, poate pretinde despăgubiri:

A. fie de la cel care ocupă imobilul, însă numai dacă o face în baza unui titlu, fie de la proprietarul imobilului;

B. de la cel care ocupă imobilul, chiar fără niciun titlu, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite și condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri;

C. fără a fi ținută să facă dovada culpei celui care ocupă imobilul.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1379 alin. (1) C.civ., cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru. Dacă sunt îndeplinite și condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului [art. 1379 alin. (2) C.civ.]. Răspunderea pentru

prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru este o răspundere obiectivă, victima prejudiciului nefiind nevoită să facă dovada culpei ocupantului imobilului.

Obligația de reparare a prejudiciului nu există în cazul în care prejudiciul este cauzat exclusiv de fapta victimei înseși ori de fapta unui terț pentru care cel ce ocupă imobilul nu este ținut să răspundă sau este urmarea unui caz de forță majoră (art. 1380 C.civ.). Nefiind expres prevăzut de art. 1380 C.civ., cazul fortuit nu exonerează de răspundere (*Fișe*, 2018, p. 493).

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este singura corectă, în timp ce celelalte două variante de răspuns sunt, în mod evident, greșite. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este incorectă, întrucât victima poate pretinde despăgubiri numai de la ocupantul, cu sau fără titlu, a imobilului, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită, deoarece dacă sunt îndeplinite și condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima poate opta între a solicita despăgubiri de la ocupantul imobilului sau de la paznicul juridic al lucrului căzut sau aruncat din imobil.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

177. Prejudiciul:

A. cauzat prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj se acoperă numai în cazul răspunderii civile delictuale, nu și a celei contractuale;

B. pe care creditorul l-ar fi putut evita cu o minimă diligență nu dă dreptul la despăgubiri;

C. se stabilește și prin includerea cheltuielilor pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

EXPLICAȚII

Prejudiciul reprezintă consecința negativă suferită de o persoană ca urmare a faptei ilicite săvârșite de o altă persoană. Ca principiu, prejudiciul trebuie reparat în integralitatea lui, atât în materie delictuală, cât și în materie contractuală. Astfel, art. 1385 alin. (1) C.civ. prevede că prejudiciul se repară integral, iar despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze

și de care a fost lipsit, cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului [art. 1385 alin. (3) C.civ.], precum și pierderea șanse de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă [art. 1385 alin. (4) C.civ.].

Dispoziții asemănătoare întâlnim și în materia răspunderii contractuale, art. 1531 alin. (1) C.civ. consacrand principiul reparării integrale a pagubei cauzate prin nerespectarea obligațiilor născute dintr-un contract. Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor și beneficiul de care acesta a fost lipsit, ținându-se seama și de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului. În plus, autorului prejudiciului trebuie să repare și prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj [art. 1532 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, în timp ce varianta de la litera B este corectă.

Cu toate acestea, debitorul nu va fi obligat la repararea prejudiciului pe care creditorul l-ar fi putut evita cu o minimă diligență, și nici pe cel la producerea căruia a contribuit creditorul prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă (art. 1534 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

178. În materia răspunderii pentru fapta minorului:

A. victima prejudiciului poate pretinde despăgubiri de la minor, dacă, printre altele, dovedește că acesta avea discernământ la data săvârșirii faptei ilicite;

B. persoana care a plătit despăgubirea nu se poate regresa împotriva minorului, decât după ce acesta din urmă a devenit major;

C. minorul nu răspunde dacă a săvârșit fapta împreună cu un major.

EXPLICAȚII

În materia răspunderii pentru fapta minorului, victima prejudiciului are următoarele opțiuni: a) să pretindă despăgubiri de la cel responsabil cu supravegherea, respectiv ambii părinți, care răspund solidar; b) să pretindă despăgubiri de la minor sau de la cel pus sub interdicție, pe temeiul art. 1357

C.civ., ceea ce presupune, printre altele, dovedirea vinovăției acestuia, deci a împrejurării existenței discernământului la data săvârșirii faptei ilicite; sau c) să-i cheme în judecată, spre a fi obligați la despăgubiri, în solidar, atât pe cel responsabil cu supravegherea, în temeiul art. 1372 C.civ., cât și pe autorul faptei, pe temeiul art. 1357 C.civ. (Fișe, 2018, p. 480). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În baza principiului potrivit căruia cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită este obligat să îl repare, autorul faptei ilicite este obligat să repare prejudiciul astfel produs. Dacă în locul autorului, prejudiciul este reparat de o altă persoană, în baza legii sau a unui contract, persoana responsabilă civilmente are dreptul de a se îndrepta cu acțiune împotriva autorului faptei ilicite, pentru a recupera ceea ce a plătit pentru acesta din urmă, cu excepția cazului în care autorul faptei ilicite nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat [art. 1384 alin. (1) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât persoana care a plătit despăgubirea pentru prejudiciul cauzat de minor are un drept de regres împotriva acestuia din urmă dacă minorul a acționat cu discernământ, nefiind obligatoriu ca minorul să fi devenit major între timp.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât minorul va răspunde pentru prejudiciul produs dacă acesta a avut discernământ la momentul săvârșirii faptei ilicite și în cazul în care, la producerea prejudiciului a participat și o altă persoană, fie ea și majoră, se va ține seama de contribuția fiecăreia în producerea pagubei. Așadar, participarea împreună cu un major la producerea prejudiciului nu reprezintă o cauză de exonerare de la răspunderea civilă delictuală, acestea fiind expres prevăzute de lege.

Răspuns: A

(admitere INM, 2013)

179. Răspunderea civilă:

A. contractuală este înlăturată întotdeauna atunci când prejudiciul este cauzat de un eveniment de forță majoră sau caz fortuit, orice clauză contrară fiind considerată nescrisă;

B. delictuală pentru fapta animalului nu este înlăturată de cazul fortuit;

C. este înlăturată prin declarația victimei de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu.

EXPLICAȚII

Forța majoră și cazul fortuit sunt reglementate de art. 1351 C.civ. ca fiind cauze exoneratoare de răspundere, atât contractuală, cât și delictuală. Astfel, *dacă legea nu prevede altfel sau dacă părțile nu convin contrariul*, răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de forță majoră sau de caz fortuit. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât nu întotdeauna prejudiciul cauzat de un eveniment de forță majoră sau caz fortuit conduce la exonerarea de răspundere civilă contractuală, fiind situații în care părțile sau legea pot să prevadă contrariul.

Exonerarea de răspundere pentru prejudiciile cauzate de animale poate interveni numai în măsura în care se face dovada că dauna a fost provocată prin fapta imputabilă exclusiv victimei înseși, a unei terțe persoane, pentru care cel de deține paza juridică a animalului nu este ținut să răspundă sau dintr-o cauză de forță majoră. În schimb, cazul fortuit nu exonerează de răspundere, nefiind expres prevăzut de art. 1380 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, aceasta este greșită deoarece declarația de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea însăși, renunțarea victimei la dreptul de a obține plata despăgubirilor, potrivit art. 1355 alin. (4) C.civ.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

180. Despăgubirile pentru repararea prejudiciului rezultat dintr-o faptă ilicită:

A. nu se acordă pentru acoperirea prejudiciului viitor, chiar dacă producerea lui, ca urmare a faptei ilicite, este neîndoielnică;

B. pot fi acordate, în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, și pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială;

C. includ și cheltuielile pe care victima le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

EXPLICAȚII

Pentru repararea prejudiciului ca urmare a unei fapte ilicite, una dintre condițiile prevăzute de lege, este ca prejudiciul să fie cert, deci să fie sigur atât sub aspectul existenței, cât și al întinderii sale. Prejudiciul actual este, prin ipoteză, un prejudiciu cert. Prejudiciul viitor este cel care va apărea după soluționarea acțiunii în despăgubire și poate avea un caracter cert, în măsura în care sunt sigure atât apariția acestuia, cât și posibilitatea de a fi determinat; astfel se vor putea acorda despăgubiri și pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică, conform art. 1385 alin. (2) C.civ. (Fișe, 2018, p. 459). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta are în vedere situația reparării unui prejudiciu nepatrimonial (moral). Astfel, conform art. 1391 alin. (1) C.civ., *în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială*. Așadar, răspunsul de la litera B este corect.

Conform principiului reparării integrale a prejudiciului, acesta se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel [art. 1385 alin. (1) C.civ.]. Astfel, în considerarea acestui principiu, sunt supuse reparării atât pierderea suferită de cel prejudiciat, respectiv paguba efectiv suferită, cât și câștigul nerealizat și care ar fi putut fi obținut în condiții obișnuite, dar de care a fost astfel lipsit ca urmare a faptei ilicite, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului [art. 1385 alin. (3) C.civ.]. Practic, se urmărește în acest fel, restabilirea situației anterioare a victimei prejudiciului. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

181. Nu va putea obține acoperirea integrală a prejudiciului:

A. cel care a folosit cu titlu gratuit motocicleta vecinului său și a suferit un accident din cauza deficiențelor pe care le avea bunul, chiar dacă proprietarul cunoștea deficiențele și nu i le-a adus la cunoștință;

B. cel care declară că acceptă riscul producerii unui prejudiciu integrității sale fizice;

C. cel care, ignorând anunțul, a pătruns într-un imobil aflat în proces de demolare și a suferit leziuni prin căderea în gol de pe o scară șubredă.

EXPLICAȚII

Condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie sunt următoarele: existența unui prejudiciu, săvârșirea unei fapte ilicite, vinovăția și raportul de cauzalitate între fapta comisă și prejudiciul cauzat.

Cu privire la condiția referitoare la comiterea unei fapte ilicite, amintim că există anumite situații în care, deși fapta săvârșită provoacă un prejudiciu altei persoane, răspunderea nu este angajată, întrucât caracterul ilicit al faptei este înlăturat. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei sunt: 1. legitima apărare (art. 1360 C.civ. și art. 19 C.pen.); 2. starea de necesitate (art. 1361 C.civ. și art. 20 C.pen.); 3. îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului (art. 1364 C.civ. și art. 21 C.pen.); 4. divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări (art. 1363 C.civ.); 5. exercitarea normală a unui drept subiectiv (art. 1353 C.civ.); 6. consimțământul victimei (art. 1355 C.civ. și art. 22 C.pen.). (Fișe, 2018, p. 467).

La aceste cauze, mai putem adăuga și situația prevăzută de art. 1354 C.civ. potrivit căruia nu se poate obține repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor victimei în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit victima, decât dacă se dovedește intenția sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă.

Prin urmare, dacă proprietarul unei motociclete o împrumută unei alte persoane, fără a-i comunica deficiențele pe care le are lucrul său și despre care avea cunoștință, acesta va răspunde pentru prejudiciul suferit de cel împrumutat ca urmare a producerii unui accident tocmai din cauza respectivelor deficiențe, în temeiul art. 1354 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Consimțământul victimei (cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei) *are valoarea unei clauze de nerăspundere*, în sensul că, anterior săvârșirii faptei, victima se declară de acord cu un anumit mod de acțiune al autorului, chiar dacă există posibilitatea de a suferi un prejudiciu. Trebuie reținut însă că victima nu consimte la suportarea prejudiciului, ci *își asumă riscul producerii acestuia*, declarându-se de acord cu acțiunea preconizată de autorul faptei. De asemenea, trebuie făcută o distincție între clauzele de nerăspundere privitoare la prejudiciile cauzate bunurilor victimei, care sunt admise dacă sunt produse din simplă imprudență sau neglijență [art. 1355 alin. (2) C.civ.] și

clauzele de nerăspundere privitoare la prejudiciile cauzate vieții sau integrității fizice sau psihice sau sănătății, care nu produc efecte decât în condițiile legii, iar nu prin simpla asumare a lor [art. 1355 alin. (3) C.civ.]. Din acest motiv, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Însă, conform art. 1356 alin. (2) C.civ., printr-un anunț se poate semnala un pericol, situație în care, dacă victima ignoră respectivul anunț, va putea suporta o parte sau chiar întregul prejudiciu suferit, astfel cum prevede art. 1371 alin. (1) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

182. A, B, și C sunt oameni ai străzii și se adăpostesc într-un imobil, proprietatea lui P, încă din toamna anului 2013. Întrucât cei trei au depozitat multe lucruri în balconul șubred al imobilului, într-una din zile o parte a balconului s-a prăbușit și din balcon a căzut un borcan cu murături care, în cădere, l-a lovit pe V, aflat în trecere pe trotuar. V a suferit un traumatism cranio-cerebral care a necesitat spitalizare și câteva intervenții chirurgicale. Victima a rămas cu o infirmitate permanentă, întrucât nu-și mai poate utiliza brațul drept, ceea ce a condus la diminuarea capacității sale de muncă. Selectați dintre răspunsurile de mai jos pe cel/cele corect/e din punct de vedere legal:

A. V poate cere despăgubiri numai de la proprietarul imobilului, întrucât acesta se face vinovat de lipsa de întreținere;

B. V nu poate cere despăgubiri de la A, B, C, întrucât aceștia nu au niciun fel de venituri;

C. V are un drept de opțiune între a-i acționa pe A, B, C sau pe proprietarul imobilului, dacă sunt îndeplinite condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri.

EXPLICAȚII

În speță, V a fost accidentat prin căderea unui borcan cu murături din balconul imobilului aparținând lui P, imobil locuit, fără niciun titlu de trei oameni ai străzii, respectiv A, B și C. Drept urmare, în speță va deveni aplicabilă dispoziția art. 1379 alin. (1) C.civ., conform căreia *cel care ocupă un imobil*,

chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

Prin urmare, V va putea solicita acoperirea prejudiciului de la A, B și C, care răspund solidar, varianta de răspuns de la litera A fiind, în consecință, greșită. Împrejurarea că A, B și C nu au niciun fel de venituri nu are nicio înrăurire asupra obligației lor de dezdăunare, atâta vreme cât sunt îndeplinite condițiile răspunderii pentru lucruri căzute sau aruncate dintr-un imobil, astfel cum sunt prevăzute de art. 1379 alin. (1) C.civ. Prin urmare, nici varianta de răspuns de la litera B nu este corectă.

În privința variantei de răspuns de la litera C, aceasta este corectă, V având un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului, între a-i acționa pe A, B, C sau pe proprietarul imobilului, P, dacă sunt îndeplinite condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, astfel cum prevede expres art. 1379 alin. (2) C.civ.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

183. X, pus sub interdicție prin hotărâre judecătorească, se află în dușmănie cu vecinul său Y de multă vreme. Profitând de faptul că vecinul și familia acestuia erau plecați din țară în vacanță, X, într-un moment de furie, a pătruns în curtea vecină și a incendiat un garaj în care vecinul își ținea un autoturism de lux și diverse alte obiecte. Prejudiciul produs se ridică la peste 250.000 lei. Y vă întreabă care dintre ipotezele de mai jos este legală:

A. Întrucât este pus sub interdicție, X nu răspunde pentru fapta sa ilicită, chiar dacă se dovedește că avea discernământ;

B. X răspunde pentru fapta sa ilicită dacă se dovedește că avea discernământ la data faptei;

C. X poate fi obligat la plata unei indemnizații către victimă, chiar dacă a acționat fără discernământ, în cazul în care nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea.

EXPLICAȚII

În privința răspunderii civile delictuale, capacitatea delictuală, respectiv existența discernământului, este o cerință a existenței vinovăției. Lipsa

discernământului, adică lipsa aptitudinii de reprezentare de către autor a faptei și a urmărilor sale, este sinonimă cu absența vinovăției. Persoana pusă sub interdicție judecătorească nu răspunde de prejudiciul cauzat, dacă nu se dovedește discernământul său la data săvârșirii faptei, potrivit art. 1366 alin. (1) C.civ. Legea prezumă o astfel de persoană ca fiind lipsită de discernământ, deci de capacitate delictuală, însă *prezumția este relativă*, ceea ce înseamnă că se va putea face dovada existenței discernământului la data săvârșirii faptei și astfel să se angajeze răspunderea delictuală (Fișe, 2018, p. 474). În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă și, în mod evident, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Articolul 1368 alin. (1) C.civ. stabilește că lipsa discernământului nu îl scutește pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizații către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

184. Lipsa discernământului:

A. provocată de autorul prejudiciului prin consumul de alcool, îl exonerează pe acesta de răspundere;

B. trebuie dovedită, pentru a obține anularea unui contract încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdicție, inclusiv în situația în care, la momentul încheierii actului, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute;

C. nu îl scutește pe autorului prejudiciului de plata unei indemnizații către victimă, dacă nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea îndatorirea de a-l supraveghea.

EXPLICAȚII

Discernământul constă în aptitudinea psihică a unei persoane fizice de a înțelege semnificație faptelor sale și de a avea puterea să aprecieze efectele juridice care se produc în baza manifestării sale de voință. Lipsa discernământului constă în incompetența psihică a unei persoane de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din

exercitarea drepturilor și obligațiilor civile (art. 211 din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a Codului civil) (Fișe, 2018, p. 61).

Lipsa discernământului are efecte atât pe planul răspunderii contractuale, cât și pe planul răspunderii delictuale.

În materie contractuală, lipsa discernământului duce la anularea contractului făcut de persoana care, la momentul încheierii actului, se afla, fie și numai vremelnic, într-o stare care o pune în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale [art. 1205 alin. (1) C.civ.], nefiind nevoie ca persoana respectivă să fie pusă sub interdicție.

Ca regulă, lipsa discernământului trebuie dovedită și, fiind vorba despre un fapt juridic, este admisibil orice mijloc de probă (inclusiv martor și prezumții). Dacă însă partea a fost pusă ulterior sub interdicție, iar la momentul la care actul a fost făcut, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute, lipsa discernământului va fi prezumată, contractul urmând a fi, de asemenea, anulat [art. 1205 alin. (2) C.civ.]. Varianta de răspuns de la litera B este, din aceste motive, greșită.

În materie delictuală, existența discernământului este o cerință a vinovăției, condiție esențială pentru atragerea răspunderii pentru fapta ilicită. Lipsa discernământului este sinonimă cu absența factorului intelectual și, deci, cu lipsa vinovăției. Persoana care, atunci când a săvârșit fapta păgubitoare, era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minții care l-a pus în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale, nu va fi ținută răspunzătoare pentru paguba cauzată [art. 1367 alin. (1) C.civ.]. Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător, dacă starea vremelnică de tulburare a minții a fost provocată de el însuși, prin beția produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substanțe [art. 1367 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, dacă autorul prejudiciului era lipsit de discernământ la momentul faptei, însă această stare vremelnică de tulburare a minții a fost provocată chiar de el, el va fi răspunzător asemenea unei persoane al cărei discernământ nu fusese afectat la momentul comiterii delictului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este incorectă.

Totuși, lipsa discernământului autorului faptei ilicite nu înseamnă că cel prejudiciat nu va putea să obțină acoperirea pagubei create, ci doar că cel tras la răspundere nu va fi autorul direct al faptei, ci persoana care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea pe cel lipsit de discernământ (este vorba despre o răspundere pentru fapta altuia). Dacă însă nu se va putea angaja răspunderea persoanei care avea îndatorirea de a-l supraveghea

pe autor, atunci acesta, chiar dacă a fost lipsit de discernământ, va putea fi obligat la plata unei indemnizații (deci nu la acoperirea în întregime a prejudiciului) ce va fi stabilită într-un cuantum echitabil, ținându-se seama de starea patrimonială a părților [art. 1368 alin. (1) și (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este cea corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

185. Cei care:

A. răspund pentru fapta altuia au întotdeauna drept de regres împotriva celui care a cauzat prejudiciul;

B. răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținuti solidar la reparație;

C. moștenesc victima unei fapte ilicite delictuale, pot introduce acțiune pentru repararea prejudiciului nepatrimonial produs autorului lor.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1384 alin. (1) C.civ., *cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu excepția cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.*

Această regulă este firească, dacă avem în vedere temeiul acțiunii în regres. Astfel, fie că este vorba despre comitentul care se regresează împotriva prepusului său, sau despre părinții care introduc acțiune împotriva copiilor lor minori, ori despre celelalte persoane care în temeiul unui contract sau al legii sau al unei hotărâri judecătorești sunt obligați să supravegheze un minor sau o persoană pusă sub interdicție, temeiul juridic este același: răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie. În aceste condiții, cei care se regresează împotriva celui care a cauzat prejudiciul trebuie să facă dovada îndeplinirii tuturor condițiilor răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie: existența faptei, a prejudiciului, a raportului de cauzalitate între faptă și prejudiciu, dar și a vinovăției. Or, dacă cel care a cauzat prejudiciul nu este răspunzător pentru fapta sa față de victimă, cu atât mai puțin va fi răspunzător față de cel care a reparat prejudiciul în locul său. În aceste condiții, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B este, în mod evident, cea corectă, aceasta fiind regula în materia răspunderii civile delictuale, stabilită de art. 1382 C.civ.

După cum există sau nu posibilitatea unei evaluări bănești directe a prejudiciului, se face deosebire între prejudiciul patrimonial și prejudiciul nepatrimonial.

Modalitate de repararea a prejudiciului nepatrimonial, precum și persoanele îndreptățite la această reparație sunt prevăzute de art. 1391 C.civ.

Astfel, în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială [art. 1391 alin. (1) C.civ.]. În interpretarea acestui text de lege, instanța supremă a stabilit că *„într-o cauză penală având ca obiect o infracțiune de vătămare corporală din culpă, doar victima infracțiunii, care a suferit un prejudiciu, este îndreptățită să obțină o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială”* (Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, **Decizia nr. 12/2016**, publicată în M. Of. nr. 498 din 4 iulie 2016).

În plus, instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu [art. 1391 alin. (2) C.civ.], însă, potrivit alin. (4) al aceluiași articol, dreptul la despăgubire pentru compensarea prejudiciului nepatrimonial nu trece la moștenitori, deci acțiunea în despăgubire pentru compensarea prejudiciului nepatrimonial poate fi introdusă numai de către cel prejudiciat, iar nu și de către moștenitori, aceștia putând doar continua acțiunea pornită de autorul lor (Fișe, 2018, p. 459). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

186. Este îndreptățită la repararea prejudiciului nepatrimonial, în condițiile răspunderii civile delictuale:

A. mama, pentru durerea încercată prin vătămarea integrității corporale a fiului său;

B. persoana care a suferit o vătămare a integrității corporale, ce a condus la restrângerea posibilităților sale de viață socială;

C. sora persoanei decedate, pentru durerea încercată prin moartea victimei.

EXPLICAȚII

Prejudiciul reprezintă consecința negativă suferită de o persoană ca urmare a faptei ilicite săvârșite de o altă persoană. Orice prejudiciu dă dreptul la reparație, iar dreptul la reparație se naște din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat [art. 1381 alin. (1) și (2) C.civ.].

După cum există sau nu posibilitatea unei evaluări bănești directe a prejudiciului, se face deosebire între prejudiciu patrimonial și prejudiciu nepatrimonial. Este vorba de un prejudiciu nepatrimonial în cazul prejudiciului estetic, al atingerii aduse onoarei sau demnității, al suferinței provocate de durerile fizice (*pretium doloris*), al suferinței de ordin afectiv (*pretium affectionis*) etc.

Potrivit art. 1391 alin. (1) C.civ., în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială, iar conform alin. (2) al aceluiași text normativ, instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu.

Prin urmare, are dreptul la repararea prejudiciului patrimonial victima unei fapte ilicite ce a avut ca urmare vătămarea integrității corporale sau a sănătății, precum și ascendenții, descendenții, frații, surorile și soțul victimei, pentru durerea încercată prin moartea victimei.

Așadar, mama nu poate obține repararea prejudiciului nepatrimonial provocat de durerea încercată prin vătămarea integrității corporale a fiului său, varianta de răspuns la litera A fiind greșită.

În schimb, celelalte două variante sunt corecte, întrucât atât persoana care a suferit o vătămare a integrității corporale, ce a condus la restrângerea posibilităților sale de viață socială, cât și sora persoanei decedate, pentru durerea încercată prin moartea victimei, pot obține repararea prejudiciului nepatrimonial suferit.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, mai 2018)

187. Prejudiciul nepatrimonial:

A. poate fi acoperit, în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății prin acordarea și a unei despăgubiri pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială;

B. poate fi cerut și de moștenitorii celui care a suferit vătămarea integrității corporale, dar nu a pornit acțiunea până la deces;

C. nu se acordă pentru durerea suferită de o persoană prin moartea victimei.

EXPLICAȚII

Articolul 1391 alin. (1) C.civ. stabilește posibilitatea acordării de despăgubiri ca urmare a restrângerii posibilităților de viață familială și socială, în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu [art. 1391 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită deoarece exclude posibilitatea de a fi acordate despăgubiri morale pentru durerea suferită de o persoană prin moartea victimei.

Moștenitorii persoanelor menționate mai sus nu pot să se subroge în dreptul de a cere despăgubirile ce li se cuvin autorilor lor, însă aceștia pot continua acțiunea pentru obținerea despăgubirilor dacă a fost pornită de defunct. Deci, acțiunea în despăgubire poate fi introdusă numai de către cel prejudiciat, iar nu și de către moștenitori, conform art. 1391 alin. (4) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

188. L era logodnica lui V și urmau să se căsătorească în câteva luni. Cei doi locuiau împreună, iar L, care era studentă, se afla în întreținerea logodnicului său care lucra într-o companie multinațională. Într-o dimineață, în timp ce se îndrepta spre locul de muncă, V a fost acroșat de un autoturism care circula haotic și în viteză și aruncat câțiva metri de la locul impactului.

V a suferit traumatisme grave și a decedat în salvare, în drum spre spital. S-a dovedit că autorul accidentului era în stare de ebrietate. L a urmărit îngrozită întreaga scenă și a suferit o trauma emoțională serioasă care necesită consiliere psihologică pe termen lung. L vă întreabă dacă ar putea obține despăgubiri de la autorul accidentului, potrivit legii.

A. L poate obține despăgubiri pentru restrângerea posibilităților sale de viață familială și socială;

B. L nu ar putea obține despăgubiri materiale de la autorul accidentului, întrucât, chiar dacă V îi presta întreținere în mod curent, nefiind căsătorită cu victima, nu era îndreptățită prin lege la întreținere din partea acesteia;

C. L ar putea obține despăgubiri de la autorul faptei ilicite pentru durerea încercată prin moartea victimei, dacă poate face dovada existenței unui astfel de prejudiciu.

EXPLICAȚII

Data fiind relația dintre L și V (logodnici) și având în vedere că V, angajat fiind, presta întreținere lui L, în cauză devin aplicabile dispozițiile art. 1390 alin. (2) C.civ. care recunosc dreptul de a fi despăgubit și celui căruia victima faptei ilicite, care a decedat, îi presta întreținere fără a fi obligat la aceasta. Prin urmare, în măsura în care întreținerea respectivă satisfăcea un interes legitim și se presta într-o manieră asemănătoare executării unei veritabile obligații legale de întreținere, persoana în cauză (L) are dreptul de a fi despăgubită de către autorul faptei ilicite (Fișe, 2018, p. 465).

În ceea ce privește prejudiciul ce urmează a fi reparat, acesta privește exclusiv durerea încercată prin moartea victimei, dacă se poate face dovada existenței unui astfel de prejudiciu, astfel cum se prevede în art. 1391 alin. (2) C.civ., și nicidecum pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială.

Cu privire la acest din urmă prejudiciu, instanța supremă, în completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin **Decizia nr. 12/2016** (publicată în M. Of. nr. 498 din 4 iulie 2016), a stabilit că dispozițiile art. 1391 alin. (1) C.civ. se interpretează în sensul că, *într-o cauză penală având ca obiect o infracțiune de vătămare corporală din culpă, doar victima infracțiunii, care a suferit un prejudiciu, este îndreptățită să primească o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială.*

În motivare, s-a reținut, printre altele, că: *din modalitatea de redactare a art. 1391 C.civ. reiese în mod clar că în cadrul dispozițiilor alin. (1) ce se*

cer a fi interpretate legiuitorul a avut în vedere persoana efectiv vătămată în urma faptei săvârșite de făptuitor, iar nu și alte persoane, care pot fi despăgubite doar în cazul decesului victimei, conform alin. (2) al aceluiași articol. Drept consecință, analizând dispozițiile legale evocate – alin. (1) și (2) ale art. 1391 C.civ., se desprinde concluzia că victima prejudiciului este titularul exclusiv al dreptului la despăgubire, respectiv acea persoană care a suferit o traumă corporală produsă prin săvârșirea unei fapte ilicite sau a unui alt eveniment pentru care o persoană este chemată să răspundă și, numai în situația în care intervine decesul victimei, dreptul la despăgubiri aparține, în condițiile stipulate de norma juridică incidentă, persoanelor invocate la art. 1391 alin. (2) C.civ. În situația de față, prevederile art. 1391 alin. (1) C.civ. trebuie coroborate și cu dispozițiile art. 1386 alin. (1) C.civ. și cu cele ale art. 1387 alin. (1) C.civ., care reglementează formele reparației prejudiciului (în scopul repunerii victimei în situația anterioară comiterii faptei ilicite ori a evenimentului de natură a atrage răspunderea persoanei vinovate) și întinderea despăgubirii, în situația vătămării integrității corporale sau a sănătății unei persoane, norme juridice care fac referire strict la victima care a suferit o vătămare corporală, iar nu la persoana decedată, victimă a faptei ilicite cauzatoare de prejudiciu.

Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este singura corectă, celelalte două fiind, prin raportare la cele expuse mai sus, greșite.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

§4. Executarea obligațiilor

139. Plata:

- A. poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație;
- B. făcută cu bună-credință unui creditor aparent nu este valabilă;
- C. presupune o datorie.

EXPLICAȚII

Plata este un mod de stingere a obligațiilor (potrivit art. 1615 C.civ.), definită ca remiterea unei sume de bani sau, după caz, executarea oricărei

alte prestații care constituie obiectul însuși al obligației [art. 1469 alin. (2) C.civ.]. Temeiul plății îl constituie existența unei datorii (potrivit art. 1470 C.civ.), lipsa datoriei făcând ca plata să fie nedatorată. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În privința subiectelor plății, acestea sunt, în principal, debitorul și creditorul, respectiv persoana care face plata și persoana care primește plata. Însă nu numai debitorul este cel care poate face plata, căci art. 1472 C.civ. menționează expres că plata poate fi făcută de orice persoană, chiar dacă este terț în raport de obligația ce se stinge în acest mod. Față de aceste dispoziții, rezultă că și răspunsul oferit la varianta de la litera A corespunde exigențelor legale, fiind, prin urmare, corect.

În fine, cu privire la persoanele care pot primi plata, acestea sunt creditorul, reprezentantul său legal sau convențional, persoana indicată de creditor ori persoana autorizată de instanță să o primească (art. 1475 C.civ.). Dacă însă plata este făcută unui creditor aparent, ea va fi valabilă, în sensul că va avea efect liberatoriu pentru debitor, numai dacă a fost făcută cu bună-credință (în sensul necunoașterii de către debitor a lipsei calității de creditor a celui căruia îi face plata), chiar dacă ulterior se stabilește că persoana respectivă nu avea calitatea cerută de lege pentru a putea primi plata [art. 1478 alin. (1) C.civ.]. În acest caz, creditorul aparent este ținut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestațiilor [art. 1478 alin. (2) C.civ.]. În consecință, plata efectuată de debitor către creditorul aparent are ca efect stingerea obligației sale, creditorul real putând pretinde plata primită de la creditorul aparent (Fișe, 2018, p. 501). Din aceste motive, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

190. Potrivit dispozițiilor Codului civil din materia plății, pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat, se va ține seama, între altele, îndeosebi de:

- A. influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației;
- B. buna-credință a debitorului obligației, existentă la momentul asumării acesteia;
- C. numărul persoanelor care și-au asumat obligația.

EXPLICAȚII

După criteriul obiectului lor, obligațiile civile se clasifică în obligații de rezultat și obligații de mijloace. Obligațiile de rezultat sunt acele obligații care constau în îndatorirea debitorului de a obține un anumit rezultat determinat [art. 1481 alin. (1) C.civ.], în timp ce obligațiile de mijloace presupun îndatorirea debitorului de a depune toată stăruința pentru atingerea unui anumit rezultat, fără a se obliga la însuși rezultatul preconizat [art. 1481 alin. (2) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 21-22).

Pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat, legiuitorul a prevăzut o serie de criterii de determinare a felului obligației. Astfel, conform art. 1481 alin. (3) C.civ. se va ține seama de: *modul în care obligația este stipulată în contract, existența și natura contraprestației și celelalte elemente ale contractului, gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului și de influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.*

Din textul articolului menționat, observăm că singura variantă corectă de răspuns este A, celelalte două fiind greșite.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

191. Plata:

- A. datorată, făcută de un incapabil nu dă dreptul la restituire;
- B. parțială, poate fi refuzată de creditor, chiar dacă prestația ar fi divizibilă;
- C. anticipată nu poate fi refuzată de creditor, decât dacă l-a încunoștințat pe debitor asupra refuzului în termen de 10 zile de la data plății.

EXPLICAȚII

Plata este principalul mod de stingere a obligației și constă în executarea de bunăvoie a prestației datorate creditorului. Plata poate consta în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul însuși al datoriei [art. 1469 alin. (1) și (2) C.civ.].

Plata poate fi făcută de orice persoană, chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație (art. 1472 C.civ.). Dacă plata este făcută de debitorul care este incapabil, el nu va avea dreptul la restituire invocând propria incapacitate de

la momentul executării (art. 1473 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Ca regulă, plata trebuie efectuată în întregime. Acesta este principiul indivizibilității plății, recunoscut expres de art. 1490 C.civ., potrivit căruia creditorul poate refuza să primească o executare parțială, chiar dacă prestația ar fi divizibilă. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

Cât privește data plății, art. 1496 alin. (1) C.civ. recunoaște debitorului posibilitatea de a executa obligația înainte de scadență, dacă părțile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat (spre exemplu, nu este posibilă o plată anticipată, dacă termenul suspensiv este prevăzut exclusiv în favoarea creditorului). Creditorul poate refuza totuși plata anticipată, dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadență, nefiind însă nevoie să-l încunoștințeze pe debitor despre refuzul său. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM, 2013)

192. D a împrumutat de la F suma de 150.000 lei cu dobândă legală pe termen de un an. D a transferat suma împrumutată cu dobânda legală în contul lui T, persoana indicată de creditor. D se confruntă, în prezent, cu cererea moștenitorilor lui F, decedat recent, de a face plata sumei de 150.000 lei către aceștia. În calitate de avocat, îl sfătuieți:

- A. plata este valabil făcută către terțul indicat de creditor și a stins obligația lui D;
- B. plata făcută lui T este nedatorată și poate cere restituirea ei;
- C. D trebuie să facă plata către moștenitorii defunctului.

EXPLICAȚII

Articolul 1475 C.civ. prezintă în mod enumerativ, persoanele care pot primi plata: a) creditorul; b) reprezentantul legal sau convențional al creditorului; c) persoanele indicate de creditor, în funcție de interesul creditorului; și d) persoanei autorizate de instanță să primească plata. Astfel, debitorul, în speța noastră D, se consideră liberat de obligația pe care și-a asumat-o

prin executarea plății (restituirea împrumutului), către persoana indicată de către creditor (T). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, plata făcută către T este o plată valabilă.

Varianta de răspuns de la litera B este, în mod evident, greșită având în vedere că plata a fost făcută pentru stingerea unei obligații valabile pe care D o avea față de F.

Varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, greșită, întrucât, atât timp cât F a indicat o persoană căreia D să-i facă plata, iar D s-a conformat dispozițiilor creditorului, obligația debitorului s-a stins, la fel ca și dreptul corelativ al creditorului. Prin urmare, la moartea lui F, în patrimoniul ce urma a fi transmis către moștenitori nu mai exista creanța față de D. Așadar, moștenitorii nu au dobândit calitatea de creditori, nefiind îndreptățiți să ceară plata de la D.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

193. Plata:

A. făcută unui creditor incapabil liberează debitorul numai dacă profită creditorului;

B. făcută unui terț nu este valabilă nici dacă cel care a primit plata devine ulterior titularul creanței;

C. unei sume de bani se poate face prin orice mijloc folosit în mod obișnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.

EXPLICAȚII

În principiu, plata poate fi făcută de orice persoană (chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație – art. 1472 C.civ.), creditorului, reprezentantului legal sau convențional al acestuia, persoanei indicate de creditor ori persoanei autorizate de instanță pentru primirea plății (art. 1475 C.civ.).

Dacă plata este făcută unui creditor incapabil, debitorul nu va liberat decât dacă aceasta profită creditorului. În acest caz, actul juridic al plății este lovit de nulitate relativă pentru lipsa capacității depline de exercițiu, iar cel care a plătit poate fi obligat să mai plătească o dată către persoana împuternicită a primi pentru incapabil, afară când face dovada că lucrul plătit a profitat

creditorului incapabil (Fişe, 2018, p. 501). Varianta de răspuns de la litera A este, în consecinţă, adevărată.

Dacă plata este făcută unui terţ, altul decât una dintre persoanele arătate în art. 1475 C.civ., aceasta nu va fi valabilă, în sensul că nu va stinge obligaţia debitorului. Dacă însă terţul dobândeşte calitatea de creditor al debitorului (printr-o cesiunea de creanţă, spre exemplu), plata va deveni valabilă, stingând raportul juridic obligaţional şi liberându-l pe debitor [art. 1477 alin. (1) lit. b) C.civ.]. Aşadar, varianta de răspuns de la litera B este greşită.

Cât priveşte modalitatea de executare a obligaţiei având ca obiect o sumă de bani, plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obişnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată, astfel cum prevede şi art. 1488 alin. (2) C.civ. Prin urmare, şi varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, mai 2018)

194. În cazul imputaţiei plăţii făcute de creditor:

- A. acesta nu poate imputa plata asupra unei datorii litigioase;
- B. atunci când acesta remite debitorului o chitanţă liberatorie, este dator să facă imputaţia prin acea chitanţă;
- C. acesta este obligat să facă imputaţia cu prioritate asupra datoriilor negarantate sau pentru care are cele mai puţine garanţii.

EXPLICAȚII

Imputaţia plăţii este acel mecanism juridic aplicabil în ipoteza în care un debitor are faţă de acelaşi creditor mai multe datorii care au ca obiect bunuri de aceeaşi natură, iar debitorul plăteşte creditorului prin predarea unei cantităţi de bunuri ce nu este suficientă pentru a stinge toate datoriile, astfel încât este necesar să se determine care dintre datorii se va stinge (Fişe, 2018, p. 506). În principiu, imputaţia plăţii se va stabili potrivit acordului părţilor [art. 1506 alin. (2) C.civ.], iar în lipsa acordului, se va stabili, în principal, de către debitor, iar, în subsidiar, de creditor. Dacă niciuna dintre părţi nu face imputaţia plăţii, se vor aplica regulile prevăzute de art. 1509 C.civ.

Aşadar, imputaţia plăţii este făcută de creditor în lipsa unei indicaţii a debitorului. Creditorul, după ce a primit plata, va comunica debitorului, într-un

termen rezonabil, datoria asupra căreia aceasta se va imputa [art. 1508 alin. (1) teza I C.civ.], iar dacă emite chitanță liberatorie va fi obligat să menționeze ce datorie stinge pe chitanța respectivă [art. 1508 alin. (2) C.civ.]. Creditorul nu este ținut decât de o singură regulă atunci când face imputația plății: nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile sau litigioase [art. 1508 alin. (1) teza a II-a C.civ.].

În consecință, față de cele arătate mai sus, concluzionăm că variantele de răspuns de la literele A și B sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

195. În executarea obligației de acoperire a unui prejudiciu produs prin distrugerea accidentală a unei anexe gospodărești a vecinului său, debitorul s-a obligat față de creditor să-i transfere proprietatea unui teren intravilan care avea o valoare de piață mai mare decât prejudiciul efectiv suferit de creditor. După transferul bunului, creditorul a fost chemat în judecată de către un terț care revendică terenul. Prin raportare la situația de mai sus:

- A. dacă este evins, creditorul nu mai poate cere prestația inițială;
- B. creditorul poate să-l cheme în cauză pe debitor care are obligația de răspundere pentru evicțiune;
- C. creditorul poate păstra bunul plătind terțului evingător o sumă de bani pe care poate s-o ceară debitorului.

EXPLICAȚII

Prin distrugerea accidentală a anexe gospodărești a unei persoane de către o alta se naște un raport juridic civil având ca izvor un fapt juridic ilicit, ceea ce duce la existența unei răspunderi civile delictuale în sarcina celui răspunzător de cauzarea prejudiciului. Repararea acestui prejudiciu se face potrivit dispozițiilor art. 1381 și urm. C.civ., acoperirea integrală a pagubei presupunând efectuarea unei plăți, astfel cum este definită aceasta în art. 1469 C.civ. Creditorul nu poate fi obligat să primească de la debitor altceva decât prestația datorată; cu toate acestea, dacă și creditorul consimte, debitorul se poate libera de obligația sa executând o altă prestație decât cea datorată, chiar având o valoare mai mare – această modalitate de stingere a obligației este

denumită *dare în plată* [art. 1492 alin. (1) C.civ.], pe care de altfel o întâlnim și în speța dată, debitorul oferind creditorului său un teren intravilan, cu o valoare mai mare decât paguba efectiv creată prin fapta sa ilicită.

Potrivit art. 1492 alin. (2) C.civ., *dacă prestația oferită în schimb constă în transferul proprietății (cazul din speță), debitorul este ținut de garanția contra evicțiunii și de garanția contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială și repararea prejudiciului.*

Așadar, dacă după transferul bunului, creditorul a fost chemat în judecată de către un terț care revendică terenul, debitorul are obligația garanției contra evicțiunii, potrivit regulilor stabilite de art. 1695-1706 C.civ., ori creditorul poate alege să ceară prestația inițială și repararea prejudiciului. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită pentru considerentul tocmai expus.

În privința variantelor de răspuns B și C, ambele sunt corecte, întrucât, pe de o parte, în temeiul garanției contra evicțiunii, creditorul poate chema în judecată pe debitor, iar, pe de altă parte, această garanție dă dreptul cumpărătorului să păstreze bunul plătind terțului evingător o sumă de bani pe care poate s-o ceară debitorului, în temeiul și condițiile art. 1704 C.civ.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

196. În materia dării în plată:

A. este necesar consimțământul creditorului, însă, dacă valoarea lucrului oferit este cel puțin egală cu aceea a obiectului obligației, instanța, la cererea debitorului, va pronunța o hotărâre care să țină loc de liberare a debitorului prin dare în plată;

B. debitorul nu poate oferi, în locul prestației inițiale, decât o prestație constând într-un bun individual determinat aflat în proprietatea sa;

C. dacă se activează răspunderea debitorului pentru evicțiune, garanțiile oferite de terți nu renasc în cazul în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

EXPLICAȚII

Darea în plată reprezintă un mod de stingere a obligației care duce la realizarea creanței creditorului, alături de plată, compensație și confuziune

și este definită ca operațiunea juridică prin care părțile convin ca debitorul să execute o altă prestație decât aceea la care s-a obligat [art. 1492 alin. (1) C.civ.]. Pentru a opera darea în plată, este necesar acordul creditorului, întrucât, ca principiu, acesta nu poate fi obligat să accepte de la debitor o altă prestație decât aceea la care s-a obligat. Creditorul poate accepta o altă prestație, fără a fi nevoie de intervenția instanței, indiferent dacă valoarea lucrului oferit este mai mică, egală sau mai mare cu valoarea obiectului obligației inițiale. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Potrivit art. 1492 alin. (2) C.civ., debitorul poate oferi în schimb transferul proprietății sau al unui alt drept, după cum poate ceda o creanță în locul obligației inițiale (art. 1493 C.civ.); prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât legiuitorul nu impune nicio limită cu privire la ce poate oferi în schimb debitorul pentru a se libera de obligația sa.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este singura corectă, față de dispozițiile art. 1492 alin. (2) C.civ., potrivit cărora dacă prestația oferită în schimb constă în transferul proprietății sau al unui alt drept, debitorul este ținut de garanția contra evicțiunii și de garanția contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială și repararea prejudiciului, caz în care garanțiile oferite de terți nu renasc [art. 1492 alin. (2) teza I C.civ.].

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

197. Atunci când debitorul plătește o sumă care nu este suficientă pentru a stinge cele două obligații bănești pe care le are față de același creditor:

A. se va stinge mai întâi acea obligație care devenise scadentă, însă numai dacă imputația plății o face debitorul, deoarece creditorul nu poate pretinde plata anticipată;

B. debitorul poate indica obligația pe care preferă să o stingă cu prioritate, însă numai dacă imputația plății nu a fost deja făcută de creditor;

C. obligația mai puțin oneroasă nu se va stinge, împotriva voinței debitorului, cu prioritate față de obligația mai oneroasă.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera C este corectă pentru că sintagma „împotriva voinței debitorului” are ca premisă o voință manifestată de către debitor, ceea ce exclude aplicarea art. 1509 alin. (1) lit. c) C.civ., dând prioritate art. 1507 C.civ., în timp ce art. 1509 C.civ. se aplică doar dacă niciuna dintre părți nu face imputația plății.

Enunțul întrebării nu face trimitere la o altă diferență între obligații, în afara caracterului oneros sau mai puțin oneros.

Varianta de răspuns de la litera A nu este corectă pentru că are în vedere o obligație scadentă, care se stinge cu prioritate atât atunci când imputația o face debitorul, cât și atunci când nicio parte nu face imputația, aplicându-se regulile imputației legale. Așadar, condiționarea „numai dacă” invalidează varianta A.

Varianta de răspuns de la litera B nu este corectă pentru că legea nu condiționează imputația plății făcute de debitor de lipsa imputației făcute anterior de creditor, ci, dimpotrivă, art. 1508 alin. (1) C.civ. permite creditorului să facă imputația plății doar în lipsa unei indicații din partea debitorului, deci condiționarea este inversă (*a se vedea explicațiile oferite de Comisia de soluționare a contestațiilor – Drept civil*).

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

198. În executarea obligațiilor civile:

A. notificarea prin care unul dintre creditorii solidari pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte și în privința celorlalți debitori și creditor;

B. debitorul care îl pune în întârziere pe creditorul său, ce a refuzat, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător, nu este ținut să restituie fructele culese după punerea în întârziere;

C. atunci când în convenția dintre creditor și debitor s-a stipulat expres că, prin simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare, debitorul se află de drept în întârziere, moștenitorii debitorului se vor afla de drept în întârziere, dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului.

EXPLICAȚII

Punerea în întârziere de către creditor, operează ca urmare a manifestării unilaterale de voință a acestuia, prin care pretinde debitorului să își execute obligația asumată, potrivit art. 1522 alin. (1) teza I C.civ. (Fișe, 2018, p. 519). De asemenea, punerea în întârziere a unuia dintre codebitorii solidari produce efecte și asupra celorlalți, potrivit art. 1526 alin. (1) C.civ. Astfel, solidaritatea codebitorilor (art. 1443-1446 C.civ.) are ca efect și extinderea punerii în întârziere față de toți codebitorii solidari prin notificarea făcută de creditor oricăruia dintre ei. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În cazul în care, din diverse motive, creditorul refuză primirea plății, debitorul îl poate pune în întârziere, liberându-se astfel de obligația asumată prin consemnarea plății. Ca efect al punerii în întârziere a creditorului, acesta din urmă nu are dreptul de a solicita obligarea debitorului la restituirea sau, după caz, la plata contravalorii fructelor culese după punerea în întârziere, potrivit art. 1511 alin. (1) C.civ., debitorul păstrând fructele culese după momentul consemnării plății în favoarea creditorului. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este greșită. Debitorul se află de drept în întârziere atunci când părțile au stipulat în contract că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executarea obligației produce un asemenea efect, potrivit art. 1523 alin. (1) C.civ. Dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului, dispozițiile art. 1523 alin. (3) C.civ. stabilesc că moștenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condițiile art. 1336 C.civ.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2016)

199. Creditorul poate fi pus în întârziere de către debitor atunci când refuză plata:

A. în cazul în care, deși obligația, potrivit naturii sale, nu putea fi executată decât de către debitor, prestația este oferită, cu titlu de plată, de către o altă persoană;

B. sumei împrumutate fără dobândă, chiar dacă obligația de restituire nu a ajuns încă la scadență;

C. în cazul în care, în lipsa unei prevederi contractuale, debitorul oferă predarea bunului la domiciliul său motivând că acolo se afla bunul la momentul încheierii contractului, chiar dacă practicile statornicite între părți relevă că predarea unor bunuri de același fel se făcea, întotdeauna, la domiciliul creditorului.

EXPLICAȚII

Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când (a) refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când (b) refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu își poate executa obligația.

Per a contrario, dacă plata este oferită în mod necorespunzător, creditorul poate respinge oferta de plată, neputând fi pus în întârziere. Pentru ca oferta să fie valabilă, trebuie să îndeplinească, printre altele, următoarele cerințe: termenul suspensiv stipulat în favoarea sau și în favoarea creditorului să fie împlinit, respectiv condiția suspensivă să fie realizată (dacă termenul suspensiv este în favoarea debitorului, plata se poate oferi înainte de termen – renunțare la beneficiul termenului); oferta să fie făcută în locul ce s-a stabilit pentru plată sau, după caz, să fie făcută la domiciliul creditorului ori la domiciliul ales pentru executarea convenției (Fișe, 2018, p. 508); plata unei obligații care, potrivit naturii sale, nu poate fi executată decât de către debitor, să fie executată de acesta, și nu de către o altă persoană.

Comisia de soluționare a contestațiilor, în motivarea cu referire la varianta B, a reținut că: *aceasta este corectă, fiind tocmai ipoteza prevăzută de art. 1496 alin. (1) C.civ., în sensul că debitorul era liber să execute obligația înaintea scadenței, întrucât părțile nu conveniseră contrariul și nici nu rezulta o interdicție de acest fel din natura contractului (împrumut fără dobândă) sau din împrejurările în care a fost încheiat. Caracterul nejustificat al refuzului creditorului rezultă din contextul variantei de răspuns, fiind vorba de un împrumut fără dobândă, situație în care creditorul nu prezintă niciun interes legitim, în sensul art. 1496 alin. (2) C.civ., pentru a refuza plata înainte de scadență.*

Având în vedere aceste considerații, singura variantă ce apare corectă este B, celelalte două fiind greșite.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2017)

200. Debitorul se află de drept în întârziere:

- A. când nu a fost executată obligația de a preda un bun, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;
- B. când a încălcat o obligație de a nu face;
- C. când obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extracontractuale.

EXPLICAȚII

Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere, nemaifiind necesară punerea în întârziere de către creditor, sunt prevăzute, în principal, de art. 1523 C.civ., dar și de alte dispoziții din cod (spre exemplu, art. 2020 C.civ. în materia mandatului, art. 1725 C.civ. în materia vânzării etc.).

Astfel, art. 1523 alin. (2) C.civ. prevede că debitorul este de drept în întârziere atunci când: a) obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deși exista urgență [art. 1523 alin. (2) lit. a) C.civ.]; b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face [art. 1523 alin. (2) lit. b) C.civ.]; c) debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat [art. 1523 alin. (2) lit. c) C.civ.]; d) nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi [art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ.]; e) obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extracontractuale [art. 1523 alin. (2) lit. e) C.civ.]; f) în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât obligația asumată în exercițiul activității unei întreprinderi trebuie să fie aceea de a plăti o sumă de bani, și nu de a face pentru ca debitorul să se afle de drept în întârziere în caz de neexecutare, în timp ce variantele de răspuns de la literele B și C sunt corecte, identificându-se cu situațiile prevăzute de art. 1523 alin. (2) lit. b) teza finală și e) C.civ.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

201. La data de 15.11.2014, societatea X, în calitate de vânzătoare, încheie cu societatea Y, în calitate de cumpărătoare, un contract de vânzare a unui utilaj de asfaltare drumuri. În contract s-a prevăzut că societatea Y trebuie să plătească societății X prețul vânzării, cel mai târziu la data de 15.12.2014, fără a se stipula că simpla împlinire a termenului are ca efect punerea în întârziere. Față de neplata prețului la termenul stabilit, societatea X formulează acțiune în justiție împotriva societății Y, solicitând obligarea acesteia din urmă la plata prețului, precum și a dobânzii legale, începând cu data scadenței și până la data plății efective. Instanța de judecată:

- A. admite în totalitate acțiunea;
- B. respinge acțiunea;
- C. admite în parte acțiunea și obligă societatea Y la plata prețului, precum și a dobânzii legale, începând cu data introducerii acțiunii și până la data plății efective.

EXPLICAȚII

Între două societăți, acționând în calitate de profesioniști, s-a încheiat un contract de vânzare, prin care X a vândut un utilaj de asfaltare drumuri către Y, care s-a obligat să achite prețul, în termen de cel mult o lună de la data încheierii actului (la 15.12.2014). Deși părțile nu au stabilit că simpla împlinire a termenului are ca efect punerea în întârziere a societății Y cu privire la plata prețului, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ., conform cărora debitorul este de drept în întârziere dacă nu a executat o obligație de plată a unei sume de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi.

Prin urmare, prin simpla neexecutare la termen a obligației de plată a prețului utilajului, debitoarea societate Y se află de drept în întârziere, obligația fiind asumată în exercițiul activității unei întreprinderi.

Prin urmare, societatea X este îndreptățită să primească atât plata prețului, cât și dobânda legală, care va fi calculată începând cu data scadenței (15.12.2014) și până la data plății efective, conform art. 1535 alin. (1) C.civ.

Astfel, singura variantă corectă de răspuns este cea de la litera A, celelalte două fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

202. Debitorul este de drept în întârziere, atunci când:

- A. încalcă o obligație de a nu face;
- B. neglijează în mod repetat executarea unei obligații cu executare succesivă;
- C. nu execută o obligație de plată a unei sume de bani asumată de către un profesionist în afara exercițiului activității întreprinderii sale.

EXPLICAȚII

Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului (art. 1521 C.civ.).

Cazurile de punere de drept în întârziere a debitorului sunt prevăzute de art. 1523 C.civ., care reprezintă sediul principal al materiei, dar și de alte dispoziții legale. Astfel, potrivit art. 1523 alin. (2) C.civ., debitorul se află de drept în întârziere, printre altele, când prin fapta sa, a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face [lit. b)], debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat [lit. c)] și când nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi [lit. d)]. Prin urmare, variantele de răspuns A și B sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită, fiind vorba despre o obligație de plată a unei sume de bani asumată de către un profesionist în afara exercițiului activității întreprinderii sale.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, mai 2018)

203. Instanța nu poate reduce penalitatea:

- A. atunci când obligația principală a fost executată în parte și această executare a profitat creditorului;
- B. atunci când obligația principală a fost executată în parte și această executare nu a profitat creditorului;
- C. atunci când penalitatea este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului.

EXPLICAȚII

Clauza penală este acea convenție accesorie prin care părțile determină anticipat echivalentul prejudiciului suferit de creditor ca urmare a neexecutării ori a executării cu întârziere sau necorespunzătoare a obligației asumată de debitor, respectiv acea clauză prin care părțile stipulează ca debitorul să se oblighe la o anumită prestație în cazul neexecutării obligației principale (art. 1538 C.civ.).

Clauza penală este, ca de altfel întregul contract în care este inserată, obligatorie atât pentru părți, cât și pentru instanță. Regula este că judecătorul nu poate mări ori micșora penalitatea. Excepțiile sunt prevăzute expres de art. 1541 C.civ., care prevăd situațiile în care clauza penală poate fi micșorată de instanță, respectiv când obligația principală a fost executată în parte și această executare a profitat creditorului [art. 1541 alin. (1) lit. a) C.civ.], respectiv când penalitatea este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului [art. 1541 alin. (1) lit. b) C.civ.]. Prin urmare, acestea sunt situațiile în care penalitatea *poate* fi micșorată de instanță. Cum întrebarea urmărește să verifice când instanța *nu poate interveni* asupra cuantumului clauzei penale, singura variantă corectă este B, variantele A și C fiind, în mod logic, greșite.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, mai 2018)

204. X, în calitate de promitent-vânzător, a încheiat cu Y, în calitate de promitent-cumpărător, o promisiune bilaterală de vânzare a unui imobil prin care părțile și-au asumat obligația perfectării în formă autentică a contractului de vânzare în termen de 6 luni de la data încheierii promisiunii. Părțile au prevăzut și daune moratorii egale cu dobânda legală calculată la prețul de vânzare, în cazul executării cu întârziere a obligației. X, în calitate de promitent-vânzător, s-a prezentat la notariat pentru autentificarea contractului de vânzare abia după 3 luni de la expirarea termenului. Selectați regula corectă din punct de vedere legal pe care ar trebui să o cunoască Y:

A. promitentul-cumpărător poate cere executarea penalității, chiar dacă a acceptat executarea în natură, fără rezerve, a obligației principale;

B. executarea cu întârziere a obligației de a face principale dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației;

C. Y poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalității, dacă a fost stipulată pentru neexecutarea obligației la timp.

EXPLICAȚII

Între X și Y s-a încheiat o promisiune bilaterală de vânzare a unui imobil, părțile inserând în contract și o clauză penală în caz de executare cu întârziere a obligației de încheiere a contractului translativ de proprietate. Quantumul clauzei penale a fost stabilit prin raportare la dobânda legală calculată la prețul de vânzare. Întrucât X, promitentul-vânzător s-a prezentat la notariat pentru autentificarea contractului abia după 3 luni de la expirarea termenului stabilit de părți pentru încheierea contractului de vânzare, Y va putea cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalității, aceasta fiind prevăzută exclusiv pentru neexecutarea obligației la timp (art. 1539 teza I C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Acceptarea, fără rezerve, de către Y (promitentul-cumpărător) a executării în natură a obligației are semnificația și a unei renunțări la clauza penală; deci, astfel cum arată și art. 1539 teza finală C.civ., Y nu poate să ceară executarea cumulată, atât a obligației principale, cât și a penalității, dacă a acceptat fără rezerve executarea în natură, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În fine, varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât, potrivit art. 1536 C.civ. în cazul executării cu întârziere a obligației de a face, creditorul are dreptul la *daune-interese egale cu dobânda legală*, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației. De la această regulă sunt însă și excepții, respectiv atunci când părțile au stipulat o clauză penală ori când creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligației. Așa fiind, nu este corectă afirmația potrivit căreia executarea cu întârziere a obligației principale de a face dă *întotdeauna* dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației, existând, astfel cum am arătat, și excepții de la această regulă.

Răspuns: B, C sau C (în urma admiterii contestațiilor la barem, s-a admis și doar varianta C)

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

205. Prestația stabilită prin clauza penală:

A. poate fi redusă de către instanță, dacă este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului, însă numai cu condiția de a rămâne superioară obligației principale;

B. poate fi cerută și în cazul în care executarea obligației principale a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului;

C. nu poate fi cerută de către creditor decât dacă face dovada prejudiciului cauzat prin neexecutarea obligației principale.

EXPLICAȚII

Clauza penală este acea convenție accesorie prin care părțile determină anticipat echivalentul prejudiciului suferit de creditor ca urmare a neexecutării ori a executării cu întârziere sau necorespunzătoare a obligației asumate de debitor. Clauza penală este datorată numai dacă sunt întrunite condițiile necesare acordării de despăgubiri (faptă, vinovăție, raport de cauzalitate), însă, așa cum dispune art. 1538 alin. (4) C.civ., creditorul nu trebuie să facă dovada existenței prejudiciului, așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită. Dacă executarea obligației principale a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului, lipsește una din condițiile acordării de despăgubiri, respectiv culpa, prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Cât privește dreptul instanței de a modifica penalitatea, regula este cea prevăzută de art. 1541 alin. (1) teza I C.civ., în sensul imposibilității acesteia de a reduce valoarea asupra căreia părțile au convenit cu titlu de despăgubire. Textul nu este decât o aplicare a principiului forței obligatorii a contractelor, care se impune și instanței de judecată. Cu toate acestea, judecătorul poate reduce penalitatea atunci când este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului, fără însă ca penalitatea astfel redusă să fie mai mică decât obligația principală [art. 1541 alin. (2) C.civ.]. Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera A este singura corectă.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

206. Rezoluțiunea:

A. operează de plin drept, ori de câte ori s-a convenit că rezultă din simplul fapt al neexecutării;

B. produce efecte și asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor;

C. unilaterală poate fi declarată de partea interesată și atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului de întreținere în condiții conforme bunelor moravuri.

EXPLICAȚII

După modul de operare, rezoluțiunea poate fi judiciară, unilaterală ori de plin drept [art. 1550 alin. (1) și (2) C.civ.]. Aceasta din urmă intervine în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, spre exemplu, în situația în care părțile stabilesc că simplul fapt al neexecutării atrage rezoluțiunea fără a mai fi nevoie de punerea în întârziere a debitorului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Indiferent de modul de operare, rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor [art. 1554 alin. (2) C.civ.], varianta de răspuns de la litera B fiind greșită:

În ceea ce privește rezoluțiunea unilaterală, ea poate interveni când sunt îndeplinite situațiile prevăzute de art. 1552 alin. (1) C.civ., atât timp cât legea nu interzice în mod expres această formă de rezoluțiune. Însă, în materia contractului de întreținere, art. 2263 C.civ. interzice rezoluțiunea unilaterală, desființarea contractului atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme cu bunele moravuri, aceasta putând fi dispusă numai de instanța de judecată. În concluzie, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

207. Rezoluțiunea:

A. unilaterală poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului, când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere, chiar dacă părțile nu au prevăzut acest lucru în contract;

B. nu poate fi declarată unilateral de către creditorul întreținerii pentru neexecutarea fără justificare a obligației de către debitor în contractul de întreținere;

C. poate fi cerută și atunci când neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat.

EXPLICAȚII

Rezoluțiunea unilaterală poate interveni în următoarele 3 situații: a) dacă părțile au convenit astfel; b) dacă debitorul se află de drept în întârziere și c) dacă debitorul nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere [art. 1552 alin. (1) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 528; pentru opinia contrară, în sensul că, în realitate, este nevoie să fie îndeplinite cumulativ, două condiții, respectiv a) părțile să fi prevăzut posibilitatea rezoluțiunii unilaterale și b) debitorul să fie de drept în întârziere sau să fie pus în întârziere de creditor, a se vedea I.F. POPA, *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor în noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 260-261).

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, rezoluțiunea unilaterală putând avea loc prin notificarea scrisă a debitorului, când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere, chiar dacă părțile nu au prevăzut acest lucru în contract.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă, întrucât este vorba despre o situație de excepție, prevăzută în materia contractului de întreținere, în care rezoluțiunea unilaterală nu poate interveni, instanța fiind cea chemată să aprecieze asupra îndeplinirii condițiilor rezoluțiunii (art. 2263 C.civ.).

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât neexecutarea de mică însemnătate, dar repetată, poate apărea în cazul contractelor cu executare succesivă, astfel cum prevede art. 1551 alin. (1) teza a II-a C.civ., sancțiunea în acest caz fiind rezilierea, iar nu rezoluțiunea.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

208. Rezoluțiunea:

- A. poate opera de plin drept în cazul în care părțile au convenit astfel;
- B. nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferențelor;
- C. poate interveni, în lipsa vreunui pact comisoriu, și în cazul unei neexecutări de mică însemnătate.

EXPLICAȚII

Rezoluțiunea, după modul de operare, poate fi judecătorească, unilaterală și de drept (art. 1550 C.civ.). Rezoluțiunea de plin drept poate interveni fie în cazurile anume prevăzute de lege, fie dacă părțile au convenit astfel (printr-un pact comisoriu, de exemplu). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este, indubitabil, corectă, potrivit art. 1550 alin. (2) C.civ.

În lipsa unui pact comisoriu prin care părțile să prevadă în mod expres obligațiile ale căror neexecutare atrag rezoluțiunea contractului, legea este cea care stabilește gravitatea neexecutării. Astfel, prin dispozițiile art. 1551 alin. (1) teza I C.civ. se interzice rezoluțiunea contractului în situația în care neexecutarea este de mică însemnătate; *per a contrario*, această formă de ineficacitate a contractului va putea fi solicitată când neexecutarea contractului va fi însemnată. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

În fine, cu privire la efectele rezoluțiunii, art. 1554 C.civ. arată că, dacă un contract este rezolvit, atunci se va considera că acel contract nu a fost încheiat niciodată (rezoluțiunea are efecte retroactive), însă desființarea pentru trecut a actului nu va avea niciun efect asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor (de exemplu, asupra clauzei compromisorii) ori asupra acelor clauze destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune [art. 1554 alin. (2) C.civ.]. Deci, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, mai 2018)

209. Declarația de rezoluțiune unilaterală este irevocabilă:

A. de la data comunicării sale către debitor, în cazul în care acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere;

B. de la data comunicării sale către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului fixat prin punerea în întârziere până la care debitorul trebuia să își execute obligația;

C. de la data înscrierii sale în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice.

EXPLICAȚII

Declarația de rezoluțiune devine irevocabilă fie de la data comunicării ei către debitor, fie de la data expirării termenului fixat prin punerea în întârziere pentru executarea obligației [art. 1552 alin. (4) C.civ. prin raportare la art. 1552 alin. (1) C.civ.]. Deci, legiuitorul a stabilit două momente diferite de la care declarația de rezoluțiune devine irevocabilă, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este greșită, după cum este incorectă și varianta de răspuns de la litera C, întrucât înscrierea declarației în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice este necesară doar pentru opozabilitatea față de terți și nicidecum pentru ca declarația să dobândească caracter irevocabil [art. 1552 alin. (3) C.civ.].

În consecință, singura variantă corectă este varianta de răspuns de la litera B, aceasta reluând în esență textul legal enunțat la începutul explicației.

Răspuns: B

(admitere INM, 2013)

210. Rezilierea poate interveni:

A. prin declarație unilaterală a celeilalte părți, atunci când debitorul nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere;

B. atunci când neexecutarea are caracter repetat, cu excepția situației în care părțile au convenit contrariul;

C. fără a mai fi necesară punerea în întârziere a debitorului, când acesta din urmă a încălcat o obligație de a nu face.

EXPLICAȚII

Rezilierea este sancțiunea care intervine în cazul neexecutării, de regulă, culpabile a unei obligații izvorâte dintr-un contract cu executare succesivă, constând în desfacerea contractului respectiv numai pentru viitor (Fișe, 2018, p. 531). Rezilierea unilaterală poate interveni, potrivit art. 1552 alin. (1) C.civ. în trei situații: 1. dacă părțile au convenit astfel; 2. dacă debitorul se află de drept în întârziere; 3. când debitorul nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Rezilierea intervine atunci când neexecutarea este de mică însemnătate și are caracter repetat, potrivit art. 1551 alin. (1) teza a II-a C.civ. Părțile nu pot să prevadă o clauză contrară, întrucât dispozițiile aceluiași articol de lege amintit, teza finală, statuează că orice stipulație contrară este considerată nescrisă. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, amintim că punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului, potrivit art. 1521 C.civ. Întârzierea de drept în executarea obligațiilor operează în cazurile expres prevăzute de lege, conform art. 1523 alin. (1) și (2) C.civ. Astfel, potrivit art. 1523 alin. (2) lit. b) teza a II-a C.civ. este de drept în întârziere debitorul care a încălcat o obligație de a nu face, deci varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

211. Rezilierea contractului:

A. produce efecte de la data încheierii contractului;

B. pactul comisoriu de reziliere produce efecte fără punerea în întârziere, prin simpla neexecutare a obligațiilor, chiar dacă părțile nu au menționat expres obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea;

C. în cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat.

EXPLICAȚII

Rezilierea este sancțiunea care intervine în cazul neexecutării, de regulă, culpabile a unei obligații izvorâte dintr-un contract (în principiu sinalagmatic) cu executare succesivă, constând în desfacerea contractului respectiv (numai pentru viitor) (Fișe, 2018, p. 531). Spre deosebire de rezoluțiune, care apare în caz de neexecutare a obligațiilor născute din contractele cu executare dintr-o dată (*uno actu*), rezilierea produce efecte numai de la momentul intervenirii sancțiunii [art. 1554 alin. (3) C.civ.], deci pentru viitor, și intervine atunci când neexecutarea este de mică însemnătate, dar are caracter repetat [art. 1551 alin. (1) teza a II-a și a III-a C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În schimb, la fel ca rezoluțiunea, și rezilierea poate fi convențională (în cazul existenței pactelor comisorii), care însă va produce efecte numai dacă părțile prevăd în mod expres obligațiile a căror neexecutare atrage rezilierea de drept a contractului [art. 1553 alin. (1) C.civ. prin raportare la art. 1549 alin. (3) C.civ.], prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, greșită.

Având în vedere cele expuse mai sus, putem concluziona că singura varianta corectă de răspuns este C, celelalte variante de răspuns fiind greșite, pentru motivele arătate în expunere.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

212. Pactul comisorii:

A. produce, de drept, rezoluțiunea sau rezilierea contractului, chiar dacă debitorul nu a fost pus în întârziere și nici nu s-a convenit că va rezulta din simplul fapt al neexecutării;

B. produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau neexecutarea contractului;

C. produce efecte chiar dacă punerea în întârziere realizată de către creditor nu indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.

EXPLICAȚII

Pactele comisorii sunt clauze contractuale exprese referitoare la rezoluțiunea contractului în caz de neexecutare culpabilă a obligației asumate de oricare dintre părți. Importanța practică a pactelor comisorii este subliniată de art. 1553 alin. (1) C.civ., conform căruia: *pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului*. Din textul legal se deduce limpede că pactele comisorii trebuie să fie exprese, ceea ce presupune că ele trebuie să precizeze în manieră neechivocă care este obligația a cărei neexecutare poate atrage rezoluțiunea contractului (I.F. POPA, *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor în noul Cod civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 188). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Din dispozițiile art. 1553 alin. (2) și (3) C.civ. reiese că rezoluțiunea convențională nu operează de drept și că, în principiu, trebuie ca, înainte de

declararea ei, debitorul să fie pus în întârziere. În ipoteza în care debitorul este de drept în întârziere (pentru că astfel prevede legea sau pentru că părțile însele au stabilit astfel în contract), notificarea poate lipsi. Pe de altă parte, notificarea trimisă debitorului în vederea punerii sale în întârziere, este una specializată, trebuind să indice în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează (*idem*, p. 196). Prin urmare, variantele de răspuns de la literele A și C sunt greșite.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

213. Dacă o sumă de bani nu este plătită la scadență:

A. creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până la momentul plății, în cuantumul convenit de părți, fără a trebui să dovedească un prejudiciu;

B. debitorul poate să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor, ca urmare a întârzierii la plată, este mai mic decât dobânda legală, în lipsa unui cuantum al daunelor moratorii convenit de părți;

C. creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit, atunci când dobânzile moratorii datorate nu sunt mai mari decât dobânda legală.

EXPLICAȚII

Atunci când o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, *de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege* (dobânzi penalizatoare) [art. 1535 alin. (1) teza I C.civ.], fără a fi obligat să facă dovada vreunui prejudiciu [art. 1535 alin. (1) teza a II-a C.civ.], după cum nici debitorul nu poate face dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic [art. 1535 alin. (1) teza finală C.civ.].

Dacă, înainte de scadență, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală (adică părțile stabiliseră o dobândă remuneratorie), daunele moratorii (dobânzile penalizatoare) sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadență [art. 1535 alin. (2) C.civ.]; dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, *în afara dobânzii legale, la daune-interese* pentru repararea integrală a prejudiciului suferit

[art. 1535 alin. (3) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 525). În consecință, variantele de răspuns de la literele A și C sunt corecte, pe când cea de la litera B este greșită.

În privința interpretării și a modului de aplicare a dispozițiilor art. 1535 C.civ., instanța supremă s-a pronunțat în diferite rânduri, fie pe calea recursului în interesul legii, fie prin adoptarea unei hotărâri pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Astfel, prin **Decizia nr. 21/2015** (publicată în M. Of. nr. 743 din 5 octombrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a stabilit că: *în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 1079 alin. (2) pct. 3 C.civ. 1864 și art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ. raportat la art. 166 alin. (1) și (4) C.muncii, republicat, cu modificările și completările ulterioare [art. 161 alin. (1) și (4) C.muncii în forma anterioară republicării], și art. 1088 C.civ. 1864, art. 2 din O.G. nr. 9/2000, aprobată prin Legea nr. 356/2002, cu modificările și completările ulterioare, art. 2 din O.G. nr. 13/2011, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu modificările și completările ulterioare, și art. 1535 C.civ., dobânzile penalizatoare datorate de stat pentru executarea cu întârziere a obligațiilor de plată pot fi solicitate pentru termenul de 3 ani anterior datei introducerii acțiunii.*

Prin **Decizia nr. 2/2014** (publicată în M. Of. nr. 411 din 3 iunie 2014), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, în aplicarea dispozițiilor art. 1082 și art. 1088 C.civ. 1864, respectiv art. 1531 alin. (1), alin. (2) teza I și art. 1535 alin. (1) C.civ., a stabilit că: *pot fi acordate daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale personalului din sectorul bugetar în condițiile art. 1 și art. 2 din O.U.G. nr. 71/2009 privind plata unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar, aprobată cu modificări prin Legea nr. 230/2011.*

Prin **Decizia nr. 14/2015** (publicată în M. Of. nr. 728 din 29 septembrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a stabilit: – *în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. (3) din O.G. nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligațiile bănești, a dispozițiilor art. 1 din O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligațiile bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, a dispozițiilor art. 120 alin. (7) și art. 124 alin. (2) din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dobânda care se acordă pentru sumele încasate cu titlu de taxă de*

primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite prin hotărâri judecătorești, este dobânda fiscală prevăzută de dispozițiile art. 124 alin. (1) și alin. (2) Cod procedură fiscală, coroborat cu dispozițiile art. 120 alin. (7) din același act normativ; – în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 994 C.civ. 1864, ale art. 1535 C.civ., ale art. 124 alin. (1) și art. 70 alin. (1) din O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, momentul de la care curge dobânda fiscală pentru sumele încasate cu titlu de taxă de primă înmatriculare, taxă pe poluare și taxă pentru emisii poluante, restituite în temeiul hotărârilor judecătorești, este reprezentat de data plății acestor taxe.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

214. Reclamanta A l-a chemat în judecată pe B și a cerut obligarea acestuia la montarea unui aparat de aer condiționat pe care pârâțul trebuia să îl predea și să îl monteze, reparat și modernizat, la atelierul reclamantei, până la o dată stabilită convențional. Totodată, reclamanta a solicitat obligarea lui B la plata sumei de 1000 lei, cu titlu de penalități contractuale, pentru neexecutarea obligației la timp și în locul stabilit. B s-a apărut arătând că, în timpul procesului, a notificat-o pe reclamantă să preia aparatul de la locul reparației, însă aceasta a refuzat. Mai mult, B susține că penalitatea stabilită prin clauză penală nu poate fi cumulată cu executarea în natură, ori el a finalizat reparațiile și modernizarea aparatului de aer condiționat, însă reclamanta-intimată nu a ridicat aparatul. Instanța:

A. va admite în parte acțiunea numai cu privire la obligația principală, întrucât creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalităților;

B. va respinge acțiunea, întrucât, prin refuzul de a prelua aparatul, reclamanta este în culpă și nu se impune aplicarea clauzei penale;

C. va admite acțiunea, întrucât penalitatea poate fi cumulată cu executarea în natură, dacă obligația nu a fost executată la timp și în locul stabilit.

EXPLICAȚII

Între părți s-a încheiat un contract prin care B s-a obligat să livreze și să monteze, la atelierul lui A, un aparat de aer condiționat, reparat și modernizat.

Părțile au inserat în contract și o clauză penală, prin care au stabilit că în caz de neexecutare din partea lui B a obligației, la locul și termenul stabilit, acesta să plătească suma de 1000 de lei, cu titlu de despăgubiri, lui A.

Ca regulă, obligația de a preda un bun individual determinat se execută la locul în care bunul se afla la data încheierii contractului, dacă părțile nu au stabilit altfel [art. 1494 alin. (1) lit. b) C.civ.]. Cum în contract, s-a prevăzut expres ca aparatul de aer condiționat să fie montat la atelierul lui A, acesta era locul la care B era obligat să facă plata. Prin urmare, apărarea sa în sensul că, deși a notificat-o pe A să vină să ridice aparatul, aceasta nu s-a conformat, nu poate fi primită de instanță, întrucât părțile au prevăzut expres locul plății, iar, potrivit art. 1516 alin. (1) C.civ., creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației. Deci, reclamanta nu se află în culpă privind preluarea aparatului, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În ceea ce privește clauza penală, într-adevăr, regula o constituie imposibilitatea cumulării sale cu executarea în natură a obligației principale (art. 1539 teza I C.civ.). Cu toate acestea, dacă penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor la timp sau în locul stabilit (cum este și situația din speță), creditorul poate cere atât executarea obligației principale, cât și a penalității dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligației (art. 1539 teza finală C.civ.).

În consecință, instanța va admite acțiunea în întregime, întrucât penalitatea poate fi cumulată cu executarea în natură, dacă obligația nu a fost executată la timp și în locul stabilit. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă, cea de la litera A fiind, în mod evident, greșită.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 15 septembrie 2014)

215. Creditorul:

A. poate să declare unilateral rezoluțiunea sau rezilierea contractului, dacă părțile au convenit astfel, iar debitorul se află de drept în întârziere sau nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere;

B. unei obligații născute dintr-un contract, poate întotdeauna înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale, dacă optează pentru regulile unei altei forme de răspundere care i-ar fi mai favorabilă;

C. are dreptul la reducerea proporțională a prestației sale, dacă neexecutarea este de mică însemnătate.

EXPLICAȚII

Rezoluțiunea (ca și rezilierea de altfel) poate fi judiciară, unilaterală și de plin drept (art. 1550 C.civ.). Rezoluțiunea unilaterală poate interveni, după notificarea creditorului, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele cerințe, prevăzute de art. 1552 alin. (1) C.civ.: *părțile au convenit aplicarea rezoluțiunii unilaterale, iar debitorul se află de drept în întârziere sau nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere* (în același sens, a se vedea I.F. POPA, *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor în noul cod civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 260-261; pentru opinia contrară, în sensul că pentru a opera rezoluțiunea unilaterală nu trebuie îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de art. 1552 C.civ., ci este nevoia ca părțile să se regăsească în oricare din situațiile prevăzute de acest articol, a se vedea Fișe, 2018, p. 528). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Răspunderea civilă contractuală este o formă a răspunderii civile, în cazurile în care paguba este consecința încălcării obligațiilor contractuale. Astfel, răspunderea civilă contractuală presupune existența unor raporturi juridice anterioare între păgubit și autorul faptei, născute prin acordul lor de voințe. Ori de câte ori s-a cauzat un prejudiciu unei persoane în lipsa sau în afara unei legături contractuale, se va angaja răspunderea civilă delictuală. Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părți nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile [art. 1350 alin. (3) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 513-514). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Una din condițiile rezoluțiunii judiciare este existența unei neexecutări, chiar și parțială, dar suficient de importantă, a obligației asumate de către cealaltă parte a contractului [art. 1551 alin. (2) C.civ.]. Neexecutarea poate consta într-o abstențiune (în cazul obligațiilor pozitive) ori într-o acțiune inadecvată sau chiar contrară față de prestațiile pozitive de care este ținut debitorul, pe când în cazul obligațiilor negative, presupune întotdeauna săvârșirea unei acțiuni contrare clauzelor contractuale. Dacă neexecutarea este parțială, atunci se poate obține fie rezoluțiunea totală a contractului, dacă neexecutarea este suficient de importantă [art. 1549 alin. (2) teza I C.civ.], fie rezoluțiunea parțială a contractului, fie reducerea proporțională a obligației cocontractantului care este gata să își execute prestația; dacă însă neexecutarea este de mică însemnătate, iar reducerea prestațiilor nu

este posibilă, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese (art. 1551 C.civ.). Așadar, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

216. Un creditor a cărui creanță s-a născut în baza unui contract încheiat la data de 01.09.2011:

A. poate exercita acțiunea oblică în temeiul Codului civil din 2009, dacă obligația de plată aferentă dreptului de creanță a devenit scadentă după data de 01.10.2011;

B. poate exercita acțiunea oblică în temeiul Codului civil din 2009, dacă obligația de plată aferentă dreptului de creanță este afectată de o condiție suspensivă, care s-a îndeplinit după data de 01.10.2011;

C. nu poate exercita acțiunea oblică în temeiul Codului civil din 2009, deoarece contractele sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data la când au fost încheiate în ceea ce privește încheierea, interpretarea, efectele, executarea și încetarea.

EXPLICAȚII

Acțiunea oblică este acțiunea în justiție prin care creditorul, titular al unei creanțe certe și exigibile, exercită drepturile și acțiunile pe care debitorul său refuză sau neglijează a le exercita, în prejudiciul creditorului [art. 1560 alin. (1) C.civ.].

Potrivit art. 116 LPA, dispozițiile din Codul civil referitoare la acțiunea oblică se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Așadar, în privința aplicării în timp a dispozițiilor art. 1560-1561 C.civ., referitoare la acțiunea oblică, nu contează momentul nașterii creanței (înainte sau după data de 01.10.2011), relevanță având momentul la care respectiva creanță devine scadentă, acest moment trebuind să se situeze după intrarea în vigoare a Codului civil actual.

Premisa de la care pornește întrebarea este aceea a unei creanțe născute dintr-un contract încheiat anterior noului Cod civil (la data de 01.09.2011). Așadar, pentru a fi aplicabile dispozițiile art. 1560-1561 C.civ., este necesar ca scadența creanței să fie ulterioară datei de 01.10.2011.

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este, evident greșită.

Cât privește obligația afectată de o condiție suspensivă, aceasta va deveni scadentă la momentul îndeplinirii condiției, când, de altfel, vom putea vorbi și despre existența ei. Așadar, dacă obligația de plată aferentă dreptului de creanță este afectată de o condiție suspensivă, care s-a îndeplinit după data de 01.10.2011, creanța va deveni scadentă după data de 01.10.2011, dispozițiile art. 1560-1561 C.civ. fiind pe deplin aplicabile. Așadar, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, mai 2018)

217. Instanța nu va admite acțiunea oblică în ipoteza în care:

A. pe această cale se formulează o acțiune în revocarea donației pentru ingratitudine;

B. nu a fost formulată de către toți creditorii debitorului a cărui pasivitate justifică introducerea acțiunii oblice;

C. debitorul a cărui pasivitate justifică introducerea acțiunii oblice este insolubil.

EXPLICAȚII

Acțiunea oblică este acea acțiune în justiție exercitată de către creditor, în numele debitorului, pentru valorificarea unui drept ce aparține debitorului.

Creditorul chirografar poate exercita numai acțiunile cu privire la drepturi subiective al căror titular este debitorul, drepturi existente în patrimoniul debitorului, ce sunt pe cale de a se pierde din cauza pasivității acestuia. Potrivit art. 1560 alin. (2) C.civ., creditorul nu poate exercita acele acțiuni care au caracter strict personal, precum acțiunile prin care se apără drepturi personale nepatrimoniale, acțiuni care privesc drepturi patrimoniale ce au ca obiect un bun insesizabil și acțiunile referitoare la drepturi patrimoniale, dar a căror exercitare implică o apreciere subiectivă din partea autorului lor (spre exemplu, acțiunea în revocarea donației pentru ingratitudine) (Fișe, 2018, p. 536). Raportat la aceste scurte considerații, varianta de răspuns de la litera A este evident corectă.

Cât privește condițiile de exercitare a acțiunii oblice, vorbim de condiții de procesuale și condiții materiale. Printre condițiile procesuale, amintim calitatea procesuală activă, pe care o deține creditorul chirografar (de regulă); nu este necesar ca acțiunea oblică să fie formulată de toți creditorii unui debitor, întrucât, dacă aceasta este admisă, hotărârea judecătorească va profita tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea celui care a exercitat acțiunea (art. 1561 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Cât privește condițiile materiale, acestea sunt două, respectiv debitorul să fie inactiv, iar creanța creditorului să fie certă, lichidă și exigibilă. În privința caracterului exigibil, se admite că, dacă creanța este afectată de un termen extintiv, atunci creditorul nu este îndreptățit să întenteze acțiunea oblică; dacă însă debitorul a devenit insolubil, atunci el este decăzut din beneficiul termenului, creanța devenind astfel exigibilă anticipat (art. 1418 C.civ.). Așadar, dacă debitorul a cărei pasivitate justifică introducerea acțiunii oblice este insolubil, acțiunea are șanse de reușită, prin urmare, și varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2017)

218. Spre deosebire de cazul acțiunii revocatorii, în ipoteza acțiunii oblice:

A. hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii profită tuturor creditorilor, chiar dacă nu au intervenit în cauză, fără nicio preferință în favoarea creditorului care a exercitat acțiunea;

B. creanța invocată de creditor trebuie să fie certă;

C. dispozițiile în materie ale Codului civil din 2009 se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1560 alin. (1) C.civ., creditorul a cărei creanță este certă și exigibilă poate să exercite drepturile și acțiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite. Prin urmare, acțiunea oblică este acțiunea în justiție exercitată de către creditor, în

numele debitorului său, pentru valorificarea unui drept ce aparține debitorului (Fișe, 2018, p. 535).

Acțiunea revocatorie (pauliană) este acțiunea în justiție prin care creditorul solicită să fie declarate inopozabile față de el actele juridice încheiate de debitor în fraudă drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul își creează sau își mărește o stare de insolvabilitate [art. 1562 alin. (1) C.civ.].

Atât în cazul acțiunii oblice, cât și cel al acțiunii revocatorii, creanța creditorului trebuie să fie certă, lichidă și exigibilă, astfel cum rezultă din economia textelor de lege care reglementează regimul juridic al celor două instituții, astfel încât varianta de răspuns de la litera B este greșită, nefiind vorba despre o deosebire între acțiunea oblică și cea revocatorie.

Din punctul de vedere al aplicării legii în timp, relevante sunt dispozițiile art. 116 LPA, care prevăd că dispozițiile referitoare la acțiunea oblică și la cea revocatorie se aplică și creanțelor născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă scadența acestora se situează după această dată. Prin urmare, nici varianta de răspuns de la litera C nu este corectă, nefiind, din nou, vorba despre o deosebire, ci despre o asemănare între cele două acțiuni.

În fine, într-adevăr, deosebire constă în efectele admiterii acțiunilor. Astfel, dacă potrivit art. 1561 C.civ., admiterea acțiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea celui care a exercitat acțiunea, conform art. 1565 alin. (1) C.civ., în urma admiterii acțiunii revocatorii, actul juridic atacat va fi declarat inopozabil față de creditorul care a exercitat acțiunea revocatorie și față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză, nu și față de alte persoane. Deci, varianta de răspuns de la litera A este cea corectă.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2016)

219. Acțiunea revocatorie:

- A. presupune, printre altele, ca la data introducerii ei creanța să fie certă;
- B. este imprescriptibilă extinctiv, dacă prin lege nu se prevede altfel;
- C. în caz de admitere, are drept consecință, printre altele, declararea inopozabilității actului atacat față de toți creditorii debitorului, chiar dacă nu au intervenit în cauză.

EXPLICAȚII

Acțiunea revocatorie este acea acțiune în justiție prin care creditorul solicită instanței să se declare inopozabile față de el acele acte juridice încheiate de debitorul său în fraudă drepturilor și intereselor sale, cum sunt cele prin care debitorul își creează sau își mărește o stare de insolvabilitate [art. 1562 alin. (1) C.civ.].

Pentru introducerea ei, trebuie îndeplinite o serie de condiții procesuale (calitate, interes), dar și condiții materiale. Acestea din urmă sunt următoarele: să existe fraudă debitorului, creanța creditorului să fie certă și lichidă (art. 1563 C.civ.) și, în cazul actelor cu titlu oneros sau al plății efectuate în executarea unui asemenea contract, să existe complicitatea la fraudă a celui cu care debitorul a încheiat actul respectiv [art. 1562 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A, referindu-se la una din condițiile de admisibilitate ale acțiunii revocatorii, este corectă.

Odată îndeplinite cerințele despre care am făcut vorbire mai sus, creditorul trebuie să respecte și termenul de prescripție impus de legiuitor, acțiunea revocatorie (sau pauliană) nefiind imprescriptibilă. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este incorectă, termenul de prescripție pentru acțiunea revocatorie fiind de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat, dacă prin lege nu se prevede altfel (art. 1564 C.civ.).

Dacă toate condițiile acțiunii revocatorii au fost respectate, inclusiv cea privitoare la formularea în termenul de prescripție de un an, acțiunea urmează a fi admisă, consecința fiind aceea că actul atacat va fi declarat inopozabil atât față de creditorul care a introdus acțiunea, cât și față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză [art. 1565 alin. (1) teza I C.civ.]. Față de ceilalți creditori însă, neintervenienți, hotărârea pronunțată în cauză va fi inopozabilă, astfel că admiterea acțiunii revocatorii nu va avea niciun efect față de aceștia. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, august 2013)

§5. Transmisiunea obligațiilor

220. Există obligația de garanție:

A. în sarcina cedentului, față de cesionar, pentru solvabilitatea debitorului cedat, chiar dacă nu s-a obligat expres;

B. în baza principiilor subrogației cu titlu particular, în cazul preluării de datorie, chiar dacă fideiusorul care a constituit garanția nu și-a dat acordul la preluare;

C. în sarcina cedentului, față de cesionar, pentru existența creanței la data cesiunii, dacă aceasta este cu titlu oneros.

EXPLICAȚII

Ca urmare a încheierii unei cesiuni de creanță, se poate naște obligația de garanție a cedentului față de cesionar, existența și întinderea acestei garanții depinzând, pe de o parte, de caracterul cesiunii, respectiv dacă este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit, iar, pe de altă parte, de înțelegerea părților (dacă există o astfel de înțelegere cu privire la garanție).

Astfel, dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are de drept obligația de garanție față de cesionar [art. 1585 alin. (1) C.civ.], aceasta întinzându-se asupra existenței creanței în raport cu data cesiunii și fără a acoperi și solvabilitatea debitorului cedat, în lipsa unei stipulații contrare [art. 1585 alin. (2) teza I C.civ.].

Dacă cesiunea de creanță este cu titlu gratuit, în lipsă de stipulație contrară, cedentul nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii [art. 1585 alin. (5) C.civ.].

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, garanția solvabilității debitorului cedat existând numai printr-o stipulație expresă, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este corectă, cedentul garantând, *ope legis*, existența creanței la data cesiunii, în cazul transmiterii creanței prin act cu titlu oneros.

În materia preluării de datorie, art. 1602 alin. (2) C.civ. prevede că cesiunea de datorie nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului (de exemplu, ipotecile legale sau privilegiile), iar alin. (3) al aceluiași articol statuează că obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu și-au dat acordul la preluare. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, mai 2018)

221. Cesiunea:

A. unei universalități de creanțe este opozabilă debitorilor din momentul comunicării ei;

B. nu poate avea ca obiect creanțe viitoare;

C. de creanță, transferă, printre altele, accesoriile creanței cedate.

EXPLICAȚII

Ca regulă, pot face obiectul cesiunii de creanță orice fel de creanțe, indiferent de obiectul lor și indiferent de izvorul lor (creanțe născute dintr-un contract, creanțe născute dintr-un act juridic unilateral, creanțe născute dintr-un fapt licit sau ilicit), inclusiv creanțele viitoare. În ceea ce privește creanțele viitoare, acestea pot fi cesionate, dacă actul cuprinde elementele care permit identificarea creanței cedate, conform art. 1572 alin. (1) C.civ. (Fișe, 2018, p. 544). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită întrucât exclude posibilitatea de a încheia o cesiune cu privire la o creanță viitoare.

În ceea ce privește publicitatea cesiunii de creanță, deși între părțile contractante contractul de cesiune produce efecte de la momentul încheierii acestuia, efectele față de terți (în categoria terților este inclus și debitorul/debitorii cedat/cedați) se vor produce numai după ce au fost respectate anumite formalități de publicitate, opozabilitate, prevăzute de lege. Astfel, conform art. 1578 alin. (1) lit. b) C.civ., debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care primește o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanța cedată și se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul cesiunii unei universalități de creanțe, precum este cazul prevăzut de varianta de răspuns de la litera A, comunicarea cesiunii debitorului cedat este necesară pentru opozabilitate față de acesta din urmă (art. 1579 teza a II-a C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În fine, prin cesiune se transferă cesionarului toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată, precum și drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate, cum ar fi dobânzile și alte

venituri ale creanței [art. 1568 alin. (1) lit. a) și b) C.civ.]. De asemenea, art. 1576 C.civ., prevede că, dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii. În consecință, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(admitere INM, 2013)

222. Cesiunea de creanță:

A. devenită opozabilă debitorului prin acceptare, nu îl împiedică pe acesta să opună cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul;

B. privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte;

C. produce transferul creanței de la cedent la cesionar numai după notificarea debitorului cedat.

EXPLICAȚII

Cesiunea de creanță este convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț (debitorul cedat) [art. 1566 alin. (1) C.civ.].

Cesiunea de creanță poate fi, după scopul avut în vedere de părți, cu titlu gratuit și cu titlu oneros (art. 1567 C.civ.), iar după obiectul urmărit, poate fi totală sau parțială. Pot fi cesionate parțial creanțe privind plata unor sume de bani [art. 1571 alin. (1) C.civ.], precum și creanțe ce au un alt obiect decât sume de bani, dar numai dacă obligația este divizibilă, iar în urma cesiunii aceasta nu devine, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor [art. 1571 alin. (2) C.civ.]. În consecință, putem afirma că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Efectul translativ al contractului de cesiune de creanță se produce prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului cedat [art. 1573 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, cesiunea de creanță este, ca regulă, un contract consensual încheiat între două părți (cedentul și cesionarul), care nu are nevoie, pentru eficacitate, de acordul debitorului cedat. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Debitorul cedat trebuie însă înștiințat despre schimbarea creditorului său (sau adăugarea unui nou debitor, în cazul cesiunii parțiale), pentru ca cesiunea de creanță să îi devină opozabilă. Din momentul în care cesiunea îi devine opozabilă [într-unul din modurile arătate de art. 1578 alin. (1) C.civ., respectiv prin acceptare sau prin notificare scrisă primită de la cesionar sau de la cedent], debitorul este ținut să îi plătească cesionarului, liberându-se de obligația sa. Din același moment, debitorul poate opune cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca și împotriva cedentului [art. 1582 alin. (1) teza I C.civ.], cu excepția cazului în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, când debitorul nu mai poate opune cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul [art. 1582 alin. (3) C.civ.]. Se consideră astfel că debitorul cedat a renunțat expres, odată cu acceptarea, la dreptul de a se prevala de compensația legală, obligându-se să facă plata către cesionar (Fișe, 2018, p. 553). În consecință, și varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

223. Cesiunea de creanță:

A. este opozabilă și fideiusorului, dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii au fost îndeplinite față de debitor;

B. unei universalități de creanțe este opozabilă debitorilor din momentul înscrierii cesiunii în arhivă, chiar dacă nu le-a fost comunicată;

C. care are ca obiect o altă prestație decât o sumă de bani poate fi cedată în parte numai dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

EXPLICAȚII

Opozabilitatea cesiunii de creanță se realizează în mod diferit în funcție de destinatarul acestei formalități (debitor cedat, cesionarii ulteriori și succesivi ai aceleiași creanțe, creditorii cedentului și fideiusori), dar și de obiectul asupra căreia poartă cesiunea (una sau mai multe creanțe determinate sau o universalitate de creanțe).

Astfel, potrivit art. 1581 C.civ., *cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii față de*

debitor au fost îndeplinite și în privința fideiutorului însuși. Așadar, în cazul fideiutorului, opozabilitatea cesiunii se realizează prin aceleași mijloace stabilite pentru opozabilitatea față de debitorul cedat, respectiv prin notificare (comunicare) sau acceptare de către fideiutor (Fișe, 2018, p. 547). Aceasta nu înseamnă însă că odată făcută opozabilă cesiunea față de debitorul cedat, ea va fi opozabilă și fideiutorului, ci presupune îndeplinirea aceluiași formalități și față de fideiutor, și față de debitorul cedat. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Dacă obiectul cesiunii îl constituie o universalitate de creanțe, ea va fi opozabilă terților numai prin înscrierea în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, iar debitorilor, numai din momentul comunicării ei (art. 1579 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, cesiunea de creanță se clasifică, după obiectul urmărit, în cesiune totală și cesiunea parțială. Pot fi cesionate parțial creanțe privind plata unor sume de bani [art. 1571 alin. (1) C.civ.], precum și creanțe ce au un alt obiect decât sume de bani, dar numai dacă obligația este divizibilă, iar în urma cesiunii aceasta nu devine, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor [art. 1571 alin. (2) C.civ.]. În consecință, putem afirma că varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

224. X a cesionat către Y creanța rezultată din împrumutul acordat lui Z, pentru care Y a plătit un preț reprezentând 80% din valoarea împrumutului. Selectați dintre răspunsurile de mai jos pe cel/cele corect/e din punct de vedere legal:

A. cesiunea nu va produce efecte în privința lui Z, dacă era interzisă prin contractul de împrumut, chiar dacă Z nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;

B. dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente anterior cesiunii dar neîncasate de către X, se cuvin cesionarului Y de la data scadenței, orice clauză contrară fiind considerată nescrisă;

C. X răspunde pentru solvabilitatea lui Z în limita prețului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.

EXPLICAȚII

Niciuna din variantele de răspuns oferite nu corespunde exigențelor textelor legale din materia cesiunii de creanță, fiind, deci, greșite.

În privința variantei de răspuns de la litera A, aceasta este incorectă prin raportare la dispozițiile art. 1570 C.civ. care stabilesc situațiile în care, deși o creanță este declarată incesibilă prin convenția părților, totuși cesiunea acelei creanțe va fi opozabilă debitorului cedat: a) dacă debitorul a consimțit la cesiune; în acest caz, este vorba de un consimțământ dat de către debitor ulterior momentului încheierii convenției prin care a fost stipulată clauza de incesibilitate; consimțământul debitorului poate fi nu numai expres, ci și tacit, spre exemplu, dedus din simpla executare a creanței față de cesionar; b) *dacă interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii*; c) dacă cesiunea privește o creanță ce are ca obiect o sumă de bani; în această ipoteză, cesiunea poate opera chiar și atunci când clauza de incesibilitate a fost stipulată în înscrisul constatator al creanței, lipsirea sa de efecte juridice făcându-se *ope legis*, ceea ce înseamnă că o creanță care are ca obiect plata unei sume de bani *nu poate fi declarată incesibilă pe cale convențională* (Fișe, 2018, p. 545).

Pentru soluționarea variantei de răspuns de la litera B este necesar a fi avute în vedere dispozițiile legale prevăzute de art. 1576 C.civ., care stabilesc că, în lipsă de stipulație contrară, dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent se cuvin cesionarului, de la data cesiunii. Această dispoziție se explică prin faptul că de la momentul cesiunii, cesionarul dobândește creanța cedată împreună cu toate accesoriile și garanțiile ei, deci și cu dobânzile scadente și neîncasate încă de cedent la acel moment. Prin urmare, aceste dobânzi scadente și neîncasate se cuvin cesionarului de la data cesiunii, și nu de data scadenței, cum se susține în varianta de răspuns de la litera B, părțile având libertatea de a insera o clauză contrară, care este valabilă, și nu nescrisă, cum se arată în varianta comentată.

În fine, în materie de cesiune de creanță, cedentul garantează pe cesionar numai cu privire la existența creanței în raport cu data cesiunii, fără a fi ținut să răspundă și de solvabilitatea debitorului cedat, în lipsa de stipulație expresă [art. 1585 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la

litera C este greșită, întrucât nu menționează dacă cedentul și-a asumat expres obligația de garanție pentru solvabilitatea debitorului cedat, în lipsa unei astfel de stipulații, lipsind și obligația, așa cum am arătat.

(întrebare anulată)

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

225. X cesionează lui Y creanța sa față de Z, reprezentând prețul vânzării către acesta din urmă a unui bun individual determinat. Cesiunea este comunicată lui Z, odată cu acțiunea prin care se solicită obligarea sa la plata prețului către Y. Prin raportare la situația de fapt:

A. Z nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, dacă efectuează plata până la primul termen de judecată, cu excepția situației în care a fost pus în întârziere anterior comunicării cesiunii;

B. Z nu va putea invoca față de Y faptul că bunul pierise în întregime înainte de încheierea vânzării;

C. Z va putea opune lui Y compensația pe care o putea invoca față de X.

EXPLICAȚII

Participantii la raportul juridic redat în speță sunt următorii: X, în calitate de cedent (vânzător și creditor al prețului), Y, cesionar, și Z, debitor cedat (cumpărător al bunului individual determinat și debitor al obligației de plată a prețului).

Cum între X și Y s-a încheiat o cesiune de creanță, acesta din urmă a dobândit dreptul de primi plata prețului bunului vândut de către X lui Z, împreună cu toate accesoriile și garanțiile care îl însoțeau [art. 1568 alin. (1) C.civ.].

Cesiunea de creanță poate deveni opozabilă debitorului cedat fie prin notificare, făcută de oricare dintre părțile cesiunii, fie prin acceptarea debitorului, făcută printr-un înscris cu dată certă [art. 1578 alin. (1) C.civ.]. În plus, notificarea cesiunii de creanță se poate face și odată cu comunicarea cererii de chemare în judecată formulată de cesionar împotriva debitorului. În acest caz, dacă debitorul cedat plătește până la primul termen de judecată, el nu va putea fi obligat la cheltuieli de judecată, în afară de cazul în care debitorul se afla deja în întârziere la momentul comunicării cesiunii (art. 1580 C.civ.). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Cesiunea de creanță produce două categorii de efecte: între părți (cesionar și cedent) și față de terți (în această categorie intrând și debitorul cedat).

În materia efectelor cesiunii de creanță față de debitorul cedat, distingem între efecte anterioare îndeplinirii formalităților de publicitate și efecte ulterioare îndeplinirii acestor formalități, la care ne vom referi mai jos, întrucât problema din enunț la aceste efecte se referă.

Astfel, debitorul cedat, devenind debitorul cesionarului, este obligat să plătească datoria direct acestuia din urmă. Însă, conform art. 1582 alin. (1) C.civ., debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului, inclusiv orice modalitate de stingere a obligațiilor survenită înainte de momentul în care cesiunea i-a devenit opozabilă [art. 1582 alin. (1) teza finală C.civ.].

Cu privire la compensație, aceasta nu va putea fi opusă cesionarului decât dacă cesiunea de creanță i-a devenit opozabilă debitorului cedat prin acceptare, astfel cum prevede art. 1582 alin. (3) C.civ.

În consecință, față de explicațiile de mai sus, putem concluziona că variantele de răspuns de la literele A și C sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

226. Cesiunea unei universalități de creanțe:

- A. poate avea ca obiect numai creanțe exigibile la momentul cesiunii;
- B. permite cesionarului să efectueze acte de conservare cu privire la drepturile cedate;
- C. nu poate fi făcută cu titlu gratuit.

EXPLICAȚII

Cesiunea de creanță poate privi atât creanțe actuale, cât și creanțe viitoare, atâta vreme cât actul cuprinde elementele care permit identificarea creanței cedate [art. 1572 alin. (1) C.civ.]. Dacă se cesionează o universalitate de creanțe, aceasta poate cuprinde atât creanțe actuale, cât și viitoare, deci a căror exigibilitate nu este atinsă la momentul cesiunii (art. 1579 C.civ.). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Înainte de notificarea cesiunii de creanță, cesionarul poate să facă acte de conservare cu privire la universalitatea cedată, astfel cum prevede art. 1575 alin. (2) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, contractul de cesiune de creanță poate fi atât cu titlu gratuit, cât și cu titlu oneros, indiferent dacă se transmite o creanță sau mai multe creanțe individualizate, sau o universalitate de creanțe. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(admitere INM, 2014)

227. Cedentul unei creanțe:

A. răspunde pentru evicțiunea decurgând din fapta sa proprie, dacă cesionarul nu poate să facă creanța opozabilă terților;

B. răspunde pentru evicțiunea decurgând din fapta sa proprie, dacă cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său;

C. nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii, dacă cesiunea este cu titlu gratuit, fără posibilitatea părților de a stipula contrariul.

EXPLICAȚII

Atunci când cesiunea de creanță se face cu titlu oneros, ea dă naștere în sarcina cedentului și a obligației de garanție. Garanția trebuie privită în corelație cu art. 1586 C.civ., care se referă la răspunderea pentru evicțiune, după aceeași structură ca cea din materia vânzării, la care, de altfel, art. 1585 alin. (4) C.civ. face trimitere.

Potrivit art. 1586 alin. (1) C.civ., în toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților. Astfel, variantele de răspuns de la literele A și B sunt corecte.

În lipsă de stipulație contrară, *cedentul cu titlu gratuit* nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii, conform art. 1585 alin. (5) C.civ. Dispozițiile legale amintite recunosc părților posibilitatea de a stabili prin convenție, chiar și în cazul unei cesiuni cu titlu gratuit, existența obligației de garanție. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2016)

228. Subrogația:

A. se produce de drept în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o ipotecă asupra bunului respectiv;

B. ca regulă, dacă este parțială, permite creditorului inițial, titular al unei garanții, să își exercite drepturile sale pentru partea neplătită din creanță cu preferință față de noul creditor;

C. convențională presupune, în toate cazurile, acordul creditorului inițial.

EXPLICAȚII

Subrogația este modalitatea de transmitere legală sau convențională a dreptului de creanță, cu toate accesoriile sale, către un terț care l-a plătit pe creditorul inițial, în locul debitorului. În funcție de izvorul ei, subrogația poate fi legală (de drept) sau convențională, aceasta din urmă fiind la rândul ei de două forme: consimțită de debitor sau consimțită de creditor (Fișe, 2018, p. 556).

Subrogația legală se produce de drept în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv, conform art. 1596 alin. (1) lit. b) C.civ., deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, în cazul unei subrogații parțiale, când practic *solvensul* plătește numai o parte din datorie, creanța și accesoriile sale se împart între creditorul inițial și subrogat, drepturile creditorului inițial strămutându-se la *solvens* numai în limita plății efectuate de acesta din urmă. De regulă, în caz de subrogație parțială, creditorul inițial și subrogatul vin în concurs, fără ca între ei să existe un drept de preferință. Prin excepție, atunci când creditorul inițial este *titularul unei garanții*, dispozițiile art. 1598 alin. (1) C.civ. îi acordă un drept de preferință față de noul creditor (subrogatul), putând astfel să-și satisfacă prioritar creanța (AL. BLEOANCĂ, în *Noul Cod civil*, vol. II, p. 974,). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece, pe de o parte, în cazul unei subrogații convenționale consimțite de debitor, debitorul

se împrumută spre a-și plăti datoria și, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului față de care avea datoria respectivă [art. 1595 alin. (1) C.civ.]. Pe de altă parte, pentru această situație, art. 1595 alin. (3) C.civ. prevede că în lipsa unei stipulații contrare, subrogația consimțită de debitor are loc fără consimțământul creditorului inițial. Așadar, subrogația convențională nu presupune în toate cazurile consimțământul creditorului.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

229. Atât în materia subrogației în drepturile creditorului prin plata creanței, cât și în materia cesiunii de creanță, transmiterea calității de creditor:

- A. nu poate depinde de consimțământul debitorului;
- B. nu se poate produce de drept, în temeiul legii;
- C. atrage și transmiterea accesoriilor creanței.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește identificarea unor asemănări între instituția cesiunii de creanță și cea a subrogației în drepturile creditorului prin plata creanței, ambele reprezentând modalități de transmitere a obligațiilor.

Astfel, consimțământul debitorului nu este necesar, ca regulă, în materia cesiunii de creanță, transmiterea creanței operând exclusiv în temeiul convenției dintre cesionar și cedent. Pe de altă parte, subrogația poate fi consimțită de creditor, care operează fără consimțământul debitorului [art. 1594 alin. (2) C.civ.], și consimțită de debitor, care, astfel cum reiese și din denumire, presupune acordul acestuia. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A nu reprezintă o asemănare între cele două instituții, fiind, în consecință, greșită.

Subrogația se clasifică în subrogație convențională (consimțită de creditor și consimțită de debitor) și subrogație legală (art. 1596 C.civ.); în consecință, și varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât una dintre cele două instituții poate opera de drept, în temeiul legii. De altfel, și cesiunea de creanță poate opera de drept, în temeiul legii, spre exemplu, în cazul admiterii cererii de validare a popririi [art. 792 alin. (1) CPC].

În fine, atât în privința cesiunii de creanță, cât și în privința subrogației, creanța se transmite împreună cu toate garanțiile și accesoriile ce o însoțesc, potrivit art. 1568 alin. (1) C.civ. și art. 1593 alin. (1) C.civ., aceasta fiind o asemănare între cele două moduri de transmitere a creanței, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

230. Subrogația:

- A. poate fi consimțită de către debitor fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară;
- B. nu produce efecte și împotriva celor care au garantat obligația;
- C. se produce de drept în favoarea celui care a efectuat din eroare o plată și nu poate obține restituirea acesteia de la creditorul plătit.

EXPLICAȚII

Subrogația poate fi legală sau convențională [art. 1593 alin. (2) C.civ.], aceasta din urmă putând fi, la rândul ei, consimțită de creditor (art. 1594 C.civ.) sau consimțită de debitor (art. 1595 C.civ.).

Subrogația consimțită de debitor are loc, potrivit art. 1595 alin. (3) C.civ., fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară, astfel că varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În privința efectelor pe care le produce subrogația, acestea sunt aceleași, indiferent că este vorba despre subrogație legală ori convențională. Articolul 1598 alin. (2) C.civ. prevede că acestea se produc și împotriva debitorului principal și a celor care au garantat obligația, care însă pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului inițial, astfel că varianta de răspuns de la litera B este incorectă.

În fine, sediul principal al subrogației legale îl constituie art. 1596 C.civ. care enumeră, cu titlu exemplificativ, iar nu limitativ, acele situații în care are loc o transmisiune a creanței către persoana care a făcut o plată, în condițiile arătate de lege. Pe lângă cazurile prevăzute de art. 1596 C.civ., mai întâlnim în cod și alte situații în care operează de drept subrogația (a se vedea Fișe, 2018, p. 556-557), printre care se numără și cea a debitorului care a efectuat

o plată nedatorată unui alt creditor și care are drept de regres împotriva adevăratului debitor în temeiul subrogației legale [art. 1342 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

231. Subrogația:

A. se produce de drept în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria;

B. convențională, poate fi consimțită, expres sau tacit, de debitor sau de creditor;

C. consimțită de creditor, operează cu consimțământul debitorului, dacă părțile nu dispun altfel.

EXPLICAȚII

Cazurile generale în care subrogația operează prin efectul legii sunt prevăzute de dispozițiile art. 1596 lit. a)-d) C.civ.: a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plătește unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii; b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv; c) în folosul celui care, fiind obligat împreună alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria; și d) în folosul moștenitorului care plătește din bunurile sale datoriile succesiunii. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, fiind practic enunțat unul dintre cazurile prevăzute expres de lege de subrogație legală (de drept).

În ceea ce privește subrogația convențională, aceasta poate fi consimțită fie de creditor, fie de debitor. Subrogația convențională consimțită de creditor operează fără consimțământul debitorului, orice clauză contrară considerându-se nescrisă [art. 1594 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

De asemenea, și varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât subrogația convențională poate fi, după cum am precizat și anterior, consimțită fie de debitor, fie de creditor, dar trebuie să fie expresă și, pentru a putea fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris, potrivit art. 1593 alin. (3) C.civ. Mai mult, subrogația consimțită de debitor este un act solemn, incompatibilă cu manifestarea tacită de voință [art. 1595 alin. (2) C.civ.].

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

232. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogația se produce de drept:

- A. în toate cazurile în care este constatată printr-un înscris;
- B. în folosul creditorului, chiar chirografar, care plătește unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii;
- C. în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv.

EXPLICAȚII

Cazurile generale în care operează subrogația prin efectul legii sunt prevăzute de dispozițiile art. 1596 lit. a)-d) C.civ.: a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plătește unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii; b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv; c) în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria; d) în folosul moștenitorului care plătește din bunurile sale datoriile succesiunii. Așadar, variantele de răspuns de la literele B și C sunt corecte.

Dacă este constatată printr-un înscris, nu mai vorbim despre o subrogație de drept, legală, ci despre una convențională, fie consimțită de creditor, fie de debitor. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

233. În materia preluării datoriei prin contract încheiat între creditor și noul debitor:

A. noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial decât dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării;

B. când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaște cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință, doar dacă aceste drepturi rezultă din înscrisuri autentice;

C. obligația fideiusorului se va stinge dacă acesta nu și-a dat acordul la preluare.

EXPLICAȚII

Preluarea de datorie poate opera fie prin încheierea unui contract între debitorul inițial și noul debitor, caz în care transmisiunea obligației din patrimoniul debitorului inițial în patrimoniul noului debitor este condiționată de acordul creditorului [art. 1599 lit. a) C.civ.], fie printr-un contract încheiat între creditor și noul debitor, prin care acesta din urmă își asumă obligația față de creditor [art. 1599 lit. b) C.civ.].

Efectele preluării de datorie pot fi analizate din două perspective: efectele între părțile preluării de datorie (în cazul în care preluarea de datorie s-a produs prin contract încheiat între debitorul inițial și noul debitor) și efectele față de creditor.

Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor *poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului inițial*, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă [art. 1603 alin. (1) C.civ.]. *Spre exemplu*, noul debitor îi poate opune creditorului cauzele de stingere a datoriei preluate sau de amânare a plății care puteau fi invocate de vechiul debitor, nulitatea actului care a stat la baza nașterii datoriei, excepția de neexecutare.

Noul debitor *nu poate însă opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial*, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării [art. 1603 alin. (2) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 561). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Dacă obligația cedată este garantată, ca regulă, preluarea de datorie nu are niciun efect asupra existenței acestor garanții, cu excepția cazului în care ele nu pot fi despărțite de persoana debitorului [art. 1602 alin. (2) C.civ.]; de asemenea, tot prin excepție de la regulă, obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu și-au dat acordul la preluare; prin urmare, pentru a opera transmiterea garanțiilor și în considerarea persoanei noului debitor, este necesar și consimțământul garantului [art. 1602 alin. (3) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 561). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În fine, când contractul de preluare este desființat, *obligatia debitorului inițial renaște*, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință [art. 1604 alin. (1) C.civ.], indiferent de forma actului prin care terții au dobândit respectivele drepturi, atâta vreme înșă cât au fost respectate formalitățile de publicitate, acolo unde legea cere îndeplinirea unor astfel de formalități. În consecință, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

234. Noul debitor:

A. care preia o datorie, poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, inclusiv compensația;

B. care preia o datorie, nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial;

C. în cadrul novației, îl înlocuiește pe cel inițial numai cu consimțământul acestuia din urmă, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială.

EXPLICAȚII

Prezenta întrebare are în vedere atât o situație de transmitere a obligației prin intermediul preluării de datorie și o serie de efecte produse de aceasta, dar și o situație de transformare a obligației ca urmare a novației.

Preluarea de datorie reprezintă o convenție prin care se transmite o obligație din patrimoniul debitorului în cel al unei alte persoane, fie în temeiul acordului de voință dintre debitorul cedent și noul debitor, cu consimțământul creditorului, fie în temeiul acordului de voință dintre creditor și noul debitor (Fișe, 2018, p. 559). Ca urmare a preluării de datorie, poziția juridică a noului debitor este identică cu cea a debitorului inițial. Astfel, potrivit art. 1603 alin. (1) C.civ., dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului inițial, *în afara de compensație* sau orice altă excepție personală a acestuia.

Compensația presupune existența unor datorii reciproce care se sting până la concurența celei mai mici dintre ele (art. 1616 C.civ.). Or, în cazul preluării

de datorie, obligațiile nu mai sunt reciproce, una fiind între creditor și noul debitor, iar cea de a doua între creditor și vechiul debitor, astfel, că nu este îndeplinită condiția legală pentru a opera compensația. În plus, compensația fiind o excepție personală este strâns legată de persoana vechiul debitor și, prin urmare, nu poate fi invocată de noul debitor (AL. BLEOANCĂ, în *Noul Cod civil*, vol. II, p. 984). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Potrivit, art. 1603 alin. (2) C.civ., noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării. Raportul juridic dintre debitori reprezintă un *res inter alios acta*, iar principiul relativității face ca actele juridice să se producă numai în privința părților aceluși raport juridic, astfel că noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre el și debitorul inițial (*ibidem*). În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât în cazul novației prin schimbare de debitor care se produce atunci când un debitor nou îl înlocuiește pe cel inițial, acesta din urmă fiind liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială, novația poate opera *fără consimțământul debitorului inițial* [art. 1609 alin. (2) C.civ.].

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

§6. Transformarea obligațiilor

235. Preluarea datoriei prin convenție încheiată între creditor și noul debitor, respectiv novația prin schimbare de debitor se aseamănă prin faptul că:

- A. produc efect extinctiv asupra garanțiilor strâns legate de debitorul inițial;
- B. nu este necesar acordul debitorului inițial;
- C. presupun nașterea unui raport obligațional nou.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, având în vedere că art. 1602 alin. (2) teza finală C.civ. stabilește că garanțiile strâns legate de persoana debitorului inițial se sting în cazul preluării de datorie, iar în cazul novației,

stingându-se vechea creanță, înseamnă că se sting și toate accesoriile și garanțiile care o însoțeau, potrivit art. 1611 alin. (1) C.civ., deci inclusiv și acelea care sunt strâns legate de persoana debitorului inițial.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă, întrucât, în cazul preluării de datorie prin convenție încheiată între creditor și noul debitor, efectele se vor produce de la momentul încheierii contractului, fără a fi nevoie de acordul debitorului inițial; acest aspect reprezintă o asemănare între cele două instituții, deoarece și novația prin schimbare de debitor poate opera fără consimțământul debitorului inițial, potrivit art. 1609 alin. (2) C.civ.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, dacă novația presupune stingerea vechii obligații care este înlocuită cu o obligație nouă, în cazul preluării de datorie, operează doar o transmitere a unei obligații din patrimoniul unei persoane în patrimoniul altei persoane, fără ca această transmitere să presupună nașterea unui raport obligațional nou. Deci varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât nu prezintă o asemănare între cele două instituții, ci, dimpotrivă, o deosebire.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

236. Novația:

- A. prin schimbarea debitorului permite noului debitor să opună creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial;
- B. care operează între creditor și unul dintre debitorii solidari, de regulă, nu îi liberează pe ceilalți codebitori solidari cu privire la creditor;
- C. nu se prezumă.

EXPLICAȚII

Pentru a putea opera novația, trebuie îndeplinite, pe lângă condițiile generale de validitate a contractelor (novația reprezintă practic o convenție prin care părțile sting o obligație existentă și o înlocuiesc cu o nouă obligație) și o serie de condiții specifice, respectiv: a) existența unei obligații valabile, care urmează a se stinge prin novație; b) nașterea unei obligații noi valabile; c) existența unui element de noutate în noua obligație față de vechea obligație și d) intenția părților de a nova trebuie să fie neîndoielnică (intenția de a

nova nu se prezumă), conform art. 1610 C.civ. (Fișe, 2018, p. 562). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera A, în cazul novației prin schimbare de debitor, dispozițiile art. 1612 C.civ. prevăd un efect special al novației, și anume faptul că noul debitor *nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial și nici pe cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului*, singura excepție fiind situația în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligație inițială. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât art. 1613 alin. (1) teza I C.civ. stabilește că novația care operează între creditor și unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalți codebitori cu privire la creditor.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, august 2013)

237. Prin încheierea unei novații, G devine creditorul lui U, înlocuindu-l în această calitate pe N, care deținea față de U o creanță provenită dintr-un contract de împrumut în care obligația de restituire fusese garantată prin constituirea unei ipoteci asupra unui bun al debitorului U. Prin raportare la această situație:

- A. novația nu poate produce efecte în lipsa consimțământului debitorului U;
- B. novația valabil încheiată determină stingerea obligației lui U față de N;
- C. lipsa consimțământului debitorului U nu influențează eficacitatea novației, însă face să nu subziste ipoteca care însoțea creanța inițială.

EXPLICAȚII

Novația este convenția prin care părțile sting o obligație existentă, înlocuind-o cu o nouă obligație. În raport cu elementul modificat, novația poate fi obiectivă sau subiectivă, aceasta din urmă putând opera prin schimbare de debitor sau prin schimbare de creditor, cum este, de altfel, și situația din speță.

Novația prin schimbare de debitor se produce atunci când un debitor nou îl înlocuiește pe cel inițial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială. Acest tip de novație subiectivă poate opera și fără

consimțământul debitorului inițial (prin expromisiune), astfel cum prevede art. 1609 alin. (2) C.civ.

Novația prin schimbare de creditor are loc atunci când, ca efecte al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui inițial, față de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligația veche. Novația prin schimbare de creditor nu poate opera fără consimțământul debitorului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, ceea ce face ca varianta de răspuns de la litera C să fie greșită.

Novația are ca efect stingerea obligației vechi și nașterea unei noi obligații, astfel că, aplicând acest principiu la speța dată, putem afirma că prin încheierea novației, obligația lui U față de N este considerată stinsă, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

238. Atunci când novația are loc prin schimbarea debitorului:

A. noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial;

B. debitorul inițial rămâne obligat în calitate de fideiutor, dacă noul debitor era insolvabil la data novației;

C. noul debitor poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea față de acesta din urmă debitorul inițial.

EXPLICAȚII

Novația este o modalitate de transformare a obligațiilor și reprezintă convenția prin care părțile sting o obligație existentă și o înlocuiesc cu o nouă obligație [art. 1609 alin. (1) C.civ.]. Novația prin schimbarea debitorului se produce atunci când un nou debitor îl înlocuiește pe cel inițial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială [art. 1609 alin. (2) C.civ.]. Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial și nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, potrivit art. 1612 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, iar varianta de răspuns de la litera C este greșită.

În plus, având în vedere că prin novație vechea obligație se stinge, între părți se naște un nou raport obligațional; stingându-se vechea creanță, se

sting și toate garanțiile care o însoțeau [art. 1611 alin. (1) C.civ.]. Așadar, debitorul inițial nu va rămâne obligat în calitate de fideiutor pentru noul debitor, chiar dacă noul debitor era insolubil la data novației, deci varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

§7. Stingerea obligațiilor

239. Stingerea unei obligații se poate face:

A. prin compensație între două datorii reciproce, chiar dacă pentru una dintre ele s-a acordat termen de grație;

B. atunci când, în cadrul aceluiași raport obligațional, calitățile de creditor și debitor se întrunesc în aceeași persoană, chiar dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite;

C. în cazul imposibilității fortuite de executare, chiar dacă notificarea debitorului cu privire la aceasta nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1615 C.civ., obligațiile se sting prin plată, compensație, confuziune, remitere de datorie, imposibilitatea fortuită de executare, precum și prin alte moduri expres prevăzute de lege.

Compensația reprezintă modul de stingere a două obligații reciproce până la concurența celei mai mici dintre ele (art. 1616 C.civ.). Compensația poate opera de drept, în cazul a două datorii reciproce certe, lichide și exigibile, ce au ca obiect sume de bani ori bunuri fungibile, poate opera în temeiul convenției părților, când nu sunt întrunite condițiile compensației legale ori în temeiul unei hotărâri judecătorești, atunci când obligațiile reciproce nu sunt lichide ori nu au ca obiect bunuri fungibile.

Termenul de grație este acel beneficiu pe care instanța de judecată îl poate acorda debitorului, în considerarea persoanei sale și a împrejurărilor în care se găsește, pentru executarea obligației asumate de el [art. 397 alin. (3) CPC]. Acordarea acestui termen presupune, deci, că debitorul se află

deja în întârziere cu privire la obligația sa, care este, prin urmare, scadentă și exigibilă. Din aceste motive, art. 1619 C.civ. prevede că termenul de grație acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensației, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Atunci când, în cadrul aceluiași raport obligațional, calitățile de creditor și debitor se întrunesc în aceeași persoană, obligația se va stinge de drept prin confuziune [art. 1624 alin. (1) C.civ.]. Cu toate acestea, confuziunea nu va opera dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite [art. 1624 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Imposibilitatea fortuită de executare este acel mod de stingere a obligației ca urmare a producerii unei cauze de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora, care a condus la imposibilitatea executării obligației [art. 1634 alin. (1) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 570).

Debitorul trebuie să notifice existența evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare, iar dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, *prin aceasta*, creditorului [art. 1634 alin. (5) C.civ.]. Cu alte cuvinte, lipsa notificării nu lipsește de efecte liberatorii imposibilitatea fortuită de executare, ci va avea repercusiuni cu privire la acoperirea prejudiciului suferit de creditor prin neajungerea într-un termen rezonabil la acesta a respectivei notificări. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, mai 2018)

240. În materia compensației:

- A. termenul de grație acordat pentru plata unei datorii nu împiedică realizarea compensației;
- B. compensația nu are loc atunci când are ca obiect un bun insesizabil;
- C. părțile nu pot renunța tacit la compensație.

EXPLICAȚII

Compensația reprezintă modul de stingere a două obligații reciproce, până la concurența celei mai mici dintre ele (art. 1616 C.civ.). În principiu,

poate opera cu privire la orice fel de obligații, indiferent de izvorul lor. De la această regulă, dispozițiile art. 1618 C.civ. stabilesc o serie de excepții în care compensația nu operează, deși este vorba de creanțe reciproce, respectiv atunci când: a) creanța rezultă dintr-un act făcut cu intenția de a păgubi; b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat; și c) are ca obiect un bun insesizabil. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Varianta de răspuns de la litera A este, de asemenea, corectă, art. 1619 C.civ. stabilește că poate opera compensația și atunci când pentru executarea uneia dintre datorii a fost acordat un termen de grație.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C nu este corectă, întrucât chiar dacă există două datorii reciproce, certe, lichide și exigibile de natură a face să opereze compensația, fără a fi nevoie de manifestarea de voință a părții, totuși oricare dintre părți poate renunța la compensație și la efectele acesteia, conform art. 1617 alin. (3) C.civ. Renunțarea la beneficiul compensației poate fi atât expresă, cât și tacită. Renunțarea expresă nu este supusă niciunei formalități speciale, iar renunțarea tacită poate rezulta din orice act neîndoielnic și incompatibil cu efectul compensației (D. ZECA, în *Noul Cod civil*, vol. II, p. 1005-1006).

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2015)

241. Compensația nu poate fi legală, ci doar convențională în cazul datoriilor:

- A. care au ca obiect un bun insesizabil;
- B. pentru plata cărora s-a acordat un termen de grație în instanță;
- C. care nu sunt încă exigibile.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A nu este corectă întrucât, potrivit art. 1618 lit. c) C.civ., compensația, indiferent de felul acesteia (legală, convențională sau judiciară), nu operează, deși este vorba de creanțe reciproce, atunci când are ca obiect un bun insesizabil.

Poate opera compensația atunci când pentru executarea uneia dintre datorii a fost acordat un termen de grație, atât în cazul unei compensații

legale, dar și în cazul unei compensații convenționale, deci acest aspect nu reprezintă o deosebire între cele două feluri de compensație și, ca urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Compensația legală presupune, potrivit art. 1617 C.civ., îndeplinirea următoarelor condiții: a) datoriile să fie reciproce; b) creanțele să aibă ca obiect o sumă de bani sau bunuri fungibile de aceeași natură; și c) creanțele ce urmează a se compensa să fie certe, lichide și exigibile, oricare ar fi izvorul lor (Fișe, 2018, p. 564). Compensația convențională operează prin convenția părților, atunci când nu sunt întrunite condițiile compensației legale, deci în cazul datoriilor care nu sunt încă exigibile, compensația poate fi doar convențională. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

242. Compensația:

A. se deosebește de darea în plată, întrucât nu poate viza decât obligații bănești;

B. invocată de către unul dintre debitori, profită celorlalți codebitori solidari pentru partea acestuia din datorie;

C. reprezintă situația în care obligația se stinge, întrucât calitățile de creditor și debitor se întrunesc de către aceeași persoană în cadrul unui raport obligațional.

EXPLICAȚII

Compensația reprezintă un mod de stingere a două obligații reciproce, până la concurența celei mai mici dintre ele (art. 1616 C.civ.). Compensația poate fi legală, convențională sau judiciară. Compensația legală presupune ca obligațiile reciproce să aibă ca obiect o sumă de bani sau bunuri fungibile de aceeași natură [art. 1617 alin. (1) teza finală C.civ.], la fel ca și darea în plată, nefiind vreo deosebire din acest punct de vedere între cele două modalități de stingere a obligațiilor. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B este cea corectă, întrucât în cazul solidarității *pasive*, compensația care operează între creditor și un codebitor solidar produce efect extintiv doar în limita părții de datorie a celui codebitor

solidar, ceilalți codebitori rămânând obligați solidar pentru partea de datorie rămasă după ce a intervenit compensația [art. 1450 C.civ.] (Fișe, 2018, p. 565).

În fine, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrunirea calității de creditor și debitor în aceeași persoană reprezentând un alt mod de stingere decât compensația, respectiv confuziunea [art. 1624 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

243. Confuziunea:

A. ce operează prin reunirea calităților de creditor și debitor nu profită fideiusorilor;

B. ce operează prin reunirea calităților de fideiusor și creditor ori de fideiusor și debitor principal stinge obligația principală;

C. ce operează prin reunirea calităților de creditor ipotecar și de proprietar al bunului ipotecat stinge ipoteca, care însă va renaște dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

EXPLICAȚII

Confuziunea este acel mod de stingere a obligațiilor, care constă în întrunirea, în aceeași persoană, atât a calității de debitor, cât și a calității de creditor, în cadrul aceluiași raport juridic obligațional [art. 1624 alin. (1) C.civ.]. Efectul principal al confuziunii este acela de a stinge obligația cu toate garanțiile și accesoriile sale. Astfel, ipoteca se stinge prin confuziunea calităților de creditor ipotecar și de proprietar al bunului ipotecat, dar poate renaște dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el, conform art. 1625 C.civ. Având în vedere cele menționate, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Articolul 1626 alin. (1) teza I C.civ. stabilește că obligația principală, cu toate garanțiile și accesoriile sale, inclusiv obligația de fideiusiune, se stinge față de fideiusori prin reunirea calităților de creditor și debitor, drept urmare această situație profită și fideiusorilor, varianta de răspuns de la litera A fiind, în mod evident, greșită.

În cazul în care confuziunea calităților are loc între fideiusor și creditor ori între fideiusor și debitorul principal, *obligația principală nu se va stinge*, conform art. 1626 teza a II-a C.civ. Prin urmare, și varianta de răspuns de la

litera B este greșită, deoarece confuziunea produsă prin întrunirea calității de creditor și fideiutor nu folosește debitorului principal, pentru că imposibilitatea de a executa obligația nu există decât în privința fideiutorului, deoarece se stinge numai obligația accesorie a acestuia din urmă. Pentru această situație, confuziunea nu stinge și obligația principală care va continua să existe ca datorie negarantată sau garantată de alți fideiutori. În ceea ce privește confuziunea prin întrunirea calității de debitor și fideiutor, aceasta nu folosește debitorului principal deoarece obligația principală nu se stinge, iar creditorul se poate îndrepta atât împotriva debitorului principal, cât și împotriva fideiutorului care l-a garantat pe primul fideiutor, conform art. 2314 C.civ. (D. ZECA, în *Noul Cod Civil*, vol. II, p. 1015-1016).

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

244. În materie de confuziune:

A. aceasta nu operează dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite;

B. dispariția cauzei care a determinat-o face să renască obligația de la data dispariției cauzei;

C. confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terți, în legătură cu creanța stinsă pe această cale, cu condiția ca drepturile terților să fi fost dobândite de aceștia prin acte cu titlu gratuit și cu bună-credință.

EXPLICAȚII

Domeniul de aplicare al confuziunii este explicat de art. 1624 alin. (1) și (2) C.civ., astfel: confuziunea se aplică tuturor obligațiilor, indiferent de izvorul lor, însă nu operează dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Confuziunea stinge obligația, împreună cu toate garanțiile și accesoriile ei. Față de terți, confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de aceștia în legătură cu creanța stinsă pe această cale, în condițiile legii. Spre exemplu, dacă contractul de locațiune încetează prin dobândirea de către locatar a calității de proprietar al imobilului ce formează obiectul locațiunii,

sublocațiunea consimțită anterior rămâne în ființă. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

În fine, cu referire la desființarea confuziunii, având în vedere că aceasta produce efecte retroactive, vor renaște și obligațiile stinse prin această modalitate, de la data apariției cauzei de confuziune. Drept urmare, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2014)

245. Remiterea de datorie:

- A. este totală, dacă nu se stipulează contrariul;
- B. poate fi și tacită;
- C. nu poate fi cu titlu gratuit.

EXPLICAȚII

Remiterea de datorie este un mod voluntar de stingere a obligațiilor care constă în renunțarea creditorului, făcută cu titlu gratuit sau cu titlu oneros, însă cu consimțământul debitorului, la valorificarea creanței pe care o are față de debitorul său.

După întindere, remiterea de datorie poate fi totală și parțială. Art. 1629 alin. (2) C.civ. instituie prezumția conform căreia remiterea de datorie este totală, dacă părțile nu stipulează contrariul, deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Conform art. 1630 alin. (1) C.civ., după modul de prevedere, remiterea de datorie este expresă, atunci când părțile prevăd în mod expres stingerea datoriei, dar poate fi și tacită, când rezultă din cuprinsul contractului sau din împrejurări neîndoielnice (de exemplu, remiterea titlului de creanță către debitor). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

În cele din urmă, remiterea de datorie poate fi clasificată și după natura actului prin care se realizează, în remitere de datorie cu titlu oneros și remitere de datorie cu titlu gratuit, conform art. 1630 alin. (2) C.civ., deci varianta de răspuns de la litera C este greșită deoarece exclude posibilitatea ca remiterea de datorie să fie și cu titlu gratuit (pentru dezvoltări, a se consulta Fișe, 2018, p. 568-569).

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

246. Remiterea de datorie:

A. făcută debitorului principal îl liberează numai pe fideiutor, iar nu și pe alte persoane ținute pentru el;

B. nu este prezumată în privința creanței garantate dacă creditorul renunță expres la un privilegiu sau la o ipotecă;

C. dacă este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalți rămân obligați să garanteze pentru tot, cu includerea părții garantate de acesta, numai dacă au consimțit expres la exonerarea lui.

EXPLICAȚII

Fideiusiunea este un contract accesoriu, care își produce efectele numai când există și un debitor principal. Dacă creditorul îl liberează pe debitor, ca efect al remiterii de datorie, atunci și fideiutorul va fi liberat de obligația sa de garanție. Acest principiu este absolut, deoarece creditorul nu îl poate descărca pe debitor, rezervându-și în același timp și dreptul său contra fideiutorului (D. ZECA, în *Noul Cod civil*, vol. II, p. 1020). De asemenea, prin remiterea de datorie, obligația se stinge, iar odată cu creanța, în lipsă de stipulație contrară, se sting și accesoriiile și garanțiile care o însoțeau. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât remiterea de datorie făcută debitorului principal îl liberează pe fideiutor, *ca și pe oricare alte persoane ținute pentru el*, potrivit art. 1633 alin. (1) C.civ.

În schimb, dacă există mai mulți fideiusori, remiterea datoriei făcută unuia dintre ei este, în principiu, personală și nu îi liberează și pe ceilalți; astfel, creditorul își păstrează dreptul de a-i urmări pe ceilalți fideiusori față de care nu a operat remiterea datoriei. Ceilalți vor rămâne obligați să garanteze pentru tot, cu includerea părții garantate de fideiutorul liberat, numai dacă au consimțit expres la exonerarea lui, potrivit art. 1633 alin. (3) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Dacă creditorul renunță la un privilegiu sau la o ipotecă, această renunțare nu prezumă remiterea de datorie în privința creanței garantate, potrivit art. 1632 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

247. Imposibilitatea fortuită de executare:

A. nu poate fi invocată de debitor, dacă obligația are ca obiect bunuri de gen;

B. când este temporară, determină suspendarea executării obligației pentru cel mult un an de la data producerii evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare;

C. îl exonerează de răspundere pe debitor, chiar dacă acesta nu a notificat creditorului existența evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

EXPLICAȚII

Imposibilitatea fortuită de executare este un mod de stingere a obligației ca urmare a apariției unei cauze de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora, care a condus la imposibilitatea executării obligației – art. 1634 alin. (1) C.civ. (*Fișe*, 2018, p. 570).

Pentru ca debitorul să fie exonerat de răspundere în caz de neîndeplinire a obligației sale în temeiul imposibilității fortuite de executare, trebuie verificată îndeplinirea următoarelor condiții: a) să fie vorba despre apariția unui caz de forță majoră, a unui caz fortuit sau a unui alt eveniment asimilat acestora care l-au pus pe debitor în imposibilitate de a executa obligația asumată; b) imposibilitatea să fie perpetuă, căci, în caz de imposibilitate temporară, nu vom vorbi despre un mod de stingere a obligației, ci despre o suspendare a executării obligației pe o perioadă rezonabilă (deci nu de un an, așa cum prevede varianta de răspuns de la litera B), care se apreciază în funcție de durata și urmările evenimentului care a produs imposibilitatea de executare; c) debitorul să nu fi fost pus în întârziere anterior apariției evenimentului și d) obligația asumată de debitor să nu aibă ca obiect bunuri de gen, căci *genera non pereunt* (bunurile de gen nu pier) – art. 1634 alin. (6) C.civ.

Față de această ultimă condiție, varianta de răspuns de la litera A apare ca fiind corectă.

Odată ivit un astfel de eveniment, debitorul are obligația, potrivit art. 1634 alin. (6) C.civ. să îl notifice pe creditor despre imposibilitatea sa

de executare. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil, debitorul va răspunde pentru prejudiciul cauzat de lipsa notificării, așa încât el tot va fi răspunzător în fața creditorului. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM, 2013)

248. Imposibilitatea fortuită de executare a obligației:

A. trebuie dovedită de creditor, în cazul în care evenimentul s-a produs anterior punerii debitorului în întârziere;

B. dacă este temporară, conduce la suspendarea executării obligației pentru un termen rezonabil, apreciat în funcție de durata și urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare;

C. presupune ca obligația asumată de debitor să nu aibă ca obiect bunuri de gen.

EXPLICAȚII

Imposibilitatea fortuită de executare a obligației este un mod de stingere a obligației, ca urmare a producerii unei cauze de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora, care a condus la imposibilitatea executării obligației [art. 1634 alin. (1) teza I C.civ.].

Pentru a opera această modalitate de stingere a obligațiilor, trebuie îndeplinite următoarele condiții: (1) imposibilitatea executării să fie determinată de producerea unei cauze de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora; (2) obligația să fi devenit imposibil de executat independent de vreo vinovăție a debitorului; (3) imposibilitatea să fie perpetuă – dacă imposibilitatea este temporară, executarea obligației va fi suspendată pentru un termen rezonabil, apreciat în funcție de durata și urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare [art. 1634 alin. (3) C.civ.]; (4) evenimentul să se fi produs anterior punerii debitorului în întârziere [art. 1634 alin. (1) teza a II a C.civ.]; (5) obligația asumată de debitor să nu aibă ca obiect bunuri de gen [art. 1634 alin. (6) C.civ.], întrucât bunurile de gen nu pier (*Fișe*, 2018, p. 570).

În fine, imposibilitatea de executare trebuie dovedită de debitor, nu de creditor, acesta având interesul de a dovedi cauza extinctivă a obligației sale.

Pentru toate aceste considerente, variantele de răspuns de la literele B și C sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

§8. Garanțiile obligațiilor

249. Fideiusiunea:

- A. se poate constitui pentru a garanta obligația unui alt fideiutor;
- B. va putea fi încheiată valabil împotriva voinței debitorului principal;
- C. nu poate fi constituită pentru o datorie viitoare.

EXPLICAȚII

Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiutorul, se obligă față de cealaltă parte, care are într-un alt raport obligațional calitatea de creditor, să execute, cu titlu gratuit sau în schimbul unei remunerații, obligația debitorului, dacă acesta din urmă nu o execută (art. 2280 C.civ.).

În ceea ce privește obiectul fideiusiunii, în principiu, orice obligație (de a da, de a face sau de a nu face), indiferent de izvorul ei, va putea fi garantată prin fideiusiune, singura condiție fiind ca obligație garantată să fie valabilă, potrivit art. 2288 alin. (1) C.civ. Se pot însă garanta prin fideiusiune și obligații naturale, precum și cele de care debitorul principal se poate libera invocând incapacitatea sa (reprezentând excepția de la regula enunțată mai sus, potrivit căreia obligația garantată trebuie să fie valabilă), dacă fideiutorul cunoștea aceste împrejurări. De asemenea, fideiusiunea poate fi constituită pentru o datorie viitoare sau condițională [art. 2288 alin. (3) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

De regulă, fideiusiunea intervine cu știința și la solicitarea adresată de debitorul principal, persoanei căreia îi cere să garanteze pentru el. În schimb, art. 2283 C.civ. stabilește faptul că fideiusiunea poate fi încheiată valabil chiar și fără știința și chiar împotriva voinței debitorului principal. Astfel, consimțământul debitorului principal nu va afecta valabilitatea contractului de fideiusiune, însă va produce efecte cu privire la limitele dreptului de regres pe care fideiutorul care a plătit îl are împotriva debitorului (art. 2309 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 576). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă și varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât, potrivit art. 2284 C.civ., fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligația unui alt fideiutor, practic o persoană poate deveni fideiutorul unui fideiutor inițial.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

CAPITOLUL AL V-LEA.

CONTRACTE SPECIALE

§1. Contractul de vânzare

250. Proprietatea se strămută cumpărătorului din momentul:

- A. încheierii contractului de vânzare cu privire la un imobil, cu condiția plății prețului;
- B. încheierii contractului de vânzare în bloc a unor bunuri de gen pentru un preț unic și global;
- C. dobândirii bunului de către vânzător, în cazul vânzării bunului altuia.

EXPLICAȚII

Regula în materia contractului de vânzare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, este că proprietatea se strămută din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă (art. 1674 C.civ.).

În materie de vânzare de imobile, strămutarea proprietății este supusă dispozițiilor de carte funciară (art. 1676 C.civ.), deci aceasta va opera din momentul înscrierii în cartea funciară a dreptului de proprietate. Cu toate acestea, potrivit art. 56 LPA, dispozițiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială, și deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată; deci, deocamdată, în privința transferului proprietății imobilelor, se aplică regula stabilită de art. 1674 C.civ. Totuși, varianta de răspuns de la litera A nu este corectă, întrucât condiționează momentul transmiterii dreptului de proprietate chiar la momentul încheierii contractului de plata prețului, aspect nereal, plata prețului reprezentând în realitate o obligație independentă de cea privitoare la transmiterea proprietății (dacă părțile nu prevăd contrariul, bineînțeles).

Conform art. 1679 C.civ., dacă sunt vândute în bloc și pentru un preț unic și global mai multe bunuri, proprietatea se strămută cumpărătorului îndată

ce contractul s-a încheiat, chiar dacă bunurile nu au fost individualizate, drept urmare varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C are în vedere situația vânzării bunului altuia, caz în care vor fi aplicabile dispozițiile art. 1683 C.civ. Această normă stabilește că momentul transmiterii proprietății va fi fie cel la care înstrăinătorul dobândește el însuși proprietatea, fie cel la care proprietarul ratifică vânzarea făcută de altă persoană [art. 1683 alin. (3) C.civ.]. Astfel, varianta de răspuns de la litera C este corectă, făcând vorbire despre una din situațiile prevăzute de articolul menționat mai sus.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

251. În materia contractului de vânzare:

A. când prețul vânzării este stabilit fără intenția de a fi plătit, vânzarea este lovită de nulitate absolută;

B. părțile pot conveni să extindă sau să restrângă obligația de garanție contra evicțiunii;

C. garanția contra viciilor ascunse nu este datorată în vânzările silite.

EXPLICAȚII

Una dintre condițiile pentru valabilitatea prețului este ca acesta să fie real și serios. Prețul este real dacă a fost prevăzut în contract cu scopul de a fi cerut și plătit în realitate. Nerespectarea acestei condiții atrage *nulitatea relativă* a contractului de vânzare, conform art. 1665 alin. (1) C.civ., fiind astfel vorba de un preț fictiv ce a fost prevăzut în contract fără intenția de a fi plătit în realitate. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, întrucât în materia obligației de garanție contra evicțiunii, părțile au libertatea să extindă ori să restrângă această obligație și pot conveni chiar să îl exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii, conform art. 1698 alin. (1) C.civ. Aceste clauze de restrângere sau de înlăturare a răspunderii sunt permise cu respectarea unor limitări prevăzute de dispozițiile art. 1699 și art. 1698 alin. (2) C.civ.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera C este corectă, deoarece dispozițiile art. 1707 alin. (5) C.civ. stabilesc că în materia vânzărilor silite nu se datorează garanție contra viciilor ascunse (caracterul silit al vânzării se

stabilește prin raportare la consimțământul proprietarului; nu orice vânzare la licitație publică este o vânzare silită) (M. GAVRIȘ, în *Noul Cod civil*, vol. III, p. 69).

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

252. Sub sancțiunea nulității absolute, sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse:

A. părinții, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă;

B. funcționarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolvență, executorii, precum și alte asemenea persoane, care ar putea influența condițiile vânzării făcute prin intermediul lor;

C. judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici și practicienii în insolvență pentru un drept litigios în vederea îndeplinirii unei creanțe care s-a născut înainte ca dreptul să devină litigios.

EXPLICAȚII

Ca regulă generală, pot cumpăra sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege (art. 1652 C.civ.). Cazurile de incapacitate sunt expres și limitativ prevăzute de lege.

Potrivit art. 1654 alin. (1) lit. b) și c) C.civ., *sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, chiar și prin licitație publică: (...) b) părinții, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă; c) funcționarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolvență, executorii, precum și alte asemenea persoane, care ar putea influența condițiile vânzării făcute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administrează ori a căror administrare o supraveghează.* În cazul nerespectării acestor interdicții, sancțiunea este nulitatea relativă, în cazul prevăzut la lit. b) (incapacitatea fiind instituită pentru protejarea unor interese private, respectiv cele ale persoanei reprezentate sau ocrotite), și nulitatea absolută, în cazul de la litera c) (interdicția fiind instituită pentru evitarea unui potențial conflict de interese și pentru prevenirea deturnării în interes propriu a unei atribuții de autoritate publică) (Fișe, 2018, p. 601). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Ca regulă, judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici și practicienii în insolvență nu pot cumpăra, sub sancțiunea nulității absolute, direct sau prin persoane interpușe, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătorești în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea [art. 1653 alin. (1) C.civ.]. Prin excepție, interesul de a dobândi dreptul litigios este considerat legitim, printre altele, dacă cumpărarea dreptului litigios s-a făcut în vederea îndeplinirii unei creanțe care s-a născut anterior ca dreptul să fi devenit litigios. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

253. X, avocat înscris în Baroul București, a cumpărat de la Y și Z cotele lor părți din dreptul de proprietate asupra unui bun care făcea obiectul unei acțiuni în revendicare, aflată pe rolul Judecătoriei sector 1 București, la data vânzării. Selectați dintre răspunsurile de mai jos pe cel/cele corect/e din punct de vedere legal:

A. vânzarea este valabilă dacă X a cumpărat dreptul litigios printr-o persoană interpusă;

B. vânzarea este lovită de nulitate absolută;

C. vânzarea este valabilă dacă X avea calitatea de coproprietar al bunului, alături de Y și Z.

EXPLICAȚII

În materia contractului de vânzare, pot cumpăra sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege, potrivit art. 1652 C.civ. Astfel, cazurile de incapacitate sunt expres și limitativ prevăzute de lege. Prin urmare, dispozițiile art. 1653 alin. (1) C.civ. stabilesc că judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici și practicienii în insolvență *nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpușe, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătorești în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea*. Sancțiunea care operează în cazul încălcării incapacității este nulitatea absolută. Prin drepturi litigioase înțelegem acele drepturi ce fac obiectul unui proces început și neterminat, cu privire la existența sau întinderea lor [art. 1653 alin. (3) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns

de la litera B este corectă și varianta de răspuns de la litera A este greșită, deoarece sancțiunea nulității absolute operează și atunci când avocatul a cumpărat un drept litigios de competența instanței judecătorești în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea, prin persoane interpușe.

Varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă, deoarece în situația în care avocatul este și coproprietar al bunului ce face obiectul contractului de vânzare, primează calitatea sa de coproprietar, acesta având un interes direct în a cumpăra bunul, el acționând prin prisma acestei calități, și nu ca mandatar-avocat, când ar exista riscul unui conflict de interese între el și cel pe care îl reprezintă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

254. A îi împrumută lui B suma de 450.000 lei și, în vederea garantării împrumutului, aceștia încheie în forma autentică și un contract de ipotecă asupra apartamentului în care locuiește B, dreptul ipotecar al lui A fiind înscris în Cartea Funciară, împreună cu interdicția de a înstrăina apartamentul până la rambursarea integrală a împrumutului. După 5 luni de la încheierea contractului de ipotecă, B încheie o promisiune bilaterală de vânzare a apartamentului. Prin raportare la această situație de fapt:

A. contractul de vânzare nu poate fi încheiat valabil în lipsa radierii interdicției de înstrăinare;

B. contractul de vânzare se poate încheia cu ignorarea interdicției de înstrăinare;

C. contractul de vânzare se poate încheia, chiar dacă promisiunea de vânzare nu a fost perfectată în formă autentică.

EXPLICAȚII

Ipoteca este un drept real accesoriu, asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executării unei obligații (art. 2343 C.civ.). Caracterele juridice ale ipotecii sunt următoarele: este un drept real, accesoriu și indivizibil.

Constituirea unui drept de ipotecă asupra unui bun (mobil sau imobil) nu aduce atingere asupra prerogativelor pe care le are constituitorul, astfel încât acesta are posesia, folosința și dispoziția bunului. În acest sens sunt dispozițiile art. 2373 C.civ., potrivit cărora cel ce a constituit ipoteca este

liber să folosească, să administreze și să dispună de bunul grevat, însă cu îndatorirea de a nu vătăma drepturile creditorului.

Pentru a se asigura exercitarea acestor prerogative, art. 2376 și art. 2384 alin. (1) C.civ. prevăd că actele de dispoziție ale constitutorului sunt valabile, chiar dacă contractul de ipotecă conține o clauză care interzice transferul bunului grevat sau declară o atare operațiune ca fiind echivalentă cu neîndeplinirea obligației, fiind indiferent dacă ea este cunoscută sau nu de către dobânditor. Cu toate acestea, actele de dispoziție care au ca efect imposibilitatea de executare a ipotecii, sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar, cu excepția cazului în care le-a aprobat (art. 167 LPA) (L. POP, I.F. POPA, I.S. VIDU, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 822).

Față de aceste motive, varianta de răspuns de la litera A este greșită, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este, bineînțeles, corectă.

Cât privește varianta de răspuns de la litera C, și aceasta este corectă, contractul de vânzare putându-se încheia și în lipsa formei autentice a antecontractului, atâta vreme cât aceasta reprezintă voința comună a părților.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

255. Potrivit Codului civil, în materia contractului de vânzare:

- A. dreptul convențional de preempțiune se stinge prin moartea preemptorului, cu excepția situației în care a fost constituit pe un anumit termen;
- B. dreptul de preempțiune este indivizibil;
- C. dreptul de preempțiune se poate ceda prin înscris autentic.

EXPLICAȚII

Dreptul de preempțiune este acel beneficiu prin care o persoană are, în temeiul legii sau al convenției părților, un drept prioritar la încheierea contractului de vânzare a unui anumit bun, față de un alt potențial cumpărător (Fișe, 2018, p. 609).

Caracterele juridice ale dreptului de preempțiune sunt indicate în art. 1739-1740 C.civ.; astfel, dreptul de preempțiune este: un drept indivizibil (nu poate fi exercitat decât în privința întregului bun care face obiectul vânzării – prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă); un

drept incesibil (nu poate fi cedat sau transmis, nici măcar prin act autentic – deci varianta de răspuns de la litera C este greșită); *intuitu personae* (este prevăzut fie de lege, fie de părți, în considerarea anumitor calități ale titularului) și temporar (este limitat în timp) (Fișe, 2018, p. 611). Din ultimele două caractere juridice enumerate, rezultă ceea ce stabilește și art. 1740 C.civ., și anume că dreptul convențional de preempțiune se stinge prin moartea preemptorului, cu excepția situației în care a fost constituit pe un anumit termen. Așadar, și varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

256. X, bijutier, încheie o convenție cu un colecționar, Y, prin care îi acordă acestuia un drept de preempțiune cu privire la un diamant. Ulterior, X încorporează diamantul respectiv într-o diademă, alături de alte pietre prețioase, și vinde diadema unui terț. Prin raportare la această situație de fapt:

A. Y va putea exercita dreptul de preempțiune, consemnând o parte proporțională din prețul stabilit pentru diademă, prin raportare la valoarea diamantului;

B. dreptul de preempțiune va putea fi exercitat în termen de 30 de zile de la notificarea lui Y cu privire la cuprinsul contractului de vânzare încheiat cu terțul;

C. Y nu se va putea prevala de termenele de plată a prețului stabilite în contractul de vânzare încheiat cu terțul.

EXPLICAȚII

În speță sunt aplicabile dispozițiile referitoare la dreptul convențional de preempțiune, reglementat de dispozițiile art. 1730-1740 C.civ.

Potrivit art. 1735 alin. (2) C.civ., *în cazul în care s-au vândut și alte bunuri decât acela supus preempțiunii, dar care nu puteau fi despărțite de acesta fără să fi păgubit pe vânzător, exercitarea dreptului de preempțiune nu se poate face decât dacă preemptorul consemnează prețul stabilit pentru toate bunurile vândute.*

Aplicând acest text legal speței date, observăm că diamantul cu privire la s-a constituit preempțiunea în favoarea colecționarului Y a fost încorporat

într-o diademă și vândut unui terț; astfel că, dacă Y, beneficiarul preempțiunii, dorește să-și exercite dreptul, va trebui să consemneze prețul întreg pe care terțul l-a dat pe diademă, și nu doar contravaloarea diamantului, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Conform dispozițiilor art. 1732 alin. (4) C.civ., *dreptul de preempțiune se exercită, în cazul vânzării de bunuri mobile, în termen de cel mult 10 zile, iar în cazul vânzării de bunuri imobile, în termen de cel mult 30 de zile, care curge, în ambele cazuri, de la comunicarea către preemptor a notificării cu privire la cuprinsul contractului de vânzare încheiat cu terțul.* În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită, nefiind vorba despre un termen de 30 de zile, ci despre unul de 10 zile, diamantul fiind un bun mobil.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este corectă față de dispozițiile art. 1736 C.civ., conform căroră, dacă în contractul încheiat cu terțul s-au acordat termene de plată a prețului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

257. La data de 10.08.2012, X și Y încheie un contract prin care primul îi vinde celui de-al doilea o ambarcațiune, stabilindu-se că prețul va fi achitat în 12 rate lunare, scadente în prima zi a fiecărei luni, începând cu data de 01.09.2012. La data de 03.06.2016, X îl notifică pe Y, solicitând-i plata întregului preț, iar, ulterior, la data de 12.12.2016, îl cheamă în judecată pe cumpărător pentru ca acesta să fie obligat să achite prețul. Y se apără invocând pieirea fortuită a bunului produsă la data de 29.08.2012, după cinci zile de la predarea către el a ambarcațiunii, precum și prescripția extinctivă. Prin raportare la situația de fapt:

A. instanța va respinge cererea de chemare în judecată, întrucât riscul pieirii bunului este suportat de către X, din moment ce se convenise transferul dreptului de proprietate la data achitării ultimei rate din preț;

B. instanța va respinge cererea de chemare în judecată, apreciind că s-a împlinit prescripția extinctivă;

C. instanța va admite în parte cererea de chemare în judecată, apreciind că prescripția a intervenit în ceea ce privește ratele scadente înainte de data de 03.06.2013.

EXPLICAȚII

Contractul încheiat între X și Y este un contract de vânzare, în care dreptul de proprietate a fost transmis imediat, în lipsa unei stipulații contrare (art. 1674 C.civ.), iar plata prețului s-a convenit a fi făcută în 12 rate lunare. Cu toate acestea, deși părțile au stabilit ca prețul să fie achitat în rate, cele 12 prestații succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor rezultată din lege, un tot unitar, motiv pentru care, din punctul de vedere al prescripției extinctive, nu va fi aplicabil principiul potrivit căruia dacă un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită [art. 2503 alin. (2) C.civ.].

În consecință, dreptul la acțiune pentru plata în întregime a prețului ambarcațiunii va începe să curgă de la data scadenței ultimei rate, respectiv 01.08.2013.

Cu privire la suportarea riscului pieririi fortuite a bunului, având în vedere că bunul fusese predat de către vânzător cumpărătorului, care devenise prin încheierea contractului și proprietar, în cauză vor fi aplicabile dispozițiile art. 558 C.civ., potrivit cărora proprietarul suportă riscul pieririi bunului, dacă nu a fost asumat de altcineva sau dacă prin lege nu se dispune altfel.

Așadar, se poate afirma că varianta de răspuns de la litera A este greșită, față de prevederile art. 558 C.civ., redate mai sus, iar varianta de răspuns de la litera B este corectă, termenul de prescripție fiind îndeplinit deja la momentul formulării cererii. Varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, greșită, față de ideea că ratele scadente alcătuiesc un tot unitar prin voința legii, astfel că nu va curge un termen de prescripție deosebit pentru fiecare rată scadentă.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

258. Dacă la data încheierii unui contract de vânzare a unui bun individual determinat, vânzătorul este coproprietar al bunului în cotă egală cu altă persoană și nu își îndeplinește obligația de a asigura transmiterea proprietății întregului bun către cumpărător, care sunt opțiunile juridice ale cumpărătorului?

A. poate cere reducerea prețului proporțional cu cota-parte din dreptul de proprietate pe care nu a dobândit-o și daune-interese;

B. poate cere reducerea prețului proporțional cu cota-parte din dreptul de proprietate pe care nu a dobândit-o, dar nu și daune-interese, întrucât cumpărătorul a cunoscut că bunul nu aparține în întregime vânzătorului;

C. poate cere rezoluțiunea contractului, în cazul în care cumpărătorul nu ar fi cumpărat dacă ar fi știut că nu va dobândi proprietatea întregului bun și daune-interese.

EXPLICAȚII

În speță este vorba despre vânzarea unui bun aflat în coproprietate, în întregime, de către unul dintre coproprietari, fără a avea și acordul celorlalți coproprietari.

Dacă coproprietarul nu asigură transferul, în întregime, al dreptului de proprietate asupra bunului, atunci cumpărătorul poate, potrivit art. 1683 alin. (5) C.civ.: fie să ceară menținerea contractului și reducerea prețului proporțional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, aplicându-se în mod corespunzător regulile de la efectele evicțiunii parțiale; fie să solicite rezoluțiunea contractului, în situația în care nu ar fi cumpărat dacă ar fi știut că nu va dobândi bunul în întregime, aplicându-se în mod corespunzător regulile de la efectele evicțiunii totale.

În toate cazurile, cumpărătorul poate solicita daune-interese, însă, dacă la data încheierii contractului cunoștea că bunul nu aparține în întregime vânzătorului, nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare [art. 1683 alin. (6) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 621-622).

În consecință, variantele corecte de răspuns sunt cele de la literele A și C, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

259. În cazul în care vânzătorul a cunoscut cauza evicțiunii la data încheierii contractului de vânzare și nu a comunicat-o cumpărătorului, iar acesta din urmă, după efectuarea unor lucrări voluptuare, a fost evins de bunul a cărui valoare crescuse între timp:

A. vânzătorul este obligat să plătească cumpărătorului cheltuielile de judecată efectuate în procesul cu cel ce l-a evins, precum și în procesul de chemare a sa (vânzătorului) în garanție;

B. vânzătorul nu este dator să ramburseze cumpărătorului cheltuielile făcute pentru efectuarea sau ridicarea lucrărilor voluptuare;

C. vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, și sporul de valoare acumulat de bun până la data evicțiunii.

EXPLICAȚII

În cazul în care cumpărătorul a pierdut în totalitate dreptul de proprietate asupra bunului cumpărat, ca urmare a evicțiunii sale de către un terț, el poate cere rezoluțiunea contractului, restituirea prețului și repararea prejudiciului suferit (daune-interese) (art. 1700 C.civ.), indiferent de buna sau rea credință a vânzătorului la momentul încheierii vânzării.

Cu privire la restituirea prețului, vânzătorul are obligația de înapoiere a sumei primite cu acest titlu de la cumpărător, chiar dacă, la data evicțiunii, valoarea bunului a scăzut sau dacă bunul a suferit deteriorări însemnate, fie din neglijența cumpărătorului, fie prin forță majoră [art. 1701 alin. (1) C.civ.]. Dacă însă lucrul are, la data evicțiunii, o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă preț, și sporul de valoare acumulat până la data evicțiunii [art. 1701 alin. (3) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Întinderea daunelor-interese este prevăzută de art. 1702 alin. (1) C.civ., care se aplică și vânzătorului de bună și celui de rea-credință. Astfel, despăgubirea datorată de vânzător cuprinde valoarea fructelor pe care cumpărătorul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins, cheltuielile de judecată efectuate de cumpărător în procesul cu cel care l-a evins, precum și în procesul de chemare în garanție a vânzătorului, cheltuielile încheierii și executării contractului de vânzare și pierderile suferite și câștigurile nerealizate de către cumpărător din cauza evicțiunii. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În plus, dacă vânzătorul a fost de rea-credință (a cunoscut cauza evicțiunii la data încheierii contractului), acesta va fi ținut să restituie cumpărătorului și cheltuielile făcute pentru efectuarea și, după caz, ridicarea lucrărilor voluptuare [art. 1702 alin. (3) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

260. Vânzătorul:

A. garantează pe cumpărător, întotdeauna, pentru evicțiune;

B. nu mai este ținut de obligația de garanție pentru evicțiune în toate cazurile în care cumpărătorul, în lipsa unei hotărâri judecătorești, a recunoscut dreptul terțului evingător;

C. este obligat să garanteze contra evicțiunii pe dobânditorul subsecvent cu titlu gratuit al bunului.

EXPLICAȚII

În ceea ce privește obligația de garanție pentru evicțiune, părțile o pot modifica sau înlătura. Astfel, potrivit art. 1698 alin. (1) C.civ., cu respectarea anumitor limite ale clauzelor de nerăspundere pentru evicțiune prevăzute de lege, părțile au libertatea să extindă ori să restrângă obligația de garanție și pot chiar să-l exonereze pe vânzător. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În situația în care, fără a exista o hotărâre judecătorească, cumpărătorul a recunoscut dreptul terțului, poate pierde dreptul de garanție, cu excepția cazului în care acesta dovedește că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evicțiunea [art. 1705 alin. (2) C.civ.]. Astfel, angajarea răspunderii vânzătorului pentru evicțiune nu este, în toate cazurile, condiționată de producerea evicțiunii prin intermediul unei hotărâri judecătorești, spre exemplu, atunci când cumpărătorul renunță la bun, întrucât dreptul invocat de terț este evident (Fișe, 2018, p. 632). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât pentru situația în care cumpărătorul a recunoscut dreptul terțului și dovedește că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evicțiunea, chiar fără a exista o hotărâre judecătorească, vânzătorul va fi ținut în continuare de obligația de garanție pentru evicțiune.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât, potrivit art. 1706 C.civ., vânzătorul este obligat să garanteze contra evicțiunii față de orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu gratuit sau oneros. În acest caz, garanția contra evicțiunii va exista din partea noului vânzător față de noul cumpărător și tot așa, în toate vânzările subsecvente, având același conținut precum cel al garanției cumpărătorului inițial, cu condiția ca acești subdobânditori să nu își fi asumat riscul producerii evicțiunii (Fișe, 2018, p. 629).

Răspuns: C

(admitere în magistratură, mai 2018)

261. La data de 15 august 2016, proprietarul R a încheiat o promisiune unilaterală de cumpărare cu promitentul S cu privire la un imobil, prilej cu care S i-a plătit lui R suma de 20.000 lei. Având nevoie să obțină un împrumut pentru lansarea unei afaceri, R a constituit o ipotecă pe imobil la data de 10 aprilie 2017. La 10 mai 2017, R i-a trimis o notificare lui S prin care l-a invitat la notarul public pentru perfectarea vânzării. Întrucât R nu s-a prezentat la data stabilită, S poate:

A. să ceară instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare;

B. să ceară restituirea sumei de 20.000 de lei de la R;

C. să ceară rezoluțiunea promisiunii unilaterale pentru refuzul nejustificat al lui R de a vinde imobilul.

EXPLICAȚII

Între R, proprietarul unui imobil, și S s-a încheiat o promisiune unilaterală de cumpărare, prin care S se obligă să cumpere, dacă R va dori să vândă bunul. În considerarea promisiunii astfel încheiate, S a plătit suma de 20.000 lei. La o dată ulterioară, R, proprietarul, constituie asupra imobilului, un drept real de ipotecă, iar după acest moment, R îl invită pe S la notarul public în vederea încheierii contractului de vânzare, dată la care R nu s-a mai prezentat.

În primul rând, trebuie precizat că promisiunea unilaterală de cumpărare este contractul prin care numai o parte se obligă (în speța noastră S) să cumpere bunul, la un anumit preț, față de cealaltă parte, dacă aceasta din urmă (R) va dori să vândă. De asemenea, conform art. 1670 C.civ., în lipsă de stipulație contrară, sumele achitate în temeiul unei promisiuni bilaterale de vânzare sau al unei promisiuni unilaterale de vânzare-cumpărare reprezintă un avans din prețul convenit. Deci, cei 20.000 de lei plătiți de S către R reprezintă un avans din prețul imobilului.

Obligația asumată de promitentul-cumpărător, S, se consideră stinsă și, deci, promisiunea nu va produce efecte, atunci când potențialul vânzător, R, (creditor al obligației de cumpărare sau beneficiarul acesteia) a constituit un alt drept real asupra bunului, înainte ca promisiunea să fi fost executată în

termenul și în condițiile stabilite de părți [art. 1669 alin. (4) C.civ.]. În aceste condiții, obligația de a cumpăra în viitor bunul, asumată de S, se consideră stinsă, drept urmare nu va putea pretinde instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic și nici să ceară rezoluțiunea promisiunii unilaterale pentru refuzul nejustificat al lui R de a vinde imobilul. Astfel, variantele de răspuns A și C sunt eronate.

S mai are doar posibilitatea solicitării de a-i fi restituită suma plătită cu titlu de avans din preț, respectiv cei 20.000 de lei, astfel încât varianta de răspuns de la litera B este singura corectă în speță.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

262. În materia vânzării:

A. vânzătorul este obligat să predea titlurile și documentele privitoare la proprietatea sau folosința bunului;

B. nu se datorează garanție contra viciilor ascunse, în vânzările silite;

C. vânzătorul nu este obligat să garanteze contra evicțiunii pe dobânditorul subsecvent al bunului.

EXPLICAȚII

Contractul de vânzare este un contract sinalagmatic, astfel că dă naștere la obligații în sarcina ambelor părți. Obligațiile vânzătorului sunt: obligația de a transmite proprietatea, obligația de a preda bunul și obligația de garanție contra viciilor ascunse și contra evicțiunii.

Predarea bunului semnifică punerea efectivă a bunului vândut la dispoziția cumpărătorului, împreună cu tot ce este necesar, după împrejurări, pentru exercitarea liberă și neîngrădită a posesiei (Fișe, 2018, p. 623). Predarea bunului presupune totodată și remiterea tuturor accesoriilor acestuia, dar și a titlurilor și a documentelor privitoare la proprietatea sau folosința bunului [art. 1686 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Ca regulă, în urma încheierii unui contract de vânzare, vânzătorul datorează garanție contra viciilor ascunse. Prin excepție, în anumite situații și dacă din voința părților rezultă astfel, garanția contra viciilor ascunse poate fi

limitată, după cum este posibil ca prin lege să fie instituită o excepție de la această obligație. Un astfel de caz este cel prevăzut de art. 1707 alin. (5) C.civ., potrivit căruia în vânzările silite nu se datorează garanție contra viciilor ascunse. Așadar, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Cât privește garanția contra evicțiunii, aceasta are ca beneficiari atât pe cumpărător, cât și pe orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit (art. 1706 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

263. În materia vânzării:

- A. la vânzarea după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul încheierii contractului, indiferent când a avut loc predarea bunului;
- B. obligația de garanție contra evicțiunii este indivizibilă între debitori;
- C. vânzătorul este obligat să garanteze contra evicțiunii pe cumpărătorul subsecvent al bunului.

EXPLICAȚII

În cazul contractelor de vânzare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, regula o reprezintă transmiterea imediată, de drept, a proprietății din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat sau prețul nu a fost plătit la momentul respectiv (art. 1674 C.civ.). În situația vânzării după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul predării către cumpărător a bunului identic cu mostra sau modelul, deci nu la momentul încheierii contractului, fiind astfel o excepție de la regula enunțată mai sus (art. 1680 C.civ.). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, întrucât, potrivit art. 1697 C.civ., obligația de garanție contra evicțiunii este indivizibilă între debitori, ceea ce înseamnă că în situația unei pluralități de vânzători, fiecare dintre aceștia poate fi constrâns separat la executarea întregii obligații.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă, întrucât, deși personală, obligația de garanție urmează bunul, astfel că

înstrăinarea lui de către cumpărător (cu titlu gratuit sau cu titlu oneros) nu îl exonerează pe vânzător de răspunderea pentru evicțiune, întocmai cum prevede și art. 1706 C.civ. (M. GAVRIȘ, în *Noul Cod civil*, vol. III, p. 68).

Răspuns: B, C

(admitere INM, 2013)

264. În cazul promisiunii:

A. unilaterală de cumpărare a unui bun individual determinat, dacă creditorul său înstrăinează bunul înaintea executării promisiunii, obligația promitentului se consideră stinsă;

B. bilaterale de vânzare, dacă una dintre părți refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract în termenul de prescripție de 6 luni de la încheierea promisiunii;

C. sumele plătite în temeiul unei promisiuni de vânzare reprezintă avans din prețul vânzării, în lipsă de stipulație contrară.

EXPLICAȚII

Promisiunea unilaterală de cumpărare este contractul prin care o persoană (promitent) se obligă să cumpere un bun, la un anumit preț, față de cealaltă parte (beneficiar), dacă acesta din urmă se va dori să îl vândă. Articolul 1669 alin. (4) C.civ. stabilește anumite situații în care debitorul unei promisiuni unilaterale de cumpărare este exonerat de obligația sa, printre care și situația în care creditorul său (beneficiarul) înstrăinează bunul înaintea executării promisiunii. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă. În plus, dacă au fost plătite și anumite sume de bani cu ocazia încheierii promisiunii de vânzare-cumpărare, unilaterale sau bilaterale, în lipsă de stipulație contrară, acestea sunt considerate a fi plătite cu titlu de avans din prețul stabilit (art. 1670 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta este greșită, întrucât momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție de 6 luni nu este de la data încheierii promisiunii, ci, în conformitate cu dispozițiile art. 1669 alin. (2), de la data la care ar fi trebuit încheiat contractul.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

265. În cazul vânzării cu plata prețului în rate și cu rezerva proprietății:

A. riscul bunului este transferat cumpărătorului la momentul predării acestuia;

B. în cazul rezoluțiunii contractului, vânzătorul poate reține, dacă s-a convenit astfel, toate sumele încasate cu titlu de rate, instanța neputând reduce aceste sume percepute cu titlu de clauză penală;

C. neplata unei singure rate de o cincime din preț dă dreptul la rezoluțiunea contractului.

EXPLICAȚII

Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății presupune acordul părților ca plata prețului să se realizeze în mai multe rate și ca obligația de plată integrală a prețului să fie garantată cu rezerva dreptului de proprietate, ceea ce echivalează cu faptul că vânzătorul și-a rezervat dreptul de proprietate până la achitarea integrală a prețului (art. 1755 teza I C.civ.).

În privința riscului contractului, legiuitorul consacră o derogare de la regula generală prevăzută la art. 1274 C.civ., stabilind că riscul se transferă către cumpărător încă de la momentul *predării bunului*, dacă predarea acestuia s-a realizat înainte de achitarea ultimei rate din preț (art. 1755 teza a II-a C.civ.), chiar dacă cumpărătorul nu a dobândit și proprietatea asupra bunului. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Reguli specifice întâlnim și în privința rezoluțiunii contractului; astfel, neplata unei rate care nu este mai mare de o optime din preț nu dă dreptul vânzătorului să ceară rezoluțiunea, iar cumpărătorul păstrează beneficiul termenului pentru ratele succesive (art. 1756 C.civ.). Prin urmare, dacă nu se plătește o singură rată, a cărei valoare este de o cincime din preț (o cincime din preț având o valoare mai mare decât o optime din preț), vânzătorul va avea dreptul la rezoluțiunea contractului, situație în care varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Cât privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta este greșită, întrucât în cazul rezoluțiunii contractului, vânzătorul poate reține, dacă s-a convenit astfel, toate sumele încasate cu titlu de rate, instanța având posibilitatea să

reducă aceste sume percepute cu titlu de clauză penală, în temeiul art. 1757 alin. (2) C.civ.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

266. În materia contractului de vânzare:

A. stipulația prin care vânzătorul își rezervă proprietatea bunului până la momentul plății integrale a prețului este valabilă, chiar dacă bunul a fost predat;

B. vânzătorul nu poate fi obligat la plata de daune-interese în cazul evicțiunii cauzate ulterior vânzării prin faptul său personal, dacă s-a menționat expres în contract că nu va datora nicio garanție;

C. vânzătorul este obligat să garanteze împotriva viciilor bunului vândut, numai dacă le-a cunoscut la data încheierii contractului.

EXPLICAȚII

În cadrul contractului de vânzare, părțile pot să prevadă o clauză prin care vânzătorul rămâne proprietar până la achitarea integrală a prețului, chiar în cazul în care bunul a fost predat (art. 1684 C.civ.). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, transmiterea proprietății are loc la achitarea integrală a prețului și, chiar dacă bunul a fost predat, clauza operează ca o condiție suspensivă în privința cumpărătorului (dreptul de proprietate se va transmite la momentul îndeplinirii condiției) (Fișe, 2018, p. 619).

În ceea ce privește obligația de garanție pentru evicțiune, conform art. 1698 alin. (1) C.civ., părțile au libertatea să extindă ori să restrângă această obligație, putând chiar să-l exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii. Acest tip de clauză este permisă atât timp cât este expres prevăzută de părți, dar cu respectarea unor limite. Astfel, art. 1699 teza I C.civ. stabilește că, *deși s-a convenit că vânzătorul nu va datora nicio garanție, el răspunde totuși de evicțiunea cauzată ulterior vânzării prin faptul său personal ori de cea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânzării, le-a ascuns cumpărătorului*. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită, deoarece vânzătorul va răspunde întotdeauna pentru

evicțiunea cauzată ulterior vânzării, dacă decurge din faptul său personal, și deci poate fi obligat și la plata de daune-interese.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât obligația de garanție pentru viciile ascunse ale bunului vândut nu este condiționată de cunoașterea de către vânzător a existenței acestor vicii. Articolul 1708 alin. (1) C.civ. prevede că, *dacă părțile nu au convenit altfel, vânzătorul este obligat să garanteze contra viciilor ascunse, chiar și atunci când nu le-a cunoscut.*

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

267. În materia contractului de vânzare:

A prețul vânzării este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor;

B. sub sancțiunea nulității relative, printre alții, practicienii în insolvență nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpose, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătorești în circumscripția căreia își desfășoară activitatea;

C. stipulația prin care vânzătorul își rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a prețului este valabilă chiar dacă bunul a fost predat.

EXPLICAȚII

În materia vânzării, prețul trebuie să fie stabilit în bani, să fie determinat sau determinabil, real și serios. În ceea ce privește condiția ca prețul să fie determinat, părțile trebuie să prevadă în contract exact valoarea acestuia. Prețul este determinabil când nu a fost stabilit prin contract și părțile au convenit doar asupra unei modalități prin care acesta poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plății, și care nu necesită un nou acord de voință al părților, conform art. 1661 C.civ. Mai mult, dispozițiile art. 1664 alin. (1) C.civ. stabilesc că, în lipsa determinării exprese a prețului, acesta din urmă este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Articolul 1653 alin. (1) C.civ. stabilește incapacități speciale de a cumpăra în sarcina unor persoane care exercită anumite profesii juridice, printre care și în sarcina practicienilor în insolvență care nu pot cumpăra, direct sau prin

persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătorești în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea. Sancțiunea pentru nerespectarea acestei dispoziții legale este nulitatea absolută, și nu, cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera B, nulitatea relativă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă (*a se vedea explicațiile oferite la întrebarea anterioară*).

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

268. Atunci când bunul vândut nu corespunde calităților convenite prin contractul de vânzare, iar această împrejurare nu putea fi descoperită, la data predării, fără asistență de specialitate, de către un cumpărător prudent și diligent, acesta:

A. nu va putea obține, pe acest temei, rezoluțiunea vânzării dacă vânzătorul îi oferă un alt bun ale cărui calități corespund celor stipulate în contractul de vânzare;

B. poate invoca, pentru acest motiv, dispozițiile privitoare la garanția vânzătorului contra viciilor ascunse;

C. are dreptul să angajeze răspunderea vânzătorului chiar în cazul pieirii bunului, cu excepția situației în care se probează că pieirea a avut o altă cauză decât necorespunderea bunului față de calitățile convenite prin contractul de vânzare.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1714 C.civ., dispozițiile privitoare la garanția contra viciilor ascunse se aplică și atunci când bunul vândut nu corespunde calităților convenite de către părți. Așadar, deși nu este vorba despre vicii ascunse, astfel cum sunt ele definite de art. 1707 alin. (2) C.civ., necorespunderii bunului din punctul de vedere al calităților cu privire la care părțile au convenit îi este aplicabil regimul juridic al acestora.

Prin urmare, în acest caz, cumpărătorul poate obține, după caz (potrivit art. 1710 C.civ.): (1) înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala lui; (2) înlocuirea bunului vândut cu un bun același fel, însă lipsit de vicii; (3) reducerea corespunzătoare a prețului; sau (4) rezoluțiunea vânzării.

După cum se poate observa, art. 1710 C.civ. nu impune o ordine de prioritate pentru remediile aplicabile în cazul garanției pentru vicii, astfel că varianta de răspuns de la litera A nu este corectă pentru că subordonează posibilitatea de rezoluțiune a contractului față de ne-oferirea, de către vânzător, a unui alt bun în locul celui viciat. De altfel, caracterul alternativ al sancțiunilor de la alin. (1) este întărit de dispozițiile art. 1710 alin. (2) C.civ., referitoare la cenzurarea judiciară a opțiunii cumpărătorului (*explicație oferită de Comisia de soluționare a contestațiilor – Drept civil*).

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, întrucât, astfel cum am arătat mai sus, în cazul necorespunderii calităților convenite de către părți, se aplică dispozițiile din materia garanției contra viciilor ascunse.

În fine, răspunsul de la litera C este greșit față de dispozițiile art. 1713 C.civ., care prevăd că beneficiarul obligației de garanție contra viciilor ascunse (cumpărătorul) nu pierde dreptul de alegere între măsurile prevăzute de art. 1710 alin. (1) C.civ. nici chiar în caz de pieire, prin forță majoră, a bunului, deci cu atât mai puțin pierde dreptul acest drept în situația prevăzută de varianta amintită.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2017)

269. În materia obligației vânzătorului de garanție contra viciilor ascunse ale bunului vândut:

A. cumpărătorul poate obține numai reducerea corespunzătoare a prețului sau rezoluțiunea vânzării;

B. părțile pot conveni în mod valabil înlăturarea sau limitarea răspunderii vânzătorului atunci când acesta nu a cunoscut existența viciilor la data încheierii contractului;

C. una dintre condițiile legale ale angajării răspunderii este aceea ca viciul sau cauza lui să existe la data predării bunului.

EXPLICAȚII

Obligația vânzătorului de garanția pentru vicii ascunse poate fi restrânsă, în anumite condiții, în funcție de buna sau reaua-credință a vânzătorului. Astfel, dacă părțile prevăd în contract o clauză care înlătură sau limitează răspunderea pentru vicii, aceasta este nulă în privința viciilor pe care vânzătorul le-a

cunoscut ori trebuia să le cunoască la data încheierii contractului. Prin urmare, dacă vânzătorul este de bună-credință (nu a cunoscut viciile ascunse la data încheierii contractului), părțile pot conveni în mod valabil înlăturarea sau limitarea răspunderii acestuia, deci varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Pentru a angrena răspunderea vânzătorului cu privire la viciile ascunse ale bunului vândut trebuie îndeplinite o serie de condiții: a) viciul să fie ascuns; b) viciul să fie grav; c) viciul sau cauza lui să fi existat la data predării bunului (vânzătorul nu răspunde pentru viciile apărute ca urmare a unor cauze intervenite ulterior predării, acestea urmând a fi suportate de cumpărător, în calitatea sa de proprietar); d) viciul să se ivească înăuntrul termenului de garanție (Fișe, 2018, p. 634-635). În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În temeiul obligației vânzătorului de garanție contra viciilor, cumpărătorul poate obține, după caz: a) înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala acestuia; b) înlocuirea bunului vândut cu un bun de același fel, însă lipsit de vicii; c) reducerea corespunzătoare a prețului; sau d) rezoluțiunea vânzării [art. 1710 alin. (1) C.civ.]. În consecință, cumpărătorul are mai multe posibilități, și nu doar dreptul de a cere reducerea corespunzătoare a prețului sau rezoluțiunea. În schimb, cumpărătorul nu poate introduce, concomitent, mai multe acțiuni prin care să solicite luarea unor măsuri diferite din cele prevăzute de art. 1710 alin. (1) C.civ., exercițiul uneia dintre ele excluzându-le pe celelalte (Fișe, 2018, p. 638). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

270. Stipulația prin care:

A. vânzătorul nu răspunde de evicțiunea cauzată ulterior vânzării prin faptul său personal este considerată nescrisă;

B. prin care obligația de garanție a vânzătorului este înlăturată, nu îl exonerează pe acesta de obligația de a restitui prețul, chiar dacă cumpărătorul și-a asumat riscul producerii evicțiunii;

C. vânzătorul își rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a prețului este valabilă, chiar dacă bunul a fost predat.

EXPLICAȚII

Părțile au libertatea să *extindă* ori să *restrângă* obligația de garanție a vânzătorului pentru evicțiune; acestea pot chiar conveni să îl exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii [art. 1698 alin. (1) C.civ.] – aceste clauze sunt permise, cât timp sunt prevăzute expres de convenția părților, cu următoarele *limitări*:

1. *evicțiunea provenită din faptul personal al vânzătorului* – vânzătorul va răspunde întotdeauna de evicțiunea cauzată *ulterior* vânzării ce decurge prin faptul său personal (art. 1699 teza I C.civ.);

2. *evicțiunea provenită din cauze pe care vânzătorul le-a ascuns cumpărătorului* – vânzătorul va răspunde *întotdeauna* de evicțiune, în cazul în care a fost *de rea-credință*, respectiv pentru evicțiunea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânzării, le-a ascuns cumpărătorului (art. 1699 teza a II-a C.civ.). Soluția se întemeiază pe argumentul conform căruia, în materie de dol sau de rea-credință, întinderea răspunderii părții în culpă depășește cadrul contractual, fiind asimilată unei răspunderi civile delictuale, din cauza elementului intențional ilicit la momentul la care părțile intră în relații contractuale de drept civil.

Clauza care ar contraveni oricăreia dintre cele două limite este lovită de nulitate absolută de drept (*clauză considerată nescrisă*).

3. *vânzătorul nu poate fi exonerat de obligația restituirii prețului*. Prin excepție, această regulă nu operează dacă cumpărătorul a încheiat vânzarea asumându-și, în mod expres, riscul producerii evicțiunii [art. 1698 alin. (2) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 633).

Prin urmare, față de explicațiile oferite mai sus, varianta de răspuns de la litera A este corectă, iar cea de la litera B este, evident, greșită.

Varianta de răspuns de la litera C redă, în realitate, definiția unei varietăți de vânzare, respectiv vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății (art. 1755 C.civ.), care este valabilă și care conține, în același timp, și o excepție de la regula generală privind transmiterea riscului contractului, prevăzută de art. 1274 C.civ., riscul fiind preluat de cumpărător, acestuia fiindu-i predat bunul, nefiindu-i transferat însă și dreptul de proprietate. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

271. În materia contractului de vânzare:

A. cumpărătorul este ținut să plătească dobânzi asupra prețului din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, chiar dacă s-a convenit altfel;

B. vânzătorul rămâne răspunzător pentru datoriile moștenirii vândute;

C. în lipsa unei înțelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din preț, nu dă dreptul la rezoluțiunea contractului de vânzare cu plata prețului în rate și rezerva proprietății.

EXPLICAȚII

Obligația de plată a prețului este de esența vânzării. Regulile privitoare la executarea obligației de plată sunt supletive. Dacă părțile nu stabilesc altfel, se vor aplica dispozițiile din Codul civil referitoare la plata prețului de către cumpărător.

În lipsa unei stipulații contrare, plata se efectuează la locul în care bunul se află la momentul încheierii vânzării și de îndată ce proprietatea este transmisă [art. 1720 alin. (1) C.civ.]. Dacă la data încheierii contractului, bunurile se află în tranzit, în lipsa unei stipulații contrare, locul la care se face plata este acela care rezultă din uzanțe, dacă acestea există, ori locul final de destinație [art. 1720 alin. (2) C.civ.].

În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumpărătorul are obligația de a plăti dobânzi asupra prețului, din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale (art. 1721 teza I C.civ.), sau din ziua predării bunului, dacă bunul nu produce fructe, însă îi procură alte foloase cumpărătorului (art. 1721 teza finală C.civ.). În ambele cazuri, dobânzile au caracter remuneratoriu, fiind vorba de un fruct civil al creanței având ca obiect plata prețului; ele privesc numai perioada anterioară momentului scadenței obligației de plată a prețului. De la momentul scadenței obligației de plată a prețului și până la plata efectivă, vor curge dobânzi moratorii (art. 1535 C.civ.) (Fișe, 2018, p. 641). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Vânzarea unei moșteniri este acel contract de vânzare prin care, în schimbul unui preț, se înstrăinează dreptul de a culege o moștenire deschisă sau o cotă-parte din aceasta [art. 1747 alin. (1) C.civ.]. În principiu, vânzătorul unei moșteniri garantează numai calitatea sa de moștenitor, dacă nu specifică

bunurile asupra cărora se întind drepturile sale (art. 1748 C.civ.), în lipsa unei dispoziții contrare (prin care părțile pot înlătura și această garanție). Totuși, vânzătorul va rămâne răspunzător pentru datoriile moștenirii vândute, potrivit art. 1751 C.civ., astfel că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

O altă varietate de vânzare este vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății. Ca regulă, pentru a se putea dispune rezoluțiunea unui contract, este necesar, printre altele, să existe o neexecutare, chiar și parțială, dar suficient de importantă a obligației asumate de către cealaltă parte a contractului (art. 1551 C.civ.). În consecință, regula este că instanța va fi chemată să aprecieze asupra caracterului însemnat al neexecutării, în lipsa unor prevederi exprese a părților. Uneori, prin norme speciale se stabilesc criterii concrete de apreciere a gravității neexecutării, un astfel de caz fiind în materia vânzării cu plata prețului în rate și rezerva proprietății. Astfel, prin art. 1756 C.civ. se arată că, în lipsa unei înțelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din preț, nu dă dreptul la rezoluțiunea contractului. Față de aceste considerații, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

272. X a cumpărat un imobil, care se afla în proprietatea unui terț, de la Y, acesta din urmă obligându-se să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul său către X în termen de 3 luni de la încheierea contractului. X a aflat recent că Y a dobândit proprietatea asupra imobilului, dar, deși mai sunt câteva zile până la expirarea termenului de 3 luni, nu l-a înștiințat despre aceasta. Ce consultanță juridică îi acordați lui X:

A. dacă Y nu încheie un nou contract de vânzare pentru transmiterea proprietății către X, acesta din urmă poate cere rezoluțiunea contractului, restituirea prețului și daune-interese, dacă este cazul;

B. proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător, așa încât obligația vânzătorului de transmitere a dreptului de proprietate se consideră executată;

C. X poate cere instanței să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract de vânzare.

EXPLICAȚII

Vânzarea bunului altuia reprezintă o situație care ține de executarea obligației principale asumate prin contractul de vânzare, respectiv aceea de a transmite proprietatea asupra bunului vândut. Astfel, art. 1683 alin. (2) C.civ. stabilește mai multe modalități de executare a obligației vânzătorului de a asigura transmiterea proprietății, printre care și situația în care proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece nu trebuie încheiat un nou contract pentru transmiterea proprietății asupra bunului, strămutarea, după cum am menționat mai sus, producându-se de drept în baza contractului de vânzare încheiat inițial. Din aceleași motive, nici instanța nu ar putea să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract de vânzare, întrucât actul juridic este deja încheiat. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

273. Insolvabilitatea cumpărătorului, dacă intervine între momentul încheierii contractului și scadența obligației de plată a prețului, nu conferă vânzătorului dreptul:

- A. de a opta între rezoluțiunea vânzării și suspendarea obligației de predare a bunului;
- B. de a suspenda executarea obligației de predare a bunului, decât dacă i se oferă garanții îndestulătoare în privința plății prețului;
- C. de a denunța unilateral vânzarea.

EXPLICAȚII

Dacă în contractul de vânzare s-a stipulat un termen pentru plata prețului și, după încheierea actului, cumpărătorul a devenit insolvabil ori garanțiile acordate vânzătorului s-au diminuat, vânzătorul poate suspenda executarea obligației de predare cât timp cumpărătorul nu acordă garanții îndestulătoare că va plăti prețul la termenul stabilit [art. 1694 alin. (1) C.civ.].

Dacă, prin contract, vânzătorul a acordat un termen în vederea efectuării plății prețului, atunci acesta are *drept de retenție asupra bunului*, până la îndeplinirea obligației de plată a prețului putând refuza predarea bunului; în cazul în care cumpărătorul depune o cauțiune sau prezintă o garanție în vederea achitării prețului la termen, dreptul de retenție nu mai există, iar obligația de predare devenită scadentă trebuie îndeplinită (Fișe, 2018, p. 625).

Prin urmare, dacă insolvabilitatea cumpărătorului intervine între momentul încheierii contractului și scadența obligației de plată a prețului, vânzătorului nu poate opta între rezoluțiunea vânzării și suspendarea obligației de predare a bunului și nici nu poate denunța unilateral vânzarea. Singura prerogativă a vânzătorului este aceea de a suspenda predarea bunului până la acordarea de garanții îndeustulătoare de către cumpărător că va plăti prețul la termenul stabilit. Așadar, variantele de răspuns de la literele A și C sunt corecte, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este greșită (întrebarea urmărește a identifica ce **nu** poate cumpărătorul, și nu ce poate face acesta).

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

§2. Contractul de donație

274. Oferta de donație:

- A. poate fi acceptată de moștenitorii destinatarului;
- B. poate fi revocată cât timp ofertantul nu a luat cunoștință de acceptarea destinatarului;
- C. devine caducă în caz de incapacitate a destinatarului.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere anumite particularități privind încheierea donației între persoane absente. Încheierea contractului de donație între persoane absente presupune exprimarea consimțământului părților la momente diferite, iar nu concomitent, implicând deci existența a două manifestări de voințe concretizate în două acte juridice unilaterale distincte: oferta de donație și acceptarea donației. În această situație, contractul se consideră încheiat la momentul la care ofertantul a luat cunoștință de acceptarea ofertei de către destinatar.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera A, aceasta este greșită, întrucât oferta de donație trebuie acceptată de către destinatar în timpul vieții sale, pentru că doar la acel moment se realizează acordul de voințe al părților și, în plus, acceptarea trebuie comunicată donatorului. De asemenea, conform art. 1013 alin. (2) C.civ., dacă decesul destinatarului intervine imediat după ce a acceptat oferta de donație, comunicarea către donator a actului de acceptare va putea fi făcută de către moștenitorii donatarului.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă având în vedere dispozițiile exprese ale art. 1013 alin. (1) teza I C.civ. care prevăd posibilitatea donatorului de a revoca oferta de donație, atât timp cât acesta din urmă, nu a luat cunoștință de acceptarea destinatarului. Revocarea poate fi expresă sau tacită, spre exemplu, prin înstrăinarea bunului ce făcea obiectul ofertei de donație (Fișe, 2018, p. 658).

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât în cazul unei oferte făcute unei persoane lipsite de capacitate de exercițiu, aceasta se acceptă de reprezentantul legal [art. 1013 alin. (3) C.civ.]. În schimb, incapacitatea sau decesul *ofertantului* atrage caducitatea acceptării ofertei de donație [art. 1013 alin. (1) teza a II-a C.civ.].

Răspuns: B

(admitere în magistratură, mai 2018)

275. B.E. a primit o ofertă de donație, în formă autentică, de la O.D., cu privire la o casă de vacanță în Bușteni. După ce a acceptat donația în formă autentică, B.E. s-a îmbolnăvit și a neglijat să i-o comunice ofertantului. Între timp, B.E. a decedat, iar moștenitorii săi au găsit și comunicat acceptarea ofertei către O.D. Din păcate, aceștia au aflat că și ofertantul decedase între timp, înainte de comunicarea acceptării. Moștenitorii lui B.E. vă întreabă în ce măsură oferta și acceptarea manifestate separat au produs efecte în sensul încheierii donației?

- A. decesul ofertantului atrage caducitatea ofertei de donație;
- B. moștenitorii destinatarului ofertei pot să accepte oferta de donație după decesul destinatarului ei;
- C. moștenitorii destinatarului defunct pot să comunice acceptarea făcută de acesta, dar, ca urmare a decesului ofertantului, acceptarea este caducă.

EXPLICAȚII

Condiția capacității de a dispune prin liberalități trebuie îndeplinită atât la data la care dispunătorul își exprimă consimțământul, așa cum prevede art. 987 alin. (2) C.civ. în materia liberalităților în general, cât și la data acceptării ofertei de donație, pentru cazul încheierii donației între persoane absente. Condiția capacității de a primi o donație trebuie îndeplinită la data la care donatarul acceptă donația, potrivit art. 987 alin. (3) C.civ. (Fișe, 2018, p. 651). Prin urmare, acceptarea făcută de donatar ar putea conduce la încheierea valabilă a contractului de donație între absenți, chiar dacă între timp donatarul (beneficiarul) a decedat, întrucât, potrivit art. 1013 alin. (2) teza a II-a, moștenitorii destinatarului pot comunica ofertantului acceptarea donației de către donatarul decedat. Or, în speța noastră, până la momentul comunicării acceptării, ofertantul (O.D.) a decedat și, potrivit art. 1013 alin. (1) teza finală C.civ., decesul acestuia atrage caducitatea acceptării, întrucât în privința sa survine o incapacitate de a dispune prin donație înainte de a fi acceptată oferta acestuia. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă, moștenitorii destinatarului pot să comunice acceptarea făcută de acesta, dar, ca urmare a decesului donatorului (O.D.), acceptarea devine caducă.

În ceea ce privește, varianta de răspuns de la litera A aceasta este greșită, întrucât, conform articolului amintit mai sus, ca urmare a decesului ofertantului, acceptarea devine caducă, și nu oferta de donație, cum greșit este menționat în cuprinsul răspunsului.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera B este greșită, deoarece oferta de donație trebuie să fie acceptată de destinatar în timpul vieții sale, ceea ce înseamnă că moștenitorii acestuia nu pot accepta oferta de donație în locul donatarului [art. 1013 alin. (2) C.civ.].

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

276. P, în calitate de promitent, a încheiat cu B, în calitate de beneficiar, o promisiune de donație în formă autentică cu privire la o casă de vacanță situată în orașul Câmpina. B intenționează să transforme casa de vacanță într-o pensiune de lux și, în acest scop, a încheiat un contract cu o firmă de proiectare în vederea elaborării unui proiect tehnic. Pentru serviciile de

proiectare, B a plătit suma de 35.000 lei cu TVA. Între timp însă, promitentul s-a răzgândit și nu mai dorește să-i transfere cu titlu gratuit proprietatea lui B. **Selectați ce ar putea cere B, conform legii:**

A. Întrucât promisiunea a fost încheiată în formă autentică, B poate cere instanței să constate că sunt îndeplinite condițiile de fond și de formă pentru a considera conversiunea actului încheiat în donație;

B. B poate cere instanței să pronunțe o hotărâre care să țină loc de donație;

C. B poate să-i ceară lui P daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut în considerarea promisiunii de donație.

EXPLICAȚII

Între P și B s-a încheiat o promisiune de donație, prin care P s-a obligat să doneze lui B o casă de vacanță. Actul a fost încheiat în forma cerută de lege (forma înscrisului autentic) astfel încât nu sunt probleme legate de valabilitatea promisiunii [art. 1014 alin. (1) C.civ.].

Având în vedere că promitentul donator s-a răzgândit în privința încheierii contractului de donație, art. 1014 alin. (2) C.civ. dă dreptul promitentului donatar să ceară instanței doar daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut și avantajele pe care le-a acordat terților în considerarea promisiunii. B nu poate solicita instanței să pronunțe o hotărâre care să țină loc de donație, având în vedere faptul că încheierea acestui contract ține de o apreciere pur subiectivă din partea donatorului, cu atât mai mult cu cât este vorba despre un act cu titlu gratuit. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În privința conversiunii promisiunii în donație, aceasta nu este posibilă, întrucât în cauză nu vorbim despre un act nul absolut, ale cărei efecte să fie înlăturate prin conversiune. Promisiunea de donație este valabil încheiată, cu respectarea tuturor condițiilor de fond și de formă, singura problemă fiind cea a executării obligației asumate prin acest contract. Or, sancțiunea pentru neexecutarea obligațiilor asumate printr-un contract nu poate fi, în niciun caz, nulitatea, ci eventual revocarea, rezoluțiunea, rezilierea etc., după caz. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În consecință, singura variantă corectă de răspuns este cea de la litera C, în considerarea dispozițiilor art. 1014 alin. (2) C.civ.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

277. În materia donației:

A. nu sunt supuse condiției de validitate a formei înscrisului autentic donațiile deghizate;

B. revocarea pentru ingratitudine operează de drept;

C. promisiunea de donație este supusă formei autentice, sub sancțiunea nulității relative, deoarece se ocrotește un interes privat.

EXPLICAȚII

Din punctul de vedere al formei, contractul de donație este, ca regulă, un act solemn. Așadar, pentru încheierea sa valabilă este necesară respectarea formei autentice, sub sancțiunea nulității absolute, astfel cum prevede și art. 1011 alin. (1) C.civ. Cu toate acestea, anumite tipuri de donații nu sunt supuse condițiilor restrictive de formă prevăzute de articolul mai sus-menționat, iar acestea sunt donațiile deghizate, cele indirecte și darurile manuale [art. 1011 alin. (2) C.civ.].

Tot la fel, și promisiunea de donație este tot un act solemn, fiind necesară, pentru încheierea sa valabilă, exteriorizarea sa într-un înscris autentic [art. 1014 alin. (1) C.civ.]. Sancțiunea nerespectării formei este, și în acest caz, tot nulitatea absolută a promisiunii de donație conținută într-un înscris sub semnătură privată sau într-o manifestare verbală de voință.

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, în timp ce ultima variantă este, evident, greșită.

Cu referire la revocarea pentru ingratitudine a donației, aceasta este numai judiciară, ea neoperând de drept, fiind necesară formularea, în termenul de prescripție prevăzut de lege, a unei acțiuni în justiție pentru ca instanța să dispună desființarea actului gratuit, pentru unul din cazurile prevăzute de art. 1023 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

278. Dacă donatarul nu îndeplinește sarcina la care s-a obligat:

A. numai donatorul poate cere revocarea donației, aceasta fiind o acțiune *intuitu personae*;

B. acțiunea în revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii poate fi introdusă de succesorii în drepturi ai donatorului defunct în termen de trei ani de la deschiderea succesiunii;

C. în cazul în care sarcina a fost stipulată în favoarea unui terț, acesta poate cere executarea sarcinii.

EXPLICAȚII

În principiu, donația este un act irevocabil. Cu toate acestea, donația poate fi, printre altele, revocată pentru ingratitudine și pentru neexecutarea sarcinii.

În privința revocării pentru neexecutarea sarcinii, aceasta se poate obține exclusiv pe cale judiciară, deci prin introducerea unei acțiuni la instanța competentă.

Acțiunea în revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii poate fi introdusă de donator, dar și de succesorii săi în drepturi, conform art. 1027 alin. (1) C.civ. Drept urmare varianta de răspuns de la litera A este greșită, deoarece prevede ca singur titular al acțiunii în revocare, pe donator.

Mai mult, art. 1027 alin. (3) C.civ. statuează că acțiunea în revocare pentru neexecutarea sarcinii trebuie introdusă în termenul de prescripție de 3 ani, care curge de la data la care sarcina trebuia executată, și nu de la data deschiderii succesiunii, cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera B.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât, dacă sarcina a fost prevăzută în favoarea unui terț, acesta nu poate solicita revocarea donației, deoarece nu este parte în contract, însă are posibilitatea să solicite doar executarea silită a sarcinii, în calitate de terț beneficiar, conform art. 1027 alin. (2) C.civ.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

279. În materia donației:

A. nulitatea căsătoriei atrage caducitatea donației făcute soțului de bună sau de rea-credință;

B. oferta de donație nu mai poate fi acceptată după decesul destinatarului ei;

C. dreptul la acțiunea prin care se solicită executarea sarcinii se prescrie în termen de un an de la data la care sarcina trebuie executată.

EXPLICAȚII

Nulitatea căsătoriei atrage nulitatea relativă a donației făcute soțului de rea-credință, potrivit art. 1032 C.civ. În ceea ce privește soțul de bună-credință, acesta este asimilat soțului dintr-o căsătorie valabilă, iar raporturile patrimoniale dintre foștii soți sunt supuse dispozițiilor privitoare la divorț (art. 304 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât nulitatea căsătoriei nu atrage caducitatea donației, ci nulitatea relativă a acesteia și, în plus, nulitatea relativă afectează doar donația făcută soțului de rea-credință, nu și donația făcută soțului de bună-credință.

Încheierea contractului de donație între persoane absente presupune exprimarea consimțământului părților la momente diferite, implicând existența a două manifestări de voințe concretizate în două acte juridice unilaterale distincte: oferta de donație și acceptarea donației. Donatarul (oferentul) și donatarul (beneficiarul) trebuie să fie în viață și să fie capabili atât la momentul exprimării ofertei, cât și la momentul acceptării ofertei de către destinatar. Așadar, oferta de donație trebuie acceptată de beneficiar în timpul vieții sale, potrivit art. 1013 alin. (2) C.civ., pentru că doar la acel moment se realizează acordul de voințe al părților și, în plus, acceptarea va trebui comunicată donatorului (Fișe, 2018, p. 657). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este greșită, acțiunea prin care se solicită revocarea donației sau executarea sarcinii, poate fi introdusă în termenul de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executată, conform art. 1027 alin. (3) C.civ., și nu într-un termen de 1 an, cum greșit este menționat în cadrul prezentei variante de răspuns.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

280. Donatorul:

- A. nu răspunde, în niciun caz, pentru viciile ascunse ale bunului donat;
- B. în toate cazurile, răspunde pentru evicțiune ca și vânzătorul;

C. poate cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donației, atunci când donatarul nu îndeplinește sarcina la care s-a obligat.

EXPLICAȚII

Donația este un contract unilateral, adică este un contract care dă naștere, în principiu, la obligații numai în sarcina uneia dintre părți, respectiv în sarcina donatorului, cu excepția donației cu sarcină, unde și donatarului îi revin anumite îndatoriri.

În ceea ce privește obligațiile donatorului, cu excepția regulilor derogatorii impuse de caracterul gratuit al donațiilor (în privința garanției pentru evicțiune și pentru vicii ascunse), contractului de donație, fiind translativ de proprietate, i se aplică regulile de drept comun din materia vânzării (Fișe, 2018, p.665).

Garanția pentru evicțiune, ca regulă, nu este una dintre obligațiile ce incumbă donatorului. Cu toate acestea, dacă a promis expres garanția sau dacă evicțiunea decurge din fapta sa ori dintr-o împrejurare care afectează dreptul transmis, pe care a cunoscut-o și nu a comunicat-o donatarului la momentul încheierii contractului, donatarul va putea trage la răspundere pe donator pentru evicțiune [art. 1018 alin. (1) C.civ.]. Mai mult, în cazul donației cu sarcini, în limita valorii sarcinii, donatorul răspunde pentru evicțiune întocmai ca vânzătorul [art. 1018 alin. (2) C.civ.].

Aceeași este și situația garanției contra viciilor ascunse: regula este lipsa răspunderii donatorului [art. 1019 alin. (1) C.civ.]. Totuși, dacă a cunoscut viciile ascunse și nu le-a adus la cunoștința donatarului la încheierea contractului, donatorul va fi ținut să repare prejudiciul cauzat prin aceste vicii [art. 1019 alin. (2) C.civ.], iar în cazul donației cu sarcini, în limita valorii acesteia, donatorul răspunde pentru viciile ascunse întocmai ca și vânzătorul [art. 1019 alin. (3) C.civ.].

Din expunerea de mai sus, reiese că primele două variante de răspuns A și B sunt greșite.

Astfel cum am afirmat la începutul acestei note explicative, donația poate fi și cu titlu oneros, dacă a fost prevăzută cu o sarcină. În cazul neexecutării sarcinii de către donatar, atunci donatorul ori succesorii săi în drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donației [art. 1027 alin. (1) C.civ.], acesta fiind unul din cazurile de excepție de la principiul irevocabilității donației. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este unica variantă corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

281. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, darurile manuale pot avea ca obiect bunuri mobile corporale cu o valoare de până la:

- A. 100.000 lei;
- B. 50.000 lei;
- C. 25.000 lei.

EXPLICAȚII

Darul manual este o varietate a contractului de donație, care presupune, pe lângă acordul de voințe, și o manifestare exterioară – constând în tradițiunea (predarea materială) a bunurilor mobile corporale de la donator la donatar, conform art. 1011 alin. (4) teza a II-a C.civ. Toate bunurile mobile corporale sunt susceptibile de transmitere prin dar manual, însă libertatea este limitată la valoarea de 25.000 lei, conform art. 1011 alin. (4) teza I C.civ. (a se vedea Fișe, 2018, p. 650). Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă și, în mod evident, variantele de răspuns A și B sunt greșite.

Răspuns: C

(admitere INM, 2014)

282. Darul manual:

- A. poate avea ca obiect orice bun mobil corporal cu valoare mai mică de 25.000 lei;
- B. este supus condițiilor de fond ale donației;
- C. se încheie valabil prin acordul de voință al părților, dacă bunul mobil se află deja în posesia donatarului.

EXPLICAȚII

Darul manual poate avea ca obiect, conform art. 1011 alin. (4) C.civ., bunuri mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 lei. Varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât nu orice bun mobil corporal care se încadrează în limita valorică impusă de lege poate face obiectul unui dar manual. Excepție fac

însă bunurile viitoare, deoarece acestea nu sunt susceptibile de tradițiune. Prin urmare, contractul de dar manual, fiind un contract real, predarea materială a bunului ține de esența contractului și, în consecință, nu poate avea ca obiect bunuri viitoare, care nu există la momentul manifestării acordului de voințe.

Darul manual, ca orice donație, este supus condițiilor de fond ale contractului de donație. Astfel, fiind o liberalitate între vii, trebuie ca părțile să aibă capacitate de a dispune și de a primi, conform art. 987 C.civ., să aibă o cauză licită și să existe intenția de a dărui și intenția de a primi. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera C este corectă, deoarece contractul de dar manual presupune, pe lângă acordul de voințe, și predarea materială a bunurilor mobile, or, dacă bunul se află deja în posesia donatarului la momentul manifestării acordului de voințe a părților, putem conchide că tradițiunea a fost deja efectuată.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

283. Contractul prin care X transmite către Y proprietatea asupra unei colecții de bijuterii în valoare de 500.000 euro, cu obligația acestuia din urmă de a plăti lui Z anual suma de 10.000 lei, timp de patru ani:

- A. trebuie încheiat în formă autentică sub sancțiunea nulității;
- B. dă dreptul lui Z la desființarea contractului, în ipoteza în care Y nu își execută obligația asumată;
- C. ar fi lovit de nulitate absolută, dacă ar permite lui X să dispună în viitor de colecția de bijuterii, în cazul în care Y ar muri fără să fi dispus de aceasta.

EXPLICAȚII

Între X și Y s-a încheiat un contract de donație, ce are ca obiect o colecție de bijuterii în valoare de 500.000 euro, în același timp stipulându-se și o sarcină în favoarea unui terț (Z), respectiv ca donatarul să plătească acestuia, timp de 4 ani, câte 10.000 lei. Este vorba, așadar, despre o donație cu sarcină în favoarea unui terț, un caz de stipulație pentru altul.

În privința formei, dată fiind valoarea colecției de bijuterii, mai mare de 25.000 de lei, și având în vedere că nu ne aflăm nici în fața unei donații indirecte sau a uneia deghizate, părțile trebuie să încheie donația prin înscris

autentic, sub sancțiunea nulității absolute, astfel cum prevede art. 1011 alin. (1) C.civ. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În cazul în care donatarul (Y) nu și-ar executa sarcina, Z, fiind un terț față de contractul de donație, ar putea solicita exclusiv executarea obligației [art. 1027 alin. (2) C.civ.], nu și desființarea contractului, această sancțiune aplicându-se doar la solicitarea donatorului sau succesorilor acestuia, potrivit art. 1027 alin. (1) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, fiind vorba despre încheierea unui contract de donație, acesta este, esențialmente irevocabilă. Aceasta înseamnă că irevocabilitatea constituie o condiție de valabilitate a contractului de donație, orice clauză din contract care ar contraveni acestui principiu ducând la nulitatea absolută a întregului act.

Astfel, este considerată incompatibilă cu principiul irevocabilității donației clauza prin care s-ar permite lui X să dispună în viitor de colecția de bijuterii, în cazul în care Y ar muri fără să fi dispus de aceasta [art. 1015 alin. (2) lit. d) C.civ.], inserarea unei astfel de clauze ducând la nulitatea absolută a donației în sine, și nu numai a respectivei dispoziții contractuale. Din acest motiv, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

284. În materia donației:

A. nu se poate prevedea în niciun caz întoarcerea bunurilor dăruite, deoarece aceasta contravine principiului irevocabilității donației;

B. este lovită de nulitate absolută donația care conferă donatorului dreptul de a denunța unilateral contractul;

C. în cazul în care donatarul nu îndeplinește sarcina la care s-a obligat, dacă sarcina a fost stipulată în favoarea unui terț, acesta din urmă nu poate cere revocarea donației.

EXPLICAȚII

Donația este un contract esențialmente irevocabil. Irevocabilitatea donației este mai mult decât un simplu efect al contractului, ea este o condiție de valabilitate a acestui contract (irevocabilitate de gradul II). Din acest motiv, potrivit art. 1015 alin. (1) C.civ. este interzisă inserarea în contractul de donație a oricărei clauze ce ar aduce atingere intenției de a gratifica, respectiv care

ar permite donatorului să revoce donația prin voința sa. Inserarea unei astfel de clauze are ca efect nulitatea absolută a întregului contract, și nu doar a clauzei respective [art. 1015 alin. (2) C.civ.].

Potrivit legii, sunt interzise, printre altele, următoarele clauze: care permit donatorului să denunțe unilateral contractul și care permit donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun [art. 1015 alin. (2) lit. c) și d) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Totuși, nu este incompatibilă cu irevocabilitatea donației clauza referitoare la întoarcerea bunului donat, dar numai dacă donatarul ar precedea donatorului, ori dacă atât donatarul, cât și descendenții săi ar precedea donatorului [art. 1016 alin. (1) C.civ.]. Astfel, varianta de răspuns de la litera A este greșită, existând posibilitatea întoarcerii convenționale a bunurilor donate.

În fine, de la principiul irevocabilității donației, legea prevede și excepții: revocarea pentru neexecutarea sarcinii și pentru ingratitudine.

În situația în care donația a fost prevăzută cu o sarcină în favoarea unui terț, ne aflăm în fața unei stipulații pentru altul, iar în caz de neexecutare de către donatar a obligației stabilite, terțul beneficiar, nefiind parte la contract, nu poate cere decât executarea sarcinii, și nicidecum revocarea donației [art. 1027 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, august 2013)

285. Este lovită de nulitate absolută:

A. donația indirectă care nu se încheie prin înscris autentic;

B. donația care impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată în contractul de donație;

C. donația care permite donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere cunoașterea cazurilor de nulitate absolută prevăzute de art. 1015 alin. (2) C.civ., care reprezintă în fond sancționarea unor clauze incompatibile cu principiul irevocabilității donațiilor.

Varianta de răspuns de la litera A este greșită, deoarece donația indirectă reprezintă o varietate a contractului de donație, care, conform art. 1011 alin. (2) C.civ., este exceptată de la condiția de formă prevăzută pentru donații, și anume nu se cere forma autentică pentru valabilitatea acesteia.

Variantele de răspuns B și C sunt corecte. În conformitate cu art. 1015 alin. (2) lit. b) C.civ., donația care impune plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată, este lovită de nulitate absolută. Practic, o astfel de clauză împiedică posibilitatea ca donatorul să revoce indirect donația prin impunerea plății unor datorii în sarcina donatarului care pot ajunge până la valoarea bunului donat și, în plus, prin impunerea unor astfel de plăți, acestea pot înlătura caracterul gratuit al contractului. De asemenea, art. 1015 alin. (2) lit. d) C.civ. permite donatorului să continue să dispună, în viitor, de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun. De asemenea, dacă dreptul de a dispune vizează doar o parte din bunurile donate, nulitatea operează numai în privința acestei părți (Fișe, 2018, p. 663).

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

286. În cazul revocării donației pentru ingratitudine:

A. donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data faptului de ingratitudine;

B. donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data introducerii cererii de revocare a donației;

C. în ceea ce privește bunurile care nu sunt supuse unor formalități de publicitate, nu sunt afectate drepturile reale asupra bunului donat dobândite de la donatar, cu titlu oneros, de către terții de bună-credință.

EXPLICAȚII

Întrebarea vizează efectele revocării pentru ingratitudine, atât efectele generale (între părți) reglementate de art. 1025 C.civ., cât și efectele speciale (față de terți) reglementate de art. 1026 C.civ. Astfel, conform art. 1025 alin. (2) C.civ., ca urmare a revocării, donatarul, este obligat, printre altele, și la restituirea fructelor, începând cu data introducerii cererii de revocare. Așadar,

variante de răspuns de la litera B este cea corectă și, în mod evident, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește efectele speciale reglementate de art. 1026 C.civ., amintim faptul că în cazul bunurilor supuse unor formalități de publicitate, revocarea pentru ingratitudine nu produce efecte față de terți, cu condiția ca terțul să-și fi înscris dreptul dobândit, anterior înregistrării cererii de revocare, în registrele de publicitate aferente. *Per a contrario*, dacă bunul nu este supus unor formalități de publicitate și a fost dobândit de un terț de bună-credință printr-un act cu titlu oneros, efectul special al revocării se va produce chiar și în lipsa unei astfel de înscrieri în registrele de publicitate aferente. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

287. X a dăruit lui Y o sumă de bani cu obligația acestuia din urmă de a-și plăti studiile la o facultate privată. Y nu s-a înscris la facultate și a investit banii într-un autoturism. X consideră că Y s-a îmbogățit fără justă cauză și ar dori să i se restituie suma. Ce consultanță juridică îi dați lui X?

A. cererea de restituire pentru îmbogățire fără justă cauză nu poate fi admisă;

B. X are dreptul să ceară rezoluțiunea darului manual pentru neîndeplinirea obligației de către Y;

C. dacă Y nu și-a îndeplinit sarcina la care s-a obligat, X are dreptul să ceară fie executarea sarcinii, fie revocarea darului manual.

EXPLICAȚII

Între X și Y s-a încheiat, în mod evident, un contract de donație (dar manual) având ca obiect o sumă bani, X fiind donatorul, iar Y donatarul. În același timp, donația prevede și o sarcină, impusă de X (dispunător) în favoarea lui Y (gratificat), respectiv ca acesta din urmă să își plătească studiile la o facultate privată. Întrucât Y nu și-a executat obligația asumată prin contractul de donație, el investind în schimb banii într-un autoturism, X are dreptul, potrivit art. 1027 alin. (1) C.civ., să ceară instanței fie revocarea donației (a darului manual), fie executarea sarcinii. Așa fiind, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Nu poate fi vorba despre rezoluțiunea darului manual, întrucât în această materie cauza de ineficacitate care operează, în temeiul legii, pentru neexecutarea sarcinii, este revocarea, iar nu rezoluțiunea, varianta de răspuns de la litera B fiind, în consecință, greșită.

În fine, varianta de răspuns de la litera A este corectă, dacă avem în vedere dispozițiile din materia îmbogățirii fără justă cauză, care stabilesc inadmisibilitatea acțiunii de *in rem verso* dacă solvensul are la îndemână o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat (art. 1348 C.civ.). Cum legea îi pune la îndemână donatorului posibilitatea de a se adresa instanței cu o acțiune în revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii, o eventuală acțiune bazată pe îmbogățire fără justă cauză ar fi respinsă ca inadmisibilă, din cauza caracterului ei subsidiar, prevăzut de dispozițiile art. 1348 C.civ.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

§3. Contractul de locațiune

288. Locatorul:

A. este obligat să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terț care nu pretinde un drept asupra bunului, dar care îl împiedică pe locatar să preia bunul;

B. răspunde și pentru viciile aparente la data încheierii contractului, chiar dacă locatarul nu le-a reclamat fără întârziere;

C. poate fi obligat la despăgubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzează vieții, sănătății sau integrității corporale a locatarului, chiar dacă locatarul nu le-a reclamat la data încheierii contractului.

EXPLICAȚII

Întrebarea vizează obligația de garanție pe care locatorul o are față de locatar, decurgând din încheierea contractului de locațiune. Din interpretarea art. 1789 și urm. C.civ. rezultă că în sarcina locatorului se nasc patru obligații de garanție: a) garanția pentru viciile bunului dat în locațiune (care include garanția pentru viciile ascunse și garanția pentru viciile aparente); b) garanția pentru calitatea lucrului dat în locațiune; c) garanția pentru tulburările de fapt; d) garanția pentru tulburările de drept.

În privința garanției pentru viciile aparente, în principiu, locatorul va răspunde numai dacă ele existau la momentul încheierii contractului și locatarul le-a comunicat cu ocazia predării bunului [art. 1790 alin. (2) teza I C.civ.]. Locatorul va datora totuși despăgubiri pentru acele vicii aparente care prejudiciază viața, sănătatea și integritatea corporală a locatarului, chiar dacă acesta nu le-a comunicat cu ocazia predării bunului, conform art. 1790 alin. (2) teza finală C.civ. Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera B este greșită, în timp ce ultima variantă de răspuns de la litera C este corectă.

Cât privește garanția contra tulburărilor de fapt, locatorul, ca regulă, nu răspunde pentru acelea cauzate de fapta unui terț care nu pretinde vreun drept asupra lucrului (art. 1793 teza I C.civ.); în acest caz, locatarul are la îndemână o acțiune posesorie, în condițiile art. 949 alin. (2) C.civ. Prin excepție, locatorul va garanta pentru tulburările de fapt cauzate de terți, începute înaintea predării bunului și care îl împiedică pe locatar să îl preia (art. 1793 teza a II-a C.civ.) (Fișe, 2018, p. 678), împrejurare care face ca varianta de răspuns de la litera A să fie, la rândul ei, corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

289. În lipsă de stipulație contrară și dacă nu există uzanțe, chiria se plătește:

A. în cazul unei locațiuni cu o durată de 5 ani, în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru;

B. în avans pentru toată perioada contractului, dacă aceasta nu depășește o lună;

C. în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni, dacă durata locațiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât, în lipsă de uzanțe și de stipulație contrară, chiria se plătește, conform art. 1797 alin. (2) lit. c) C.civ., în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru, *dacă durata locațiunii este de cel puțin un an.*

Pentru situația în care durata contractului nu depășește o lună, chiria se plătește în avans pentru toată durata contractului, potrivit art. 1797 alin. (2) lit. a) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Dacă durata locațiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an, chiria se va plăti în prima zi lucrătoare a fiecărei luni, potrivit art. 1797 alin. (2) lit. b), și nu în ultima zi lucrătoare a lunii, cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera C.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

290. În materia contractului de locațiune:

A. locatorul nu este ținut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terț care pretinde un drept asupra bunului dat în locațiune;

B. locațiunea încetează de drept prin moartea locatorului sau a locatarului;

C. contractul de locațiune încheiat prin înscris sub semnătură privată și înregistrat la organele fiscale, precum și cel încheiat în formă autentică, constituie titlu executoriu pentru plata chiriei.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește verificarea anumitor aspecte din materia contractului de locațiune, referitoare la obligația de garanție ce îi revine locatorului și la caracterele juridice ale contractului.

Astfel, conform dispozițiilor art. 1789 C.civ., locatorul are obligația de a asigura locatarului liniștită și utila folosință a bunului pe tot timpul locațiunii. Această obligație include, printre altele, și obligația de garanție pentru tulburările de fapt și pentru cele de drept. Dacă în privința celei dintâi, locatorul nu are, *ca regulă*, nicio obligație, în ceea ce privește garanția pentru tulburările de drept, aceasta este datorată împotriva oricărui terț care pretinde un drept asupra bunului dat în locațiune, chiar în lipsa unei tulburări de fapt din partea terțului [art. 1794 alin. (1) teza I C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, locatorul fiind ținut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terț care pretinde un drept asupra bunului dat în locațiune.

Contractul de locațiune nu este un act încheiat *intuitu personae*. Așadar, moartea locatorului sau cea a locatarului, nu are niciun efect asupra eficacității

contractului, astfel cum precizează în mod expres și legiuitorul, în art. 1820 alin. (1) C.civ. Cu toate acestea, în cazul locațiunii cu durată determinată, moștenitorii locatarului pot denunța contractul în termen de 60 de zile de la data la care au luat cunoștință de moartea locatarului și de existența locațiunii [art. 1820 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, în privința caracterului de titlu executoriu al contractului de locațiune, trebuie avute în vedere, pe de o parte, dispozițiile art. 1798 C.civ., potrivit cărora contractul de locațiune încheiat prin înscris sub semnătură privată și înregistrat la organele fiscale, precum și cel încheiat în formă autentică, constituie titlu executoriu pentru plata chiriei, iar, pe de altă parte, cele ale art. 1809 alin. (2) C.civ., care stabilesc același caracter în privința contractului de locațiune, încheiat pe durată determinată, prin act autentic sau prin înscris sub semnătură privată și înregistrat la organele fiscale, în privința obligației de restituire a bunului. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

291. Dacă X a continuat să locuiască într-un imobil mai mult de un an de la expirarea contractului de închiriere, executându-și obligațiile în tot acest interval de timp, iar Y, proprietarul imobilului, i-a interzis recent accesul prin schimbarea încuietorilor, ce opțiuni legale credeți că are X?

- A. să introducă o acțiune posesorie în reintegrare împotriva lui Y;
- B. să introducă o acțiune personală, bazată pe contractul de închiriere;
- C. să ceară rezilierea contractului cu daune-interese.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1810 alin. (1) și (2) C.civ., dacă, după împlinirea termenului, locatarul continuă să dețină bunul și să își îndeplinească obligațiile fără vreo împotrivire din partea locatorului, se consideră încheiată o nouă locațiune, pe perioadă nedeterminată (în lipsa unei dispoziții contrare a legii sau a convenției părților), în condițiile celei vechi, inclusiv în privința garanțiilor.

În speța dată a operat tacita relocațiune, încheindu-se un nou contract, pe durată nedeterminată, locatorul având obligația de a asigura în continuare

folosința bunului, iar locatarul având obligația de a achita chiria în condițiile stabilite inițial. În acest caz, dacă locatorul interzice locatarului accesul în imobil prin schimbarea încuietorilor, acesta din urmă poate fie să introducă o acțiune personală, bazată pe contract, prin care să ceară obligarea locatorului la respectarea obligațiilor sale decurgând din locațiune, fie să solicite rezilierea, cu daune-interese, a contractului de închiriere, în temeiul art. 1817 C.civ.

Variantele de răspuns B și C sunt, în consecință, corecte.

Varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât dispozițiile art. 950 alin. (2) C.civ. interzic introducerea acțiunii posesorii contra persoanei față de care există obligația de restituire a bunului (în cazul dat, este interzisă formularea unei acțiuni posesorii de către locatar împotriva locatorului).

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

292. Locațiunea încheiată pentru o durată de 50 ani:

A. este lovită de nulitate relativă;

B. nu poate fi încheiată valabil decât cu respectarea condițiilor cerute de lege pentru actele de dispoziție;

C. va produce efecte prin aplicarea unei reguli derogatorii de la principiul forței obligatorii a actului juridic.

EXPLICAȚII

Contractul de locațiune este un contract esențialmente temporar, nefiind posibilă încheierea unei locațiuni perpetue (cunoscute în vechiul drept sub denumirea de emfiteoze ori embatic), legea limitând durata maximă a convenției la 49 de ani (art. 1783 C.civ.). Dacă totuși părțile prevăd în contract o durată mai mare, sancțiunea nu va fi nulitatea (absolută sau relativă a contractului) și reducerea, de drept, a termenului la 49 de ani. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită. Modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să intervină în convenția părților poate fi privită într-adevăr ca o excepție de la principiul forței obligatorii a contractului, astfel că varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Cât privește regulile aplicabile contractului de locațiune încheiat pentru o astfel de durată, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 1784 alin. (3) C.civ., conform cărora persoanele care au capacitatea de a încheia doar acte de

administrare vor putea încheia o locațiune pentru o durată de maximum 5 ani; cu alte cuvinte, dacă durata locațiunii depășește 5 ani, părțile trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu, o astfel de locațiune fiind considerată un act juridic de dispoziție (Fișe, 2018, p. 673-674). Din aceste motive, varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

293. Contractul prin care X, în vârstă de 16 ani, închiriaza lui Y un bun mobil pentru o perioadă de un an și două luni:

A. este lovit de nulitate relativă, datorită neîndeplinirii cerințelor legale privind capacitatea de exercițiu a locatorului;

B. este anulabil, numai dacă sunt îndeplinite condițiile pentru invocarea leziunii;

C. dă dreptul locatarului să încheie o sublocațiune, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres.

EXPLICAȚII

Între X, minor în vârstă de 16 ani (având deci capacitate restrânsă de exercițiu), și Y s-a încheiat un contract de locațiune cu privire la un bun mobil, pentru o perioadă de 1 an și 2 luni.

Pentru a răspunde la problema posibilității unui minor cu capacitate de exercițiu restrânsă de a încheia un contract de locațiune, trebuie să avem în vedere dispozițiile art. 1784 alin. (3) C.civ. potrivit cărora *locațiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăși 5 ani*. Așa fiind, dacă durata locațiunii este mai mică sau egală cu 5 ani, contractul va putea fi încheiat în mod valabil (dacă nu intervin alte cauze de nulitate, bineînțeles) de un minor cu capacitate restrânsă de exercițiu, actul fiind considerat de legiuitor unul de administrare; dacă însă locațiunea depășește 5 ani, actul este văzut ca un act de dispoziție, pentru încheierea căruia este necesară încuviințarea ocrotitorului legal și autorizarea instanței de tutelă, potrivit art. 41 alin. (2) C.civ.

Aplicând aceste reguli la speța dată, observăm că durata locațiunii încheiate de X este mai mică de 5 ani (de un an și 2 luni), astfel încât nu se pune

problema nulității relative din cauza neîndeplinirii cerințelor legale privind capacitatea de exercițiu a locatorului.

Pe de altă parte însă, având în vedere că locațiunea este un act de administrare, cu titlu oneros, bilateral și comutativ, dacă sunt îndeplinite cerințele leziunii, se va putea cere anularea contractului pentru acest viciu de consimțământ, astfel că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În privința sublocațiunii, art. 1805 alin. (1) teza finală C.civ. conține o normă derogatorie în cazul în care obiectul contractului îl constituie un bun mobil. Astfel, conform dispoziției menționate anterior, dacă bunul este mobil sublocațiunea (ori cesiunea) nu este permisă decât cu acordul scris al locatorului. În consecință, pentru a încheia o sublocațiune cu privire la un bun mobil nu este suficient ca locatarului să nu îi fi fost interzis această facultate în mod expres, ci este necesar să existe acordul scris al locatorului. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

294. X închiriaza lui Y un cal pentru o perioadă de un an în vederea participării la concursuri de echitație. După trei luni de la încheierea locațiunii, rezultatele obținute de Y la câteva concursuri îl determină pe X să vândă calul către Z. Calul îl mușcă pe unul dintre jocheii concurenți, cu ocazia participării lui Y la un concurs desfășurat ulterior vânzării. Prin raportare la situația de fapt:

A. locațiunea nu îi este opozabilă lui Z, în ipoteza în care nu i-a fost făcută cunoscută de către X la încheierea vânzării;

B. Z va răspunde pentru prejudiciul cauzat jocheului;

C. la expirarea termenului locațiunii, va fi considerată încheiată o nouă locațiune, în condițiile celei vechi, însă pe durată nedeterminată, dacă Y continuă să dețină calul și să își execute obligațiile, fără nicio împotrivire din partea lui Z.

EXPLICAȚII

Contractul de locațiune încheiat între X și Y cu privire la un cal va deveni opozabil dobânditorului calului (Z) într-unul din modurile prevăzute de art. 1811 C.civ. . Astfel, în funcție de natura bunului (calul fiind bun mobil) și

de necesitatea sau nu a îndeplinirii anumitor formalități pentru opozabilitatea locațiunii având ca obiect un cal, aplicabile sunt dispozițiile art. 1811 lit. d) C.civ., potrivit cărora contractul de locațiune este opozabil dobânditorului dacă la data înstrăinării bunul se afla în folosința locatarului. Or, astfel cum rezultă din datele speței, Y avea detenția bunului și folosința sa la momentul transmiterii proprietății asupra calului de la X la Z, prin urmare, contractul de locațiune este opozabil lui Z, varianta de răspuns de la litera A fiind greșită.

În privința răspunderii pentru prejudiciul cauzat jocheului, vor fi avute în vedere dispozițiile din materia răspunderii delictuale pentru prejudiciile cauzate de animale, care prevăd că *proprietarul unui animal sau cel ce se servește de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa* (art. 1375 C.civ.).

Așa fiind, răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale revine persoanei care, la data cauzării prejudiciului, deținea paza juridică a animalului. Paza juridică presupune dreptul pe care îl are o persoană de a se folosi, în interes propriu, de animalul respectiv, ceea ce înseamnă prerogativa de control și de supraveghere exercitată asupra animalului, care îi revine, spre exemplu, proprietarului, uzufructuarului, dar și locatorului, acesta folosindu-se de bun în interes propriu (Fișe, 2018, p. 490). În consecință, cel care va avea obligația de despăgubire a jocheului va fi Y și nu Z, acesta din urmă neavând paza juridică a calului, chiar dacă are calitatea de proprietar. Varianta de răspuns de la litera B este, deci, greșită.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă exprimând în fapt ideea unei tacite relocațiuni, astfel cum este definită de art. 1810 C.civ. Astfel, dacă după împlinirea termenului de locațiune, Y continuă să dețină și să folosească calul, precum și să își îndeplinească obligațiile principale (*spre exemplu*, plata chiriei), iar noul locator nu se opune (continuând, *spre exemplu*, să încaseze chiria de la locatar), sunt incidente dispozițiile privind tacita relocațiune.

Tacita relocațiune nu constituie însă o prelungire a contractului de locațiune inițial, ci reprezintă un nou contract de locațiune, încheiat în condițiile celei vechi, dar pe durată nedeterminată, în lipsa stipulației contrare a părților (Fișe, 2018, p. 683).

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

295. În materia locațiunii:

A. interdicția de a ceda locațiunea nu o include și pe aceea de a încheia o sublocațiune;

B. interdicția de a încheia o sublocațiune nu o include și pe aceea de a ceda locațiunea;

C. în cazul în care se încheie de o persoană care nu poate face decât acte de administrare, locațiunea nu poate depăși 3 ani.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește să puncteze, pe de o parte, capacitatea necesară pentru încheierea unui contract de locațiune, iar, pe de altă parte, raportul dintre cesiunea unei locațiuni și contractul de sublocațiune.

În ceea ce privește capacitatea cerută pentru a încheia un contract de locațiune, art. 1784 alin. (3) C.civ. instituie o incapacitate în privința contractelor de locațiune încheiate pe o perioadă mai mare de 5 ani. Astfel, potrivit dispoziției menționate, locațiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăși 5 ani. Deci, pentru locațiunea încheiată pentru o durată mai mare de 5 ani, părțile trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu, o astfel de locațiune fiind considerată un act juridic de dispoziție, iar pentru locațiunile încheiate pe perioade mai mici sau egale cu 5 ani, locatorul și locatarul pot avea capacitate restrânsă de exercițiu, atâta vreme cât actul încheiat nu îi prejudiază (*Fișe*, 2018, p. 674). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât în cazul în care locațiunea se încheie de o persoană care nu poate face decât acte de administrare, locațiunea nu poate depăși 5 ani, și nu 3 ani, cum se menționează în variantă.

Pentru a rezolva în mod corect celelalte două variante de răspuns rămase, trebuie făcută distincția în sublocațiune și cesiunea locațiunii (care este, în realitate, o cesiune de contract). Așadar, sublocațiunea este un contract de locațiune distinct, încheiat între locatarul principal și un terț sublocatar. Locatarul inițial continuă să răspundă față de locator, chiar dacă, la rândul său, a devenit locatorul sublocatarului său. Cesiunea locațiunii, pe de altă parte, nu este un nou contract de locațiune, ci este o operațiune juridică prin care se realizează substituția unui terț în raporturile născute din contractul de locațiune preexistent [art. 1315 alin. (1) C.civ.], cu o

particularitate, deoarece consimțământul cocontractantului (cedat, în speță, al locatorului) este nu numai prealabil, ci și tacit (Fișe, 2018, p. 682). Întrucât locațiunea, ca regulă, nu este încheiată *intuitu personae*, locatarul poate, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres, fie să încheie o sublocațiune, fie să cedeze contractul său de locațiune. Dacă însă o astfel de interdicție există, trebuie să avem în vedere cu privire la ce contract operează această interdicție. Astfel, dacă locatarului i-a fost interzisă sublocațiunea, *a fortiori* (cu atât mai multă putere) îi este interzisă și cesiunea contractului; dacă însă i s-a interzis numai cesiunea contractului, locatarul va putea încheia un contract de sublocațiune, ce are efecte mai puțin grave asupra raporturilor sale cu locatorul inițial.

Față de aceste aspecte, singurul răspuns corect este cel de la varianta A.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, august 2013)

296. În materia locațiunii:

A. interdicția de a ceda locațiunea o include și pe aceea de a încheia o sublocațiune;

B. interdicția de a încheia o sublocațiune o include și pe aceea de a ceda locațiunea;

C. dacă părțile convin astfel, locațiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locațiune.

EXPLICAȚII

Locațiunea, ca regulă, nu este încheiată *intuitu personae*, așa încât locatarul poate, dacă această facultate nu i-a fost expres interzisă, fie să încheie o sublocațiune, prin care transmite dreptul său de folosință, în întregime sau în parte, unei alte persoane, fie să cedeze locațiunea, în tot sau în parte, altei persoane. Amintim faptul că sublocațiunea este un contract de locațiune distinct, încheiat între locatarul principal și un terț sublocatar, spre deosebire de cedarea sau cesiunea contractului de locațiune care reprezintă doar o operațiune juridică prin care se realizează substituirea unui terț în raporturile născute din contractul de locațiune preexistent, fără a fi un nou contract de locațiune (Fișe, 2018, p. 681-682).

Potrivit art. 1806 alin. (1) C.civ., interdicția de a încheia o sublocățiune o include și pe aceea de a ceda locățiunea. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă și, în mod evident, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât art. 1812 alin. (1) C.civ. prevede expres posibilitatea părților de a stabili prin contractul de locățiune ca în cazul înstrăinării bunului închiriat, să înceteze și contractul de locățiune.

Răspuns: B, C

(admitere INM, 2013)

297. X închiriază lui Y un imobil cu destinația de spațiu comercial. Y încheie un contract de sublocățiune cu Z, având ca obiect o parte din imobilul respectiv. Ulterior, X vinde imobilul către T. Prin raportare la situația descrisă:

A. T este obligat să respecte locățiunea, dacă aceasta nu prevedea încetarea în cazul înstrăinării imobilului și avea dată certă anterioară înstrăinării, în condițiile în care imobilul nu era înscris în cartea funciară;

B. în contul chiriilor restante, datorate de Y la data înstrăinării imobilului, T va putea cere lui Z chiria pe care acesta o datorează lui Y;

C. Y nu va putea opune lui T plata anticipată a chiriei, chiar dacă aceasta fusese menționată în actul prin care T a dobândit imobilul.

EXPLICAȚII

În speța dată se pune problema, pe de o parte, a supraviețuirii contractului de locățiune în caz de înstrăinare, precum și a opozabilității contractului față de dobânditorul bunului ce face obiectul locățiunii, iar, pe de altă, a raporturilor juridice existente între locator, locatar și sublocatar, în situația unei sublocățiuni.

Răspunsul la prima problemă este dat de art. 1811 C.civ., care, cu referire la bunurile imobile, distinge după cum acestea sunt sau nu înscrise în cartea funciară. Așadar, dacă bunul dat în locățiune este înstrăinat, dreptul locatarului este opozabil dobânditorului, în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locățiunea a fost notată în cartea funciară, iar în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locățiunii este anterioară datei certe a înstrăinării [art. 1811 lit. a) și b) C.civ.].

În plus, trebuie să avem în vedere și dispozițiile art. 1812 alin. (1) C.civ., potrivit cărora dacă părțile convin astfel, locațiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locațiune. Deci, în caz de înstrăinare a bunului dat în locațiune, locațiunea nu încetează, în lipsa unei înțelegeri a părților în acest sens, dobânditorului fiindu-i opozabilă locațiunea în condițiile arătate în art. 1811 C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, față de textele de lege indicate în paragrafele anterioare.

Odată înstrăinat imobilul, ca principiu, dobânditorul se subrogă în toate drepturile și obligațiile pe care le avea locatorul [art. 1813 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, T se va subroga în drepturile lui X, având, în principiu, o acțiune directă împotriva lui Z (sublocatar) pentru neplata chiriei de către Y, dar până la concurența chiriei pe care Z o datorează lui Y (locatarul principal) [art. 1807 alin. (1) C.civ.]. Cu toate acestea, pentru că în speță este vorba despre chirii care erau restante la momentul înstrăinării, pe care Y i le datora lui X, acesta din urmă păstrează dreptul de a acționa în instanță pe Z, pentru chiriile datorate lui Y, T putând acționa împotriva lui Z numai pentru chiriile devenite restante după înstrăinarea bunului.

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B ar fi fost corectă dacă ar fi prevăzut că în contul chiriilor restante, datorate de Y la data înstrăinării imobilului, X (și nu T) va putea cere lui Z chiria pe care acesta o datorează lui Y.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, greșită, întrucât, printr-o interpretare folosind argumentul *per a contrario* a art. 1815 C.civ., rezultă că plata anticipată a chiriei poate fi opusă dobânditorului dacă cesiunea a fost cunoscută de acesta pe altă cale decât prin îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege pentru bunul respectiv; or, cum dobânditorul T a cunoscut despre plata anticipată a chiriei prin chiar contractul prin care a dobândit imobilului, acestuia îi va putea fi opusă de către Y plata anticipată a chiriei.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

298. Dacă bunul dat în locațiune este înstrăinat de către locator:

A. dobânditorul devine răspunzător și pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării, dacă locațiunea îi este opozabilă;

B. locațiunea încetează de drept la data înstrăinării, în cazul în care are ca obiect un bun mobil și durata locațiunii este de cel mult un an;

C. dreptul locatarului este opozabil dobânditorului în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locațiunii este anterioară datei certe a înstrăinării.

EXPLICAȚII

Înstrăinarea bunului dat în locațiune reprezintă un caz de încetare a contractului, numai dacă părțile au convenit expres acest fapt [art. 1812 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită, regula enunțată mai sus necunoscând vreo excepție în cazul locațiunii bunurilor mobile încheiată pe o durată de cel mult un an.

Locațiunea, chiar dacă încetează în acest mod, rămâne totuși opozabilă dobânditorului pentru un termen de două ori mai mare decât termenul de preaviz aplicat notificării denunțării contractului, chiar și după ce locatarul a fost notificat despre înstrăinare [art. 1812 alin. (2) C.civ.]. Dacă bunul dat în locațiune este înstrăinat, iar părțile nu au convenit încetarea contractului din această cauză, locațiunea este opozabilă dobânditorului, în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locațiunii este anterioară datei certe a înstrăinării, iar în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locațiunea a fost notată în cartea funciară. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Prin înstrăinarea bunului dat în locațiune, dobânditorul se subrogă în toate drepturile și obligațiile locatorului, având dreptul să încaseze chiria [art. 1813 alin. (1) C.civ.]; cu toate acestea, locatorul inițial rămâne răspunzător față de locatar pentru toate prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării [art. 1813 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera A, care prevede că dobânditorul devine răspunzător și pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării, dacă locațiunea îi este opozabilă, este greșită, răspunderea pentru aceste prejudicii aparținând locatorului inițial, astfel cum am arătat anterior.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

299. Într-un contract de locațiune constatat printr-un înscris autentic pe termen de 5 ani, locatarul se plânge de faptul că spațiul închiriat prezintă vicii care afectează folosința conform scopului locațiunii, iar un terț, care se pretinde proprietar, i-a trimis o notificare prin care locatarul este somat să plătească chiria într-un cont bancar indicat de pretinsul proprietar. Față de această situație, locatorul vrea să știe care sunt obligațiile sale față de locatar și ce drepturi are în cazul în care, la expirarea termenului contractual, locatarul refuză să elibereze spațiul?

A. locatorul garantează contra tuturor viciilor lucrului care împiedică sau micșorează folosirea lui, dar numai dacă acestea existau la data încheierii contractului, iar locatorul le-a cunoscut sau trebuia să le cunoască;

B. locatorul este dator să-l apere pe locatar dacă un terț pretinde un drept asupra bunului dat în locațiune, chiar și în lipsa unei tulburări de fapt;

C. la expirarea termenului, locatorul poate pune în executare silită contractul de locațiune încheiat pe durată determinată și constatat prin înscris autentic, în privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1789 C.civ., locatorul este dator să întreprindă tot ceea ce este necesar pentru a asigura, în mod constant, folosința liniștită și utilă a bunului și să se abțină de la orice fapt care ar diminua sau l-ar împiedica ori stânjeni pe locatar în folosința bunului. În temeiul acestei obligații, de a asigura locatarului liniștită și utilă folosință a bunului pe tot timpul locațiunii, locatorul garantează pentru: viciile bunului dat în locațiune, calitatea lucrului dat în locațiune, tulburările de fapt și tulburările de drept.

Conform art. 1790 alin. (1) C.civ., *locatorul răspunde pentru orice viciu (ascuns) care împiedică sau micșorează folosirea bunului, indiferent dacă le-a cunoscut sau nu la momentul încheierii contractului ori dacă acestea existau sau nu la momentul încheierii contractului ori au survenit în cursul locațiunii*. Făcând aplicarea dispozițiilor acestui articol la varianta de răspuns de la litera A, observăm că aceasta este greșită, neprezentând importanță nici momentul apariției viciilor și nici buna sau rea credință a locatorului.

Cu referire la garanția contra tulburărilor de drept, urmează a se face aplicarea dispozițiilor art. 1794 alin. (1) C.civ., care statuează că, dacă un terț pretinde vreun drept asupra bunului dat în locațiune, locatorul este dator să îl apere pe locatar chiar și în lipsa unei tulburări de fapt. Deci, locatorul

din speța noastră va fi obligat să îl apere pe locatar de pretențiile terțului, chiar dacă acesta nu l-a tulburat și în fapt pe locatar. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, pentru a răspunde la întrebarea locatorului referitoare la posibilitățile legale pe care le are la îndemână în cazul în care locatarul său va refuza să părăsească imobilul la expirarea duratei locațiunii, trebuie să facem aplicarea dispozițiilor art. 1809 alin. (2) C.civ., potrivit căroră la expirarea termenului stabilit de părți, contractul de locațiune încheiat în formă autentică constituie titlu executoriu pentru obligația de restituire a bunului dat în locațiune. Așadar, la expirarea termenului, locatorul poate pune în executare silită contractul de locațiune încheiat pe durată determinată și constatat prin înscris autentic, în privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune, nemaifiind nevoit să se adreseze unei instanțe de judecată pentru evacuarea fostului locatar din bunul dat în locațiune. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

300. La data de 15 martie 2013, P, în calitate de locator, a încheiat un contract de locațiune pe durată nedeterminată cu C, în calitate de locatar, cu privire la un imobil situat în zona de nord a capitalei. Părțile au prevăzut dreptul fiecăreia de a denunța unilateral contractul, cu un termen de preaviz de 60 de zile, precum și încetarea contractului de locațiune în caz de înstrăinare a imobilului. Contractul a fost notat în cartea funciară. După doi ani, P a încheiat un contract de vânzare a apartamentului cu D care nu dorește continuarea locațiunii. D vrea să știe în ce măsură contractul de locațiune îi este opozabil și când ar putea obține restituirea bunului de la locatar:

A. D poate denunța unilateral contractul cu respectarea unui termen de preaviz de 60 de zile;

B. locațiunea rămâne opozabilă lui D pentru un termen de două ori mai mare decât cel prevăzut pentru notificarea denunțării contractului, respectiv 120 de zile de la data notificării înstrăinării către locatar;

C. locațiunea va continua să producă efecte și după notificarea înstrăinării către locatar, dar nu mai mult de un an de la data înstrăinării dreptului de către locatar.

EXPLICAȚII

Întrucât contractul de locațiune dintre P (locator) și C (locatar) a fost notat în cartea funciară, acesta va fi opozabil dobânditorului bunului (D), în temeiul art. 1811 lit. a) C.civ.

Față de clauza din contractul încheiat între P și C referitoare la încetarea contractului de locațiune în caz de înstrăinare a bunului, în principiu D, noul proprietar, nu va mai fi ținut de obligațiile născute din actul față de care el este un terț [art. 1812 alin. (1) C.civ.]. Cu toate acestea, locațiunea îi va rămâne opozabilă acestuia după ce îi va notifica locatarului înstrăinarea, pentru un termen de două ori mai mare decât cel care s-ar fi aplicat notificării denunțării contractului (respectiv pentru 120 de zile), la finalul căruia va putea obține restituirea bunului [art. 1812 alin. (2) C.civ.].

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă, în timp ce variantele de răspuns de la literele A și C sunt, în mod evident, greșite.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

301. În urma admiterii unei acțiuni în revendicare, locatorul a pierdut dreptul de proprietate asupra unui imobil care făcea obiectul unui contract de locațiune încheiat pe termen de 5 ani. La momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești, mai erau 3 ani și 5 luni din termenul locațiunii. La data încheierii contractului, locatarul s-a asigurat că locatorul are dreptul de a închiria bunul, acesta fiind înregistrat în cartea funciară ca titular exclusiv al dreptului de proprietate. În plus, la acel moment, nu exista niciun litigiu pe rol împotriva locatorului. Selectați sfatul juridic corect din punct de vedere legal pentru locatar:

A. desființarea dreptului locatorului determină încetarea de drept a contractului de locațiune, chiar dacă locatarul a fost de bună-credință la încheierea locațiunii, așa încât acesta trebuie să restituie imediat spațiul închiriat către adevăratul proprietar;

B. locațiunea va continua să producă efecte până la expirarea duratei termenului contractual de 5 ani;

C. locațiunea va continua să producă efecte, dar nu mai mult de un an de la data desființării titlului locatorului, dacă locatarul a fost de bună-credință la încheierea contractului.

EXPLICAȚII

Contractul de locațiune încetează de drept la desființarea dreptului care permitea locatorului să asigure folosința bunului închiriat, potrivit art. 1819 alin. (1) C.civ. Cu toate acestea, dispozițiile alin. (2) al aceluiași articol de lege stabilesc o situație de excepție în care contractul de locațiune va continua să producă efecte și după desființarea titlului locatorului, pe durata stipulată de părți, dar *fără a se depăși un an de la data desființării titlului, dacă locatarul a fost de bună-credință la încheierea locațiunii*. Astfel, prin desființarea titlului în temeiul căruia locatorul consimțise locațiunea, acesta nu mai este în măsură să asigure locatarului folosința lucrului, ceea ce conduce și la încetarea contractului.

În speța noastră, având în vedere că locatarul s-a asigurat că locatorul are dreptul de a închiria bunul, acesta fiind înregistrat în cartea funciară ca titular exclusiv al dreptului de proprietate și în plus, la acel moment, nu exista niciun litigiu pe rol împotriva locatorului, toate aceste demersuri dovedesc buna-credință a locatarului, astfel în speță vor fi aplicabile dispozițiile de excepție prevăzute de art. 1819 alin. (2) C.civ. Mai mult, buna-credință a acestuia este susținută și de prezumția potrivit căreia, dacă un drept a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii, conform art. 21 alin. (1) C.civ.

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă, având în vedere și dispozițiile amintite mai sus; locațiunea va putea continua doar un an de la momentul rămânerii definitive a hotărârii de admitere a acțiunii în revendicare prin care locatorul a pierdut dreptul de proprietate asupra imobilului, chiar dacă, potrivit contractului de locațiune, locatarul mai avea 3 ani și 5 luni din termenul prevăzut inițial în contract. În consecință, variantele de răspuns de la literele A și B sunt greșite.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

302. La data de 01.02.2012, X închiriază lui Y un imobil pentru o perioadă de 10 ani, stabilindu-se desființarea contractului în ipoteza în care imobilul va fi expropriat. În urma declanșării unei proceduri de expropriere, Y a părăsit imobilul la data de 01.01.2013. La data de 04.03.2013, posesia imobilului este preluată de către expropriator. În această situație:

A. Y va putea obține, în considerarea condiției rezolutorii inserate de părți în contract, obligarea lui X la restituirea chiriei încasată anterior exproprierii;

B. contractul de locațiune va fi considerat încetat chiar și în ipoteza în care, ulterior exproprierii, X a obținut în instanța retrocedarea imobilului ca urmare a neutilizării acestuia în scopul pentru care fusese expropriat;

C. X va putea pretinde expropriatorului, cu titlu de despăgubire, inclusiv chiria aferentă lunilor ianuarie și februarie 2013, pe care Y a refuzat să o achite.

EXPLICAȚII

Între X (în calitate de locator) și Y (în calitate de locatar) s-a încheiat, la data de 01.02.2012, un contract de închiriere cu privire la un imobil, părțile inserând în contract o condiție rezolutorie (inutilă, însă), potrivit căreia contractul va fi desființat în cazul în care imobilul va fi expropriat.

Întrucât condiția rezolutorie s-a realizat, contractul de locațiune încheiat urmează a fi desființat, împlinirea condiției neavând însă, în lipsa unei stipulații contrare, niciun efect cu privire la prestațiile deja executate. Așadar, fiind vorba despre un contract cu executare succesivă, desființarea în temeiul realizării condiției rezolutorii se va produce numai pentru viitor, astfel cum prevede art. 1407 alin. (2) C.civ. În consecință, Y nu va putea obține obligarea lui X la restituirea chiriei încasată anterior exproprierii, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În privința efectelor exproprierii asupra închirierii încheiate, sunt de menționat dispozițiile art. 29 din Legea nr. 33/1994 potrivit cărora: *orice locațiune încetează de drept la data rămânerii definitive a hotărârii de expropriere*. Prin urmare, chiar dacă ulterior exproprierii, X ar obține, în instanță retrocedarea imobilului ca urmare a neutilizării acestuia în scopul pentru care fusese expropriat, această împrejurare nu va afecta în vreun fel (in)eficacitatea locațiunii, care va rămâne desființată de la momentul rămânerii definitive a hotărârii de expropriere. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, potrivit art. 26 alin. (1) și (2) din Legea nr. 33/1994, *despăgubirea se compune din valoarea reală a imobilului și din prejudiciul cauzat proprietarului sau altor persoane îndreptățite. La calcularea cuantumului despăgubirilor, experții, precum și instanța vor ține seama de prețul cu care se vând, în mod obișnuit, imobilele de același fel în unitatea administrativ-teritorială, la data întocmirii raportului de expertiză, precum și de daunele aduse proprietarului sau, după caz, altor persoane îndreptățite, luând în considerare și dovezile prezentate de aceștia.*

Cum locatorul, Y, a părăsit imobilul la data de 01.01.2013, el nu a mai beneficiat de folosința bunului pentru lunile ianuarie și februarie 2013, motiv pentru care nici locatorul, X, nu mai are dreptul să pretindă plata chiriei pentru lunile respective.

În aceste condiții, varianta de răspuns de la litera C este greșită, X neputând pretinde expropriatorului, cu titlu de despăgubire, chiria aferentă lunilor ianuarie și februarie 2013, pe care Y a refuzat să o achite.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

§4. Contractul de mandat

303. Mandatul:

A. dat prin înscris sub semnătură privată pentru încheierea vânzării unui teren este valabil, dacă a fost acceptat tacit de mandatar;

B. nu poate fi revocat de mandant decât în forma în care a fost încheiat contractul de mandat revocat;

C. este revocat de împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeași afacere.

EXPLICAȚII

Contractul de mandat este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice în numele și pe seama celeilalte părți, numită mandant (art. 2009 C.civ.). Contractul de mandat poate fi încheiat în formă scrisă, autentică ori sub semnătură privată, sau verbală. Dacă însă mandatul este dat pentru încheierea unui act supus, potrivit legii, unei anumite forme, atunci și acesta trebuie să respecte respectiva formă, sub sancțiunea aplicabilă actului însuși (art. 2013 C.civ.).

În același timp, potrivit art. 1244 C.civ., *convențiile care strămută ori constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară trebuie încheiate, sub sancțiunea nulității absolute, prin înscris autentic*. Așadar, contractul de vânzare al unui imobil (teren) trebuie încheiat în formă autentică, fiind un act solemn; din acest motiv, și mandatul dat pentru încheierea actului de vânzare de către mandatar în numele mandantului va trebui să îmbrace aceeași formă, sub sancțiunea nulității absolute. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, nefiind valabil mandatul constatat prin înscris sub semnătură privată dat pentru încheierea unui contract de vânzare a unui teren.

În privința revocării contractului de mandat, suntem în prezența, în materie, a unei excepții de la principiul simetriei de formă. Astfel, potrivit art. 2031 alin. (1) C.civ., *mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat*. În plus, alin. (2) al aceluiași articol prevede că împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeași afacere, revocă mandatul inițial.

În consecință, varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, greșită, întrucât mandantul poate revoca mandatul fie expres, fie tacit, nefiind ținut de forma prin care respectivul mandat a fost acordat, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este corectă, legiuitorul considerând că odată ce mandantul a dat împuternicire unei alte persoane cu privire la aceeași afacere, implicit a înțeles să revoce mandatul dat inițial.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

304. Mandatul cu reprezentare încetează prin:

- A. revocarea sa de către mandant, cu excepția cazului în care părțile l-au declarat irevocabil;
- B. renunțarea mandatarului, cu excepția cazului în care este intempestivă;
- C. expirarea duratei mandatului convenită de părți, în cazul în care nu a intervenit anterior o altă cauză de încetare.

EXPLICAȚII

Pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, prevăzute la art. 1321 C.civ., contractul de mandat încetează și în anumite moduri specifice prevăzute

de art. 2030 C.civ. Astfel, mandantul poate oricând revoca mandatul, în mod expres sau tacit, chiar și atunci când a fost declarat irevocabil și indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat [art. 2031 alin. (1) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât exclude posibilitatea de revocare a mandatului atunci când părțile l-au declarat irevocabil.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât renunțarea mandatarului poate avea loc oricând, cu obligația acestuia din urmă de a notifica pe mandant cu privire la renunțarea sa [art. 2034 alin. (1) C.civ.]. În plus, mandatarul este ținut să-l despăgubească pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renunțării [art. 2034 alin. (3) teza I C.civ.].

În fine, varianta de răspuns de la litera C este corectă, expirarea duratei contractului este una din cauzele generale de încetare a contractelor prevăzute la art. 1321 C.civ., în cazul în care nu a intervenit anterior o altă cauză de încetare.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

305. În materia contractului de mandat:

A. mandatarul datorează dobânzi, începând din ziua întrebuițării, pentru sumele întrebuițate în folosul său cu care a rămas dator;

B. mandantul nu este obligat să plătească mandatarului remunerația convenită, dacă mandatul cu titlu oneros nu a putut fi executat, independent de culpa mandatarului;

C. mandantul poate oricând revoca tacit un mandat dat în formă autentică, chiar dacă a fost declarat irevocabil.

EXPLICAȚII

În executarea contractului de mandat, mandatarul este obligat să dea socoteală pentru gestiunea ocazionată de executarea mandatului, care include obligația de predare și obligația de conservare. Astfel, până la predare, mandatarul este obligat să conserve bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele acestuia, aflate în deținerea sa, conform art. 2019 alin. (2) C.civ. În privința sumelor de bani întrebuițate în folosul său, mandatarul datorează atât plata sumei, cât și dobânzi, începând

din ziua întrebuițării (art. 2020 teza I C.civ.), iar *pentru sumele cu care a rămas dator, datorează dobânzi din ziua în care a fost pus în întârziere*, potrivit art. 2020 teza a II-a C.civ. (Fișe, 2018, p. 690). Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul *este obligat* să îi plătească mandatarului remunerația, chiar și în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat conform art. 2027 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, *indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat*, deci inclusiv pentru cazul în care mandatul a fost încheiat în formă autentică și chiar dacă a fost declarat irevocabil [art. 2031 alin. (1) C.civ.]. Este consacrată astfel o excepție de la principiul simetriei de formă, prevăzută de art. 1243 C.civ.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat stagiar și avocat definitiv, 2015)

306. În materia mandatului cu reprezentare:

A. dacă părțile nu au prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în 5 ani de la încheierea lui;

B. pentru a încheia compromisuri, mandatarul trebuie împuternicit în mod expres;

C. mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuițate în folosul său din ziua în care a fost pus în întârziere.

EXPLICAȚII

Contractul de mandat are un caracter temporar. Dacă părțile nu prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în termen de 3 ani de la încheierea lui, potrivit art. 2015 C.civ. Dispozițiile legale menționate nu reglementează un termen maxim pentru durata mandatului, ci doar fixează un termen legal aplicabil în cazul în care părțile nu au prevăzut expres în contract durata lui. În temeiul principiului libertății de voință, părțile pot să stabilească un termen mai mare decât cel de 3 ani (Fișe, 2018, p. 689). Astfel, având în vedere cele menționate, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În cazul mandatului general, mandatarul este autorizat doar pentru încheierea de acte de conservare și de administrare [art. 2016 alin. (1) C.civ.]. În ceea ce privește mandatul special, acesta este dat pentru încheierea unor acte juridice de dispoziție expres determinate. Astfel, potrivit art. 2016 alin. (2) C.civ., este necesar întotdeauna un mandat special (împuternicire expresă) pentru încheierea tranzacțiilor ori pentru a încheia compromisuri. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât, potrivit art. 2020 teza I C.civ., în cazul sumelor de bani întrebuințate în folosul său, mandatarul datorează atât plata sumei, cât și *dobânzi începând din ziua întrebuințării*, și nu din ziua în care a fost pus în întârziere.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2015)

307. În cazul mandatului cu reprezentare:

A. mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său din ziua în care a fost pus în întârziere de mandant;

B. mandatarul va exercita drepturile mandantului față de terți, dacă bunurile primite pentru mandant au ajuns cu întârziere;

C. dacă substituirea făcută de mandatar a fost autorizată de mandant, mandatarul răspunde doar pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 2020 C.civ., mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său începând din ziua întrebuințării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, mandatarul nedatorând dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său din ziua în care a fost pus în întârziere de mandant.

Încheierea contractului de mandat dă naștere, în sarcina mandatarului, printre altele, și la obligația de a da socoteală mandantului pentru gestiunea ocazionată de executarea mandatului, care include obligația de predare și obligație de conservare. În cadrul obligației de conservare, art. 2024 C.civ. recunoaște mandatarului dreptul ca, în cazul în care bunurile primite de el

prezintă semne de deteriorare ori au ajuns cu întârziere la acesta, să exercite drepturile mandantului față de terți. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În principiu, contractul de mandat este un contract încheiat *intuitu personae*, mandatarul fiind obligat să execute personal mandatul. Totuși, mandatarul își poate substitui o altă persoană dacă a fost autorizat în mod expres în acest sens de către mandant [art. 2023 alin. (1) teza a II-a C.civ.]. În acest caz, mandatarul va răspunde doar pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și pentru modul în care i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului [art. 2023 alin. (5) C.civ.]. Dacă alegerea persoanei substituitului este făcută cu acordul mandantului, mandatarul nu va răspunde pentru alegerea acestuia. Față de aceste scurte considerații, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

308. În materia contractului de mandat:

A. dacă mandatul este cu titlu gratuit, mandatarul este ținut să îndeplinească mandatul cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri;

B. mandatul se întinde și asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres;

C. împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeași afacere anulează mandatul inițial.

EXPLICAȚII

Contractul de mandat poate fi cu titlu oneros, mandatarul fiind remunerat pentru serviciile sale, ori cu titlu gratuit. Din încheierea unui contract de mandat, se naște o obligație de diligență în sarcina mandatarului (în lipsa unei stipulații contrare a părților), respectiv obligația de a executa mandatul, adică de a încheia actul sau actele juridice în numele și pe seama mandantului cu respectarea limitelor împuternicirii primite. Din acest motiv, mandatarul va răspunde pentru faptul neîndeplinirii mandatului doar în caz de culpă; aprecierea culpei mandatarului se face în funcție de caracterul mandatului: dacă mandatul este cu titlu oneros, atunci mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar [art. 2018 alin. (1) teza I C.civ.],

în timp ce în cazul mandatului cu titlu gratuit, mandatarul este obligat să îl îndeplinească cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri [art. 2018 alin. (1) teza a II-a C.civ.] (Fișe, 2018, p. 690). Observăm, deci, că varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Ca principiu, mandatarul nu poate depăși limitele puterii încredințate prin mandat, indiferent dacă mandatul este general sau special (art. 2017 C.civ.). În același timp, și fără a constitui o excepție de la regula menționată, mandatul se întinde și asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres, astfel cum prevede art. 2016 alin. (3) C.civ. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Contractul de mandat încetează prin revocarea sa de către mandant, prin renunțarea mandatarului, precum și prin moartea, falimentul ori incapacitatea mandantului ori mandatarului (art. 2030 teza I C.civ.).

Mandantul poate oricând revoca mandatul (chiar dacă a fost declarat irevocabil), în mod expres sau în mod tacit (spre exemplu, prin împuternicirea dată unei alte persoane pentru încheierea aceluiași act) și indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat (este o excepție de la principiul simetriei de formă). Așadar, împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeași afacere duce la revocarea mandatului inițial, iar nu la anularea acestuia, drept pentru care varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

309. În materia contractului de mandat:

A. mandatul se întinde și asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres;

B. dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri;

C. împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeași afacere revocă mandatul inițial.

EXPLICAȚII

După criteriul întinderii împuternicirii primite, mandatul este general sau special. Mandatul general dă dreptul doar la încheierea de acte juridice de conservare și administrare, nu și la acte de dispoziție, în timp ce mandatul

special este dat doar pentru încheierea unor acte juridice expres determinate. Spre exemplu, este necesar un mandat special pentru a încheia acte de înstrăinare, de grevare, tranzacții, compromisuri, pentru a intenta acțiuni în justiție, precum și pentru a încheia orice alte acte de dispoziție [art. 2016 alin. (2) C.civ.]. Cu toate acestea, deși nu sunt prevăzute expres în împuternicire, mandatul se întinde și asupra tuturor actelor necesare executării lui, astfel cum reiese din dispozițiile art. 2016 alin. (3) C.civ., motiv pentru care varianta de răspuns de la litera A este corectă.

O altă clasificare a contractului de mandat este aceea după criteriul interesului urmărit de mandatar și constă în mandat cu titlu oneros și mandat cu titlu gratuit. Importanța acestei clasificări constă, printre altele, și în aprecierea culpei mandatarului în executarea mandatului. Astfel, dacă mandatul este cu titlu oneros, atunci mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar, iar dacă mandatul este cu titlu gratuit, aprecierea culpei se va face prin raportare la diligența pe care el o manifestă în propriile afaceri [art. 2018 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, în privința formei contractului de mandat este consacrată o excepție de la principiul simetriei de formă, prevăzut de art. 1243 C.civ., mai exact în ceea ce privește modalitatea de revocare a împuternicirii date de mandant mandatarului. Astfel, art. 2031 alin. (1) C.civ. prevede că mandatul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat și chiar dacă a fost declarat irevocabil. O formă de revocare tacită este și cea de la alineatul următor, care stipulează că împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeași afacere revocă mandatul inițial. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(admitere INM, 2013)

310. Mandatarul:

A. este obligat să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar, dacă mandatul este cu titlu gratuit;

B. este ținut să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului;

C. datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său din ziua în care a fost pus în întârziere.

EXPLICAȚII

Contractul de mandat poate fi, după scopul urmărit de părți, cu titlu oneros și cu titlu gratuit (art. 2010 C.civ.), importanța clasificării constând în aprecierea diligenței mandatarului. Astfel, dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar, în caz contrar, mandatarul fiind obligat să îl îndeplinească cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri [art. 2018 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În urma încheierii unui contract de mandat, mandatarului îi revin următoarele obligații: obligația de a executa personal mandatul și obligația de a da socoteală. Obligația de a da socoteală include obligația de predare, care presupune restituirea către mandant a tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii conferite, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului [art. 2019 alin. (1) C.civ.], și obligația de conservare, care constă în îngrijirea de bunurile primite cu ocazia executării mandatului, până la predarea lor către mandant [art. 2019 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Tot în cadrul obligației de conservare, mandatarului îi revine și sarcina de a plăti dobânzi pentru sumele întrebuițate în folosul său începând cu ziua întrebuițării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.

În consecință, varianta de răspuns de la litera C este greșită, el datorând dobânzi pentru sumele întrebuițate în folosul său, cu care nu a rămas dator, din ziua întrebuițării.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

311. T a efectuat următoarele lucrări la imobilul vecinului N: a înlocuit tabla de pe toată casa, cea veche fiind desfăcută și stricăută, a construit altă scară, închizând-o pe cea veche, întrucât stâlful de susținere era putrezit și a acoperit scara. N îl rugase pe V, tatăl lui T, într-un email trimis cu trei luni în urmă, să se ocupe de repararea casei sale, cât timp lipsește, însă V i-a cerut fiului său să facă aceasta, după cum scria și în emailul de răspuns. Prin raportare la această situație de fapt:

A. operează gestiunea de afaceri și T este îndreptățit la recuperarea tuturor cheltuielilor utile;

B. operează relația contractuală, iar T urmează să primească integral cheltuielile efectuate;

C. T are un drept de retenție, până la acoperirea integrală a cheltuielilor efectuate.

EXPLICAȚII

Pentru a fi vorba despre o gestiune de afaceri, trebuie ca geratul să fie *străin de operațiunea săvârșită de gerant* în interesul lui, în sensul că geratul poate fie să nu cunoască existența gestiunii, fie să cunoască existența gestiunii, dar să nu fie în măsură să desemneze un mandatar ori să acționeze în alt fel pentru afacerile sale, iar gerantul să acționeze cu *intenția de a gera interesele altuia* (Fișe, 2018, p. 452). Dacă însă cel ale cărui afaceri sunt gestionate cunoaște despre gestiune, nu mai suntem în prezența gestiunii de afaceri, ci a unui veritabil contract de mandat.

Din datele speței, reiese că T a efectuat lucrările la imobilul vecinului său, N, după ce acesta l-a împuternicit pe V (tatăl lui T) să se ocupe de imobil. Avem, deci, de-a face cu un raport contractual de mandat, între N și V, și cu un altul de submandat, între V și T.

În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, cea de la litera B fiind, deci, corectă.

Pentru toate cheltuielile efectuate și la care este îndreptățit, T are un drept de retenție cu privire la bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia, potrivit art. 2029 C.civ., motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este și ea corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

312. Mandantul are o acțiune directă:

A. împotriva persoanei pe care mandatarul și-a substituit-o, numai dacă substituirea a fost autorizată;

B. în toate cazurile, împotriva terțului cu care mandatarul, în temeiul unui mandat fără reprezentare, a contractat, cu condiția ca înainte de pornirea acțiunii să aducă la cunoștința terțului existența mandatului;

C. în lipsă de stipulație contrară, împotriva oricăruia dintre mandatar, dacă aceștia s-au obligat să lucreze împreună.

EXPLICAȚII

Acțiunea directă reprezintă situația în care, *potrivit legii*, o persoană (reclamantul) cheamă în judecată o altă persoană (pârâtul) cu care nu se află în raporturi contractuale, reclamantul fiind în raporturi contractuale cu o altă persoană cu care și pârâtul se află în raporturi contractuale (Fișe, 2018, p. 121).

Mecanismul acțiunii directe presupune existența a două raporturi juridice distincte; astfel, există un raport juridic de bază, născut între creditor, titularul acțiunii directe, și debitorul său, denumit debitor principal, intermediar sau originar; și un raport juridic secundar, între debitorul principal, care, de această dată, are calitatea de creditor, și o altă parte, debitorul său, denumit subdebitor. În alte cuvinte, într-o acțiune directă, participanții sunt creditorul, debitorul intermediar și subdebitorul. Numitorul comun al celor două raporturi juridice este debitorul intermediar, care, așa cum am menționat, este debitor al titularului acțiunii directe și creditor al subdebitorului.

Pentru a evita o plată dublă, dar și pentru a proteja anumite categorii de creditori, legiuitorul a prevăzut posibilitatea ca titularul acțiunii directe să se îndrepte cu o acțiune, direct împotriva debitorului debitorului său (subdebitor), astfel încât să obțină mai rapid executarea obligației din partea acestuia.

Aplicații ale acțiunilor directe întâlnim în materia contractului de locațiune (art. 1807 C.civ.), în materia contractului de antrepriză (art. 1856 C.civ.), a contractului de mandat [art. 2023 alin. (6) C.civ.].

În materia contractului de mandat, legea recunoaște mandantului o acțiune directă împotriva submandatarului, respectiv împotriva celui pe care mandatarul și l-a substituit în executarea împuternicirii primite. Nu are importanță dacă substituirea a fost sau nu autorizată de mandant, întrucât textul art. 2023 alin. (6) este clar: *în toate situațiile, mandantul are acțiune directă împotriva persoanei pe care mandatarul și-a substituit-o*. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În materia mandatului fără reprezentare, deși mandantul nu are niciun raport juridic cu terții [art. 2040 alin. (1) C.civ.], totuși acestuia îi este recunoscută de lege posibilitatea de a exercita drepturile de creanță născute din executarea mandatului, însă nu prin intermediul acțiunii directe, ci prin subrogarea legală în drepturile mandatarului său, în condițiile art. 2040 alin. (2) C.civ. În consecință, nici varianta de răspuns de la litera B nu este corectă.

În fine, varianta de răspuns de la litera C a fost considerată de Comisia de examen ca fiind cea corectă, având ca temei dispozițiile art. 2022 alin. (3) C.civ.,

cu următorul conținut: *În lipsă de stipulație contrară, mandatarii răspund solidar față de mandant dacă s-au obligat să lucreze împreună.* Această normă instituie un caz de solidaritate pasivă și nicidecum nu recunoaște o acțiune directă, astfel cum a fost definită la începutul explicației această instituție, mandantului împotriva mandatarilor care s-au obligat să lucreze împreună. Între mandant și mandatari există încheiat un contract, aceștia având o legătură directă, în baza căreia mandantul îi poate acționa pe oricare dintre mandatari. Dacă Comisia de examen a înțeles să folosească noțiunea de *acțiune directă* cu două sensuri diferite, în cadrul aceleiași întrebări (pe de o parte, acțiunea directă, ca excepție de la principiul relativității, iar, pe de altă parte, ca acțiune derivată dintr-un contract, în sensul general al noțiunii), atunci putem afirma că întrebarea a fost formulată neloial, cel puțin.

În opinia noastră, întrebarea nu are niciun răspuns corect, motiv pentru care ar fi trebuit anulată, astfel cum prevede Regulamentul privind organizarea concursului de admitere în magistratură.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, mai 2018)

313. În materia mandatului fără reprezentare:

A. mandantul are la îndemână împotriva terțului o acțiune obică pentru valorificarea drepturilor născute din executarea mandatului, indiferent dacă și-a executat sau nu propriile obligații față de mandatar;

B. terțul are la îndemână o acțiune directă împotriva mandantului, pentru îndeplinirea obligațiilor născute din executarea mandatului;

C. mandatarul este obligat să transmită mandantului bunurile mobile supuse unor formalități de publicitate.

EXPLICAȚII

Spre deosebire de mandatul *cu reprezentare*, unde mandatarul încheie acte juridice în numele și pe seama mandantului, în cazul mandatului *fără reprezentare*, actele juridice sunt încheiate de mandatar în nume propriu, dar pe seama mandantului, ceea ce înseamnă că efectele actelor încheiate de mandatar se vor răsfrânge asupra patrimoniului mandantului în mod *indirect*. Deci, *raporturile dintre mandant și mandatar* se vor supune, în principiu, regulilor de la mandatul cu reprezentare, în timp ce în *raporturile dintre mandatar și*

terțul cu care a contractat, mandatarul își asumă personal obligațiile, chiar dacă terțul avea cunoștință despre mandat (Fișe, 2018, p. 696-697).

Ca urmare a încheierii unui mandat fără reprezentare, se nasc două raporturi juridice: între mandant și mandatar și între mandatar și terț. Întrucât contractul se încheie între mandatar și terț, între mandant și terț nu se creează niciun raport juridic [art. 2040 alin. (1) C.civ.], terțul neavând nicio acțiune directă împotriva mandantului pentru îndeplinirea obligațiilor născute din executarea mandatului. Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creanță născute din executarea mandatului, dar numai dacă și-a executat propriile sale obligații față de mandatar [art. 2040 alin. (1) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, la fel ca și varianta de răspuns de la litera B.

În plus, tot ca efect al mandatului fără reprezentare, mandatarul este obligat să transmită mandantului bunurile mobile supuse unor formalități de publicitate și imobile dobândite în executarea mandatului, astfel cum prevede art. 2041 alin. (3) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

314. În materia contractului de consignație:

A. reprezintă cauză de încetare a contractului, printre altele, moartea, dizolvarea, falimentul, interdicția sau radierea consignatului ori a consignatarului;

B. este nulă clauza prin care se constituie în favoarea consignatarului un drept de retenție asupra bunurilor primite în consignație și a sumelor convenite consignatului, pentru creanțele sale asupra acestuia;

C. caracterul oneros al contractului nu este prezumat.

EXPLICAȚII

Contractul de consignație reprezintă o varietate a contractului de comision ce are ca obiect vânzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat în acest scop consignatarului [art. 2054 alin. (1) C.civ.]. Este un contract sinalagmatic, comutativ, consensual, netranslativ de proprietate, *intuitu personae* și, în principiu, un contract cu titlu oneros. În ceea ce privește caracterul oneros, fiecare parte contractantă urmărește un interes patrimonial,

respectiv consignatarul urmărește să obțină prețul vânzării bunului mobil, iar consignatarul să primească remunerația pentru vânzarea efectuată. Astfel, potrivit art. 2058 alin. (1) C.civ., contractul de consignație este prezumat cu titlu oneros, deci varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Articolul 2062 alin. (1) C.civ. prevede că, *în lipsă de stipulație contrară, consignatarul nu are un drept de retenție asupra bunurilor primite în consignație și a sumelor cuvenite consignantului, pentru creanțele sale asupra acestuia*. Astfel, spre deosebire de mandatar, care se bucură de dreptul de retenție, consignatarul poate avea un drept de retenție numai dacă a fost stipulat în contractul de consignație o clauză expresă în acest sens. Prin urmare, dacă părțile au prevăzut în contract un drept de retenție în favoarea consignatarului, această prevedere contractuală este perfect valabilă, nefiind sancționată cu nulitatea, așa cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera B.

Cu privire la cauzele de încetare ale contractului de consignație, art. 2063 C.civ. stabilește că acesta *încetează prin revocarea sa de către consignant, renunțarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, interdicția sau radierea consignantului ori a consignatarului*. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2016)

§5. Contractul de împrumut

315. Comodantul nu poate cere comodatarului restituirea bunului dat în comodat:

A. decât la împlinirea termenului stipulat în contract pentru restituirea bunului, cu excepția cazului în care în contractul respectiv s-a prevăzut întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul, caz în care restituirea se va face la momentul satisfacerii întrebuințării respective;

B. decât în cazul în care comodatarul decedează, deoarece contractul se încheie în considerarea persoanei comodatarului;

C. înainte de termenul stipulat pentru restituire, dacă starea de nevoie pe care se întemeiază cererea de restituire era cunoscută de comodant la data încheierii contractului.

EXPLICAȚII

Una dintre principalele obligații ale comodatarului născute din încheierea unui comodat este aceea de a restitui bunul primit. Articolul 2155 alin. (1) C.civ. prevede că obligația de înapoiere a bunului se naște fie la împlinirea termenului convenit, fie, în lipsa unui astfel de termen, după ce comodatarul s-a folosit de bun potrivit convenției. De aici rezultă că, în cazul comodatului cu termen, obligația de restituire va fi scadentă la împlinirea termenului, indiferent dacă în contract s-a prevăzut sau nu întrebuințarea bunului și indiferent dacă comodatarul s-a folosit de bun potrivit convenției. Din acest motiv, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât are în vedere numai un contract de comodat la care s-a părțile au prevăzut atât termen de restituire, cât și întrebuințarea bunului.

Cât privește decesul comodatarului, este adevărat că împrumutul de folosință este un act *intuitu personae*, fiind încheiat în considerarea calităților persoanei comodatarului, însă moartea acestuia nu este singurul caz în care se poate solicita restituirea bunului dat în comodat; în consecință, și această variantă de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, în privința variantei de răspuns de la litera C, trebuie avut în vedere art. 2156 C.civ., conform căruia comodantul poate cere restituirea bunului înainte de împlinirea termenului atunci când el însuși are o nevoie urgentă și *neprevăzută* de bun; *per a contrario*, dacă nevoia comodantului de bun a fost cunoscută de acesta încă de la momentul încheierii contractului, nu va putea cere restituirea bunului dat în comodat înainte de împlinirea termenului stabilit. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

316. Actul juridic constatat, potrivit voinței părților, printr-un înscris autentic, prin care A remite lui B un împrumut cu dobândă pe termen de 3 ani, este un contract:

- A. sinalagmatic, cu titlu oneros, solemn, comutativ;
- B. cu titlu oneros, unilateral, real, comutativ;
- C. sinalagmatic, cu titlu gratuit, consensual, comutativ.

EXPLICAȚII

Contractul încheiat între A, în calitate de împrumutător, și B, în calitate de împrumutat, este un împrumut de consumație (sau *mutuum*), ce are ca obiect o sumă de bani, purtătoare de dobânzi.

Contractul de împrumut de consumație este un contract pentru a cărui validitate legea nu cere îndeplinirea unei anume forme, deci nu este un contract solemn. Chiar dacă părțile au ales să încheie actul în forma înscrisului autentic, ele au apelat la această formă nu pentru că legea le impunea, ci, eventual, pentru obținerea altor avantaje [spre exemplu, împrumutul constatat în înscris autentic reprezintă titlu executoriu pentru obligația de restituire a sumei împrumutate, potrivit art. 2165 C.civ. prin raportare la art. 2157 alin. (1) C.civ.] sau pentru dovedirea raportului juridic obligațional mai lesne decât dacă ar fi încheiat contractul verbal sau prin înscris sub semnătură privată.

Însă, contractul de împrumut este un contract real, întrucât pentru încheierea sa valabilă este necesară remiterea materială a bunului ce face obiectul prestației [art. 1174 alin. (4) C.civ.]. Prin urmare, remiterea bunului împrumutat către împrumutător nu reprezintă o obligație născută din contractul de *mutuum*, ci însăși o condiție de valabilitate a acestuia; deci, împrumutul de folosință este un contract unilateral în care doar una dintre părți (împrumutatul, în speța noastră B) își asumă obligații.

Dacă împrumutul este cu dobândă, atunci împrumutatul (B) va trebuie să restituie, pe lângă suma împrumutată, și dobânda remuneratorie asupra căreia părțile s-au înțeles. Prin urmare, împrumutul de consumație cu dobândă nu este un contract cu titlu gratuit, ci unul cu titlu oneros, întrucât A (împrumutătorul) urmărește obținerea unui avantaj prin încheierea contractului. Fiind un contract cu titlu oneros, în care părțile cunosc existența și întinderea drepturilor și obligațiilor sale [art. 1173 alin. (1) C.civ.], contractul de *mutuum* cu dobândă este și un contract comutativ.

Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât împrumutul nu este un act solemn și nici sinalagmatic, după cum greșită este și varianta de răspuns de la litera C, întrucât împrumutul nu este nici consensual și nici sinalagmatic.

În consecință, singura variantă corectă este cea de la litera B, contractul de împrumut fiind un contract cu titlu oneros, unilateral, real, comutativ.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

317. În materia împrumutului de consumație:

- A. plata anticipată a dobânzii nu se poate efectua decât pe cel mult 12 luni;
- B. prin încheierea valabilă a contractului, împrumutatul devine proprietarul bunului;
- C. în cazul în care împrumutul este cu titlu oneros, termenul de restituire se prezumă a fi stipulat în favoarea ambelor părți.

EXPLICAȚII

Contractul de împrumut de consumație este un contract real (se încheie prin remiterea materială a bunului), în principiu un contract cu titlu gratuit (dacă însă are ca obiect o sumă de bani, se prezumă a fi cu titlu oneros, suma de bani fiind purtătoare de dobânzi), translativ de proprietate (întrucât are ca obiect bunuri consumptibile, a căror întrebuițare obișnuită determină înstrăinarea sau consumarea substanței, art. 544 alin. (2) C.civ., prin încheierea contractului de împrumut se transmite către împrumutat și atributul dispoziției, acesta devenind proprietarul bunului și suportând riscul pieirii fortuite a acestuia, potrivit art. 2160 C.civ.), unilateral (dă naștere la obligații doar în sarcina împrumutatului, chiar dacă este cu titlu oneros) și, în principiu, *intuitu personae*.

Astfel cum am precizat, împrumutul de consumație poate fi cu titlu gratuit, dar poate fi și cu titlu oneros, caz în care termenul de restituire a bunului (termen suspensiv) este prezumat a fi prevăzut în favoarea ambelor părți (art. 2161 C.civ.). Aceasta înseamnă că se poate renunța la beneficiul termenului de către una dintre părți numai dacă există și acordul celeilalte părți.

În fine, în materia împrumutului cu dobândă (este vorba despre dobânda remuneratorie, și nu despre cea penalizatoare), art. 2170 C.civ. prevede că plata anticipată a dobânzii nu se poate face decât pe cel mult 6 luni, și nu 12 luni, astfel cum se arată în varianta de la litera A, care este, deci, greșită.

Celelalte două variante de răspuns de la literele B și C sunt corecte, pentru motivele expuse mai sus.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

318. În materia împrumutului de consumație:

A. dacă împrumutul este cu titlu gratuit, termenul de restituire este prezumat a fi în favoarea ambelor părți;

B. până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani, este prezumat a fi cu titlu oneros;

C. în lipsa unei stipulații contrare, împrumutul care nu are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu gratuit.

EXPLICAȚII

Împrumutul de consumație (sau *mutuum*) este contractul prin care o parte, numită împrumutător, remite celeilalte părți, numită împrumutat, o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie după o anumită perioadă de timp aceeași sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeași natură și calitate (art. 2158 C.civ.).

Împrumutul de folosință poate fi cu titlu gratuit ori cu titlu oneros, caracterul gratuit nefiind de esența contractului (cum este în cazul comodatului), ci doar de natura sa.

În privința naturii împrumutului, legiuitorul a instituit două prezumții, ce se vor aplica în funcție de obiectul obligației născute din contract; astfel, dacă împrumutul de consumație privește o sumă de bani, în lipsă de stipulație contrară, se prezumă că acesta este cu titlu oneros (împrumutatul fiind obligat să restituie, la scadență, și dobânda remuneratorie); dacă însă împrumutul de consumație are ca obiect ale bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, în lipsa unei prevederi exprese a părților, se prezumă că s-a încheiat un contract cu titlu gratuit.

Așadar, variantele de răspuns B și C sunt, în mod evident, corecte.

În privința variantei de răspuns de la litera A, este necesar să avem în vedere că împrumutul de consumație este un contract indisolubil legat de modalități, respectiv de termen. Așadar, *mutuum* nu poate exista dacă părțile nu au prevăzut un termen de restituire a bunurilor date cu titlu de împrumut. Dacă este vorba de un contract de împrumut cu titlu gratuit, în lipsa unei stipulații exprese, termenul prevăzut pentru restituirea bunului va profita debitorului acestei obligații; dacă însă vorbim despre un contract de împrumut cu titlu oneros (împrumut cu dobândă), atunci termenul de restituire este un termen prevăzut în favoarea ambelor părți, adică atât

în favoarea împrumutatului, cât și în favoarea împrumutătorului. Aceste aspecte, care rezultă din interpretarea art. 2161 C.civ. fac ca varianta de răspuns de la litera A să fie greșită.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

§6. Contractul de întreținere și de rentă viageră

319. În materia contractului de întreținere:

A. drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate decât prin înscris încheiat în formă autentică;

B. caracterul personal al contractului de întreținere nu poate fi invocat de părți pentru a se opune acțiunii oblice introduse pentru executarea sa;

C. în lipsa unei stipulații contrare, obligația de întreținere este divizibilă în privința debitorilor.

EXPLICAȚII

Contractul de întreținere are următoarele caractere juridice: contract solemn (trebuie încheiat în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute); în principiu, este un contract cu titlu oneros și aleatoriu (poate fi însă și cu titlu gratuit și comutativ); sinalagmatic (dacă este cu titlu oneros); încheiat *intuitu personae* (se încheie în considerarea calităților părților, motiv pentru care obligația de întreținere este o obligație de a face, strict personală, iar drepturile creditorului întreținerii sunt incesibile și insesizabile – art. 2258 C.civ.). Totuși, caracterul personal al contractului de întreținere nu poate fi invocat de părți pentru a se opune acțiunii în revocarea contractului (acțiunii pauliene) promovate de creditorii lor sau acțiunii oblice introduse de creditorii personali ai întreținutului pentru executarea sa (art. 2259 C.civ.).

Față de aceste scurte considerații, putem afirma că varianta de răspuns de la litera A este greșită, drepturile creditorului întreținerii neputând fi cedate, nici chiar prin înscris autentic, în timp ce varianta de răspuns de la litera B este corectă, față de dispozițiile art. 2259 C.civ.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă, în temeiul art. 2256 alin. (2) C.civ.

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, august 2013)

320. În materia contractului de întreținere:

- A. creanța de întreținere este incesibilă și insesizabilă;
- B. clauza prin care creditorul întreținerii se obligă la prestarea unor servicii este considerată de lege nescrisă;
- C. în cazul în care întreținerea este stipulată în favoarea unui terț, nu este necesară forma autentică, întrucât contractul reprezintă o donație indirectă.

EXPLICAȚII

Contractul de întreținere este un contract cu caracter *intuitu personae* care se încheie în considerarea calităților părților; drept urmare, obligația de întreținere este o obligație strict personală și netransmisibilă, iar drepturile creditorului întreținerii *sunt incesibile și nici nu pot fi supuse urmăririi*, potrivit art. 2258 C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă, potrivit art. 2257 alin. (5) C.civ., clauza prin care creditorul întreținerii se obligă la prestarea unor servicii fiind considerată nescrisă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, aceasta este greșită, întrucât, în toate situațiile, contractul de întreținere se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute. Dispozițiile art. 2255 C.civ. nu fac trimitere la aplicarea dispozițiilor art. 1011 alin. (2) C.civ., pentru situația în care contractul de întreținere se încheie în favoarea unei terțe persoane, motiv pentru care acesta se va încheia în formă autentică și în cazul în care întreținerea reprezintă o donație indirectă.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

321. Contractul de întreținere:

- A se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute;
- B. este revocabil în folosul persoanelor cărora creditorul întreținerii le datorează alimente în temeiul legii, doar dacă există fraudă din partea debitorului întreținerii;

C. încheiat pe durată determinată încetează la expirarea acestei durate, cu excepția cazului în care creditorul întreținerii decedează mai devreme.

EXPLICAȚII

Contractul de întreținere este un contract solemn, necesitatea încheierii sale în formă autentică fiind cerută *ad validitatem*. Prin urmare, sancțiunea care operează pentru nerespectarea formei este nulitatea absolută (art. 2255 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește durata contractului de întreținere, acesta se încheie, în principiu, pe durata vieții creditorului întreținerii, dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreținerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia [art. 2254 alin. (2) C.civ.]. Așadar, părțile pot conveni ca întreținerea să se presteze și pe o perioadă determinată de timp prevăzută în contractul de întreținere [art. 2254 alin. (1) C.civ.]. În acest caz, dacă în timpul executării contractului, dar înainte de împlinirea duratei de timp prevăzute în contract, creditorul întreținerii moare, încetează și contractul de întreținere, conform art. 2263 alin. (1) teza finală C.civ., fiind practic o consecință a caracterului *intuitu personae* a contractului. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Un alt mod de încetare a contractului de întreținere constă în revocarea contractului în folosul persoanelor cărora creditorul întreținerii le datorează alimente în temeiul legii, dacă prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare îndeplinirii obligației de a sigura alimentele [art. 2260 alin. (1) C.civ.]. În acest caz, revocarea poate fi cerută chiar dacă nu există fraudă din partea debitorului întreținerii și indiferent de momentul încheierii contractului de întreținere [art. 2260 alin. (2) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

322. În materia contractului de întreținere:

A. în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă, dacă prin contractul de întreținere nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori;

B. atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezoluțiunea contractului;

C. drepturile creditorului întreținerii nu pot fi supuse urmăririi decât în limita a 1/4 din veniturile sale.

EXPLICAȚII

Instanța judecătorească poate să înlocuiască, la cererea oricăreia dintre părți, întreținerea în natură cu o sumă de bani corespunzătoare, dacă prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din motive obiective sau dacă debitorul întreținerii decedează și nu a intervenit o înțelegere între părți [art. 2261 alin. (1) C.civ.]. În situația în care întreținerea a fost înlocuită cu o sumă de bani corespunzătoare, devin aplicabile dispozițiile care reglementează contractul de rentă viageră [art. 2262 alin. (1) C.civ.], ipoteză în care obligația de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori, afară de cazul în care prin contractul de întreținere s-a convenit altfel, potrivit art. 2262 alin. (2) C.civ. (Fișe, 2018, p. 741). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă, deoarece rezoluțiunea contractului de întreținere poate fi dispusă în următoarele situații: (1) când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme cu bunele moravuri [art. 2263 alin. (2) C.civ.]; (2) în cazul neexecutării fără justificare a obligației de întreținere [art. 2263 alin. (3) teza I C.civ.] sau (3) în cazul unui contract de întreținere cu titlu oneros, când debitorul nu depune garanția promisă în vederea executării obligației sale ori o diminuează [art. 2251 alin. (1) C.civ.].

Caracterul *intuitu personae* a contractului de întreținere impune regula conform căreia drepturile creditorului întreținerii sunt incesibile și nu pot fi supuse urmăririi, potrivit art. 2258 C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2014)

323. A, în calitate de creditor al întreținerii, a încheiat cu B un contract de întreținere viager în care s-a stipulat că, în cazul neexecutării fără justificare a obligațiilor de către B, A are dreptul la rezoluțiunea unilaterală a contractului. A se plânge de încălcarea obligațiilor, fără justificare, de către B și ar dori să notifice rezoluțiunea unilaterală a contractului, dar se teme ca B să nu-i ceară restituirea prestațiilor deja executate. Care dintre sfaturile juridice de mai jos este corect în situația dată:

A. clauza de rezoluțiune este considerată nescrisă, întrucât rezoluțiunea întemeiată pe neexecutarea, fără justificare, a obligației de întreținere trebuie să fie dispusă de instanță;

B. creditorul întreținerii poate obține numai înlocuirea întreținerii cu o sumă de bani corespunzătoare;

C. în cazul în care instanța de judecată dispune rezoluțiunea pentru neexecutarea, fără justificare, a obligației de întreținere, debitorul în culpă nu poate obține restituirea prestațiilor de întreținere deja executate.

EXPLICAȚII

Contractul de întreținere poate înceta și ca urmare a rezoluțiunii contractului atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, precum și atunci când rezoluțiunea se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere [art. 2263 alin. (2) și (3) C.civ.]. Astfel, în speța de față, ne aflăm în cea de-a doua situație menționată mai sus, creditorul putând obține rezoluțiunea contractului de întreținere, și nu, cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera B, doar înlocuirea întreținerii cu o sumă de bani corespunzătoare. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Întocmai cum menționează și art. 2263 alin. (3) C.civ., *pentru situația în care rezoluțiunea se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere, rezoluțiunea este pronunțată numai de instanța de judecată, dispozițiile art. 1552 referitoare la rezoluțiunea unilaterală cu tot ce implică aceasta (notificarea și declarația de rezoluțiune), nefiind aplicabile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.* Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Efectul principal al rezoluțiunii constă în repunerea părților în situația anterioară. Pronunțarea rezoluțiunii, implică anumite particularități deter-

minate de specificul acestui contract: a) de regulă, în caz de rezoluțiune, întreținutul trebuie să primească înapoi bunul transmis debitorului întreținerii, deci creditorul întreținerii va redobândi dreptul de proprietate asupra bunului transmis; b) debitorul în culpă nu poate obține restituirea prestațiilor de întreținere deja executate [art. 2263 alin. (5) C.civ.], însă dacă debitorul a achitat și un preț, acesta trebuie să fie restituit. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

324. La data de 13.05.2015, X a încheiat un contract cu Y și Z prin care s-a obligat să execute față de aceștia prestațiile necesare întreținerii lor pentru o perioadă de un an, în schimbul transferului proprietății unui bun, aflat în proprietatea comună a lui Y și Z. La data de 25.05.2015, X și Z au decedat în urma unui accident rutier petrecut în timp ce X îl transporta pe Z către spital pentru efectuarea unei ședințe de chimioterapie. În această situație, S, moștenitorul lui X, va putea:

- A. să refuze executarea contractului, invocând decesul lui Z;
- B. să refuze suportarea cheltuielilor aferente înmormântării lui Z;
- C. să ceară înlocuirea întreținerii cu o sumă de bani corespunzătoare.

EXPLICAȚII

Între X, pe de o parte, și Y și Z, pe de altă parte, s-a încheiat, la data de 13.05.2015, un contract de întreținere pe o perioadă de un an, în urma căruia X a devenit debitorul obligației de întreținere, iar Y și Z, creditorii ai acestuia. În urma accidentului petrecut la puțin timp după încheierea contractului (la 25.05.2015), au murit debitorul (X) și unul dintre creditorii (Z).

Contractul de întreținere este încheiat în considerarea calităților persoanei creditorului (în speța noastră Y și Z), deci are caracter *intuitu personae*; din acest motiv, contractul încetează la moartea acestuia (sau acestora dacă sunt mai mulți), nu însă și a debitorului. În același timp, conform art. 2256 alin. (2) C.civ., obligațiile născute în temeiul contractului de întreținere sunt indivizibile, atât în privința creditorilor (Y și Z), cât și în privința debitorilor. Drept urmare, contractul produce efecte față de Y (creditorul rămas în viață),

moștenitorul lui X fiind obligat să presteze acestuia întreținere, până la expirarea duratei contractului ori până la decesul lui Y, dacă acesta survine înăuntrul termenului de un an, prevăzut în contract. Rezultă astfel că varianta de răspuns de la litera A este greșită, pentru că S nu are posibilitatea să refuze executarea întreținerii.

În considerarea art. 2257 alin. (3) C.civ., și a faptului că Z a decedat în cursul duratei contractului, debitorul întreținerii are, potrivit legii, și obligația de a-l înmormânta, obligație care se transmite și la moștenitori (S). Deci, S nu poate să refuze suportarea cheltuielilor aferente înmormântării lui Z, având această obligație în temeiul legii, varianta de răspuns de la litera B fiind, în consecință, greșită.

Diferența esențială între contractul de rentă viageră și cel de întreținere îl reprezintă obiectul prestației la care se obligă debitorii. Astfel, în timp ce contractul de rentă viageră dă naștere unei obligații de a da (de a plăti renta), contractul de întreținere dă naștere unei obligații de a face (să asigure hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, menaj etc.). Astfel, înlocuirea întreținerii datorate cu o sumă corespunzătoare de bani nu este posibilă, ca regulă. Totuși, art. 2261 alin. (1) C.civ. prevede două situații de excepție când o astfel de înlocuire este posibilă, însă numai cu încuviințarea instanței: (1) dacă prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din motive obiective și (2) dacă debitorul întreținerii decedează și nu intervine o înțelegere între părți.

În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât singurul debitor al întreținerii a decedat (X), obligația sa fiind transmisă moștenitorului său (S), acesta putând solicita instanței înlocuirea întreținerii cu o sumă de bani corespunzătoare, conform articolului menționat mai sus.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

325. X încheie un contract cu Y, prin care transmite acestuia din urmă dreptul de proprietate asupra a două automobile de lux, Y obligându-se să efectueze, în folosul lui X, prestațiile necesare întreținerii și îngrijirii acestuia pentru o durată de șase ani. Prin raportare la această situație de fapt:

A. contractul va fi lovit de nulitate absolută, dacă nu a fost încheiat în formă autentică;

B. contractul încetează prin declarația unilaterală de rezoluțiune a lui Y, în ipoteza în care comportamentul lui X face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, iar părțile au prevăzut expres în contract posibilitatea rezoluțiunii unilaterale;

C. dacă X a cerut rezoluțiunea contractului pentru neexecutarea fără justificare de către Y a obligațiilor asumate prin contract, oferta de întreținere făcută de Y după introducerea acțiunii nu poate împiedica rezoluțiunea.

EXPLICAȚII

Între X și Y s-a încheiat un contract de întreținere, pe durata determinată (6 ani), X fiind creditorul întreținerii, iar Y fiind debitorul obligației corelative, acesta din urmă primind în schimb proprietatea a două autoturisme de lux.

În ceea ce privește forma contractului de întreținere, legea este deosebit de clară în sensul acesta, stabilind că pentru valabilitatea întreținerii este necesară forma autentică a înscrisului constatator, sub sancțiunea nulității absolute (art. 2255 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, lipsa înscrisului autentic ducând la nulitatea contractului de întreținere încheiat între X și Y.

În privința rezoluțiunii, ca modalitate de încetare a contractului de întreținere, există unele aspecte specifice. Astfel, rezoluțiunea poate fi cerută fie atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri [art. 2263 alin. (2) C.civ.], fie atunci când se înteneiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere [art. 2263 alin. (3) C.civ.]. În oricare dintre aceste două cazuri, desființarea contractului de întreținere prin rezoluțiune nu poate fi dispusă decât de către instanță, legiuitorul nepermițând rezoluțiunea unilaterală [art. 2263 alin. (3) teza I C.civ.], chiar dacă părțile ar fi prevăzut expres în contract această posibilitate [art. 2263 alin. (3) teza finală]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În fine, odată cerută rezoluțiunea (de către creditorul reclamant) pentru unul din motivele indicate mai sus, oferta de întreținere făcută de debitorul pârât, după introducerea acțiunii, nu poate împiedica rezoluțiunea [art. 2263 alin. (4) C.civ.], deci și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

326. În materia contractului de întreținere:

- A. drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate și nici supuse urmăririi;
- B. contractul de întreținere se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute;
- C. dacă prin contractul de întreținere nu s-a prevăzut durata întreținerii, atunci aceasta este datorată pe un termen rezonabil.

EXPLICAȚII

Întrebarea vizează caracterele juridice ale contractului de întreținere, forma și durata acestuia.

Contractul de întreținere este un contract solemn, iar, de regulă, este cu titlu oneros, aleatoriu și sinalagmatic. De asemenea, este un contract *intuitu personae* și cu executare succesivă. Astfel, fiind un contract solemn, contractul de întreținere se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute (art. 2255 C.civ.), de unde rezultă că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Totodată, ținând cont de caracterul juridic *intuitu personae* a contractului, acesta se încheie în considerarea calităților părților, drept urmare, obligația de întreținere este o obligație de a face strict personală și netransmisibilă, iar drepturile creditorului întreținerii sunt incesibile și nici nu pot fi supuse urmăririi (art. 2258 C.civ.). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește durata contractului de întreținere, în principiu, se constituie pe durata vieții creditorului întreținerii, dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreținerii sau s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia [art. 2254 alin. (2) C.civ.]. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât, dacă în contract nu este stipulată durata întreținerii, atunci aceasta se constituie pe durata vieții creditorului, cum am precizat mai sus, și nu pentru un termen rezonabil.

Răspuns: A, B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

327. Rezoluțiunea contractului de întreținere, întemeiată pe neexecutarea, fără justificare, a obligației de întreținere:

A. nu poate opera în temeiul unui pact comisoriu, chiar dacă s-a convenit că rezoluțiunea va rezulta din simplul fapt al neexecutării;

B. nu poate fi pronunțată de instanță dacă, după introducerea cererii, debitorul obligației de întreținere a făcut oferta de întreținere, cu excepția cazului în care debitorul întreținerii fusese pus în întârziere anterior introducerii cererii;

C. permite repunerea părților în situația anterioară încheierii contractului, deoarece rezoluțiunea produce efecte atât pentru viitor, cât și pentru trecut.

EXPLICAȚII

Rezoluțiunea contractului de întreținere cunoaște unele aspecta specifice. Astfel, pe de o parte, rezoluțiunea poate fi doar judiciară, nefiind permisă rezoluțiunea unilaterală sau covențională [art. 2263 alin. (3) C.civ.], iar, pe de altă parte, efectele rezoluțiunii întreținerii presupun ca numai creditorul să fie îndrituit să i se restituie ce a prestat, nu și debitorul în culpă [art. 2263 alin. (5) C.civ.].

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, rezoluțiunea contractului de întreținere neputând opera în temeiul unui pact comisoriu, chiar dacă s-a convenit că aceasta va rezulta din simplul fapt al neexecutării, în timp ce varianta de răspuns de la litera C este greșită, față de dispozițiile art. 2263 alin. (5) C.civ., amintite mai sus.

Mai mult chiar, în această materie, puterea instanței de apreciere asupra oportunității rezoluțiunii întreținere este mult diminuată, întrucât, potrivit art. 2263 alin. (4) C.civ., *oferta de întreținere făcută de debitorul pârât după introducerea acțiunii nu poate împiedica rezoluțiunea contractului*. În consecință, nici varianta de răspuns de la litera B nu este corectă.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2017)

§7. Contractul de tranzacție

328. În ceea ce privește contractul de tranzacție:

A. poate fi anulat pentru leziune;

B. pentru a putea fi dovedit, trebuie să fie încheiat în scris;

C. nu se poate tranzacționa asupra acțiunii civile derivând din săvârșirea unei infracțiuni.

EXPLICAȚII

Contractul de tranzacție este acel contract prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesiuni sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la o parte la cealaltă [art. 2267 alin. (1) C.civ.].

Analizând caracterele juridice ale contractului de tranzacție, constatăm că acesta este un act consensual (în principiu), dar care, pentru a putea fi dovedit, trebuie constatat în scris (cerință *ad probationem*), un contract sinalagmatic, cu titlu oneros, comutativ și cu obiect indivizibil (pentru dezvoltări, a se vedea Fișe, 2018, p. 743-744). În principiu, tranzacția poate fi afectată de aceleași cauze de nulitate ca orice alt contract, *cu excepția* erorii de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților și a leziunii [art. 2273 alin. (1) și (2) C.civ.].

În privința obiectului tranzacției, art. 2268 alin. (1) C.civ. arată că nu se poate tranzacționa asupra capacității sau stării civile a persoanelor și cu privire la drepturi de care părțile nu pot să dispună potrivit legii. Se poate însă tranzacționa asupra acțiunii civile derivând din săvârșirea unei infracțiuni [art. 2268 alin. (2) C.civ.], prevenindu-se astfel formularea pe cale separată a unei acțiuni în despăgubiri (Fișe, 2018, p. 744).

Pentru cele arătate mai sus, este evident că singurul răspuns corect este cel de la varianta de la litera B.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

329. Tranzacția încheiată pentru stingerea unui litigiu:

A. poate da naștere unor raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părți;

B. este lovită de nulitate absolută, dacă litigiul fusese soluționat anterior;

C. poate fi desființată prin acțiune în rezoluțiune sau reziliere.

EXPLICAȚII

Tranzacția este contractul prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesiile sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă [art. 2267 alin. (1) C.civ.].

Prin intermediul tranzacției se poate da naștere, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele care fac obiectul litigiului dintre părți, conform art. 2267 alin. (2) C.civ. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește desființarea contractului de tranzacție, pentru situația în care litigiul cu privire la care s-a tranzacționat fusese soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată în autoritate de lucru judecat, tranzacția este anulabilă la cererea părții care nu a cunoscut acest aspect. Așadar, nu este o cauză de nulitate absolută a tranzacției, cum greșit se menționează în varianta de răspuns de la litera B, ci o cauză de nulitate relativă (art. 2277 C.civ.).

Mai mult, chiar dacă tranzacția este constatată printr-o hotărâre judecătorească, ea poate fi desființată prin acțiune în nulitate sau acțiune în rezoluțiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu acțiune revocatorie sau cu acțiunea în declararea simulației [art. 2278 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

330. Tranzacția:

A. constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi atacată cu acțiune revocatorie;

B. încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută este nulă, în afară de cazul în care părțile au tranzacționat expres asupra nulității;

C. constatată printr-o hotărâre judecătorească nu poate fi atacată cu acțiune în declararea simulației.

EXPLICAȚII

Tranzacția care, punând capăt unui proces început, este constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi desființată prin acțiune în nulitate sau

acțiune în rezoluțiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu acțiune revocatorie sau cu acțiunea în declararea simulației [art. 2278 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă și, în mod evident, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă – conform art. 2274 alin. (1) C.civ., este nulă tranzacția încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazul în care părțile au tranzacționat expres asupra nulității.

Răspuns: A, B

(admitere INM și în magistratură, 2015)

331. Tranzacția este anulabilă pentru motivul că:

A. părțile transmit, una către cealaltă, drepturi de creanță, în scopul stingerii procesului;

B. actul juridic pentru a cărui executare se încheie tranzacția este un act cu titlu gratuit, deoarece tranzacția presupune concesi reciprocă;

C. procesul pentru a cărui stingere s-a încheiat tranzacția fusese soluționat printr-o hotărâre intrată în puterea lucrului judecat, la cererea părții care nu cunoștea, la data încheierii tranzacției, această împrejurare.

EXPLICAȚII

Tranzacția poate fi afectată de aceleași cauze de nulitate ca orice alt contract, cu excepția erorii de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților și a leziunii [art. 2273 alin. (1) și (2) C.civ.]. În plus, Codul mai prevede și anumite cauze de nulitate absolută și relativă, ce decurg din specificul contractului de tranzacție, definit ca acea înțelegere prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesi sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă [art. 2267 alin. (1) C.civ.].

Astfel, potrivit art. 2277 C.civ., tranzacția asupra unui proces este anulabilă (deci, lovită de nulitate relativă) la cererea părții care nu a cunoscut că litigiul fusese soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Cât privește celelalte variante de răspuns, ele sunt greșite, deoarece, pe de o parte, părțile previn sau sting un litigiu prin concesi reciprocă ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă, fără însă ca legiuitorul să menționeze felul drepturilor transmise; or, unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să o facă. Așadar, părțile pot transmite drepturi de creanță una către cealaltă în scopul stingerii procesului, transmisiunea fiind perfect valabilă, varianta de răspuns de la litera A fiind, în consecință, greșită.

Pe de altă parte, este adevărat că tranzacția presupune concesi reciprocă și, prin urmare, este un contract sinalagmatic; acest fapt nu are legătură însă cu actul în privința căruia părțile tranzacționează, acesta putând fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, contract unilateral sau sinalagmatic, motiv pentru care și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

332. Tranzacția:

- A. nu poate fi încheiată în faza executării silite;
- B. pentru a fi valabilă, trebuie să fie încheiată în scris, indiferent de obiectul tranzacției;
- C. încheiată pe baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false este nulă.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este greșită, deoarece, chiar din definiția contractului de tranzacție prevăzută de dispozițiile art. 2267 alin. (1) C.civ. se arată că tranzacția poate opera chiar și în faza executării silite.

În ceea ce privește forma contractului de tranzacție, de regulă, este necesar numai acordul de voințe al părților, pentru valabilitatea convenției. Pentru a putea fi dovedită însă, art. 2272 C.civ. impune întocmirea în scris a contractului. Drept urmare, forma scrisă este cerută doar *ad probationem*, și nu *ad validitatem*. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, deoarece încheierea unei tranzacții în baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false, atrage nulitatea absolută a contractului de tranzacție, conform art. 2275 C.civ.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

333. Tranzacția:

- A. în lipsa unei stipulații contrare, nu poate fi desființată în parte;
- B. nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților;
- C. poate fi încheiată și asupra acțiunii civile privind starea civilă a persoanelor.

EXPLICAȚII

Contractul de tranzacție, pentru a fi valabil, trebuie să respecte atât condițiile generale de valabilitate ale contractelor, prevăzute de art. 1179 C.civ. (capacitate, consimțământ, obiect și cauză), cât și anumite condiții speciale (existența unui conflict de interese între părți, intenția părților de a preveni sau stinge un litigiu și existența unor concesi sau renunțări reciproce).

Cât privește obiectul contractului, art. 2268 alin. (1) C.civ. limitează domeniul de aplicabilitate al tranzacției, stabilind că nu se poate tranzacționa asupra capacității sau stării civile a persoanei și nici cu privire la drepturi de care părțile nu pot să dispună potrivit legii, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Tranzacția valabil încheiată este un contract consensual (ca regulă), sinalagmatic, cu titlu oneros, comutativ și indivizibil. În privința acestui ultim caracter, art. 2269 C.civ. prevede că în lipsa unei stipulații contrare, contractul nu poate fi desființat în parte; deci, în materia tranzacției, nu poate exista nulitate parțială sau rezoluțiune parțială decât dacă părțile prevăd expres acest lucru (*Fișe*, 2018, p. 744). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Ca principiu, contractul de tranzacție poate fi afectat de aceleași cauze de nulitate ca orice alt contract [art. 2273 alin. (1) C.civ.]. Prin excepție însă, tranzacția nu poate fi anulată pentru leziune și nici pentru eroare de drept referitoare la chestiunile care constituie obiectul neînțelegerii părților [art. 2273 alin. (2) C.civ.]. Aceasta este rațiunea pentru care varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

334. Tranzacția:

- A. în lipsa unei stipulații contrare, nu poate fi desființată în parte;
- B. nu poate fi anulată pentru leziune;
- C. nu poate fi încheiată asupra acțiunii civile derivând din săvârșirea unei infracțiuni.

EXPLICAȚII

Tranzacția, fiind rezultatul unor concesi reciproc și implicând o legătură indisolubilă între toate raporturile pe care le conține, este indivizibilă în ceea ce privește obiectul său. În lipsa unei stipulații contrare, contractul nu poate fi desființat în parte, conform art. 2269 C.civ., deci ar putea exista nulitate parțială sau rezoluțiune parțială numai în cazul în care contractul de tranzacție nu conține o clauză în acest sens (*Fișe*, 2018, p. 744). Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește desființarea contractului de tranzacție, acesta poate fi afectat de aceleași cauze de nulitate ca orice alt contract [art. 2273 alin. (1) C.civ.]. Cu toate acestea, contractul de tranzacție nu poate fi anulat pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților și nici pentru leziune [art. 2273 alin. (2) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, potrivit art. 2268 alin. (2) C.civ., se poate tranzacționa asupra acțiunii civile derivând din săvârșirea unei infracțiuni, spre exemplu, se poate tranzacționa cu privire la despăgubirile civile rezultate din vătămarea sănătății. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere INM, 2013)

335. R și P au pus capăt unui proces care dura de ani de zile prin încheierea unei tranzacții prin care P recunoștea că R este proprietarul imobilului revendicat și se obliga să i-l restituie în deplină posesie. La scurt timp, P a aflat că, la data tranzacției, litigiul dintre părți era deja soluționat

printr-o hotărâre judecătorească intrată în autoritate de lucru judecat prin care acțiunea în revendicare a lui R fusese respinsă. **Selectați dintre răspunsurile de mai jos pe cel/cele corect/e din punct de vedere legal:**

A. prin tranzacție, părțile sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesi sau renunțări reciproce la drepturi, așa încât tranzacția e valabilă chiar dacă P nu a cunoscut hotărârea definitivă;

B. P poate cere anularea tranzacției dacă nu a cunoscut că litigiul a fost soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată în autoritate de lucru judecat;

C. descoperirea ulterioară a hotărârii intrată în autoritate de lucru judecat nu reprezintă o cauză de nulitate a tranzacției, întrucât hotărârea nu a fost ascunsă de către cealaltă parte.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 2277 C.civ., *tranzacția asupra unui proces este anulabilă la cererea părții care nu a cunoscut că litigiul fusese soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată sub autoritatea de lucru judecat*. Prin urmare, tranzacția încheiată între R și P nu este valabilă, fiind afectată de nulitate relativă. Rezultă că varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Nulitatea relativă a tranzacției poate fi astfel cerută de partea care nu a cunoscut soluționarea procesului printr-o hotărâre intrată sub autoritatea judecătorească, deci în speța noastră de către P. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În fine, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece descoperirea ulterioară a hotărârii intrate în autoritate de lucru judecat nu este condiționată de reaua-credință a celeilalte părți constând în ascunderea existenței hotărârii respective; acest caz de nulitate relativă se întemeiază pe eroarea în care s-a aflat cealaltă parte care nu cunoștea soluționarea procesului de o altă instanță printr-o hotărâre intrată sub autoritatea judecătorească.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

336. Minorul R, în vârstă de 17 ani și 10 luni, a făcut o mișcare bruscă în curtea școlii și a lovit-o, fără să vrea, pe colega lui de clasă, N. Din cauza loviturii, aceasta a suferit niște contuzii minore care au necesitat câteva zile de îngrijiri medicale. Tatăl minorei N a fost revoltat de întregul incident și, de față cu aceasta și alți colegi, l-a amenințat pe R cu plângere la poliție și reclamații la Inspectoratul școlar, așa încât să-l împiedice să-și dea bacalaureatul. Sub presiunea acestor amenințări R, devenit major între timp, a acceptat încheierea unei tranzacții prin care și-a asumat plata unor despăgubiri în sumă de 15.000 euro (echivalentul în lei la data plății). Quantumul despăgubirilor era vădit excesiv față de prejudiciul real suferit de victimă și circumstanțele faptei, dar R era speriat de amenințările tatălui victimei și nu voia să rateze examenul de bacalaureat. Întrucât lui R i-a fost imposibil să procure suma menționată, a fost chemat în judecată recent pentru a fi obligat la plată. R vă cere sfatul juridic. Selectați dintre apărările de mai jos:

- A. R poate cere anularea contractului de tranzacție pentru vicierea consimțământului prin violență;
- B. R poate cere anularea contractului de tranzacție pentru leziune;
- C. R poate opune nulitatea relativă a contractului de tranzacție pe cale de excepție, dacă i se cere executarea acestuia.

EXPLICAȚII

În cauză se pune problema valabilității contractului de tranzacție încheiat între R și tatăl minorei N, prin care primul s-a obligat la plata unei sume de 15.000 euro, reprezentând despăgubiri pentru prejudiciul suferit de N prin fapta sa ilicită.

Cu privire la motivul de nulitate reprezentat de leziune, acesta este exclus a fi invocat în cauză, față de dispozițiile art. 1224 C.civ., precum și ale art. 2273 alin. (2) teza finală C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Se observă că, în realitate, tatăl lui N l-a amenințat pe R cu exercitarea unui drept (formularea unei plângeri la poliție și a unor reclamații la inspectoratul școlar), însă scopul urmărit a fost unul abuziv, respectiv obținerea unor foloase disproportionale față de prejudiciul efectiv suferit de N. În consecință, ne aflăm în fața unei exercitări abuzive a unui drept, care, coroborată cu folosirea

de amenințări, duce la existența viciului de consimțământ al violenței, în temeiul art. 1217 C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este corectă, R putând cere, pe cale de acțiune, anularea contractului de tranzacție pentru vicierea consimțământului prin violență.

În același timp, R se și poate apăra împotriva pretențiilor creditorului său, invocând nulitatea relativă a tranzacției, pe cale de excepție; el are această posibilitate nelimitat în timp, întrucât, potrivit art. 1249 alin. (2) teza finală C.civ., *partea căreia i se cere executarea contractului poate opune oricând nulitatea relativă a contractului, chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare.*

În consecință, și varianta de răspuns de la litera C este corectă, față de motivele expuse mai sus.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

CAPITOLUL AL VI-LEA.

SUCCESIUNI

§1. Regulile generale ale moștenirii

337. Nedemnitătea judiciară:

- A. poate fi declarată la cererea oricărei persoane interesate;
- B. poate fi declarată în cazul succesibilului care, cu rea-credință, a alterat testamentul defunctului;
- C. poate fi invocată, pe cale de acțiune, în termen de 3 ani de la data deschiderii moștenirii.

EXPLICAȚII

Întrebarea urmărește verificarea cunoștințelor referitoare la condițiile generale ale nedemnității judiciare și diferențele față de nedemnitătea de drept.

Astfel, nedemnitătea de drept poate fi constatată la cererea oricărei persoane interesate, persoană care nu trebuie să dețină și calitatea de succesibil (spre exemplu, un creditor al moștenirii), spre deosebire de nedemnitătea de judiciară, care poate fi declarată numai la cererea unui succesibil, conform art. 959 alin. (2) teza I C.civ. Pentru aceste considerente, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Art. 959 alin. (1) C.civ. prevede limitativ persoanele ce pot fi declarate nedemne de a moșteni. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este corectă întrucât are în vedere situația prevăzută de dispozițiile art. 959 alin. (1) lit. b) C.civ., respectiv, poate fi declarată nedemnă, persoana care cu rea-credință a alterat testamentul defunctului.

În fine, ultima variantă este greșită, întrucât dispozițiile art. 959 alin. (2) teza finală C.civ. prevăd un termen de un an pentru introducerea acțiunii de declarare a nedemnității, și nu un termen de 3 ani, cum greșit este menționat în varianta de răspuns de la litera C.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2017)

338. Dacă defunctul a lăsat un legat cu titlu particular fiului său, după ce acesta din urmă a fost condamnat pentru tentativă de omor asupra propriului frate, faptă pentru care a intervenit amnistia după condamnare:

A. efectele nedemnității de drept sunt înlăturate prin intervenirea amnistiei după condamnare;

B. efectele nedemnității de drept nu sunt înlăturate în lipsa declarației exprese a celui care lasă moștenirea;

C. nedemnul este înlăturat atât de la moștenirea legală, cât și de la cea testamentară.

EXPLICAȚII

Nedemnitatea succesorală reprezintă decăderea succesibilului (legal sau testamentar) din dreptul de a culege o moștenire determinată, întrucât s-a făcut vinovat de o faptă gravă. Astfel, nedemnitatea succesorală este practic o sancțiune care poate opera atât în cazul unei moșteniri legale, cât și în cazul unei moșteniri testamentare, precum în speța de față (*Fișe*, 2018, p. 752). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Conform art. 961 alin. (1) C.civ., efectele nedemnității pot fi înlăturate expres de cel care lasă moștenirea, fie prin testament, fie prin act autentic notarial, motiv pentru care varianta de răspuns de la litera B este corectă. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că efectele nedemnității nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, grațiere sau prin prescripția executării pedepsei penale. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

339. Efectele nedemnității nu pot fi înlăturate:

A. tacit;

B. pentru nedemnitatea de drept;

C. prin reabilitarea nedemnului.

EXPLICAȚII

Nedemnitatea succesorală este o sancțiune legală concretizată în decăderea moștenitorului legal sau testamentar din dreptul de a culege moștenirea, în anumite condiții prevăzute de lege. Efectele nedemnității pot fi înlăturate, conform art. 961 alin. (1) C.civ., prin declarația expresă a celui care lasă moștenirea, fie prin testament, fie prin act autentic notarial. Rezultă astfel că legea impune condiția de formă *ad validitatem* în cazul înlăturării efectelor nedemnității, deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Iertarea nedemnului, dacă este făcută în forma cerută de dispozițiile legale în vigoare, operează indiferent de felul nedemnității, de drept sau judiciar, conform art. 961 alin. (1) C.civ., deci varianta de răspuns de la litera B este greșită.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, conform art. 961 alin. (2) C.civ. care stabilește că efectele nedemnității nu pot fi înlăturate în caz de reabilitarea nedemnului, amnistie antecondamnatorie, grațiere sau prin prescripția executării pedepsei penale.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

340. Nu poate fi declarată nedemnă de a moșteni:

A. persoana care, cu rea-credință, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;

B. persoana condamnată penal pentru săvârșirea, din culpă, împotriva celui care lasă moștenirea, a unor fapte grave de violență, fizică sau morală;

C. persoana care, prin dol sau violență, l-a împiedicat pe cel care lasă moștenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul.

EXPLICAȚII

Întrebarea vizează cazurile de nedemnitate judiciară prevăzute de art. 959 alin. (1) C.civ.

Astfel, varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât o persoană care, cu rea-credință, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului poate fi declarată nedemnă, conform art. 959 alin. (1) lit. b) C.civ.

Totodată, și varianta de răspuns de la litera C este greșită deoarece se regăsește printre cazurile menționate la articolul de lege amintit mai sus, respectiv la lit. c).

Varianta de răspuns de la litera B este corectă deoarece situația reglementată prin dispozițiile art. 959 alin. (1) lit. a) C.civ. are în vedere cazul în care persoana condamnată a săvârșit cu intenție, împotriva celui care lasă moștenirea, o serie de fapte grave de violență, fizică sau morală, deci dispozițiile amintite nu sunt incidente și pentru cazul în care fapta este săvârșită din culpă.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, mai 2018)

341. Este de drept nedemnă de a moșteni:

A. soția celui care lasă moștenirea, care, prin violență, l-a împiedicat pe acesta să revoce testamentul întocmit în favoarea sa;

B. persoana care, cu rea-credință, a distrus testamentul defunctului;

C. persoana condamnată penal pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenția de a-l ucide pe cel care lasă moștenirea.

EXPLICAȚII

Variantele de răspuns A și B sunt greșite, întrucât au în vedere nedemnitățile judiciare și persoanele ce pot fi declarate nedemne ca urmare a aplicării dispozițiilor legale prevăzute de art. 959 alin. (1) lit. b) și c) C.civ.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, art. 958 alin. (1) lit. a) C.civ. stabilește că persoana condamnată penal pentru săvârșirea unei infracțiuni cu intenția (directă sau indirectă) de a-l ucide pe *de cuius* este nedemnă de drept. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

§2. Moștenirea legală

342. Reprezentarea succesorală operează chiar dacă reprezentantul:

A. a fost dezmoștenit de către reprezentat;

B. este nedemn față de reprezentat;

C. este nedemn față de cel care lasă moștenirea.

EXPLICAȚII

Condițiile reprezentării succesorale sunt reglementate de art. 967 C.civ. Astfel, poate fi reprezentată doar persoana lipsită de capacitatea de a moșteni (decedat) sau persoana nedemnă față de defunct, la data deschiderii moștenirii [art. 967 alin. (1) C.civ.], iar reprezentantul trebuie să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe defunct [art. 967 alin. (2) C.civ.]. Mai mult, art. 967 alin. (3) C.civ. stabilește faptul că reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn față de reprezentat sau a renunțat la moștenirea lăsată de reprezentat ori a fost dezmoștenit de reprezentat. În consecință, variantele A și B sunt corecte.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, aceasta are în vedere cazul în care reprezentantul este nedemn față de cel care lasă moștenirea, or una dintre condițiile pentru a putea veni la moștenire prin reprezentare succesoră este, după cum am arătat mai sus, ca reprezentantul să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe defunct, respectiv să aibă vocație concretă la moștenire, capacitate succesoră și să nu fie nedemn, drept urmare în cazul de față, dacă reprezentantul este nedemn față de defunct, nu poate opera reprezentarea succesoră, deci varianta de răspuns în discuție este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

343. Reprezentarea succesoră operează:

- A. chiar dacă reprezentantul este nedemn față de reprezentat;
- B. chiar dacă reprezentantul este nedemn față de cel care lasă moștenirea;
- C. chiar dacă reprezentantul a renunțat la moștenirea lăsată de reprezentat.

EXPLICAȚII

Reprezentarea succesoră operează dacă reprezentantul îndeplinește condițiile generale pentru a-l moșteni pe defunct [art. 967 alin. (2) C.civ.]. În consecință, reprezentantul trebuie să aibă capacitate succesoră, să aibă vocație succesoră generală proprie la moștenirea lăsată de defunct și să

nu fie nedemn față de defunct, să nu fi renunțat la moștenirea defunctului și să nu fi fost dezmoștenit de către acesta. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât, în situația în care reprezentantul este nedemn față de cel ce lasă moștenirea, nu îndeplinește condițiile generale pentru a veni la moștenire, deci nu poate opera reprezentarea succesorală.

Dispozițiile art. 967 alin. (3) C.civ. stabilesc că reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn față de reprezentat, a renunțat la moștenirea lăsată de reprezentat sau a fost dezmoștenit de reprezentat. Practic, față de cel reprezentat, reprezentantul trebuie să îndeplinească o singură condiție, și anume să fie descendentul cel mai apropiat în grad al acestuia. Drept urmare, variantele de răspuns A și C sunt corecte.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2015)

344. Reprezentarea succesorală operează chiar dacă:

- A. reprezentantul a renunțat la moștenirea lăsată de reprezentat;
- B. reprezentantul este nedemn față de defunct, cu condiția ca reprezentatul să nu fie în viață la data deschiderii moștenirii defunctului;
- C. reprezentantul nu îndeplinește toate condițiile generale pentru a-l moșteni pe defunct.

EXPLICAȚII

A se vedea explicațiile formulate la întrebarea anterioară.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2014)

345. Poate fi reprezentat succesoral:

- A. fratele nedemn al defunctului de către fiul acestui frate, chiar dacă acesta din urmă a renunțat la moștenirea tatălui său (fratele nedemn al defunctului);
- B. tatăl defunctului de către fratele defunctului;

C. fiul nedemn al defunctului, aflat în viață la data deschiderii moștenirii, de către fiul său, dacă îndeplinește condițiile generale pentru a-l moșteni pe defunct.

EXPLICAȚII

Întocmai cum am menționat și anterior, pot veni la moștenire prin reprezentare succesorală numai descendenții copiilor defunctului și descendenții fraților sau surorilor defunctului, deci clasa I de moștenitori, și doar colateralii privilegiați din cadrul clasei a II-a de moștenitori. Așadar, răspunsul de la litera B este greșit deoarece tatăl defunctului, fiind un ascendent privilegiat, nu poate fi reprezentat de fratele defunctului.

Variantele corecte de răspuns sunt A și C (*a se vedea explicațiile oferite la întrebările de mai sus*).

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, mai 2018)

346. Cota succesorală a soțului supraviețuitor este de:

- A. o treime din moștenire, dacă vine în concurs cu doi descendenți ai defunctului;
- B. un sfert din moștenire, dacă vine în concurs numai cu părinții defunctului;
- C. trei sferturi din moștenire, dacă vine în concurs fie cu ascendenții ordinari, fie cu colateralii ordinari ai defunctului.

EXPLICAȚII

Articolul 972 C.civ. reglementează cota succesorală a soțului supraviețuitor în concurs cu clasele de moștenitori. Astfel, cota soțului supraviețuitor este de o pătrime dacă vine în concurs cu descendenții defunctului, deci varianta de răspuns de la litera A este greșită. Conform dispozițiilor legale menționate anterior, soțul supraviețuitor primește jumătate din moștenire când vine în concurs numai cu ascendenții privilegiați, deci și varianta de răspuns de la litera B este incorectă.

Varianta C este corectă, conform art. 972 alin. (1) lit. d) C.civ.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2017)

347. Soțului supraviețuitor:

A. îi poate fi restrâns dreptul de abitație, dacă o parte a locuinței îi este necesară unuia dintre moștenitori;

B. îi revine o jumătate din moștenire, dacă vine în concurs numai cu ascendenții privilegiați;

C. nu îi revin mobilierul și obiectele de uz casnic afectate folosinței comune a soților, cu titlu de drept special de moștenire, în ipoteza în care vine concomitent în concurs atât cu descendenții defunctului, cât și cu colateralii privilegiați.

EXPLICAȚII

Soțului supraviețuitor îi sunt recunoscute trei categorii de drepturi: (1) un drept de moștenire (ordinar) atât în concurs cu clasele de moștenitori legali, cât și în lipsa rudelor din cele patru clase; (2) un drept special de moștenire asupra mobilierului și obiectelor de uz casnic și (3) un drept temporar de abitație asupra locuinței.

În ceea ce privește, dreptul de moștenire, în conformitate cu art. 972 alin. (1) lit. c) C.civ., cota soțului supraviețuitor este de o jumătate din moștenire, dacă vine în concurs fie numai cu ascendenții privilegiați, fie numai cu colateralii privilegiați ai defunctului. Astfel, în mod evident varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Pentru a putea beneficia de dreptul special de moștenire asupra mobilierului și obiectelor de uz casnic, soțul supraviețuitor, nu trebuie să vină în concurs cu clasa I de moștenitori, adică cu descendenții defunctului, condiție prevăzută de art. 974 C.civ. De asemenea, o altă condiție este ca soțul decedat să nu fi dispus de toată partea sa din aceste bunuri în mod expres prin liberalități (donații sau legate), întrucât soțul supraviețuitor nu este moștenitor rezervatar cu privire la aceste bunuri, ci numai în privința dreptului de moștenire ordinar. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât are în vedere situația când soțul supraviețuitor vine la moștenire atât cu descendenții, cât și cu colateralii privilegiați (după cum am menționat anterior, soțul supraviețuitor nu poate beneficia de acest drept special de moștenire dacă vine în concurs cu descendenții).

Comisia de soluționare a contestațiilor a reținut că: *Susținerile contestatorului referitoare la pretinsa controversă asupra imposibilității de venire la moștenire în același timp a două clase de moștenitori nu pot fi reținute în condițiile în care legiuitorul a prevăzut o asemenea posibilitate. Un exemplu în acest sens este art. 964 alin. (2) C.civ., potrivit căruia „dacă în urma dezmoștenirii, rudele defunctului din clasa cea mai apropiată nu pot culege întreaga moștenire, atunci partea rămasă se atribuie rudelor din clasa subsecventă care îndeplinesc condițiile pentru a moșteni”. În acest context, comisia apreciază că varianta C de răspuns este corectă în raport de dispozițiile legale care consacră posibilitatea venirii în același timp la moștenire a două clase de moștenitori. Contestatorul expune, de asemenea, considerații ce depășesc ipoteza cuprinsă în răspunsul prezentat, referitoare la titlul cu care ar urma să vină la moștenire alte rude ale defunctului ori posibilitatea ca, pentru partea de moștenire ce depășește rezerva, să fie instituite legate. Pentru aprecierea corectitudinii răspunsului nu era necesară verificarea modalității de culegere a moștenirii, ci aplicarea principiilor generale din materia moștenirii legale.*

Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor este recunoscut indiferent de moștenitorii cu care ar veni în concurs la moștenire. Dispozițiile art. 973 alin. (3) C.civ. conferă posibilitatea oricăror moștenitori de a cere modificarea legală a dreptului de abitație. Astfel, moștenitorii pot cere fie restrângerea dreptului de abitație, *dacă locuința nu este necesară în întregime soțului supraviețuitor*, fie schimbarea obiectului abitației, dacă pun la dispoziția soțului supraviețuitor o altă locuință corespunzătoare. Drept urmare, situația prevăzută de varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât vizează cazul în care se urmărește restrângerea dreptului de abitație, dacă o parte a locuinței îi este necesară unuia dintre moștenitori, or dispozițiile legale menționate anterior conferă posibilitatea de restrângere a dreptului de abitație dacă îi prisosește soțului supraviețuitor întreaga locuință, și nu prin raportare la nevoile celorlalți moștenitori.

Comisia de soluționare a contestațiilor a apreciat că sunt corecte variantele de răspuns indicate de barem, astfel: *varianta A nu este corectă întrucât dispozițiile art. 973 alin. (3) C.civ. prevăd ca și condiție de restrângere a dreptului de abitația faptul că locuința nu îi este în întregime necesară soțului supraviețuitor, iar nu că ar fi necesară unuia dintre moștenitori, așa cum menționează această variantă de răspuns.*

Apoi, varianta C este corectă pentru că existența descendenților care moștenesc este condiția suficientă prevăzută de art. 974 C.civ. pentru

înlăturarea dreptului special de moștenire al soțului supraviețuitor; prin urmare, condiția este îndeplinită și atunci când, pe lângă descendenți, există și alți moștenitori. Menționarea unei alte categorii de moștenitori, alături de descendenți, nu are scopul de condiționare pentru înlăturarea dreptului special de moștenire al soțului supraviețuitor, esențială în răspunsul de la varianta C fiind precizarea categoriei descendenților defunctului ce vin la moștenire în concurs și cu soțul supraviețuitor.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

348. Dacă moștenirea legală de pe urma lui D. a fost acceptată de M. (mama defunctului), S. (sora defunctului, din același părinți), F. (fratele uterin al defunctului) și N. (nepotul defunctului rezultat din căsătoria surorii uterine a defunctului cu fratele consangvin al defunctului, ambii precedați):

- A. S. va culege tot atât cât M.;
- B. N. va culege mai mult decât M.;
- C. F. va culege mai puțin decât M.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere o excepție de la principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire, când împărțirea între ei se face pe capete, adică în părți egale [art. 964 alin. (4) C.civ.], respectiv situația în care colateralii privilegiați sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, caz în care împărțirea moștenirii se face pe linii. Astfel dacă la moștenire vin frați din categorii diferite (frați uterini, frați consangvini și frați buni), moștenirea se va împărți pe linii, adică moștenirea lăsată de fratele decedat se împarte în două părți egale, $1/2$ pentru linia paternă și $1/2$ pentru linia maternă, conform art. 981 alin. (3) C.civ.

Înainte de a calcula pe linii, se va proceda la stabilirea cotei care i se cuvine ascendentului privilegiat, în speța noastră mama, care va culege $1/4$ din moștenire. Restul de $3/4$, întrucât la moștenire vin colaterali privilegiați din căsătorii diferite, se va împărți între jumătatea maternă ($3/8$) și jumătatea paternă ($3/8$).

Jumătatea maternă se va împărți între S., F. și N., acesta din urmă venind prin reprezentarea mamei sale predecedate (sora uterină a defunctului). Prin urmare, fiecare va moșteni în cadrul acestei linii $\frac{1}{3}$ din $\frac{3}{8}$, respectiv $\frac{1}{8}$.

Jumătatea paternă se va împărți între S. și N., acesta din urmă vine prin reprezentarea tatălui său predecedat. Astfel, fiecare va moșteni $\frac{1}{2}$ din $\frac{3}{8}$, respectiv $\frac{3}{16}$.

Prin urmare, F. va culege $\frac{1}{8}$, S. va culege, grație privilegiului dublei legături, $\frac{1}{8}$ și $\frac{3}{16}$, respectiv $\frac{5}{16}$, și N., întrucât acesta vine la moștenire atât prin reprezentarea mamei sale predecedate (sora uterină a defunctului), cât și prin reprezentarea tatălui său predecedat (fratele consangvin al defunctului), $\frac{1}{8}$ plus $\frac{3}{16}$, respectiv $\frac{5}{16}$.

Prin aducerea la același numitor comun al fracțiilor rezultă că moștenirea se va împărți astfel: mamei defunctului (M.) îi va reveni o cotă de $\frac{4}{16}$, sorei bune, S. îi revine o cotă de $\frac{5}{16}$, fratelui uterin îi revine o cotă de $\frac{2}{16}$ din masa succesorală și nepotului N. îi revine o cotă de $\frac{5}{16}$. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită și, în mod evident, variantele de răspuns de la literele B și C sunt corecte.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 30 august 2015)

349. X decedează, moștenirea fiind acceptată de către Y, fratele consangvin al defunctului, Z, fiul fratelui bun, predecedat, al defunctului și T, unchiul defunctului. Prin raportare la această situație de fapt:

A. Z va putea încheia singur pentru o perioadă de trei ani un contract de locațiune privind un bun din masa succesorală;

B. Y va culege $\frac{1}{3}$ din moștenire;

C. oricare dintre moștenitori va putea încheia singur un contract de comodat având ca obiect un bun din masa succesorală.

EXPLICAȚII

T, unchiul defunctului, care face parte din clasa a IV-a de moștenitori, este înlăturat de la moștenire de către colateralii privilegiați (Y și Z) care fac parte din clasa a II-a de moștenitori, conform principiului chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori.

Astfel, având în vedere că la moștenirea defunctului X vin frați din categorii diferite (frați consangvini și frați buni), moștenirea se va împărți pe linii, adică moștenirea lăsată de fratele decedat se împarte în două părți egale, $1/2$ pentru linia paternă și $1/2$ pentru linia maternă, conform art. 981 alin. (3) C.civ. Prin urmare, jumătatea paternă se va împărți între Y și Z, acesta din urmă venind prin reprezentarea tatălui său predecedat (fratele bun al defunctului, F). Așadar, fiecare va moșteni în cadrul acestei linii $1/4$. Jumătatea maternă i se cuvine doar lui Z. Acesta va primi o cotă de $3/4$ din moștenire, reprezentând suma cotelor de $1/4$ și $1/2$, grație privilegiului dublei legături, iar Y doar o cotă de $1/4$. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Atunci când, prin deschiderea unei succesiuni, moștenirea lui *de cuius* este acceptată de mai mulți moștenitori, fiecare dintre aceștia dobândește o cotă-parte din dreptul de proprietate asupra patrimoniului succesoral, fiind deci coproprietari cu privire la bunurile moștenite (Fișe, 2018, p. 338). În consecință se vor aplica regulile coproprietății obișnuite. Așadar, în ceea ce privește încheierea unui contract de locațiune pe o perioadă de 3 ani, acesta este asimilat contractelor de administrare, potrivit art. 641 alin. (1) coroborat cu art. 641 alin. (4) C.civ., act de administrare care poate fi încheiat cu acordul coproprietarilor care dețin majoritatea cotelor părți. După cum am arătat mai sus, Z va deține o cotă de $3/4$ din moștenire, adică majoritatea cotelor părți și, prin urmare, va putea încheia singur contractul de locațiune pe o perioadă de 3 ani, fără acordul lui Y. Deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât unchiul defunctului T nu va putea încheia un contract de comodat asupra unui bun din masa succesorală, T fiind înlăturat de la moștenire de cei doi colaterali privilegiați, deci nu oricare dintre moștenitori va putea încheia un astfel de contract. În plus, contractul de comodat este un act de folosință cu titlu gratuit și este asimilat actelor de dispoziție, potrivit art. 641 alin. (4) C.civ. Prin urmare, pentru încheierea sa valabilă de către Y sau Z, este necesar acordul tuturor coproprietarilor, respectiv acordul lui Y și lui Z.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

350. În materia moștenirii legale:

A. poate fi reprezentat descendentul de gradul I, aflat în viață la data deschiderii succesiunii, chiar dacă este nedemn față de defunct;

B. cota soțului supraviețuitor al defunctului în concurs cu moștenitori legali aparținând unor clase diferite se stabilește ca și când acesta ar veni la moștenire numai cu cea mai apropiată dintre ele;

C. legatul lăsat nedemnului, după săvârșirea faptei care atrage nedemnitatea, înlătură efectele nedemnității, chiar și în lipsa unei declarații exprese în acest sens a celui ce lasă moștenirea.

EXPLICAȚII

Comisia de soluționare a contestațiilor, în motivarea dată cu privire la varianta A, a reținut că: *Conform art. 965 coroborat cu art. 967 alin. (1) C.civ., pot fi reprezentați succesoral: persoana lipsită de capacitatea de a moșteni și nedemnul, chiar dacă acesta din urmă se află în viață la data deschiderii moștenirii. Articolul 967 alin. (1) C.civ. instituie, așadar, un caz de excepție în care o persoană aflată în viață poate fi reprezentată succesoral. Astfel, cum este formulat enunțul de la litera A, conduce la concluzia că regula în materie este că poate fi reprezentat, în toate cazurile, descendentul de gradul I aflat în viață la data deschiderii moștenirii. Însă, potrivit dispozițiilor legale evocate, descendentul de gradul I aflat în viață la data deschiderii succesiunii poate fi reprezentat doar dacă este nedemn, nu chiar dacă este nedemn. Locuțiunea „chiar dacă” introdusă în enunț este de natură să justifice concluzia că este extinsă sfera persoanelor aflate în viață la data deschiderii moștenirii care ar putea fi reprezentate, ceea ce nu este corect.*

Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A a fost declarată greșită în urma admiterii contestațiilor, ca urmare a faptului că folosirea formulării „chiar dacă este nedemn” oferă interpretarea că descendentul de gradul I aflat în viață la data deschiderii succesiunii ar putea fi reprezentat la succesiunea defunctului, nu numai în situația în care ar fi nedemn față de acesta, ci și într-o altă ipoteză, ceea ce contravine dispozițiilor art. 967 alin. (1) C.civ.

Soțul supraviețuitor, deși nu face parte din nicio clasă de moștenitori legali, este chemat la moștenire în concurs cu oricare dintre clasele de moștenitori legali [art. 971 alin. (1) C.civ.]. Partea soțului supraviețuitor se impută asupra părților celorlalți moștenitori cu care efectiv vine în concurs,

mai exact cota soțului supraviețuitor duce la micșorarea părților ce se cuvin celorlalți moștenitori legali și, prin urmare, se stabilește mai întâi cota cuvenită acestuia, iar restul se împarte între ceilalți moștenitori (Fișe, 2018, p. 770). Cota soțului supraviețuitor care vine în concurs cu moștenitori legali aparținând unor clase diferite se stabilește ca și când ar fi venit în concurs numai cu cea mai apropiată dintre ele, potrivit art. 972 alin. (2) C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât efectele nedemnității pot fi înlăturate numai expres de cel care lasă moștenirea, fie prin testament, fie prin act autentic notarial. În lipsa unei declarații exprese privind iertarea nedemnului, legatul lăsat nedemnului după săvârșirea faptei nu înlătura nedemnitatea acestuia, potrivit art. 961 alin. (1) C.civ.

Răspuns: B (A a fost eliminat în urma admiterii contestațiilor la barem)
(admitere INM și în magistratură, 2016)

351. Ascendenții privilegiați, spre deosebire de ascendenții ordinari:

- A. nu sunt înlăturați de la moștenire de către soțul supraviețuitor;
- B. nu sunt înlăturați de la moștenire de către colateralii privilegiați;
- C. împart moștenirea în mod egal.

EXPLICAȚII

Legea recunoaște soțului supraviețuitor drepturi succesoriale în concurs cu fiecare dintre clasele de moștenitori, clase pe care prezența soțului supraviețuitor în rândul moștenitorilor nu le înlătură de la moștenire și de care acesta nu este înlăturat. Drept urmare, indiferent că soțul supraviețuitor vine în concurs la moștenire cu ascendenții privilegiați sau cu ascendenții ordinari, nu va înlătura și nici nu va fi înlăturat. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece nu reprezintă o deosebire între cele două clase de moștenitori.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, reprezentând în fapt o veritabilă excepție de la principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă. Astfel, părinții defunctului (ascendenții privilegiați) nu înlătură de la moștenire pe frații și surorile defunctului (colateralii privilegiați), ci vin împreună la succesiune în cadrul clasei a II-a,

în timp ce ascendenții ordinari (clasa a III-a de moștenitori) sunt înlăturați de la succesiune de către colaterali privilegiați (clasa a II-a), în considerarea principiului chemării la moștenire în ordinea claselor de moștenitori.

Atât ascendenții privilegiați, cât și ascendenții ordinari, când vin la moștenire împart între ei moștenirea în mod egal, indiferent de cota la care sunt îndreptățiți împreună. Drept urmare, nu este corectă nici varianta de răspuns de la litera C, deoarece nu conține o diferență între cele două categorii de moștenitori (pentru dezvoltări referitoare la clasele de moștenitori legali, a se vedea Fișe, 2018, p. 768 și urm.).

În același sens, a se vedea și motivarea Comisiei de soluționare a contestațiilor: *varianta C de răspuns nu poate fi corectă în nicio situație, întrucât între cele două categorii de moștenitori vizate de întrebare nu există nicio deosebire din punctul de vedere al modului de împărțire a moștenirii, în ambele situații moștenirea împărțindu-se în mod egal, în funcție de numărul moștenitorilor și, respectiv, proximitatea gradului de rudenie [art. 980 și art. 982 alin. (5) C.civ.]*.

Răspuns: B

(admitere INM, 2013)

352. În concurs cu mama defunctului, cota succesorală legală a soției supraviețuitoare este de:

- A. $3/4$;
- B. $1/3$;
- C. $1/2$.

EXPLICAȚII

În conformitate cu art. 972 alin. (1) lit. c) C.civ., cota succesorală a soțului supraviețuitor este de $1/2$ atunci când vine în concurs numai cu ascendenții privilegiați (în cazul de față mama defunctului), drept urmare răspunsul corect este C, variantele de răspuns A și B fiind, în mod evident, greșite.

Răspuns: C

(admitere INM, 2013)

353. În concurs cu doi descendenți ai defunctului, cota succesorală legală a soțului supraviețuitor este de:

- A. $1/4$;
- B. $1/3$;
- C. $1/8$.

EXPLICAȚII

Conform art. 972 alin. (1) lit. a) C.civ. cota soțului supraviețuitor este de un sfert din moștenire, dacă vine în concurs cu descendenții defunctului, indiferent de numărul acestora din urmă, prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este cea corectă.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, august 2013)

354. Soțul supraviețuitor, atunci când vine la moștenire în concurs cu:

- A. fratele defunctului și tatăl defunctului, culege o treime din moștenire;
- B. părinții defunctului și sora defunctului, culege o jumătate din moștenire;
- C. surorile defunctului, culege trei sferturi din moștenire.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera a este corectă întrucât cota soțului supraviețuitor este de o treime atunci când vine în concurs atât cu ascendenți privilegiați, cât și colaterali privilegiați ai defunctului [art. 972 alin. (1) lit. b) C.civ.]. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera B este, în mod evident, greșită.

Varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, greșită deoarece cota soțului supraviețuitor este de $1/2$ atunci când vine în concurs numai cu colateralii privilegiați ai defunctului, conform art. 972 alin. (1) lit. c) C.civ.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

355. Copilul fiului predecedat al defunctului:

- A. Atunci când vine la moștenire în concurs cu soțul supraviețuitor, culege trei sferturi din masa succesorală;
- B. Îl înlătură de la moștenire pe fratele defunctului;
- C. Îl înlătură de la moștenire pe tatăl defunctului, cu excepția cazului în care fiul predecedat al defunctului era nedemn să culeagă moștenirea.

EXPLICAȚII

Copilul fiului predecedat al defunctului, respectiv nepotul defunctului, când vine la moștenire în concurs cu soțul supraviețuitor, culege trei sferturi din moștenire, conform art. 975 alin. (3) C.civ., deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă, întrucât copilul fiului predecedat al defunctului face parte din clasa I de moștenitori și înlătură moștenitorii din celelalte clase, conform principiului chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori. Așadar, nepotul defunctului îl înlătură de la moștenire pe fratele defunctului care face parte din clasa a II-a de moștenitori.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, copilul fiului predecedat al defunctului poate veni atât în nume propriu la moștenire în calitate de descendent al defunctului sau prin reprezentare succesorală la moștenirea lui *de cuius*, inclusiv atunci când cel reprezentat, în speță fiul defunctului, era nedemn față de cel ce lasă moștenirea. Drept urmare, chiar și în aceste situații, oricum copilul fiului predecedat al defunctului venind în nume propriu sau prin reprezentare succesorală la moștenire, l-ar fi înlăturat pe tatăl lui *de cuius*, ca urmare a aplicării principiului amintit mai sus. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

356. În materia moștenirii legale, dacă S (soțul supraviețuitor al defunctului) vine în concurs cu T (tatăl defunctului) și cu A (strănepot de frate al defunctului), atunci moștenirea se va împărți după cum urmează:

- A. S primește 1/2 din moștenire, T primește 1/2 din moștenire, iar A nu moștenește;

B. S primește $\frac{1}{3}$ din moștenire, T primește $\frac{1}{6}$ din moștenire, iar A primește $\frac{1}{2}$ din moștenire;

C. S primește $\frac{1}{3}$ din moștenire, T primește $\frac{1}{3}$ din moștenire, iar A primește $\frac{1}{3}$ din moștenire.

EXPLICAȚII

Legea recunoaște soțului supraviețuitor drepturi succesoriale în concurs cu fiecare dintre clasele de moștenitori. În speța de față, soțul supraviețuitor vine la moștenire împreună cu clasa a II-a de moștenitori, respectiv cu un ascendent privilegiat (T – tatăl defunctului) și un colateral privilegiat (A – strănepotul de frate).

Partea soțului supraviețuitor se impută asupra părților celorlalți moștenitori, mai exact cota soțului supraviețuitor duce la micșorarea părților ce se cuvin celorlalți moștenitori legali și, prin urmare, se stabilește mai întâi cota cuvenită acestuia, iar restul (ce rămâne) se împarte între ceilalți. Astfel, art. 972 alin. (1) lit. b) C.civ. stabilește o cotă de o treime a soțului supraviețuitor atunci când vine în concurs atât cu ascendenții privilegiați, cât și cu colaterali privilegiați. Rezultă că tatăl defunctului (T) împreună cu strănepotul de frate (A) vor avea împreună o cotă succesorală de două treimi [art. 977 alin. (1) C.civ.]. În continuare, partea din moștenire cuvenită tatălui defunctului și strănepotului de frate, respectiv cota de două treimi, se împarte între aceștia în conformitate cu dispozițiile art. 978 alin. (1) lit. a) C.civ., astfel: tatăl va culege un sfert, iar strănepotul de frate va culege trei sferturi. Drept urmare, din cota de două treimi, tatăl va culege un sfert, respectiv $\frac{1}{6}$, iar strănepotul de frate, trei sferturi din cele două treimi, revenindu-i astfel o cotă de $\frac{1}{2}$. În concluzie, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

357. În cazul în care o moștenire legală se împarte între soția supraviețuitoare, mama defunctului și o soră a defunctului:

A. mama defunctului va culege $\frac{1}{6}$ din moștenire;

B. fiecare va culege câte $\frac{1}{3}$ din moștenire;

C. sora defunctului va culege $\frac{1}{2}$ din moștenire.

EXPLICAȚII

Pentru situația în care la moștenirea defunctului se prezintă soția supraviețuitoare în concurs cu clasa a II-a de moștenitori legali, respectiv cu un ascendent privilegiat (mama defunctului) și un colateral privilegiat (sora defunctului), conform art. 972 alin. (1) lit. b) C.civ., cota soțului supraviețuitor este de $\frac{1}{3}$ din moștenire, iar conform art. 977 alin. (1) C.civ., ascendentului privilegiat și colateralului privilegiat le revine o cotă de două treimi.

În continuare, conform art. 978 alin. (1) lit. a) C.civ., partea din moștenire cuvenită ascendenților privilegiați și colateralilor privilegiați se împarte între aceștia în funcție de numărul ascendenților privilegiați care vin la moștenire. Drept urmare, conform aceluiași text de lege menționat, în cazul în care la moștenire vine un singur părinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege trei sferturi. Așadar, mama defunctului va culege un sfert din cota de două treimi, respectiv $\frac{1}{6}$ din moștenire, deci varianta de răspuns de la litera A este corectă, iar sora defunctului (colateralul privilegiat) va culege trei sferturi din cota de două treimi, respectiv $\frac{1}{2}$ din moștenire, deci și varianta de răspuns de la litera C este corectă. Din explicațiile oferite reiese în mod evident că varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

358. În materia moștenirii legale, bunicul defunctului:

- A. este înlăturat de la moștenire de copilul fratelui defunctului;
- B. nu înlătură de la moștenire pe fratele tatălui defunctului;
- C. nu este înlăturat de la moștenire de soțul supraviețuitor.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere aplicarea principiului chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori. Codul civil, în art. 964 alin. (1) stabilește patru clase de moștenitori cu ordinea lor de preferință. Drept urmare, bunicul defunctului care face parte din clasa a III-a de moștenitori este înlăturat de la moștenire de copilul fratelui defunctului care face parte din clasa a II-a de moștenitori, de unde rezultă că varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită întrucât fratele tatălui defunctului (unchiul defunctului) face parte din clasa a IV-a de moștenitori și este înlăturat de bunicul defunctului, respectiv de clasa a III-a de moștenitori.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este corectă, deoarece soțul supraviețuitor, nu este rudă cu defunctul, motiv pentru care el nu face parte din niciuna dintre cele patru clase de moștenitori legali și legea îi recunoaște acestuia drepturi succesoriale în concurs cu fiecare dintre clasele de moștenitori, clase pe care prezența soțului supraviețuitor în rândul moștenitorilor nu le înlătură și de care acesta nu este înlăturat.

Răspuns: A, C

(admitere INM și în magistratură, 2014)

359. Pot veni la moștenire prin reprezentare succesorală:

- A. descendenții fraților sau surorilor defunctului;
- B. bunicii defunctului;
- C. verii primari ai defunctului.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere domeniul de aplicare al reprezentării succesoriale, reglementat prin art. 966 alin. (1) C.civ. Astfel, pot veni la moștenire prin reprezentare succesorală numai descendenții copiilor defunctului și descendenții fraților sau surorilor defunctului. În consecință, doar varianta de răspuns de la litera A este corectă, variantele de răspuns B și C fiind greșite. Bunicii defunctului (ascendenții ordinari) fac parte din clasa a III-a de moștenitori, iar verii primari ai defunctului din clasa a IV-a, prin urmare, aceștia nu pot veni prin reprezentare la moștenire și nu pot fi reprezentați.

Răspuns: A

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

360. În materia moștenirii legale, poate fi reprezentat:

- A. colateralul privilegiat de gradul al IV-lea;
- B. fratele mamei defunctului;
- C. descendentul nedemn, chiar aflat în viață la data deschiderii moștenirii.

EXPLICAȚII

Și prezenta grilă, precum cea anterioară, urmărește să verifice domeniul de aplicare al reprezentării succesoriale. Astfel, în conformitate cu art. 966 alin. (1) C.civ., pot veni la moștenire prin reprezentare succesorală numai descendenții copiilor defunctului și descendenții din frați și surori ai defunctului.

Spre deosebire de descendenții copiilor defunctului care pot veni prin reprezentare indiferent de grad, în cazul colateralilor privilegiați poate opera reprezentarea numai până la gradul al IV-lea inclusiv. Ceea ce înseamnă că numai un colateral privilegiat de gradul al IV-lea poate veni la moștenire prin reprezentarea unui colateral privilegiat de gradul III. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât are în vedere ipoteza în care colateralul privilegiat de gradul al IV-lea este reprezentat, ceea ce ar însemna ca un colateral de gradul al V-lea să vină la moștenire. Rezultă astfel că s-ar încălca limita impusă de lege prin dispozițiile amintite mai sus.

De asemenea, în considerarea art. 966 alin. (1) C.civ., nici varianta de răspuns de la litera B nu este corectă, deoarece fratele mamei defunctului face parte din clasa a IV-a de moștenitori, cu privire la care legea nu recunoaște dreptul de a veni prin reprezentare succesorală la moștenire.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât art. 967 alin. (1) C.civ. prevede că poate fi reprezentată doar persoana lipsită de capacitatea de a moșteni (decedată) sau persoana nedemnă față de defunct, la data deschiderii moștenirii [art. 967 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

361. Potrivit regulilor devoluțiunii legale, în cazul în care moștenirea este acceptată de vărul primar V (copilul unchiului precedat U1) și de unchiul U2, moștenirea va fi culeasă de:

- A. vărul primar V împreună cu unchiul U2, în cote egale;
- B. vărul primar V, în întregime;
- C. unchiul U2, în întregime.

EXPLICAȚII

Atât unchiul defunctului, U2, cât și vărul primar, V, fac parte din clasa a IV-a de moștenitori legali (colateralii ordinari). Colateralii ordinari sunt chemați la moștenire potrivit principiului proximității gradului de rudenie, adică în ordinea gradelor de rudenie. Astfel unchiul (gradul al III-lea) înlătură de la moștenire pe vărul primar (gradul al IV-lea), conform art. 983 alin. (3) C.civ. Drept urmare, având în vedere că unchiul U2 va culege întreaga moștenire, rezultă că doar varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

362. Potrivit dispozițiilor Codului civil referitoare la devoluțiunea legală a moștenirii:

A. în cazul clasei a II-a de moștenitori, nu operează, în niciun caz, reprezentarea succesorală;

B. în cazul clasei a III-a de moștenitori, moștenirea se împarte în mod egal, când vin la moștenire în nume propriu, ori pe tulpină, când vin la moștenire prin reprezentare;

C. în cazul clasei a II-a de moștenitori, între colateralii privilegiați, împărțirea moștenirii se va realiza pe linii, atunci când aceștia sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece, conform art. 966 alin. (1) C.civ., pot veni la moștenire prin reprezentare succesorală numai descendenții copiilor defunctului (clasa I) și descendenții din frați și surori ai defunctului (clasa a II-a). Așadar, în cadrul clasei a II-a poate opera reprezentarea succesorală în privința nepoților (gradul al III-lea) și strănepoților de frate/soră ai lui *de cuius*, deci numai până la gradul al IV-lea.

Mai mult, având în vedere cele expuse mai sus putem concluziona și cu privire la varianta de răspuns de la litera B, care în mod evident este greșită, întrucât moștenitorii clasei a III-a nu pot veni la succesiune prin

reprezentare. În ceea ce privește modalitatea de împărțire, între ascendenții ordinari de grad egal se aplică principiul egalității, împărțirea moștenirii făcându-se pe capete [art. 982 alin. (5) C.civ.].

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C prezintă o excepție de la principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire, respectiv împărțirea pe linii. Astfel, dacă colateralii privilegiați care vin la moștenire sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, frații și surorile defunctului fiind din părinți diferiți, moștenirea sau partea din moștenire care li se cuvine se împarte între linia maternă și linia paternă în mod egal [art. 981 alin. (3) C.civ.] (Fișe, 2018, p. 778). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

363. La data de 15.03.2014, P decedează, neavând nici descendenți, nici soție supraviețuitoare. Moștenirea după acesta este acceptată de B, care este văr primar, respectiv fiul unchiului C (fratele tatălui lui P) predecedat și de D, care este mătușa lui P (sora tatălui lui P). Conform devoluțiunii legale a moștenirii, aceasta urmează a fi culeasă de:

- A. B în întregime;
- B. D în întregime;
- C. B, împreună cu D, în cote egale.

EXPLICAȚII

Colateralii ordinari vin la moștenire dacă descendenții, ascendenții privilegiați, colateralii privilegiați și ascendenții ordinari nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni sau nu pot culege întreaga moștenire [art. 983 alin. (2) C.civ.].

În speța de față, la moștenirea defunctului P, au vocație atât vărul primar B, cât și D, mătușa defunctului, ambii făcând parte din clasa a IV-a de moștenitori. În această situație, pentru considerentele expuse la întrebarea anterioară, varianta de răspuns de la litera B este cea corectă.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

§3. Moștenirea testamentară, rezerva succesorală și cotitatea disponibilă

364. Reducțiunea liberalităților excesive:

- A. poate fi invocată în fața instanței numai pe cale de acțiune;
- B. poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari;
- C. poate fi invocată oricând pe cale de excepție, întrucât excepția de reducere este imprescriptibilă extinctiv.

EXPLICAȚII

Întrebarea are în vedere persoanele care pot cere reducțiunea liberalităților excesive, precum și căile prin care se poate solicita reducțiunea.

În primul rând, trebuie să amintim că reducțiunea liberalităților excesive este sancțiunea civilă care se aplică după deschiderea moștenirii, la cerere, în cazul în care liberalitățile făcute de cel care lasă moștenirea aduc atingere rezervei succesoriale, în sensul că depășesc cotitatea disponibilă (art. 1092 C.civ.). Rezultă că prin reducțiunea liberalităților excesive se urmărește protejarea rezervei succesoriale și, ca urmare, doar anumite persoane pot cere reducțiunea. Astfel, art. 1093 C.civ. stabilește că reducțiunea poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum și de către creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

De asemenea, și varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât exclude posibilitatea de realizarea a reducțiunii ca urmare a invocării acesteia în fața instanței de judecată pe cale de excepție. Or, dispozițiile art. 1094 alin. (2) C.civ. prevăd expres că, în lipsa unei înțelegeri cu privire la liberalitățile excesive, între persoanele care pot cere reducțiunea și donatorii/legatarii în favoarea cărora a dispus defunctul, reducțiunea poate fi invocată în fața instanței de judecată atât pe cale de excepție, cât și pe cale de acțiune.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă, potrivit dispozițiilor art. 1095 alin. (3) C.civ. care stabilesc imprescriptibilitatea excepției de reducțiune.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

365. Reducțiunea liberalităților excesive:

- A. poate fi invocată oricând pe cale de excepție;
- B. nu poate fi cerută de creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari;
- C. operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o și profită numai acestuia.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât art. 1095 alin. (3) C.civ. stabilește că excepția de reducere este imprescriptibilă extinctiv, deci poate fi oricând invocată în fața instanței de judecată.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită întrucât reducțiunea liberalităților excesive poate fi cerută de moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, dar și de creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari (art. 1093 C.civ.)

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, aceasta este corectă; art. 1094 alin. (3) C.civ. prevede faptul că reducțiunea liberalităților excesive operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o și profită numai acestuia.

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2016)

366. În ceea ce privește reducțiunea liberalităților excesive:

- A. poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum și de creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari;
- B. nu se poate realiza prin buna învoială a celor interesați;
- C. donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, întrucât art. 1093 C.civ. prevede expres că reducțiunea liberalităților excesive poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum și de creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari.

Varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât reducăiunea se poate realiza în principal prin învoiala celor interesați și, în subsidiar, în lipsa unei înțelegeri între aceștia, pe cale judecătorească [art. 1094 alin. (1) și (2) C.civ.].

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, aceasta este corectă având în vedere că ordinea și regulile reducăiunii sunt expres reglementate prin art. 1096 C.civ., iar conform dispozițiilor alin. (3) ale aceluiași articol, donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă (Fișe, 2018, p. 797). Această regulă are caracter imperativ, orice clauză contrară fiind nulă (*de cuius* nu poate prestabili o altă ordine a reducăiunii).

Răspuns: A, C

(primire în profesie – avocat stagiar, 2013)

367. În materia reducăiunii liberalităților:

A. excepția de reducăiune se prescrie în termen de 3 ani de la deschiderea moștenirii;

B. dacă donația sau legatul are ca obiect o întreținere viageră, moștenitorii rezervatari au, printre altele, facultatea de a abandona proprietatea cotităi disponibile;

C. donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai veche.

EXPLICAȚII

În materia reducăiunii liberalităților, excepția de reducăiune este imprescriptibilă extintiv, conform art. 1095 alin. (3) C.civ., rezultă că varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește reducăiunea unor liberalități speciale, art. 1098 C.civ., stabilește că în situația unei donații sau a unui legat care are ca obiect un uzufruct, uz ori abitație sau o rentă ori o întreținere viageră, cu condiția ca defunctul să fi făcut o singură liberalitate, moștenitorii rezervatari, dacă se înțeleg, au următoarele opțiuni: a) fie execută liberalitatea astfel cum a fost stipulată; b) fie abandonează proprietatea cotităi disponibile în favoarea beneficiarului liberalității; sau c) fie solicită reducăiunea potrivit dreptului comun. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă. În plus, în cazul

unor liberalități speciale, neavând caracter imperativ, părțile pot conveni asupra unui alt mod de reducere a liberalității excesive (Fișe, 2018, p. 799).

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă lor, începând cu cea mai nouă [art. 1096 alin. (3) C.civ.], și nu cu cea mai veche, cum greșit este menționat în răspunsul grilei.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2015)

368. Creditorii personali ai moștenitorilor pot cere revocarea partajului:

- A. în orice situație, doar dacă dovedesc fraudă copărtașilor;
- B. doar dacă arată că partajul s-a realizat în lipsa lor și, deși au cerut să fie prezenți, nu au fost convocați;
- C. fără a fi obligați să dovedească fraudă copărtașilor, dacă au cerut să fie prezenți și nu au fost convocați iar partajul s-a realizat în lipsa lor.

EXPLICAȚII

Creditorii personali ai moștenitorilor au dreptul de a cere revocarea partajului, fără a fi obligați să dovedească fraudă copărtașilor, însă numai dacă, deși au cerut să fie prezenți, partajul s-a realizat în lipsa lor și fără să fi fost convocați, potrivit art. 1156 alin. (4) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă

Astfel, dacă creditorii moștenirii și-au anunțat intenția de a participa la încheierea partajului, dar acesta s-a realizat pe cale amiabilă fără participarea lor, art. 1156 alin. (4) C.civ. le conferă dreptul de solicita revocarea, fără a fi ținuți să dovedească fraudă, deci varianta de răspuns de la litera A este greșită, fraudă copărtașilor fiind prezumată de lege prin dispozițiile menționate mai sus.

Dispozițiile amintite creează un regim special de introducere a acțiunii revocatorii prin eliminarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinite pentru exercitarea acesteia, respectiv, dovada fraudei. Prin urmare, creditorii moștenirii au deschisă și acțiunea revocatorie în condițiile dreptului comun și pentru alte situații în care copărtașii au acționat în fraudă lor cu aplicarea dispozițiilor art. 1562 C.civ., dar fără a beneficia de regimul de favoare creat

de prevederile art. 1156 alin. (4) teza I C.civ. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât nu doar pentru situația în care nu au participat la partaj au dreptul de a introduce acțiune revocatorie, ci ori de câte ori sunt îndeplinite condițiile de drept comun pentru exercitarea acesteia, potrivit dispozițiilor legale.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

§4. Transmisiunea și partajul moștenirii**369. Termenul de opțiune succesorală:**

A. este de prescripție extinctivă;

B. poate fi redus de către instanța judecătorească, pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate;

C. este de decădere, supus prevederilor referitoare la suspendarea și repunerea în termenul de prescripție extinctivă.

EXPLICAȚII

Termenul de opțiune succesorală reprezintă acel interval de timp, de un an, înăuntrul căruia succesibilul își poate exercita dreptul de opțiune succesorală fie în sensul acceptării, fie în sensul renunțării la moștenire.

Articolul 1112 alin. (2) C.civ. califică în mod expres termenul de opțiune succesorală ca fiind un termen de decădere. Rezultă astfel că varianta de răspuns de la litera A, care califică termenul de opțiune succesorală ca fiind un termen de prescripție extinctivă, este greșită.

Chiar dacă termenul de opțiune succesorală este un termen de decădere, acestuia i se aplică prevederile prescripției extinctive referitoare la suspendarea și repunerea în termen [art. 1103 alin. (3) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În ceea ce privește reducerea termenului de opțiune succesorală, legea prevede posibilitatea oricărei persoane interesate, de a solicita instanței de judecată reducerea termenului. Astfel, pentru motive temeinice, un succesibil poate fi obligat de instanța de judecată, să își exercite dreptul de opțiune succesorală înăuntrul unui termen fixat de autoritatea judecătorească, mai scurt decât termenul de un an prevăzut de lege. Succesibilul care nu optează

în termenul stabilit de instanță, este considerat că a renunțat la moștenire (art. 1113 C.civ.). În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

Răspuns: B, C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2016)

370. În materia moștenirii legale:

A. creditorii succesibilului care a renunțat la moștenire în fraudă lor nu pot cere instanței revocarea renunțării în ceea ce îi privește, fiind vorba de o apreciere personală din partea succesibilului;

B. succesibilul care, cu rea-credință, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral, este considerat că a acceptat moștenirea, chiar dacă anterior renunțase la ea;

C. pentru îndestularea creanței lor, creditorii succesibilului nu pot accepta moștenirea pe cale oblică.

EXPLICAȚII

Exercitarea dreptului de opțiune este recunoscută și creditorilor succesibilului, pe calea acțiunii oblice sau, după caz, a acțiunii revocatorii. Astfel, exercitând acțiunea revocatorie, creditorii succesibilului care a renunțat la moștenire în fraudă lor *pot cere instanței revocarea renunțării* în ceea ce îi privește, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renunțarea [art. 1122 alin. (1) C.civ.]. Admiterea acțiunii în revocare produce efectele acceptării moștenirii de către succesibilul debitor numai în privința creditorului reclamant și în limita creanței acestuia [art. 1122 alin. (2) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește acțiunea oblică, dispozițiile art. 1107 C.civ. recunosc creditorilor succesibilului (legal sau testamentar) exercitarea dreptului de opțiune pe calea acțiunii oblice, în limita îndestulării creanței lor, deci varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, greșită.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera B este cea corectă, prezentând cazul de acceptare forțată a moștenirii prevăzut de art. 1119 alin. (1) C.civ. Acceptarea forțată a moștenirii reprezintă practic o sancțiune civilă aplicată moștenitorului ce se face vinovat de săvârșirea cu rea-credință, a faptelor limitativ enumerate în articolul de lege menționat mai sus și care constă

în înlăturarea dreptului său de a opta în privința moștenirii respective, fiind considerat de drept acceptant, chiar dacă anterior renunțase la moștenire (Fișe, 2018, p. 825).

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2014)

371. Renunțarea la moștenire:

A. făcută în fraudă creditorilor, poate fi revocată de către instanță la cererea creditorilor formulată în termenul general de prescripție de 3 ani de la data la care au cunoscut renunțarea;

B. poate fi revocată de către renunțător în termenul de opțiune succesorală, dacă moștenirea nu a fost deja acceptată de alți succesibili care au vocație la partea care i-ar reveni;

C. este întotdeauna expresă.

EXPLICAȚII

Succesibilului îi este recunoscut dreptul de opțiune succesorală, însă odată ce și-a exercitat acest drept, nu mai poate reveni asupra opțiunii exprimate, această manifestare fiind, ca regulă, irevocabilă. Dacă acceptarea moștenirii este irevocabilă în mod absolut, în cazul renunțării la moștenire îi este recunoscut succesibilului dreptul de a revoca renunțarea făcută, cu condiția ca aceasta să survină în termenul de opțiune succesorală și moștenirea să nu fi fost între timp acceptată de alți succesibili care au vocație la partea care i-ar reveni [art. 1123 alin. (1) C.civ.]. În consecință, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

O altă situație în care poate fi revocată renunțarea este cea prevăzută de art. 1122 alin. (1) C.civ. când creditorii succesibilului care a renunțat la moștenire în fraudă lor pot cere instanței revocarea renunțării în ceea ce îi privește, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renunțarea. Rezultă astfel că varianta de răspuns de la litera A este greșită, deoarece menționează un termen de 3 ani, și nu de 3 luni.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera C, și aceasta este greșită, întrucât, renunțarea la moștenire este, ca regulă, expresă, conform art. 1120 alin. (1) C.civ., dar legiuitorul a reglementat și unele excepții când operează

prezumția de renunțare la moștenire. Cu titlu de exemplu, se prezumă, până la proba contrară, că a renunțat la moștenire succesibilul care, deși cunoștea deschiderea moștenirii și calitatea lui de succesibil, nu și-a exercitat dreptul de opțiune succesorală în termenul de un an de la data deschiderii moștenirii [art. 1112 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat definitiv, 2014)

372. X a încheiat un contract de vânzare cu doamna Y cu privire la un apartament elegant din centrul orașului, dar prețul a fost plătit de Z, prietenul doamnei Y. Z a decedat de curând iar W, fiul acestuia, vă întreabă ce drepturi are, cât timp în masa succesorală nu au rămas decât niște obiecte vechi de mobilier pe care le-a dăruit deja unor vecini, iar apartamentul este intabulat pe numele doamnei Y. În raport de situația descrisă, îl sfătuiți:

A. dacă nu dorește să fie considerat acceptant al moștenirii, să dea o declarație autentică notarială în acest sens;

B. să ceară reducățiunea liberalității excesive;

C. să revendice apartamentul, întrucât a fost cumpărat cu banii defunctului.

EXPLICAȚII

Prin plata prețului apartamentului, Z a efectuat o donație în favoarea lui Y, ulterior donatorul (Z) decedând. Având în vedere că în masa succesorală a defunctului au rămas doar o serie de obiecte vechi de mobilier, putem lesne conchide că donația făcută de Z lui Y a adus atingere rezervei succesoriale, în sensul că depășește cotitatea disponibilă. Astfel, W, fiul defunctului va avea dreptul de a cere reducățiunea liberalităților excesive, fiind un drept propriu al moștenitorului rezervatar (W) care ia naștere la data deschiderii succesiunii, și nu un drept dobândit pe cale succesorală de la *de cuius* (Fișe, 2018, p. 796). Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă. Ca urmare a reducățiunii liberalităților excesive, donația va fi lipsită de eficacitate, deci desființată în măsura necesară reîntregirii rezervei.

În plus, întrucât W a dăruit unor vecini, obiectele vechi de mobilier care aparțineau defunctului, în realitate, W a acceptat tacit moștenirea lăsată de tatăl său. Astfel, W și-a manifestat în mod neechivoc intenția de a accepta

moștenirea. Or, dacă opțiunea succesibilului se manifestă sub forma acceptării moștenirii, aceasta este irevocabilă în mod absolut, în sensul că renunțarea ulterioară la moștenire nu va produce niciun efect juridic. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera C este greșită, întrucât Z nu a devenit proprietarul imobilului. Banii dați doamnei Y nu au fost plătiți cu titlu de preț al unei vânzări, ci au fost dați cu titlu de liberalitate pentru ca doamna Y să devină proprietara imobilului. Așa fiind, în patrimoniul lui Z nu s-a transferat vreun drept de proprietate, pe care el la rândul său, să-l transmită moștenitorilor. În consecință, W nu poate introduce o acțiune în revendicare, neavând calitatea de proprietar al imobilului.

Răspuns: B

(primire în profesie – avocat stagiar, 2017)

373. Defunctul a lăsat o donație lui H pentru suma de 100.000 lei aflată într-un cont deschis la Banca Y, printr-un înscris sub semnătură privată, cu sarcina de a-și continua studiile. După deschiderea succesiunii, moștenitorii legali ai defunctului, în deplină cunoștință de cauză, au transferat suma donată către donatar. Înainte de finalizarea studiilor de către H, acesta a fost chemat în judecată de unul dintre moștenitori care s-a răzgândit, întrucât rezerva sa succesorală a fost încălcată. Acesta invocă nulitatea absolută a donației și pretinde restituirea sumei de către H sau, în subsidiar, reducățiunea liberalității excesive în limita cotei sale de rezervă succesorală. Instanța:

A. va admite cererea de constatare a nulității absolute a donației și-l va obliga pe H la restituirea sumei de 100.000 euro;

B. va respinge acțiunea în totalitate;

C. va respinge cererea de constatare a nulității donației și va admite cererea de reducățiune a donației în limita cotei de rezervă succesorală a reclamantului.

EXPLICAȚII

Potrivit art. 1011 alin. (1) C.civ., *donația se încheie prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute*. Așadar, donația încheiată de defunct printr-un înscris sub semnătură privată este nulă absolut.

În schimb, dispozițiile art. 1010 C.civ. prevăd că o liberalitate poate fi confirmată de către moștenitorii universali și cu titlu universal al donatorului, după decesul acestuia. Astfel, prin transferul efectuat de moștenitori a sumei de bani donate de defunct către donatar, a avut loc o confirmare a nulității absolute pentru lipsa formei. În această situație se consideră că aceștia au renunțat la posibilitatea invocării oricărui viciu de formă sau a oricăror alte motive de nulitate a donației și, pe cale de consecință, donația va produce efecte. Așadar, instanța va respinge acțiunea în constatarea nulității donației, deci varianta de răspuns de la litera A este greșită.

Moștenitorii pot, în schimb, să solicite instanței aplicarea sancțiunii civile a reducăunii liberalităților excesive. Astfel, dacă donația făcută de cel care a lăsat moștenirea aduce atingere rezervei succesoriale, în sensul că depășește cotitatea disponibilă, moștenitorii rezervatari au dreptul să ceară desființarea donației ca urmare a reducăunii liberalităților excesive, în măsura necesară reîntregirii rezervei. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: C

(primire în profesie – avocat definitiv, 2017)

CAPITOLUL AL VII-LEA.

FAMILIA

§1. Desfacerea căsătoriei

374. În materia divorțului prin acordul soților pe cale administrativă, refuzul ofițerului de stare civilă de a constata desfacerea căsătoriei și de a emite certificatul de divorț:

- A. se atacă cu acțiune în anulare în termen de 30 zile de la emitere;
- B. nu poate face obiectul unei căi de atac;

C. constituie temei pentru formularea unei acțiuni în repararea prejudiciului doar dacă refuzul nu se întemeiază pe împrejurarea că soții nu se înțeleg asupra numelui de familie pe care să îl poarte după divorț ori asupra exercitării în comun a drepturilor părintești.

EXPLICAȚII

Desfacerea căsătoriei poate fi constatată de ofițerul de stare civilă dacă soții sunt de acord cu privire la divorț și la efectele acestuia, nu au copii minori, există consimțământul liber și neviciat al fiecărui soț și niciunul dintre soți nu este pus sub interdicție. Astfel, dacă nu sunt îndeplinite condițiile menționate anterior, ofițerul de stare civilă poate să respingă cererea de divorț. Potrivit art. 378 alin. (2) C.civ., împotriva refuzului ofițerului de stare civilă nu există cale de atac, dar soții se pot adresa cu cererea de divorț instanței de judecată, pentru a dispune desfacerea căsătoriei prin acordul lor sau în baza unui alt temei prevăzut de lege. Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, varianta de răspuns de la litera B fiind, în mod logic, corectă.

Articolul 378 alin. (3) C.civ. statuează că: *pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofițerului de stare civilă de a constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților și de a emite certificatul de divorț, oricare dintre soți se poate adresa, pe cale separată, instanței competente.* Refuzul are caracter abuziv dacă cererea de divorț a fost respinsă, deși erau îndeplinite condițiile divorțului pe cale administrativă. În acest sens, varianta de răspuns de la

litera C este greșită întrucât are în vedere doar una dintre condițiile pentru desfacerea căsătoriei enunțate mai sus, respectiv situația când soții nu se înțeleg asupra numelui, deci nu sunt de acord cu privire la efectele divorțului (inclusiv cu privire la numele ce îl vor purta după desfacerea căsătoriei). Drept urmare, nu constituie temei pentru formularea unei acțiuni în repararea prejudiciului dacă, spre exemplu, ofițerul de stare civilă refuză constatarea divorțului pentru considerentul că unul din soți este pus sub interdicție.

Răspuns: B

(admitere INM și în magistratură, 2017)

375. Spre deosebire de divorțul pe cale administrativă, divorțul pe cale judiciară din cauza stării sănătății unui soț:

- A. poate fi pronunțat și atunci când există copii minori născuți din căsătorie;
- B. nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție;
- C. se pronunță fără a se face mențiune cu privire la culpa soților.

EXPLICAȚII

Divorțul pe cale administrativă poate fi dispus de ofițerul de stare civilă dacă sunt îndeplinite mai multe condiții: (1) există acordul soților cu privire la divorț și la efectele acestuia; (2) nu există copii minori, născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați; (3) există consimțământul liber și neviciat al fiecărui soț; (4) niciunul dintre soți nu este pus sub interdicție. Divorțul pe cale judiciară se poate realiza: a) prin acordul soților; sau b) din culpa unuia sau ambilor soți; sau c) atunci când a existat o separare în fapt care a durat cel puțin doi ani; sau d) din cauza stării de sănătate a unui soț. În toate aceste cazuri, instanța poate pronunța divorțul, indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. Astfel, spre deosebire de divorțul pe cale administrativă, divorțul pe cale judiciară din cauza stării sănătății unui soț poate fi pronunțat și atunci când există copii minori născuți din căsătorie, deci varianta de răspuns de la litera A este corectă.

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta este greșită, întrucât potrivit art. 918 alin. (2) CPC, soțul pus sub interdicție judecătorească poate cere divorțul prin reprezentant legal sau personal în cazul în care face dovada că are capacitatea de discernământ neafectată. Deci, divorțul din cauza stării de sănătate a unui soț poate fi admis dacă unul dintre soți este

pus sub interdicție, spre deosebire de divorțul pe cale administrativă unde una din condiții vorbește tocmai despre imposibilitatea acordării acestuia dacă unul din soți este lipsit de capacitate de exercițiu din cauza punerii sub interdicție.

Varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, greșită, întrucât nu prezintă o deosebire între cele două modalități de desfacere a căsătoriei, ci o asemănare. În cazul divorțului pe cale administrativă, ofițerul de stare civilă eliberează certificatul de divorț fără să facă mențiune pe acesta despre culpa soților, potrivit art. 376 alin. (4) C.civ., la fel cum și în cazul divorțului pe cale judiciară din cauza stării de sănătate a unui soț, dispozițiile art. 933 CPC stabilesc că instanța nu va face nicio mențiune în cuprinsul hotărârii de divorț cu privire la culpa pentru desfacerea căsătoriei.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2015)

376. După divorț, locuința minorului:

A. poate fi schimbată, în toate cazurile, de către părintele la care locuiește, fără a fi necesară încuviințarea celuilalt părinte;

B. poate fi schimbată, în toate cazurile, de către părintele la care locuiește, doar cu acordul prealabil al celuilalt părinte;

C. poate fi stabilită, în mod excepțional, numai dacă este în interesul superior al copilului, la o instituție de ocrotire.

EXPLICAȚII

În considerarea art. 400 C.civ., în cazul exercitării autorității părintești în comun, instanța de tutelă este cea care are obligația de a stabili locuința minorului după divorț în conformitate cu înțelegerea părinților, dacă aceasta respectă principiul interesului superior al copilului. Dacă nu există înțelegerea părinților ori aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța îi va stabili locuința la unul dintre ei, pentru cazul când până la divorț copilul a locuit cu ambii părinți [art. 400 alin. (2) C.civ.] sau la părintele la care locuiește în mod statornic, pentru cazul când a locuit doar cu unul dintre părinți [art. 400 alin. (1) C.civ.]. În cazul în care instanța dispune exercitarea autorității părintești doar de către unul dintre părinți, locuința copilului va fi stabilită la acel părinte (*Fișe*, 2018, p. 854).

Orice schimbare a împrejurărilor care au determinat stabilirea locuinței minorului, vor da dreptul unuia dintre părinți să ceară instanței de tutelă, modificarea locuinței după divorț, în conformitate cu art. 403 C.civ. Drept urmare, în niciun caz un părinte nu poate modifica locuința minorului după divorț fără o hotărâre a instanței de tutelă, chiar dacă ar avea acordul prealabil al celuilalt părinte, deci variantele de răspuns A și B sunt greșite.

Varianta de răspuns de la litera C este corectă, întrucât art. 400 alin. (3) C.civ. conferă posibilitatea instanței de tutelă de a stabili, în mod excepțional, locuința minorului la o instituție de ocrotire, dacă este în interesul superior al copilului.

Răspuns: C

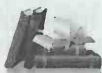
(admitere INM și în magistratură, 2017)

377. În materia divorțului, prestația compensatorie:

A. se stabilește numai în bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere;

B. poate fi cumulată cu pensia de întreținere stabilită în urma divorțului;

C. se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puțin 20 de ani.

EXPLICAȚII

Prestația compensatorie reprezintă acea compensație ce poate fi acordată unuia dintre soți, în cazul în care desfacerea căsătoriei prin divorț ar produce un dezechilibru semnificativ în condițiile de viață ale acestuia. Prestația compensatorie este distinctă de obligația de întreținere și nu poate fi cumulată cu aceasta, în conformitate cu art. 390 alin. (3) C.civ. (Fișe, 2018, p. 851). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Condițiile de acordare a prestației compensatorii sunt stabilite de dispozițiile art. 390 și art. 391 alin. (1) C.civ., respectiv: (1) divorțul să se pronunțe din culpa exclusivă a unuia dintre soți; (2) divorțul să determine producerea unui dezechilibru semnificativ în condițiile de viață ale soțului solicitant; (3) căsătoria să fi durat cel puțin 20 de ani împliniți în momentul în care instanța pronunță hotărârea de divorț; (4) soțul care solicită prestația compensatorie să nu poată cere pensie de întreținere, în temeiul art. 389 C.civ.; (5) soțul care

solicită prestația compensatorie să nu se facă vinovat de desfacerea căsătoriei; (6) prestația compensatorie trebuie să fie solicitată odată cu desfacerea căsătoriei. În consecință, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

În ceea ce privește forma prestației compensatorii, art. 392 alin. (1) C.civ. stabilește că prestația poate să conștie într-o sumă de bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, dar poate fi și în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care aparțin debitorului, prin urmare, rezultă că varianta de răspuns de la litera A este greșită deoarece exclude posibilitatea ca prestația compensatorie să fie stabilită și în natură.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, august 2013)

378. În materia efectelor divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți, prestația compensatorie:

A. nu poate fi cumulată cu pensia de întreținere;

B. poate fi cumulată cu despăgubirea solicitată pentru acoperirea prejudiciului cauzat prin desfacerea căsătoriei;

C. se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puțin 15 ani.

EXPLICAȚII

Varianta de răspuns de la litera A este corectă, potrivit 390 alin. (3) C.civ. (*a se vedea explicațiile formulate la întrebarea de mai sus*). De asemenea, și varianta de răspuns de la litera B este corectă, deoarece prestația compensatorie poate fi cumulată cu dreptul la despăgubiri a soțului nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei (art. 388 C.civ.).

În ceea ce privește condițiile de acordare a prestației compensatorii, dispozițiile art. 390 alin. (2) C.civ. stabilesc că această compensație se poate acorda numai pentru cazul în care căsătoria a durat cel puțin 20 de ani împliniți în momentul în care instanța pronunță hotărârea de divorț. Așadar, varianta de răspuns de la litera C, care prevede o durată a căsniciei de cel puțin 15 ani, este greșită.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

379. Prestația compensatorie:

A. poate fi stabilită sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile care aparțin debitorului;

B. se poate acorda în completarea pensiei de întreținere la care fostul soț este obligat, numai dacă aceasta din urmă nu compensează dezechilibrul semnificativ pe care divorțul îl determină în condițiile de viață ale creditorului;

C. încetează prin recăsătorirea debitorului.

EXPLICAȚII

Prestația compensatorie poate fi stabilită într-o sumă de bani, sub forma unei sume globale ori a unei rente viagere, dar poate fi stabilită și în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile ori imobile ce aparțin debitorului prestației compensatorii [art. 392 alin. (1) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă. În situația în care prestația este stabilită sub forma uzufructului, aceasta se poate datora pe toată durata vieții celui care solicită prestația compensatorie sau pentru o perioadă mai scurtă, care se stabilește prin hotărârea de divorț [art. 392 alin. (3) C.civ.].

Varianta de răspuns de la litera B este greșită, întrucât prestația compensatorie nu poate fi cumulată cu pensia de întreținere, potrivit art. 390 alin. (3) C.civ. Soluția este firească, deoarece ambele au rolul de a compensa pe cât posibil dezechilibrul produs de divorț în condițiile de viață ale persoanei care solicită plata (G.C. FRENȚIU, în *Noul Cod civil*, vol. I, p. 566).

În ceea ce privește încetarea prestației compensatorii, art. 395 C.civ. stabilește trei cazuri, respectiv: (1) în cazul decesului unuia dintre soți, fie el creditor sau debitor al prestației compensatorii; (2) recăsătorirea soțului creditor al prestației; (3) cazul în care soțul creditor obține resurse de natură să îi asigure condiții de viață asemănătoare celor avute în timpul căsătoriei. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este greșită, deoarece doar recăsătorirea soțului creditor reprezintă un caz de încetare a prestației, nu și situația în care se recăsătorește soțul debitor.

Răspuns: A

(admitere în magistratură, mai 2018)

§2. Filiația

380. Timpul legal al concepțiunii:

- A. se calculează pe zile libere;
- B. reprezintă o prezumție relativă, care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă;
- C. este intervalul de timp cuprins între a trei sute și a o sută optzecea zi dinaintea nașterii copilului.

EXPLICAȚII

Conform art. 412 alin. (1) C.civ., timpul legal al concepțiunii este intervalul de timp cuprins între a trei sute și a o sută optzecea zi dinaintea nașterii copilului. Acest interval are o importanță deosebită în materie de filiație, întrucât dacă cel puțin o zi din această perioadă se situează în timpul căsătoriei, copilului respectiv i se va aplica prezumția de paternitate, prevăzută de art. 414 alin. (1) C.civ.

Calculul al acestui interval se face zi cu zi [art. 412 alin. (1) teza finală C.civ.], aceasta însemnând pe zile pline, și nu pe zile libere, intrând în calcul și prima și ultima zi.

În fine, prezumția timpului legal al concepțiunii copilului este o prezumție relativă (spre deosebire de vechea reglementare din Codul familiei, unde era văzută ca o prezumție legală absolută și irefragabilă), care însă poate fi răsturnată numai prin mijloace de probă științifice, și nu prin orice mijloc de probă.

Față de aceste considerente, singura variantă corectă este la litera C.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, mai 2018)

381. În materia acțiunilor privind filiația:

- A. moștenitorii mamei pot porni acțiunea în tăgada paternității în termen de un an de la data decesului mamei, indiferent de momentul nașterii copilului;
- B. acțiunea în stabilirea filiației față de mamă, introdusă de copil, poate fi continuată de moștenitorii acestuia, în condițiile legii;
- C. acțiunea în tăgada paternității introdusă de către cel care se pretinde tată biologic nu se prescrie în timpul vieții sale.

EXPLICAȚII

Acțiunea în tăgada paternității este acțiunea cu caracter personal, ce poate fi pornită de tatăl biologic al copilului, de soțul mamei, de mamă, de copil sau de moștenitorii oricăreia dintre aceste persoane. În situația în care mama copilului decedează, moștenitorii ei vor putea: fie să continue acțiunea pornită de aceasta, fie să o introducă ei înșiși, dacă mama a murit fără a o porni.

În ceea ce privește termenul în care poate fi introdusă acțiunea, facem distincție în funcție de titularul acesteia. Astfel, acțiunea pornită de către mamă se prescrie într-un termen de 3 ani de la data nașterii copilului [art. 431 alin. (1) C.civ.]. În schimb, moștenitorii mamei vor putea introduce acțiunea *în termen de un an de la data decesului, dacă mama a murit înainte de împlinirea termenului de prescripție de 3 ani*, fără a porni acțiunea [art. 431 alin. (2) coroborat cu art. 430 alin. (3) C.civ.]. Astfel, dreptul moștenitorilor mamei de introduce acțiunea în tăgada paternității este condiționat de două aspecte: (1) ca mama să fi decedat în interiorul termenului de prescripție de 3 ani de la data nașterii copilului fără să fi pornit acțiunea și (2) moștenitorii acesteia să formuleze cererea în termen de cel mult un an de la data decesului mamei. Prin urmare, moștenitorii mamei vor putea formula cu succes o acțiune în tăgada paternității în cel mult 4 ani de la data nașterii copilului. În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În privința pretinsului tată biologic, conform art. 432 alin. (2) C.civ., dreptul la acțiune în tăgada paternității nu se prescrie în timpul vieții tatălui biologic. Așadar, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă este acțiunea personală a copilului ori a moștenitorilor acestuia, introdusă împotriva mamei, când filiația acestuia față de mamă nu a putut să fie stabilită în condițiile legii. Potrivit art. 423 alin. (2) C.civ., moștenitorii copilului pot porni acțiunea în stabilirea filiației, dar o pot și continua, de unde rezultă că varianta de răspuns de la litera B este, de asemenea, corectă.

Răspuns: B, C

(admitere INM și în magistratură, 2015)

382. Recunoașterea unui copil:

- A. se poate face de către părintele minor necăsătorit numai dacă are discernământ la data recunoașterii;
- B. este irevocabilă, cu excepția situației în care se face prin testament;
- C. este valabilă numai dacă, la data recunoașterii, copilul respectiv era în viață.

EXPLICAȚII

Recunoașterea de filiație este actul juridic civil unilateral prin care o persoană declară despre un copil că acesta i-ar aparține. Ea poate fi făcută de către mamă, în condițiile art. 415 alin. (1) C.civ. și de către tată, în condițiile art. 415 alin. (2) C.civ. Dacă cel care face recunoașterea este un minor necăsătorit, acesta îl poate recunoaște singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoașterii. Așadar, minorul necăsătorit nu trebuie reprezentat ori asistat, singura condiție impusă de lege în acest sens fiind aceea a existenței discernământului (art. 417 C.civ.) (*Fișe*, 2018, p. 862.). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Recunoașterea poate privi atât un copil în viață, cât și un copil decedat, dar numai dacă a lăsat descendenți firești, astfel cum prevede art. 415 alin. (3) C.civ. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C care condiționează valabilitatea recunoașterii de aflarea în viață a copilului la momentul încheierii actului unilateral nu este, în mod evident, corectă.

Vorbind despre caracterele juridice ale recunoașterii, din economia textelor legale, rezultă că este vorba despre un act unilateral (exprimând voința unei singure persoane, fără a fi nevoie și de acordul celui recunoscut), un act nepatrimonial, irevocabil, declarativ (produce efecte retroactive, de la momentul nașterii beneficiarului recunoașterii), solemn și personal.

În privința caracterului irevocabil al recunoașterii, întâlnim o particularitate în această materie. Astfel, recunoașterea poate fi făcută, potrivit art. 416 alin. (1) C.civ., prin declarație la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, prin înscris autentic sau prin testament. Testamentul, prin definiție este un act esențialmente revocabil, însă, dacă conține o recunoaștere de filiație, această manifestare de voință, odată făcută, va produce efecte, chiar dacă actul în care este conținută va fi revocat ulterior [art. 416 alin. (3) C.civ.]. Prin urmare, și varianta de răspuns de la litera B este greșită.

Răspuns: A

(admitere INM și în magistratură, 2017)

383. Recunoașterea copilului:

- A. este lovită de nulitate absolută dacă a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenți firești;
- B. este irevocabilă, chiar dacă a fost făcută prin testament;
- C. poate fi făcută de către minorul necăsătorit, necondiționat de existența discernământului acestuia la momentul recunoașterii.

EXPLICAȚII

A se vedea explicațiile oferite la întrebarea anterioară.

Răspuns: A, B

(admitere în magistratură, august 2013)

384. Recunoașterea unui copil este lovită de nulitate absolută dacă:

- A. nu corespunde adevărului;
- B. a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenți firești;
- C. a fost smulsă prin violență.

EXPLICAȚII

Nulitatea unei recunoașteri de filiație presupune nerespectarea, la momentul încheierii actului, a unei condiții de valabilitate, de fond ori de formă, prevăzută de lege.

Cazurile de nulitate absolută a recunoașterii sunt expres prevăzute de lege. Astfel, potrivit art. 418 C.civ., recunoașterea este nulă dacă privește un copil a cărui filiație, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată, dacă a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenți firești ori dacă a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

În situația în care recunoașterea nu corespunde adevărului, efectele ei vor putea fi înlăturate prin introducerea unei acțiuni în contestarea recunoașterii, în condițiile art. 420 C.civ., și nu prin anularea respectivei recunoașteri.

Cât privește recunoașterea de filiație făcută sub imperiul violenței, aceasta este anulabilă, fiind vorba despre un viciu de consimțământ, care atrage nulitatea relativă [art. 419 alin. (1) C.civ.].

Prin raportare la cele arătate, corectă este numai varianta de răspuns B, celelalte două fiind, evident, greșite.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, mai 2018)

385. Acțiunea în stabilirea maternității:

- A. este supusă termenului general de prescripție;
- B. nu poate fi introdusă împotriva moștenitorilor pretinsei mame;
- C. de regulă, are ca titular copilul și se pornește, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

EXPLICAȚII

Acțiunea în stabilirea maternității este acțiunea personală a copilului ori a moștenitorilor acestuia, introdusă împotriva mamei, când filiația acestuia față de mamă nu a putut să fie stabilită în condițiile legii.

Calitate procesual activă într-o acțiune în stabilirea maternității au atât copilul, cât și moștenitorii acestuia, care pot fie porni, fie continua acțiunea în cazul decesului autorului lor. În cazul în care *acțiunea este formulată de copil, iar acesta nu are capacitate de exercițiu, cererea va fi formulată de către reprezentantul legal al acestuia*, ceea ce face ca varianta de răspuns de la litera C să fie corectă.

Cât privește calitatea procesuală pasivă, art. 423 alin. (1) și (3) C.civ., prevăd expres că în proces va sta ca pârât pretinsa mamă a copilului, după moartea acesteia acțiunea putând fi formulată și *împotriva moștenitorilor pretinsei mame* (variante de răspuns de la litera B este, așadar, greșită).

Cu privire la prescripția acțiunii în stabilirea maternității, există diferențe după cum acțiunea este pornită de copil (de titularul acțiunii) ori de moștenitorii acestuia. Astfel, potrivit art. 423 alin. (4) C.civ., dreptul la acțiunea în stabilirea maternității *este imprescriptibil*, dacă este aceasta formulată de copil; dacă însă cererea este introdusă de moștenitorii copilului (acesta decedând fără a fi investit instanța cu această cauză în timpul vieții), acțiunea se va *prescrie în termen de 1 an*, care va curge de la momentul decesului autorului

lor [art. 423 alin. (5) C.civ.]. Varianta de răspuns de la litera A este, din aceste rațiuni, greșită.

Răspuns: C

(admitere în magistratură, august 2013)

386. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă:

- A. introdusă de copil, este imprescriptibilă extinctiv;
- B. nu poate fi introdusă împotriva moștenitorilor pretensei mame;
- C. în cazul în care copilul are 13 ani, se va porni, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

EXPLICAȚII

Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă este acțiunea personală a copilului ori a moștenitorilor acestuia, introdusă împotriva mamei, când filiația acestuia față de mamă nu a putut să fie stabilită în condițiile legii.

Potrivit art. 423 alin. (3) și (4) C.civ., acțiunea poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretensei mame și este imprescriptibilă în timpul vieții copilului. Așadar, varianta de răspuns de la litera A este corectă, în timp ce varianta de răspuns de la litera B, care susține că acțiunea nu poate fi introdusă împotriva moștenitorilor pretensei mame, este greșită.

Dacă minorul este în vârstă de 13 ani, atunci el nu are capacitate de exercițiu, situație în care acțiunea va fi formulată, în numele său, de reprezentantul său legal; deci, varianta de răspuns de la litera C este, la rândul ei, corectă.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, aprilie 2017)

387. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei:

- A. poate fi pornită în numele copilului de către mamă, doar dacă aceasta este majoră la data introducerii acțiunii;
- B. poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretinsului tată;
- C. nu se prescrie în timpul vieții copilului.

EXPLICAȚII

Acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei este acțiunea personală a copilului ori a moștenitorilor acestuia introdusă împotriva tatălui din afara căsătoriei, când acesta nu a recunoscut copilul astfel conceput și născut.

Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește, în numele acestuia, de către mamă, chiar dacă este minoră, ori de către alt reprezentant legal [art. 425 alin. (1) C.civ.] sau personal de către copilul cu capacitate de exercițiu restrânsă, cu asistarea ocrotitorului legal. De asemenea, acțiunea aparține și moștenitorilor copilului (art. 425 alin. (2) C.civ.). Drept urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită.

În ceea ce privește calitatea procesuală pasivă a acțiunii, aceasta aparține persoanei despre care se susține că ar fi tatăl copilului, dar și moștenitorilor pretinsului tată [art. 425 alin. (3) C.civ.]. Așadar, varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În cele din urmă, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă, întrucât în cazul în care acțiunea este introdusă de mamă, în numele copilului, ori de către reprezentantul legal al acestuia, atât timp cât copilul este în viață, dreptul la acțiune este imprescriptibil [art. 427 alin. (1) C.civ.], spre deosebire de cazul în care acțiunea este introdusă de moștenitorii copilului, copilul decedând fără a introduce acțiunea, caz în care acțiunea este prescriptibilă în termenul de prescripție extinctivă de un an de la data decesului copilului [art. 427 alin. (2) C.civ.].

Răspuns: B, C

(admitere în magistratură, august 2014)

§3. Autoritatea părintească

388. În materia autorității părintești:

A. părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana și bunurile copilului;

B. instanța sesizată cu o cerere privind stabilirea filiației copilului din afara căsătoriei este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorității părintești, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț;

C. după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

EXPLICAȚII

Autoritatea părintească reprezintă ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și care aparțin în mod egal ambilor părinți [art. 483 alin. (1) C.civ.).

Prevederile privind exercitarea drepturilor și îndatoririlor părintești legate de persoana copilului se aplică și în cazul în care părintele este minor, deci are capacitate de exercițiu restrânsă. În această situație, exercițiul autorității părintești va fi scindat, drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revenind tutorelui sau, după caz, altei persoane (Fișe, 2018, p. 880). În consecință, varianta de răspuns de la litera A este greșită, părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are drepturile și îndatoririle părintești numai cu privire la persoana, nu și cu privire la bunurile copilului, conform art. 490 alin. (1) și (2) C.civ.

În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun și în mod egal de către părinți, dacă aceștia conviețuiesc [art. 505 alin. (1) C.civ.]. Dacă părinții nu conviețuiesc, competența de stabilire a modului de exercitare a autorității părintești aparține instanței de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile din materia divorțului [art. 505 alin. (2) C.civ.]. Instanța sesizată cu o cerere privind stabilirea filiației este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorității părintești, fiind *aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț*, conform art. 505 alin. (3) C.civ.; prin urmare, rezultă că varianta de răspuns de la litera B este corectă.

În situația desfacerii căsătoriei prin divorț, regula este că autoritatea părintească va fi exercitată de ambii părinți în comun (art. 397 C.civ.), dar dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța poate hotărî ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți [art. 398 alin. (1) C.civ.] sau poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, ori într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile și îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului [art. 399 alin. (1) C.civ.]. Așadar, și varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Răspuns: B, C*(admitere INM și în magistratură, 2016)***389. Părintele decăzut din exercițiul drepturilor părintești:**

- A. cu privire la un copil pierde drepturile părintești asupra tuturor copiilor, inclusiv asupra celor născuți după data pronunțării hotărârii;
- B. rămâne obligat să acorde întreținere copilului;
- C. nu mai poate solicita redarea exercițiului drepturilor părintești.

EXPLICAȚII

Decăderea din exercițiul drepturilor părintești reprezintă o sancțiune civilă ce constă în interzicerea exercitării drepturilor și pentru anumite situații, a îndeplinirii îndatoririlor ce decurg din autoritatea părintească, în situația în care părintele are un comportament necorespunzător față de minor (*Fișe*, 2018, p. 884).

Întrebarea vizează efectele și întinderea lor, odată ce a fost aplicată această sancțiune prin hotărârea instanței de tutelă.

Decăderea din exercițiul drepturilor părintești este totală și aceasta se întinde asupra tuturor copiilor născuți până la pronunțarea hotărârii [art. 509 alin. (1) C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită, întrucât părintele nu va fi decăzut din exercițiul drepturilor părintești față de copiii ce se vor naște ulterior pronunțării hotărârii instanței de tutelă.

Varianta de răspuns de la litera B este corectă, întrucât art. 510 C.civ. stabilește că părintele decăzut din exercițiul drepturilor părintești nu va fi scutit de obligația sa de întreținere față de copil.

În cele din urmă, și varianta de răspuns de la litera C este greșită. Sancțiunea decăderii din exercițiul drepturilor părintești nu are un caracter permanent și, chiar dacă se dispune pe o perioadă nedeterminată, instanța va reda părintelui decăzut exercițiul drepturilor părintești, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exercițiul acestora și dacă părintele nu mai pune în pericol viața, sănătatea și dezvoltarea copilului [art. 512 alin. (1) C.civ.].

Răspuns: B*(admitere INM și în magistratură, 2015)*

390. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești:

- A. poate fi cerută și de părintele care nu se face vinovat de relele tratamente aplicate minorului;
- B. de regulă, este totală și se întinde asupra tuturor copiilor născuți la data pronunțării hotărârii;
- C. în toate cazurile, atrage instituirea tutelei.

EXPLICAȚII

Decăderea din exercițiul drepturilor părintești se dispune de către instanța de tutelă, la cererea autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul protecției copilului [art. 508 alin. (1) teza I C.civ.]. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera A este greșită întrucât părintele nu are calitate procesuală activă. Sancțiunea civilă a decăderii din drepturile părintești poate fi dispusă numai la cererea: a) autorității tutelare – autoritatea tutelară este prevăzută în persoana primarului [art. 63 alin. (2) și art. 64 din Legea nr. 215/2001], care are în sfera de competență atribuții privind copiii comunității, cunoscând cel mai repede și eficient situația celor care cad sub instituirea tutelei, dar și probitatea prezumtivilor tutori; b) Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, calitate stabilită în mod expres de art. 36 alin. (3) din Legea nr. 272/2004; precum și c) a procurorului, care, potrivit art. 45 alin. (1) CPC, poate porni acțiunea civilă ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor copilului (M. PĂPUREANU, în *Noul Cod civil*, vol. I, p. 749).

În ceea ce privește varianta de răspuns de la litera B, aceasta este corectă (*a se vedea explicațiile oferite la întrebarea de mai sus*).

În fine, varianta de răspuns de la litera C este greșită deoarece doar în situația în care ambii părinți sunt decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau doar unul este decăzut, iar celălalt se află într-o situație care îl pune în imposibilitate de a-și exercita drepturile părintești, se va institui tutela, conform art. 511 C.civ. Deci, decăderea din exercițiul drepturilor părintești nu atrage în toate cazurile instituirea tutelei.

Răspuns: B

(admitere în magistratură, august 2014)

§4. Obligația de întreținere

391. În materia obligației de întreținere:

A. acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate;

B. dacă se dovedește că întreținerea care nu era datorată a fost prestată de bunăvoie, cel ce a executat obligația nu poate cere restituirea ei;

C. pensia de întreținere se datorează, de regulă, de la data cererii de chemare în judecată.

EXPLICAȚII

Obligația de întreținere există numai între persoanele prevăzute de lege și se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege (art. 513 C.civ.). Este o obligație pură și simplă, cu caracter personal, având, în principiu, un singur debitor și un singur creditor.

Creditor al obligației de întreținere este persoana care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau din bunurile sale (art. 524 C.civ.). Pe de altă parte însă, nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri, iar cel care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate (art. 526 C.civ.).

Debitor al obligației de întreținere este cel care are mijloacele necesare pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace [art. 527 alin. (1) C.civ.]. Raportat la aceste dispoziții legale, varianta de răspuns de la litera A este corectă.

Întreținerea se prestează de bunăvoie sau, în caz contrar, ca urmare a pronunțării unei hotărâri judecătorești. Dacă însă se dovedește că întreținerea prestată de bunăvoie sau ca urmare a unei hotărâri judecătorești nu era datorată, cel care a executat obligația poate să ceară restituirea ei de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, în realitate, obligația să o presteze, în acest din urmă caz, pe temeiul îmbogățirii fără justă cauză (art. 534 C.civ.). Astfel, varianta de răspuns de la litera B este greșită întrucât întreținerea nedatorată este supusă restituirii.

În fine, potrivit art. 532 alin. (1) C.civ., pensia de întreținere se datorează de la data cererii de chemare în judecată, acesta fiind momentul de la care

creditorul obligației de întreținere este prezumat a se afla în nevoie. Dacă însă pensia de întreținere a fost prestată pe parcursul procesului, ea va fi datorată de la momentul rămânerii definitive a hotărârii. Din aceste considerente, varianta de răspuns de la litera C este, de asemenea, corectă.

Răspuns: A, C

(admitere în magistratură, august 2013)

392. Obligația legală de întreținere:

A. nu există între nepoți și bunici;

B. există între moștenitorii persoanei care a acordat întreținere unui minor fără a avea obligația legală și minorul respectiv, dacă părinții acestuia din urmă, deși nu se află în stare de nevoie, refuză să presteze întreținere minorului;

C. există între frați și surori, aceștia datorându-și întreținere înaintea bunicilor.

EXPLICAȚII

Obligația de întreținere reprezintă îndatorirea legală de a asigura mijloacele de trai între anumite categorii de persoane determinate de lege, în anumite condiții. Articolul 516 C.civ. stabilește persoanele între care există obligația legală de întreținere, respectiv: a) între soț și soție; b) între rudele în linie dreaptă, atât cele din filiația firească, cât și cele din adopție, respectiv între părinți și copii, nepoți și bunici etc. (rezultă că varianta de răspuns de la litera A este greșită); c) între frați și surori, atât cei din filiația firească, cât și cei din adopție; d) între foști soți; precum și între alte persoane pentru care legea instituie obligația de întreținere.

În ceea ce privește ordinea în care se datorează obligația de întreținere, art. 519 C.civ. stabilește următoarele reguli: a) soții și foștii soți își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați; b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat; c) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera C este corectă.

Obligația de întreținere este, în principiu, o obligație personală, care se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului, dacă prin lege nu se prevede altfel [art. 514 alin. (1) C.civ.]. O excepție de la caracterul personal al obligației de întreținere este cea reglementată de dispozițiile art. 518 C.civ. Astfel, moștenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuti, în măsura valorii bunurilor moștenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor. Prin urmare, varianta de răspuns de la litera B este greșită, deoarece moștenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor nu sunt ținuti de această obligație în cazul în care părinții minorului sunt în viață și refuză în mod nejustificat prestarea întreținerii minorului.

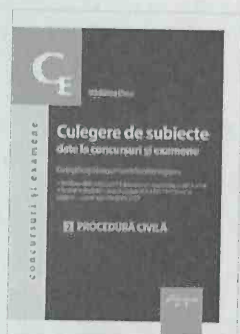
Răspuns: C

(admitere INM și în magistratură, 2016)

Culegere de subiecte date la concursuri și examene

Cu explicații ale variantelor de răspuns

• Admitere INM 2013-2017 • Admitere în magistratură 2013-2018 • Primire în profesie – avocat stagiar 2013-2017 • Primire în profesie – avocat definitiv 2014-2017

2 PROCEDURĂ CIVILĂ

ISBN 978-606-27-1118-4

45 de lei, cca. 300 de pagini

Testele grilă reprezintă o constantă la aproape toate examenele și concursurile juridice – de la examene de an, licență și până la concursurile de admitere, definitivat sau promovare în profesiile juridice. Pe cale de consecință, în ultimii ani s-au publicat numeroase cărți și culegeri de teste cu diferite grade de dificultate, ceea ce face dificilă alegerea unei cărți adecvate tipului de examen sau concurs pentru care te pregătești.

Special pentru candidații și studenții care vor să se pregătească pentru examenele și concursurile de admitere sau promovare în profesiile juridice, Editura Hamangiu a creat această *Culegere de subiecte date la concursuri și examene*, în care ne-am propus să includem exact testele reale care au fost date la concursurile din anii anteriori, însoțite de explicații ale tuturor variantelor de răspuns. Culegerea este publicată în patru volume distincte, aferente celor patru discipline clasice de concurs – *Drept civil*, *Drept procesual civil*, *Drept penal*, *Drept procesual penal*.

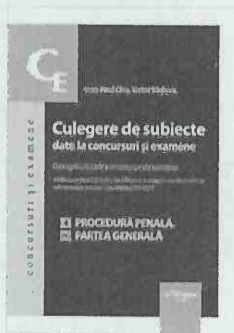
Culegerea dedicată procedurii civile cuprinde **peste 300 teste grilă** date la concursurile de admitere la INM, magistratură și avocatură, după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, adică din anul 2013 și până în prezent, inclusiv subiectele date la concursul de admitere în magistratură din mai 2018.

Testele sunt structurate pe materii, verificate și actualizate la stadiul legislației de la data publicării, fiind însoțite de: **explicații ale tuturor variantelor de răspuns**, prin raportare la legislație și în conformitate cu deciziile Curții Constituționale, deciziile în recursuri în interesul legii și privind dezlegarea unor probleme de drept în materie procesual civilă ale Înaltei Curți de Casație și Justiție; frecvente **trimiteri la opiniile din doctrină**, facilitând modul în care un asemenea subiect trebuie gândit și rezolvat; **motivările comisiilor de soluționare a contestațiilor** la barem, acolo unde a fost cazul; **actualizările răspunsurilor**, în mod corespunzător, în cazul în care varianta de răspuns din barem nu mai este de actualitate din cauza schimbărilor legislative.

Culegere de subiecte date la concursuri și examene

Cu explicații ale variantelor de răspuns

- Admitere INM 2014-2017 • Admitere în magistratură 2014-2018
- Promovare instanțe și parchete 2014-2017

4 PROCEDURĂ PENALĂ PG PARTEA GENERALĂ

ISBN 978-606-27-1117-7

45 de lei, 320 de pagini

Special pentru candidații și studenții care vor să se pregătească pentru examenele și concursurile de admitere sau de promovare în profesiile juridice, Editura Hamangiu a creat *Culegerea de subiecte date la concursuri și examene*, în care sunt incluse testele reale de la concursurile din anii anteriori, însoțite de explicații ale tuturor variantelor de răspuns. Culegerea este publicată în cărți distincte, aferente celor patru discipline clasice de concurs – *Drept civil*, *Drept procesual civil*, *Drept penal*, *Drept procesual penal*.

Pentru disciplina *Drept procesual penal* au fost extrase toate grilele formulate în acord cu noul Cod de procedură penală, începând cu anul 2014, aproximativ 600 de teste-grilă fiind publicate în două volume, împărțite în raport de instituțiile cuprinse în *Partea generală*, respectiv *Partea specială* a Codului de procedură penală.

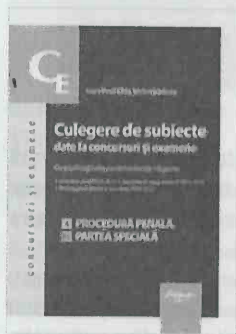
Pentru o facilă parcurgere și înțelegere, grilele selectate au fost grupate pe instituții, enunțul fiecărei întrebări fiind urmat de explicațiile autorilor, răspunsul corect și indicarea sursei. Variantele de răspuns – corecte sau greșite – au fost explicate prin raportare la dispozițiile legale în vigoare, la deciziile Curții Constituționale și la soluțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în recursurile în interesul legii sau pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, iar, acolo unde s-a impus, s-au făcut trimiteri la opiniile relevante din doctrină. În cazul răspunsurilor care nu mai sunt de actualitate ca urmare a modificărilor legislative intervenite ulterior datei concursului, au fost indicate și variantele de răspuns corecte în prezent. Pentru grilele contestate, atunci când a fost cazul, au fost redat motivările comisiilor de soluționare a contestațiilor la baremul de notare și evaluare.

Prin modalitatea de structurare și de prezentare, culegerea oferă o imagine de ansamblu a problemelor de drept ce au constituit întrebări de concurs/examen în ultimii ani, evidențiază specificul acestei modalități de testare a cunoștințelor juridice, explicațiile raționamentului parcurs pentru rezolvarea grilei ajutând la însușirea unei metode de abordare cât mai aplicate și eficiente a subiectelor tip teste-grilă și minispețe.

Culegere de subiecte date la concursuri și examene

Cu explicații ale variantelor de răspuns

- Admitere INM 2014-2017 • Admitere în magistratură 2014-2018
- Promovare instanțe și parchete 2014-2017

4 PROCEDURĂ PENALĂ PS PARTEA SPECIALĂ

ISBN 978-606-27-1123-8

50 de lei, cca 360 de pagini

Special pentru candidații și studenții care vor să se pregătească pentru examenele și concursurile de admitere sau de promovare în profesiile juridice, Editura Hamangiu a creat această *Culegere de subiecte date la concursuri și examene*, în care sunt incluse testele reale de la concursurile din anii anteriori, însoțite de explicații ale tuturor variantelor de răspuns. Culegerea este publicată în cărți distincte, aferente celor patru discipline clasice de concurs – *Drept civil, Drept procesual civil, Drept penal, Drept procesual penal*.

Pentru disciplina *Drept procesual penal* au fost extrase toate grilele formulate în acord cu noul Cod de procedură penală, începând cu anul 2014, aproximativ 600 de teste-grilă fiind publicate în două volume, împărțite în raport de instituțiile cuprinse în *Partea generală*, respectiv *Partea specială* a Codului de procedură penală.

Pentru o facilă parcurgere și înțelegere, grilele selectate au fost grupate pe instituții, enunțul fiecărei întrebări fiind urmat de explicațiile autorilor, răspunsul corect și indicarea sursei.

Variantele de răspuns – corecte sau greșite – au fost explicate prin raportare la dispozițiile legale în vigoare, la deciziile Curții Constituționale și la soluțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în recursurile în interesul legii sau pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, iar, acolo unde s-a impus, au fost făcute trimiteri la opiniile relevante din doctrină. În cazul răspunsurilor care nu mai sunt de actualitate ca urmare a modificărilor legislative intervenite ulterior datei concursului, au fost indicate și variantele de răspuns corecte în prezent. Pentru grilele contestate, atunci când a fost cazul, au fost redată motivările comisiilor de soluționare a contestațiilor la baremul de notare și evaluare.

Prin modalitatea de structurare și de prezentare, *Culegere de subiecte date la concursuri și examene* oferă o imagine de ansamblu a problemelor de drept ce au constituit întrebări de concurs/examen în ultimii ani, evidențiază specificul acestei modalități de testare a cunoștințelor juridice, explicațiile raționamentului parcurs pentru rezolvarea grilei ajutând la însușirea unei metode de abordare cât mai aplicate și eficiente a subiectelor tip teste-grilă și minispețe.

FIȘE DE DREPT CIVIL

Partea generală. Persoane. Drepturi reale principale. Obligații. Contracte. Succesiuni. Familie

*Gabriel Boroj, Mona-Maria Pivniceru
Carla Alexandra Anghelescu, Bogdan Nazat,
Ioana Nicolae, Tudor-Vlad Rădulescu*

Ed. a 3-a, revizuită și adăugită de Gabriel Boroj

ISBN 978-606-27-1093-4

180 de lei, 936 de pagini

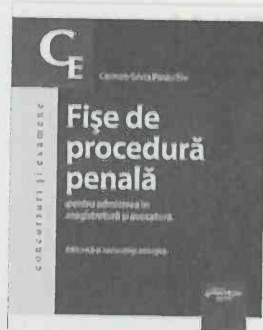
Fișele de drept civil, reprezintă, în acest moment, unica lucrare de acest gen, elaborată de teoreticieni și practicieni cu experiență, personalități importante ale învățământului juridic românesc, care tratează întreaga tematică pentru toate concursurile de admitere și definitivat în profesiile juridice, în materia dreptului civil.

Cartea *Fișe de drept civil* este destinată mai ales candidaților ce se pregătesc pentru aceste concursuri, fiind alcătuită astfel încât să acopere în primul rând acele materii și instituții ale dreptului civil care fac parte din tematica concursurilor juridice naționale. În al doilea rând, această carte este adresată studenților care se pregătesc pentru examenele de an sau pentru examenul de licență, având avantajul de a prezenta materia în mod concis și accesibil, axat pe înțelegerea și asimilarea noțiunilor de bază ale dreptului civil, deci, fără teoriile și dezbaterile doctrinare, de multe ori inevitabile în cursurile sau tratatele publicate după intrarea în vigoare a noului Cod civil.

Pe parcursul elaborării lucrării, s-a dovedit că unele dintre instituțiile dreptului civil sunt prea ample ca să poată fi tratate schematic, așa cum presupune conceptul fișelor. De aceea, și prezentarea lor s-a făcut de o manieră mai apropiată de sintezele și notele de curs. Cu toate acestea, am preferat să păstrăm titulatura de „fișe”, pentru a delimita această carte de cursurile universitare clasice, dar și pentru a ne încadra în concepția de ansamblu a editurii, care dezvoltă o întreagă serie de fișe pentru concursurile și examenele juridice.

Această nouă ediție a *Fișelor de drept civil*:

- completează informația din edițiile anterioare, ce prezintă într-un mod unitar noțiunile de bază ale dreptului civil, aducând numeroase precizări lămuritoare, corelări cu alte instituții, precum și tabele comparative, care facilitează înțelegerea diferențelor și asemănarilor dintre instituții similare;
- include jurisprudența obligatorie relevantă în materie civilă, respectiv decizii ale Curții Constituționale, decizii în recursuri în interesul legii și decizii privind dezlegarea unor probleme de drept în materie civilă ale Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- aduce ca noutate mai multe exemple practice și explicații, pentru înlesnirea procesului de învățare/reținere și înțelegere și, în special, pentru antrenarea și dezvoltarea procesului de aplicare a informațiilor în contextul testelor tip grile și minispețe.

FIȘE DE PROCEDURĂ PENALĂ

pentru admiterea în magistratură și avocatură

Carmen-Silvia Paraschiv

Ediția a 3-a, revizuită și adăugită

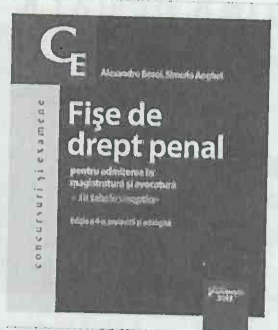
ISBN 978-606-27-1095-8

110 lei, 728 de pagini

Înțelegerea și asimilarea corectă, în timp util, a informației reprezintă o necesitate pentru orice candidat la concursurile de admitere în profesiile juridice, drept pentru care, lucrarea ***Fișe de procedură penală pentru admiterea în magistratură și avocatură***, prin informații concise și ușor accesibile, prezintă, într-o formă sintetică, întreaga informație necesară pentru concursuri, în materia dreptului procesual penal. Această modalitate de sistematizare a materiei pare să fie cu atât mai necesară la procedura penală, având în vedere frecvențele modificări legislative și numeroasele decizii de neconstituționalitate, recursuri în interesul legii și hotărâri prealabile pronunțate pe marginea textelor din Codul de procedura penală, încât este aproape imposibil să existe un curs sau un tratat în această materie care să țină mereu pasul cu această avalanșă de modificări legislative. Această ediție apare mai târziu decât v-am obișnuit în anii precedenți, întrucât am tot așteptat o decizie a Parlamentului României cu privire la amplele modificări ale codurilor penale aflate în dezbatere parlamentară. La momentul actual (mai 2018) este clar că legea de modificare, dacă va fi adoptată, nu mai poate fi publicată în Monitorul Oficial în timp util, astfel încât ea să devină obligatorie pentru concursurile de admitere în profesie din perioada august-septembrie 2018.

Pe lângă actualizarea informației și punerea acesteia în acord cu modificările legislative, noua ediție a ***Fișelor de procedură penală*** a crescut calitativ prin:

- includerea **jurisprudenței recente obligatorii în materie penală**, respectiv decizii ale Curții Constituționale, decizii în recursuri în interesul legii și privind dezlegarea unor probleme de drept în materie penală ale Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- **20 de anexe** ale fișelor, care conțin **scheme**, pentru o mai bună înțelegere și reținere a informației;
- **numeroase exemple relevante din practica judiciară**, completând astfel partea teoretică;
- **întrebări recapitulative**, care ajută la verificare nivelul cunoștințelor studentului sau candidatului.

FIȘE DE DREPT PENAL

pentru admitere în magistratură și avocatură
+ 18 tabele sinoptice

Alexandru Boroș, Simona Anghel

Ediția a 4-a, revizuită și adăugită

ISBN 978-606-27-1094-1

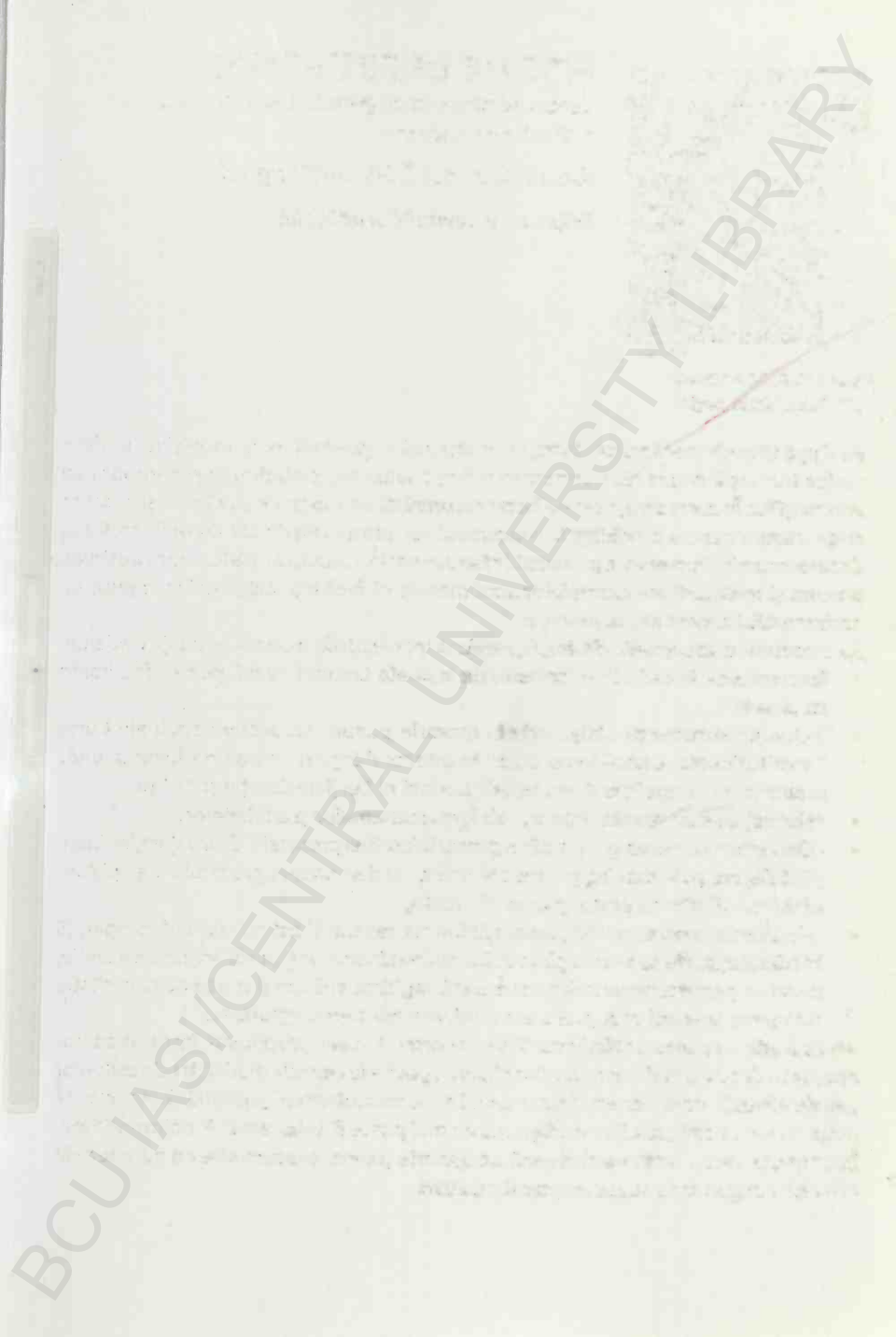
100 de lei, 560 de pagini

Pe lângă atuurile fiecărui candidat, la concursurile de admitere în profesii juridice, un loc fruntaș îl ocupă nivelul cunoștințelor, analizarea, sintetizarea și coroborarea informațiilor. În acest sens, această lucrare reprezintă un suport de studiu util și necesar, cu precădere pentru candidații la concursurile și examenele de admitere în profesie, deoarece modul în care este prezentată și structurată materia, corelările dintre instituții, precum și multitudinea exemplelor sunt menite să facă față exigențelor impuse de proba testării cunoștințelor juridice.

Spre deosebire de cursurile clasice, *Fișele de drept penal* oferă câteva avantaje evidente:

- încorporează în cadrul fișelor texte de lege ale Codului penal, pentru facilitarea studiului;
- includ jurisprudența obligatorie în materie penală, respectiv decizii ale Curții Constituționale, decizii în recursuri în interesul legii și privind dezlegarea unor probleme de drept în materie penală ale Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- informațiile sunt redactate sintetic, sub forma schemelor și a tabelelor;
- aduc numeroase exemple practice, pentru înlesnirea procesului de învățare/reținere și înțelegere și, în special, pentru antrenarea și dezvoltarea procesului de aplicare a informațiilor în contextul grilelor tip spețe;
- cele 18 tabele comparative, redactate în format separat și extins, cuprind comparații interinstituționale, spre exemplu recidiva postcondamnatorie și recidiva postexecutorie, tentativa perfectă și tentativa imperfectă, legitima apărare și starea de necesitate, amânarea aplicării pedepsei și suspendarea sub supraveghere etc.

Această ediție apare mai târziu decât v-am obișnuit în anii precedenți, întrucât am tot așteptat o decizie a Parlamentului României cu privire la amplele modificări ale codurilor penale aflate în dezbatere parlamentară. La momentul actual (mai 2018) este clar că legea de modificare, dacă va fi adoptată, nu mai poate fi publicată în Monitorul Oficial în timp util, astfel încât ea să devină obligatorie pentru concursurile de admitere în profesie din perioada august-septembrie 2018.

Special pentru candidații și studenții care vor să se pregătească pentru examenele și concursurile de admitere sau de promovare în profesiile juridice, Editura Hamangiu a creat **Culegerea de subiecte date la concursuri și examene**, în care sunt incluse testele date la concursurile din anii anteriori la cele patru discipline.

Prezenta lucrare conține subiectele date la concursurile și examenele de admitere în magistratură, INM și în profesia de avocat stagiar și definitiv, la disciplina *Drept civil*. Au fost extrase toate grilele formulate în acord cu noul Cod civil, începând cu anul 2012. Subiectele sunt grupate pe instituții, pentru o facilă parcurgere și înțelegere a acestora, fiind împărțite astfel: enunțul grilei, explicațiile oferite de autori, răspunsul corect și indicarea sursei.

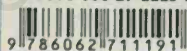
Toate variantele de răspuns sunt explicate și comentate cuprinzător, autorii indicând concret răspunsurile corecte sau greșite, cu trimiteri la dispozițiile legale actualizate, la recursurile în interesul legii sau la deciziile date pentru dezlegarea unor probleme de drept pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, dar și la lucrările relevante din doctrină. Acolo unde este cazul, aceste explicații conțin și motivările date de comisiile de soluționare a contestațiilor la barem la disciplina *Drept civil*, la concursurile pentru admiterea în magistratură și INM.

Scopul acestei culegeri este de a oferi candidatului o înțelegere reală a instituțiilor dreptului civil și de a simula condițiile de examen, acesta primind o evaluare clară și corectă a cunoștințelor acumulate.

concursuri și examene

Preț: 50 de lei

ISBN 978-606-27-1119-1

www.hamangiu.ro